

SEPTEMBRIS/OKTOBRIS 2014
Nr. 9/10 (231/232)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Trīs vīri Jelgavā. "Eiropas Gada pašvaldību 2014" vadītāji: (no kreisās) JURIS ŠULCS (Tukuma novads), ANDRIS RĀVIŅŠ (Jelgavas pilsēta) un AIVARS OKMANIS (Rundāles novads)

JĀPĀRVAR KAITĪGIE AIZSPRIEDUMI

Situācija pašvaldību budžeta jomā ir kritiska. Ukrainas konflikta dēļ samazinās mūsu valsts ieņēmumu prognoze, tajā pašā laikā tiek piedāvāts palielināt aizsardzības un veselības izdevumus. Vienlaikus valdība plāno palielināt arī atskaitījumus otrā līmeņa pensijām (turpināt privāto banku atbalsta politiku). Nākamā valdība saņems sagatavotu budžetu, un būs vilinājums šo budžetu pārsteidzīgi pieņemt.

Mēs kopīgi cīnīsimies par pašvaldību daļas nesamazināšanu nodokļu ieņēmumos, prioritāri prasot palielināt iedzīvotāju ienākumu nodokļa atskaitījuma likmi pašvaldībām. Sagaidāmas ļoti smagas sarunas ar valdību.

Taču jādomā arī soli uz priekšu. Pašvaldībām ir vairāki būtiski resursi, kurus iespējams izmantot attīstībai, mērķtiecīgi piesaistot privātā sektora resursus:

- pašvaldībai piederošie īpašumi, ko varētu nodot lietošanā uz laiku vai arī pašiem attīstīt un gūt peļņu pašvaldības resursu papildināšanai;
- ar saviem saistošajiem noteikumiem piešķirt īpašas tiesības tādiem uzņēmējiem, kas darbojas pašvaldības stratēģiskajās interesēs;
- attīstīt savus cilvēkresursus, kā arī piesaistīt cilvēkresursus savai teritorijai, piedāvājot labus dzīves, darba vai mācību apstākļus;
- aizņēmumi, kas vērsti uz attīstības pasākumiem, tā vairojot pašvaldības nodokļu ieņēmumus nākotnē.

Likumi un normas, kas ierobežo pašvaldību iespējas izmantot visus četrus resursus, ir tik apjomīgi, ka to uzskaitījumam un analīzei varētu veltīt veselu žurnālu. Tomēr jāsāk ar domāšanas maiņu – jāsaprot, ka visi aizliegumi un ierobežojumi ir radušies no aizspriedumiem, kas sakņojas neticībā tautas spējai izvēlēties godīgu, talantīgu un radošu valdību. Tas kavē pilnvērtīgu attīstību.

Lielāka vērība veltījama sadarbībai ar privāto sektoru, un jāatceļ nevajadzīgie ierobežojumi, tajā skaitā ierobežojums pašvaldībām aizņemties. Beidzot jāpievienojas Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 9. panta 8. paragrāfa prasībai par pašvaldības brīvu pieeju kapitāla tirgum.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

SEPTEMBRIS/OKTOBRIS ŠAJĀ NUMURĀ

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktore vietniece

Pie Jelgavas Studenta

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”	
SATIKSIMIES JELGAVĀ!	2
TIKŠANĀS DUBULTPILĪ – VENTSPILĪ	12
SARKANO BRUNČU <i>ELDORADO</i> – NĪCAS NOVADĀ	15
RAUNAS NOVADA STABURAGA BĒRNI	18
SMILTENES NOVADA SAJŪTAS	21
VALMIERAS “PUIKAS” UN “MEITENES”	24
JELGAVĀ – HERCOGU UN STUDENTU GALVASPILSĒTĀ	27
JELGAVAS NOVADA “TRUMPJI”	30
RUNDĀLES NOVADĀ ANDELĒJAS, GLEZNO UN VĒRO DABU	33
PA VIĻAKAS NOVADU KOPĀ AR EZI UN SPRĪDĪTI	36
PIE DAGDAS NOVADA <i>PARKA ROZĒM, VERBICĀM UN ĶEPĀM</i>	39
DAUGAVPILS ŠODIENAS DOMINANTES	42
<i>NO PASTARIŅA DIENASGRĀMATAS</i> TUKUMA NOVADĀ	45
RATU GRIEŽOT UN NAUDU KAĻOT – JAUNPILS NOVADĀ	48
PĒC VESELĪBAS – UZ JŪRMALU!	51
DESMIT DIENU ATPULGI	54
PAŠVALDĪBAS AKTĪVI ATTĪSTA SAVU e-VIDI	57
ELEKTRĪBAS CENU KĀPUMS TRŪCĪGĀKAJIEM TIKS KOMPENSĒTS	59
PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ	
INFORMĀCIJAI UN DARBAM	62
LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ	67
IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ	
KRĀSLAVĀ PIE PIECIEM AIRIEM UN ĪSTA GRĀFA	70
PRIEKPILNI LIDOJOŠĀ DIENA PRIEKULĒ	73
KOPDARBS	77
PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ	
MADLIENĀ, PĒC DESMIT GADIEM	80
PAŠVALDĪBU SPORTA SPĒĻU UZVARĒTĀJI – ĀDAŽNIEKI	81
KULTŪRA	
BIBLIOTĒKA – ZINĪBU MĀJVIETA UN VIETAS DVĒSELE	82
ENERĢĒTIKA	
GAISMA LATVIJAI JAU 75 GADUS	84
ZIŅAS	
LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS	86
LUDZAS NOVADĀ PIRMIE “BĪZĪ SVĀTKI”	90
KONKURSS	
PAŠVALDĪBAS PALĪDZ APZINĀT NOZARES LABĀKOS	91
ANEKDOTES	
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM	92

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 508 530** vai **67 326 634**

SATIKSIMIES JELGAVĀ!

Daina Oliņa

Šie vārdi no populārās Jelgavas himnas kļuva par vienotājsaukli tām 14 pašvaldībām, kas šogad bija izvirzītas kā sava reģiona uzvarētājas konkursa "Eiropas Gada pašvaldība 2014" otrajai kārtai. Šogad konkursa nolikumā tika ieviestas izmaiņas (pastāvēs, kas pārvērtīsies!). Pirmajos divos gados konkursa dalībniekus vērtēja divās – pilsētu un novadu grupās. Tomēr organizatori precīzi sajuta "tautas balss" urdošo nemieru: kā gan "sprīdīšnovads" ar pāris tūkstošiem iedzīvotāju var mēroties spēkiem ar 20 vai 30 tūkstošu ļaudīm bagātu "guliverzemi"! 2014. gadā triumfēja saprātīgs taisnīgums – par robežšķirtni novadu "klasifikācijā" divās grupās izvēlējās septiņus tūkstošus iedzīvotāju.

Desmit augusta dienas, kurās vērtēšanas komisija apbraukāja otrās kārtas dalībniekpašvaldības, bija atšķirīgas – gan karstas saules kveldētas, gan lietus smīgalas piesijātas, gan rēnas, gan brāzmaina vēja ārdētas. Tikpat atšķirīgas kā 14 pašvaldības – katra ar saviem veiksmes stāstiem un problēmzonām, ar tikai šim novadam vai pilsētai vien raksturīgām prioritātēm, ar brīnišķīgām "odziņām" un neparastiem cilvēkiem. Tomēr visas atvērti pretimnākošas un cilvēciski sirsnīgas, sagaidot "bargo" komisiju, kurā šovasar valdīja absolūts matriarhāts.

Augusta beigās komisijas pārstāves no ministrijām un konkursa sponsoru organizācijām summēja punktus, ko pēc katras pašvaldības apciemojuma cītīgi aizpildīja atbilstoši izpētei uzticētās konkursa nominācijas kritērijiem. Bieži vien pēc novada koptēla iezīmēšanas, tiekoties ar domes vadību un speciālistiem, komisijai nācās sadalīties divās, reizēm pat trīs daļās, jo pašvaldības centās ievērot noteiktos četru stundu laika limita rāmjus. Diemžēl nereti atskanēja žēla nopūta, ka kādai no vērtētāju pulciņa neizdevās redzēt kāroto, jo grupas maršrutam bija izvēlēti citi – nominācijai atbilstoši objekti. Kad žurnālā lasīsiet aprakstus un pētīsiet foto par visām 14 laureātiem un to izvirzītajiem Eiropas Gada cilvēkiem, jau iepriekš atvainojamies, ka arī materiālu izklāstu būs ietekmējis šis klātbūtnes efekts.

29. augustā masu medijiem tika paziņotas trīs "Eiropas Gada pašvaldības 2014" – **Jelgavas pilsēta** un **Tukuma un Rundāles novadi**, pārējo nomināciju ieguvējus šoreiz paturot noslēpumā līdz svinīgajai ceremonijai. Kā jau "lielākie" no laureātiem jelgavnieki laipni uzņēmas mājasvēstis pienākumus, **26. septembrī** pulcējot visus kopā **Jelgavas kultūras namā**. Brīdinu, ka lasītājiem šoreiz nāksies ceļot laikā un telpā – no tagadnes uz pagātni, jo tuvāk iepazīties ar vasaras ceļojuma uzkrātajiem iespaidiem varēsiet tikai pēc noslēguma ceremonijas reportāžas. Vispirms uzzināsi, kurā jomā pašvaldība izrādījies pati spēcīgākā un kādas balvas līdz ar slavinošiem vārdiem tā saņēma Jelgavā, bet tad varēsiet censties saprast, kā šis panākums kalduināts.

Atklājot apbalvošanas ceremoniju, LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzsvēra, ka lielākais prieks viņam ir par apbalvotajiem pašvaldību cilvēkiem, kaut gan Gada cilvēka titulu noteikti būtu pelnījuši daudz vairāk ļaužu: *"Viss, ko Latvijā esam sasnieguši, ir tikai pateicoties mūsu cilvēkiem. Konkurss dod iespēju parādīt sevi, celt mūsu pašapziņu. Ikdienā biežāk runājam par problēmām un trūkumiem, par nepaveikto mūsu valstī, bet jāprot arī priecāties par labo, ko redzam apkārtnē, par to, ko esam izdarījuši. Gan šīs dienas saimniekus – Jelgavu, gan tās pašvaldības, ko man šovasar kopā ar komisiju bija iespēja apskatīt, es nešaubīgi redzu kā eiropiskas pilsētas un novadus. Man ir prieks par pašvaldībām, kas uzdrošinājās piedalīties konkursā, tomēr vislielākais prieks par cilvēkiem, kuriem pateicoties, tas viss ir sasniegts."*

Mājasvēsts Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš** sveica visus klātesošos – cilvēkus, kas ar savu darbu ir stiprinājuši pašvaldības. *"Konkurss parāda mūsu veikumu, mūsu visu padarītos darbus, ar kuriem jālepojas. Gribētos, lai šovakar, sakot paldies, mēs domātu par rītdienu. Arī mudinot ļaudis piedalīties Saeimas vēlēšanās, lai izteiktu viedokli par cilvēkiem, kuriem varētu uzticēties nākamajos četrus gadus. Lai nākotnē mums visiem izdodas laba sadarbība ar Saeimu un valdību!"* – tā skanēja uzvarētājpilsētas mēra vēlējums.

Nominācija "PAŠVALDĪBA IEDZĪVOTĀJU IESAISTĪŠANAI"

Atzinības balvu saņēma RAUNAS NOVADS. Latvijā vienīgā Staburaga novadā dzīvo gandrīz 4000 iedzīvotāju, kas novērtē kultūrvēstures pieminekļus un dabas objektus, iesaistās kultūras un sporta aktivitātēs, kā arī veido saliedētu un patriotisku kopienu. *"Ar entuziasmu iesaistāmies ikvienā jaunā projektā un aktivitātē – tirām upes, stādām mežus, veidojam pastaigu un velotakas, lai katrs iebrucējs būtu pārsteigts par mazā novada krāšņumu"* – tā pašvaldību raksturo tās gados jaunā vadītāja **Evija Zurģe**, kuru ceremonijā aizstāja viņas "labā roka" – arī gados jaunā izpilddirektore **Linda**

Zūdiņa. A. Jaunsleinis viņai pasniedza Atzinības rakstu par sekmīgu dalību konkursā.

Raunas novadā pēdējos gados sevi pamanāmi pieteikuši jaunieši, arī par Eiropas Gada cilvēkiem te izvirzīti trīs jauniešu centra "Pagrabiņš" līderi – **Linda Kručāne, Ilze Podniece** un **Mareks Dombrovskis**, kā arī mūžam jauneklīgais Gatartas pensionāta vadītājs **Aivars Damroze**, kura neizsīkstošās idejas īstenotas ne tikai pensionātā, bet visā novadā. Izņēmuma kārtā Raunas novads bija viena no divām pašvaldībām, kam tika pieļauts izņēmums – pārsniegt noteikto trīs apbalvojamo cilvēku limitu, jo jauniešu centra "svētā trīsvienība" nav dalāma.

Jelgavas kultūras nama prožektoru gaismā gan kopā ar Lindu Zūdiņu iznāca tikai Linda un Aivars, kuri saņēma žurnāla "Logs" speciālbalvu, patiesībā vairākas balvas – lielformāta ričuraču, kas pensionāta ļaudīm, pat sēžot ratiņkrēslā, ļautu atcerēties jaunību un izjust spēles azartu, un trīs mūsdienīgas āra spēles "Pagrabiņa" jauniešiem, kas, pēc redaktora **Guntas Klismetes** domām, palīdzēs vēl ciešāk saliedēt viņu komandu.

UNESCO ģenerālsēkretāra pienākumu izpildītāja **Baiba Moļņika** aicināja netiekties pēc "zelta lādes" kā senā pasakā, bet atcerēties, ka lielākās vērtības ir tepat mums blakus – ģimenē, parkos un laukumos, pilis un būdiņās. Bagāta ir katra pašvaldība, kas liek lietā sev uzticēto mantojumu. Raunas novads bija viena no pašvaldībām, kas pieteikumā konkursam spēja parādīt, cik prasmīgi kultūru iekļauj pašvaldības attīstībā. Par to raunēnieši saņēma UNESCO "dārgumu karti".

Eiropas Parlamenta Informācijas biroja pārstāve **Kristīne Sproģe** atzina, ka šovasar kā Eiropas Parlamenta "acs un auss" komisijas sastāvā iepazīnusi visas 14 pašvaldības. Uzkrāto informāciju viņa

solīja nodot savai priekšniecībai un izmantot tālāk ikdienas darbā, lai birojs labāk spētu pārstāvēt mūsu intereses Eiropas Savienībā, kā to dara Latvijas deputāti. Viens no viņiem – **Krišjānis Kariņš** gan pats nevarēja ierasties, lai sveiktu Raunas novada pārstāvjus, bet atsūtīja vēstījumu, kurā atgādināja Latvijā novēroto, ka "kopta un radoša vide bieži vien ir viens no iemesliem, kāpēc iedzīvotāji izvēlas palikt un dzīvot konkrētajā pašvaldībā". Raunas Gada cilvēkus gaida **ceļojums uz Briseli**, bet **Raunā un visās pārējās godalgotajās pašvaldībās** nemiera pilnās darbības stundas turpmāk skaitīs **Informācijas biroja dāvinātais pulkstenis**.

Pasniedzot savu dāvanu, **tirdzniecības nama "Kurši"** pārstāvis **Juris Freibergs** teica paldies "no iedzīvotāju puses".

Izdevniecības "Valters un Rapa" valdes loceklis **Paulis Barons** 102 gadus vecās izdevniecības vārdā apsveica nevis atsevišķas personas, bet visus pašvaldību ļaudis. Pēc smagiem dienas darbiem izdevniecība visiem Eiropas Gada cilvēkiem dod iespēju izvēlēties lasāmo no dāvinātās "grāmatu tūtas", bet "Latvijas valsts meži" "uzvaras dienas" atcerei – iestādīt skujkoku.

Par veiksmīgāko pašvaldību grupā, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 7000, atzīts **TUKUMA NOVADS**. Novada 32 tūkstoši iedzīvotāju var darboties kādā no 70 biedrībām, izmantot ledus halli, Tukuma skeitparku, sporta zāles, stadionus un veloceliņus, apgūt

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

izglītību 14 izglītības iestādēs. Novada stiprais pamats ir darbīgie un varošie cilvēki. Trīs no viņiem saņēma titulu “Eiropas Gada cilvēks” – Pūres pagasta bibliotēkas – informācijas un novada izpētes centra vadītāja **Valda Dzelzkalēja**, kura palīdz saglabāt Pūres pagasta likteņstāstus; Pastariņa muzeja vadītāja **Sanita Ratniece**, kura radoši organizē pasākumus muzejā un izveidojusi te mazu kultūras centru Zentes un Sēmes pagastu laudīm; Dzirciema internātpamatskolas skolotājs **Andis Jakobsons**, kurš galdnieka prasmes veiksmīgi iemāca jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Tādu uzticamu sabiedroto Tukuma novada domes priekšsēdētājam **Jurim Šulcam** netrūkst.

Eiroparlamenta deputāts **Artis Pabriks** bija apmierināts par iespēju “kaut ko dot kaimiņiem”, jo dzīvo 20 minūšu brauciena attālumā no Tukuma. Gan strādājot Ārlietu un Aizsardzības ministrijā, gan tagad Eiropas Parlamentā, bieži nākas uzņemt citu valstu viesus: *“Cieņinus allaž vedam uz kādu no Latvijas skaistajām vietām, kas tiek sakoptas, pateicoties pašvaldību rūpēm. Arī*

trīs Tukuma novada Gada cilvēkus gaida ceļojums uz Briseli.” Tomēr par galveno ziņu A. Pabriks uzskata šo: *“Kad aizbrauksiet uz Briseli, jūs sapratīsiet, cik labi ir dzīvot Latvijā!”*

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretārs **Guntis Puķītis** dāvināja aploksnī ar atšifrētu saturu – 300 eiro pašvaldības mācību vajadzībām. Nomināciju “Pašvaldība iedzīvotāju iesaistei” viņš atšifrēja tā: *“Pašvaldība ir teritorija. Iekārtām nomainot citai citu, parādījās demokrātijas iedīgļi, ļaujot cilvēkiem iesaistīties. Cilvēki sāka lemt arī paši, izvēloties priekšstāvjus, kuriem jārealizē iedzīvotāju griba. Rudzu stiebrs ir viegli salauzams, kūlītī sasieta vis viegli nesalauzās. Ja pašvaldība māc cilvēkus iesaistīt, tad dzīvesvieta kļūst par viņu pagastu, novadu, pilsētu.”*

Kultūras ministrijas parlamentārais sekretārs **Rihards Kols** atzina šo par svarīgāko nomināciju, jo pašvaldība bez aktīviem iedzīvotājiem būtu čaula bez satura.

SIA “Lattelecom” Valsts nozares piedāvājumu vadītāja **Solvita Ūdre** vis nebrauca *“uz Tukumu pēc daudzīnātā smukuma, bet vērot, kā pašvaldības aktivitāti ietekmē mūsdienu tehnoloģijas. Ne tikai novada domes sēžu gaitai, bet pat vērtēšanas komisijas vizītei iedzīvotāji varēja sekot interneta tiešraidē”.*

Novadu grupā ar iedzīvotāju skaitu līdz 7000 konkurentus pieveicis **VIĻAKAS NOVADS**, kas atrodas 230 km no Rīgas, toties ar Viļakas novadu sākas Eiropas Savienības robeža. Novads pazīstams ar bagātu kultūras mantojumu un uzņēmējiem, jo te ir labākā vieta attīstībai! Par Eiropas Gada cilvēkiem nominēta Medņevas folkloras kopas vadītāja **Ināra Sokirka**, folkloras kopas “Rekavas dzintars” vadītājs **Vilis Cibulis** un motosporta entuziasts **Ēriks Eizāns**. Arī Viļakas novadam – balvas no VARAM, Kultūras ministrijas un SIA “Lattelecom”. Uzņēmuma Biznesa klientu daļas direktors **Gusts Muzikants** atzina, ka šajā no Rīgas tālajā novadā *“ar tehnoloģijām viss ir kārtībā”.*

Viļakas novada domes priekšsēdētājs **Sergejs Maksimovs** klātesošos ielīkmoja ar pateicības runu, jo *“vectēvs teica, ka uz sanāksmi nav vērts braukt, ja tur neparunā”.* Un izstāstīja pamācošu stāstiņu par samuraju, kas spēja pieveikt daudzus pretiniekus, bet negaidīti zaudēja jaunietim, kurš bikli lūdzis pamēģināt savus spēkus. Pārsteigtajiem skatītājiem samurajs vēlāk paskaidrojās: *“Man jau vienalga, bet lai tam puikam prieks!”* Ar šādu domu Viļakas novads pieteicās konkursam, jo *“Andrim Jaunsleinim jau vienalga, bet mums būs prieks”.*

Lielo pilsētu grupā par labāko atzīta **VENTSPILS PILSĒTA**. Negaidītu “zvaigžņu stundu” Jelgavā piedzīvoja Ventspils pilsētas domes deputāts un Izglītības pārvaldes vadītājs **Aldis Slavinskis**, kurš pilsētas pasākumos aizņēmo kolēģu un domes priekšsēdētāja

Aivara Lemberga vietā vienpersoniski saņēma gan Ventspils pilsētas pašvaldībai domātās balvas, gan dāvanas Ventspils “gada cilvēkiem” – muzeja direktorei **Margaritai Marcinkevičai**, SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” galvenajam ārstam **Dainim Ģilim** un trešajam laureātam, pašam Slavinska kungam. VARAM, Kultūras ministrijas un SIA “Lattelecom” dāvinātajiem piepulcējās arī tirdzniecības nama “Kurši” pārstāvis, pasniedzot speciālbalvu.

Apakšnominācija “PAŠVALDĪBA EIROPAS SAVIENĪBAS VĒRTĪBU UN IESPĒJU POPULARIZĒŠANAI”

“Mazo” novadu grupā lauri pienākas **RUNDĀLES NOVADAM** (priekšsēdētājs **Aivars Okmanis**). Savu novadu sabiedrisko attiecību speciāliste **Kristīne Kociņa** raksturo tā: “Ja Rundāles novads būtu koks, tad noteikti ozols. Stabils, stalts, zemgalieša varēšanu un gribēšanu apveltīts. Ja Rundāles novads būtu sieviete, tad noteikti varen daiļa – krāšņā baroka kleitā, šmaugu korsetes ieskaitu vidukli un greznu vēdekli rokās. Katrs

vakars tad tiktu pavadīts skaistās ballēs Rundāles pilī. Jo viņa būtu arī laba dejotāja, vieglu soli un staltu stāju. Un kā viņa gleznotu – skaistas ainavas un dabas skatus – Lielupes ieleju, koku ieskaitu Mežotnes pilskalnu, rudens lapu čaukstoņu Svītenes muižas Saules dārzā. Bet ja Rundāles novads būtu vīrietis... Viņš droši vien aizrautos ar kārš spēlēm, jo azarts Rundālei piedien. Izaicinājums nezināmā priekšā, aprēķins daudzus soļus uz priekšu un neliela pārgalvība – tieši tā patiktos spēlēt Rundālei. Rundāles novads ir dažāds. Atbrauc un pārliecinies!”

Kristīne Kociņa šogad bija vienīgā šīs profesijas speciāliste, kuru novads un vērtētāji atzina par Eiropas Gada cilvēku. Kopā ar viņu balvas saņēma arī Sociālā dienesta vadītāja **Kristīne Brūvele** un Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centra vadītāja **Ludmila Knoka**.

Eiropas Komisijas pārstāvieniecības Latvijā vadītāja **Inna Šteinbuka** atzina, ka “Eiropas Savienību visi asociē ar Briseli, taču Eiropa nav tikai Brisele, Eiropa ir gan Rīga, gan Jelgava, katrs Latvijas novads un pilsēta. Prieks sveikt rundālniekus, kas prasmīgi popularizē Eiropas Savienības vērtības, tomēr gribu atgādināt, ka tās nav jāmeklē tikai Briselē vai citur svešumā, bet tepat Latvijā, jo nekur nav tik labi kā mājās”. Pārstāvieniecības dāvinātajam datoram jāpalīdz labāk izvērtēt savas iespējas, jo tas vienmēr atvieglo izvēli.

Eiropas Parlamenta deputāte **Iveta Grigule** rundālniekiem novēlēja: “Atrodies Zemgalē, vajadzētu vēlēties, lai nākotnē jūsu ceļš būtu tikpat gluds, plats un taisns kā Zemgales līdzenumi, bet kā vidzemniece gribu vēlēties līkumainus ceļus – kalnā un lejā, ar šķēršļiem, jo līdzens ceļš iemidzina, bet šķēršļi liek sasparoties un mobilizēties. Kādu ceļu izvēlēties katrs no zālē sēdošajiem, paliek pašu ziņā, bet trīs jauko Rundāles meiteņu ceļš nākamā gada aprīlī vedīs uz Strasbūru.”

Eiropas Parlamenta Informācijas biroja pārstāve **Kristīne Sproģe**, dāvinot pulksteni, vēlēja: “Lai jūsu laiks ir Eiropas Parlamenta laiks!”, bet UNESCO pārstāve **Baiba Moļņika** uzteica rundālniekus par stāstīšanas tradīciju veicināšanu.

“Lielo novadu” grupā Eiropas vērtības vissekmīgāk popularizējis **JELGAVAS NOVADS**, ko vada **Ziedonis Caune**. Jelgavas novads ar tā 13 pagastiem veido

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

apgrieztu Latvijas kontūru valsts pašā centrā – kā Latvija Latvijā. Jelgavas novadu dēvē par “maizes klēti”, jo lauksaimniecība ir viena no būtiskākajām uzņēmējdarbības jomām. Svētē top dvēseliski cepta maize.

Vērtējot Jelgavas novada paveikto, daudzu aktīvo iedzīvotāju vidū tika izvēlēti trīs Eiropas Gada cilvēki: Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra vadītājas vietniece **Nellija Veinberga** un Jaunsardzes instruktors vairākās Jelgavas skolās **Ēriks Grīnevics**, kurš aizsācis šo kustību arī Elejas bērnun-

mā. Tomēr vistiešāk ar novada izcīnīto balvu “Eiropas nominācijā” saistīta **Tabita Šķerberga** – “Europe Direct” informācijas centra Jelgavā vadītāja un novada tūrisma attīstības projektu vadītāja, kurai netrūkst svaigu ideju, kā bez samākslotības un birokrātijas īstenot dzīvē vēl kādu Eiropas ideju.

Arī Jelgavas novadam Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāja Inna Šteinbuka pasniedza **datoru**, lai vairotu iespējas izmantot internetu, kas uz Eiropas fona Latvijā izceļas ar plašu pieejamību un ātrumu. Eiropas Parlamenta deputāte Iveta Grigule, sveicot Eiropas Gada cilvēkus, uzsvēra motivācijas nozīmi, lai dzīvē kaut ko sasniegtu: “Lai nākamgad jums nebūtu problēmu atrast motivāciju saviem turpmākajiem darbiem un sasniegumiem!” Arī Jelgavas novada “trio” nākamgad brauks **uz Strasbūru**.

Lielo pilsētu konkurencē uzvarējusi JELGAVAS PILSĒTA, ko nemainīgi vada **Andris Rāviņš**. 17 tūkstoši jelgavnieku – ģimenes ar maziem ģipariem ratos, skolēni, studenti, mācībspēki, mediķi, uzņēmēji un ražotāji – vairāk nekā trīs kilometrus garā pilsētas svētku gājienā ir nepārprotams apliecinājums viņu saliedētībai, mīlestībai un lepnumam par savu pilsētu.

Un arī lepnumam par **pieciem** 2014. gada **Eiropas Gada cilvēkiem**: Latvijas Poļu savienības Jelgavas nodaļas priekšsēdētāju, Latvijas Poļu Savienības priekšsēdētāja vietnieci **Mariju Kudrjavcevu**, kura ar poļu tautai raksturīgo pozitīvo enerģiju padara bagātāku un krāsaināku Jelgavas pilsētas sabiedrisko dzīvi; Latvijā pirmā Pašvaldības operatīvās informācijas centra vadītāju **Gintu Reinsonu** un vēl vienu nedalāmu “trīsvienību” – Jelgavas 4. vidusskolas bērnu kora vadītāju komandu (**Artu Jurgenovsku**, **Ingu Leilandu** un **Daigu Rudzīti**). Viņu vadītais koris šovasar Pasaules koru olimpiādē ieguva olimpisko čempionu titulu un priecēja arī konkursa noslēguma pasākuma dalībniekus.

Arī trešajai “europeisko vērtību” laureātu grupai pienācās dāvanas no Eiropai pietuvināto dāmu “trio”. Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāja Inna Šteinbuka uzsvēra, ka Rāviņa kungam datoru pasniedz ar sevišķu prieku, jo Eiropas Komisijas jaunais priekšsēdētājs Žans Klods Junkers par vienu no prioritātēm izvirzījis digitālās sabiedrības pilnveidošanu. Turklāt nesen pilsētā viesojies komisārs Hāns, kurš tikās ar Rāviņa kungu un prom no Jelgavas braucis patiesā sajūsmā par redzēto.

Eiropas Parlamenta deputāte Iveta Grigule atzina: “*Latvijā grūti atrast cilvēku, kam Jelgavā nedzīvotu radi vai draugi. Arī man tādi ir jau 45 gadus, tāpēc varu salīdzināt, kāda izskatījās pilsēta pirms divdesmit gadiem, kad Jelgavu sauca par “bedrišu galvaspilsētu”, un tagad, kad pilsētu pelnīti var dēvēt par Zemgales galvaspilsētu. To panākt spēj tikai īsts pilsētas saimnieks, sevišķi tāds, kuru nenomaina ik pēc četriem gadiem. Tikai īsts saimnieks izmanīsies iegāvēt konkursa organizētājiem, ka nepieciešams nominēt nevis trīs, bet **piecus “gada cilvēkus”, kurus gaidīs Strasbūra.***” Klātesošo atzinību izpelnījās Ivetas Grigules solījums sadarbībā ar Kristīni Sproģi **aprīlī uz Briseli aizvest visus Eiropas Gada cilvēkus**. Eiropas Parlamenta Informācijas biroja pārstāve Kristīne Sproģe atgādināja, ka “*80 procenti no Eiropas Parlamentā pieņemtajiem lēmumiem atspoguļojas Latvijas likumos. Par to, ka to zina Jelgavā, pārliecinājos šovasar kopā ar vērtēšanas komisiju. Pulkstenis pienākas šiem zinātājiem.*”

Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektors **Māris Kučinskis** sveica vienu no asociācijas “flagmaņiem” – Jelgavas pilsētu, kas pamazām no “nabaga kļīstošo studentu” valstības pārtop par īstu rūpniecības flagmani.

Nominācija “PAŠVALDĪBA IZGLĪTOTAM, RADOŠAM UN AKTĪVAM IEDZĪVOTĀJAM”

Atzinības balvu pelnījusi DAUGAVPILS PILSĒTA. Daugavpīlieši ir ļoti dažādi, jo pilsētu par savām mājām sauc vairāk nekā 70 tautību pārstāvji, bet viņi ir ļoti vienoti un savas pilsētas patrioti. Katra personīgie panākumi ir arī pilsētas panākumi. Šogad īpašus panākumus sasniedza trīs Eiropas Gada cilvēki: **Žanna Stankeviča**, kura vairāk nekā 17 gadus vada Daugavpils poļu kultūras centru, bet kolektīvu “Kukulečka” – vairāk nekā 20 gadus; **Tatjana Kokina** daudzus gadus audzinājusi jaunos mediķus Daugavpils medicīnas koledžā, bet tagad rūpējas par mazo daugavpīliešu veselību, un **Anžela Peceviča**, kura neatlaidīgi palīdz cilvēkiem ar īpašām vajadzībām tikt galā ar problēmām un saskatīt pozitīvo. Pilsētas domi vada **Jānis Lāčplēsis**, bet Atzinības rakstu un balvas no Kultūras ministrijas un UNESCO Jelgavā saņēma viņa vietnieks **Jānis Dukšinskis**. Kultūras ministrijas pārstāvis Rihards Kols uzteica pilsētu, kas īsā laika sprīdī spējusi atjaunot

un izveidot unikālus kultūras objektus – Marka Rotko centru un Daugavpils cietoksni. “Latvijas Dzelzceļa” viceprezidents **Edvīns Bērziņš** uzsvēra, ka **speciālbalsa** Daugavpils pilsētai nav piešķirta nejausi. Uzņēmumā strādā 12 tūkstoši cilvēku, aptuveni pieci tūkstoši no viņiem strādā Daugavpilī, un katrā ģimenē ir kāds dzelzceļnieks.

Lielo pilsētu grupā uzvarējusi VALMIERAS PILSĒTA – Vidzemes reģiona uzņēmējdarbības, kultūras un sporta centrs ir zaļa, radoša un droša dzīvesvieta aktīviem un draudzīgiem valmieriešiem. Ik gadu attīstības latīņa tiek celta arvien augstāk, lai veidotu vienotu un stipru sabiedrību, kas lepojas ar to, ka Valmiera ir viņu mājas. Valmieras domi svētkos pārstāvēja izpilddirektora vietniece **Evija Voitkāne** un viena no Eiropas Gada cilvēkiem – Vidzemes slimnīcas Paliatīvās un īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļas un Infekciju slimību nodaļas virsmāsa **Inta Sika**. Viņas mājās aizvedīs dāvanas arī pārējiem laureātiem – **AS “Valmieras stikla šķiedra” prezidentam Andrim Oskaram Brutānam** un Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvīdusskolas attīstības centra audiologopēdei **Dinai Tanbergai**.

Labklājības ministrs **Uldis Augulis** atzina, ka sociālā dienesta darbs ir nenovērtējams ikvienā pašvaldībā. Valmieriešiem viņš dāvināja sociālās uzņēmējdarbības paraugu – “laimes lācīti”, ko darinājuši Liepājas neredzīgie.

Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāve, vērtēšanas komisijas locekle **Baiba Baškere** atgādināja: *“Pētījumi liecina, ka izglītoti cilvēki dzīvo ilgāk, savukārt pieredze liecina, ka radoši un aktīvi cilvēki prot strādāt komandā un aizraut pārējos. Valmiera bija viena no manām pirmajām darba kalvēn, tāpēc zinu, ka pilsētā dzīvo daudz izglītotu un gudru cilvēku.”*

Taipejas misijas pirmais sekretārs **Jamins Sueņa** kungs sveica klātesošos ar latvisko “labdien”, bet angļiski pauda prieku par iespēju piedalīties šajā pasākumā, pasniedzot nelielu papildinājumu Valmieras pilsētas budžetam.

“Lielo” novadu vidū uzvaru ieguvis **SMILTENES NOVADS**, kas gadu no gada ir izaudzis par konkurētspējīgu un dinamisku novadu, kur attīstīta konkurētspējīga ražošana, tiek koptas senas un noturīgas izglītības, kultūras un sporta tradīcijas. Goda rakstu saņēma Smiltenes novada domes priekšsēdētājs **Ainārs Mežulis**. Par Eiropas Gada cilvēkiem smiltēnieši turpmāk godās Bērnu un ģimenes atbalsta centra direktori **Ļubovu Ņikiforovu**, pirmsskolas izglītības iestādes

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

“Pilādzītis” vadītāju **Santu Rudzīti** un Sporta pārvaldes vadītāju treneri **Guntaru Marksu**. Viņš klātienē saņēma balvas arī savām “titula māsām”. Labklājības ministrs **Uldis Augulis** smilteniešu lācīti bija izvēlējis ar zilām ķepām, kas asociējas ar novada jaukā ģerboņa simbolu – rudzupuķi. IZM pārstāve Baiba Baškere, pasniedzot balvu, uzteica Smiltenes izglītības iestāžu lieliskos vadītājus, arī Gada cilvēku Santu Rudzīti, kuras iestādē bērni jūtas laimīgi. Smiltenes novadam savu balvu dāvāja arī tirdzniecības nams “Kurši”.

“Mazo” novadu konkurencē pārliecinoši triumfēja **NĪCAS NOVADS**, kura devīze ir “Dzīvesvieta un pietura laimīgam cilvēkam”. Kopā ar ilggadējo domes priekšsēdētāju **Agri Petermani** bija atbraukuši trīs īpaši laimīgie

Eiropas Gada cilvēki: Nīcas ambulances vadītāja **Inata Štāle**, sporta darba organizators **Ingars Kalējs** un Nīcas vidusskolas direktore **Lāsma Petermane**.

Labklājības ministrs Uldis Augulis atzina, ka Nīcas novadam ir ne tikai krāšņākais tautastērps, bet viņi skaistu dārzu ierīkojuši pat vidusskolas ēkā. Tomēr ministrijai pats svarīgākais, ka novadā prasmīgi sadraudzēti jaunieši un pensionāri. IZM pārstāve Baiba Baškere ieteica visiem aizbraukt uz Nīcu ar cerību kādreiz nokļūt arī Nīcā, jo abās ir skaisti nami un jūra, tomēr atšķirīgi esot tas, ka Nīcā ir mazliet dulli cilvēki šā vārda labākajā nozīmē. Lāsma Petermanes veikums ir apbrīnas vērts. Taipejas misijas pirmais sekretārs nekavēja laiku ar runām, bet pasniedza “vērtīgo aploksnī”. Laikam nojauta, ka viņam sekos “Latvijas Avīzes” mārketinga vadītājas **Lindas Rumkas** lieliskais veltījums nīceniņiem, kuru pašvaldībā gabaliņš no Lindas sirds palicis jau 2006. gadā, kad

Nīcas pagasts tika atzīts par “sakoptāko” Kurzemē. Speciālbilvu – **sudraba medaļu**, kuras vērtība vis nēsāstās līdzīgi valūtai, – saņēma “Eldorado” mājas saimnieki **Valija un Andris Beluzas**, kuri dzīvo tik zaļi, ka ne tikai mājai, bet pat suņu būdai uzlikuši zaļu velēnu jumtu.

“Vai nu kurzemnieks ar’ ne vārda neteiks,” tā pateicības runu konkursa rīkotājiem un atbalstītājiem sāka **Agri Petermanis**. “Neba mēs, pašvaldības, pie stenderes mērīsimies, kurš garāks. Konkurss ļauj izvērtēt domes algoto darbinieku veikumu iedzīvotāju labā. Patīkami bija apziņāties, ka nebija kauns rādīt mūsu novadu ciemiņiem.”

Apakšnominācija “PAŠVALDĪBA VESELAM IEDZĪVOTĀJAM”

“Lielo” novadu grupā uzvarēja **DAGDAS NOVADS**, kurā ikvienai ģimenei, cilvēkam, pat jaundzimušajam ir savs stāsts – stāsts par mīlestību, nesavtīgu došanu otram, cieņu, piederību un pilnveidošanos. Lai latgalieši neatpaliktu no nīceniņiem, Dagdas novada domes priekšsēdētājas vietnieks **Raitis Azins** sev līdzī bija atvedis visas trīs “gada sievietes”: Izglītības, kultūras un sporta nodaļas vadītāju **Mariju Mickeviču** – Eiropas projektu un dažādu festivālu entuziasti, Sporta skolas izveidotāju un direktori **Viju Niperi** un veselības un sociālo pakalpojumu centra “Dagda” sociālo aprūpētāju **Ināru Veržbicku**.

Veselības ministrijas valsts sekretāras vietniece **Egita Pole** īpaši sveica 25 Nacionālā veselību veicinošo pašvaldību tīkla dalībnieces un 85 pašvaldību veselības veicināšanas koordinatorus. “Pašvaldība – tie ir cilvēki. Labi, ja tie ir veseli cilvēki. Nesen sarunā kādas daudzmiljonu tautas pārstāvis bija pārsteigts, cik mūsu ir maz. Tomēr tūlīt atpāpās uzslavai: tad jau jūs cits citu pazīstat! Tas, ka esam maz, ļauj mums palīdzēt cits citam.” Ministrijas dāvinātais volejbola tīkls ļaus Dagdas novadā ierīkot vēl vienu veselību veicinošu vietu.

AS “Grindeks” Latvijas tirdzniecības nodaļas vadītāja **Guntara Žīgura** uzrunas “veselīgo pašvaldību” līderēm bija asprātību pilnas (laikam daudz “Grindeks” vitamīnu baudīts!). Ierastā labvakara vietā viņš, tēlojot pārteikšanos, visus sveicināja ar vārdiem: “*Labu veselību!*” Turpinājumā Žīgura kungs savērpa garu un zālē sēdošos sasmīdinošu asociāciju ķēdi, kas notiek, cilvēkam sasirgstot. No pārdzīvojuma par darbavietu, kam uz laiku atņemts vērtīgs kadrs, līdz ārstēšanai ar zaļu tējām, kas šoreiz nepalīdz, un sēdēšanu rindā pie daktera pēc dārgu zaļu receptes. Un tikai aptiekā, uzzi-

not, ka "Grindeks" medikamentus var nopirkt uz pusi lētāk, sirdzējs atgūst prieku. Un no prieka līdz veselībai vairs nav tālu. Kopā ar produktu grupas vadītāju **Māri Iecelnienu** viņi Dagdas novadam pasniedza pamatīgu kasti ar vitamīniem, mudinot pārējās pašvaldības līdzinātiem trim labākajiem, citādi viņu pašvaldībās var gadīties daudz tukšu "neizstājamo kadru" darba vietu.

"Latvijas Avīzes" mārketinga vadītāja Linda Rumka turpināja bārstīt "veselības vitamīnus", slavējot Ķepovas pagasta lielisko vides izglītības centru "Ķepa", raizējoties, vai divas tur eksponētās mežacūkas sakarā ar postošo sērgu nepalikis vienīgās Latvijā. "Ķepā" L. Rumka acīgi pamanījusi viņu izdevniecības izdoto **medību žurnālu**. Nākamgad "ķepaiņi" to saņems pastkastē kā balvu.

Lielo pilsētu konkurencē uzvarētāja ir JŪRMALAS PILSĒTA – Latvijas vienīgā oficiālā kūrortpilsēta, kuras teritorijā atrodas trešdaļa no Zilā karoga pludmalēm. Dienu iepriekš Pasaules Veselības organizācija Jūrmalai jau otro reizi pasniedza "Veselīgas pilsētas" sertifikātu. Tomēr, nominējot Eiropas Gada cilvēkus, jūrmalnieki gribēja parādīt, ka veselīgi iedzīvotāji var gūt panākumus arī citās jomās. Zāle ar aplausiem sveica ne tikai Jūrmalas domes priekšsēdētāju **Gati Truksni**, bet arī Kultūras centra vadītāju **Agni Kristvaldu**, sociālo darbinieci **Daci Riņķi**, kura jūrmalnieku labklājības sardzē

stāv 20 gadus, un Jūrmalas slimnīcas vadītāju **Egonu Liepiņu**, kurš jau 30 gadus ikdienā veic operācijas un ārstē pacientus.

Egita Pole no Veselības ministrijas uzsvēra, ka Jūrmalai daba devusi tik daudz, ka pilsētas vadītāji varētu vien gulēt uz šiem "veselīguma lauriem", tomēr viņi turpina gādāt, lai pilsētā labi justos ne tikai veselie iedzīvotāji, bet arī jūrmalnieki ar īpašām vajadzībām. "Grindeks" pārstāvis garantēja, ka, lietojot vitamīnus atbilstoši pamācības norādēm, pēc garas dienas, vakaru vadot šādā ceremonijā, viņi nejutīs nogurumu.

"Mazo" novadu grupā par veselīgāko atzīts **JAUNPILS NOVADS**, kur varenās pils paspārnē vienuviet saplūst viduslaiku un mūsdienu elpa. Novadā aktīvi darbojas 29 biedrības, kopā pulcējot teju 500 dalībnieku. Par Eiropas Gada cilvēkiem atzītas trīs brašas jaunpilnieces – Viesatu pagasta bibliotekāre **Sandra Šteina**, veselīga

dzīvesveida un mūžizglītības popularizētāja Jaunpils senioru vidū **Austra Šipeniece** un daudzo biedrību darbības koordinatore **Vija Ziverte**.

Veselības ministrijas pārstāves īpaši uzteica Jaunpils novada domes priekšsēdētāju **Ligitu Ginteri** par to, ka vidusskolā joprojām ir saglabāts veselības mācības priekšmets un prasmi meistarīgi piemērot daudzos normatīvos aktus tā, lai tie būtu ērti iedzīvotājiem, bet Guntars Žīgurs no AS "Grindeks" jaunpilniekus slavēja par godā celto profilaksi, kas samazina saslimšanu skaitu un tēriņus ārstniecībai, nobeigumā aicinot visus zālē sēdošos cits citam skaļi novēlēt labu veselību. Rīgas plānošanas reģions sumināja "mazo novadiņu, kas diženi turējās".

Konkursa uzticamais sadarbības partneris "Latvenergo" koncerna valdes loceklis **Arnis Kurgs** neslēpa gandarījumu par to, ka uzņēmums jau trešo gadu atbalsta Latvijas Pašvaldību savienības organizēto konkursu. Pirms galveno laureātu godināšanas viņš izvirzīja jaunu nomināciju "**Eiropas Gada pašvaldību asociācija**", pasniedzot dāvanu priekšsēdim Andrim Jaunsleinim. Kopš 2009. gada sadarbībā ar LPS, jūtot sociālu atbildību par maznodrošinātajiem līdzpilvēkiem, "Latvenergo" ir sadalījis dāvanu kartes elektroenerģijas apmaksai par 8,1 miljonu eiro. Saeimas pieņemtie grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā garantēs uzņēmuma atbalstu arī turpmāk. Noslēdzot uzstāšanos, A. Kurgs atgriezās uz "jautrības nots" ar ziņu, ka uzņēmums apsver iespēju kļūt par LPS biedru, iepriekš gan jāveic korekcijas LPS statūtu 1. punktā.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis pateicās sadarbības partneriem par atbalstu, bet vērtēšanas komisijas pārstāves savu balvu – iespēju īsā laikā apceļot Latvijas 14 pašvaldības – jau esot saņēmušas. Tomēr katrai “ceļotājai” tika pa jaunam lietussargam ar LPS simboliku, jo jau kopš 90. gadiem katram esot vajadzīgs “savs jumts”. Īpašo paldies viņš teica ģenerālsēkretārei **Mudītei Priedei**, kura atbildes vārdos pateicās pašvaldību ļaudīm par vasarā saņemto mīlestību.

Andris Jaunsleinis teica paldies arī **plānošanas reģionu pārstāvjiem** par ieguldīto darbu konkursa pirmās kārtas organizēšanā: Gunai Kalniņai-Priedei (Vidzeme), Valdai Iljanovai (Latgale), Jānim Pelsim (Zemgale), Kristiānam Godiņam (Kurzeme) un Jānim Miezērim (Rīga).

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Novadu grupā ar iedzīvotāju skaitu virs 7000 uzvarējis **TUKUMA NOVADS**. Kopā ar tovar viskuplāko

atbalstītāju komandu, gavilēm, ovācijām un fanfarām skanot, priekšsēdētājs **Juris Šulcs** saņēma tradicionālo statueti un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā dāvāto “goda plāksni”.

Konkursa ģenerālsponsora AS “Swedbank” Valsts un pašvaldību klientu apkalpošanas nodaļas vadītāja **Ilze Kukute** novēlēja nākamgad dubultot pirmās kārtas dalībnieku skaitu. Tukuma novada panākumus banka

izjūtot arī kā savu uzvaru, jo ilggadējā sadarbībā ar pašvaldību ir pārliecinājusies, ka to vada atbildīgi politiķi un strādā profesionāla komanda, kam ir īstā attieksme citam pret citu un iedzīvotājiem. Ģenerālsponsora dāvātā **2500 eiro naudas balva** palīdzēs novadam īstenot vēl kādu ieceri.

Juris Šulcs nelieluļoja, sakot, ka bijis pārsteigts par augsto novērtējumu, jo “*visi tukumnieki zināja, ka mēs jau sen to bijām pelnījuši*”. Uzvarētājs atzinīgi vērtēja jaunā konkursa dzimšanu, jo pēc 2009. gada novadu reformas pietrūcis “sakopto pagastu” un “sakārtoto pilsētu” sacensības.

Novadu grupā ar iedzīvotāju skaitu zem 7000 par labāko atzīts **RUNDĀLES NOVADS**. Aivaram Okmanim un atbalsta komandai tika mirdzošā statuete un “goda plāksne”, kā arī **Ilzes Kukutes** labie vārdi, pasniedzot naudas balvu rundālniekiem. Viņa atcerējās 2005. gadā dzirdēto domu, ka tik nelielā valstī viegli un ātri var nokārtot dažādus jautājumus. Tā ir arī nelielas pašvaldības priekšrocība. Ja vēl “pašvaldības komandā” ir tāds daiļjau pulks, darbiem jāšokas.

Zemgales plānošanas reģiona pārstāvis **Jānis Pēlis** izteica prieku par zemgāliešu dubulttriumfu un nožē-

lu, ka trešie reģiona pārstāvji – Jelgavas novads – šoreiz nekļuva par labākajiem.

Rundāles novada domes priekšsēdētājs **Aivars Okmanis** piekrita kolēģa Jura Šulca domai, jo arī rundālnieki jutās pelnījuši labākās pašvaldības godu, un pateicās vērtētājiem par grūto darbu un “pareizo” novērtējumu, jo pats ilgus gadus vadījis “sakopto pagastu” vērtēšanas komisiju.

Lielo pilsētu grupā par uzvarētāju atzīta JELGAVAS PILSĒTA. Tradicionālās dāvanas vairs neuzskaitīšu, tomēr citēšu Ilzi Kukuti, kura četrus gadus ir dzīvojuši Jelgavā, mācījusies Mūzikas vidusskolā: *“Allaž, staigājot pa pilsētu, domāju, vai kādreiz pilsētā beigsies karš un kāds atjaunos Svētās Trīsvienības baznīcas torni. Beidzot tas ir noticis!”*

“Eiropas Gada pašvaldības 2014” vadītājs **Andris Rāviņš**: *“Mums jābūt drosmei lepoties ar mūsu cilvēkiem, ar izdarīto. Izmantojot Eiropas finansējumu,*

visas Latvijas pašvaldības varējušas sakopties, tomēr vislaimīgāk mēs jutīsimies tad, ja to visu spēsim izdarīt par savu naudu.”

Konkursa “Eiropas Gada pašvaldība 2014” noslēguma ceremoniju atraktīvi vadīja moderators **Ivars Pirvics**, bet atelpas brīžos skatītājus pacilāja Jelgavas muzikālās izcilības – grupa “Tirkizband”, daudzsološā koklētāja **Megija Bruce**, dziedātāji **Ineta Rudzīte** un **Edgars Jass**, virtuozais akordeonists **Sava Zihs** un solists **Jānis Kurševs**.

LLU
absolventa
**Ojāra
Martinsona**
foto

Daina Oliņa

“Eiropas Gada pašvaldības” 2014. gada labāko vērtēšanu un pētīšanu komisija sāka īpašā vietā, turklāt konkursa vēsturē notikumam bija reizē atkārtojuma un pirmreizīguma nokrāsa. Atklāšu savu pārdomu kārtis: pirmkārt, interesanta sagādīšanās otrajai kārtai izvirzīja nevis plānotās 15, bet **14 pašvaldības**, veidojot jauku saskaņu ar gadskaitli; otrkārt, Latvijas apceļošanu 11. augustā sākām Kurzemē – **Ventspils pilsētā**, kas pirms diviem gadiem jau kļuva par pirmā konkursa uzvarētāju lielo pilsētu grupā, tomēr pēc diviem gadiem atkal sarosījās startam (konkursa nolikums uzvarētājiem vienu gadu neļauj piedalīties); treškārt, Latvijā tikai dažām pilsētām nosaukumā iekodēts īpašs diženums, ko katram nojaust liek vārda “pils” klātbūtne, turklāt pirmā tikšanās ar Ventspils pašvaldības pārstāvjiem notika Livonijas ordeņa pili – **Ventspils pilī**. (Ceru, ka beidzot kļūst saprotams virsraksta kalambūrs.)

Ventspils pilsētas domes izpilddirektors **Aldis Ābele** bija apņēmības pilns komisijai prezentācijā izrādīt to labo, kas aizvadītajā divgadē nācis klāt pirmā konkursa uzvarētājipilsētas dzīvē. Kaut arī iedzīvotāju skaits par nieku ir sarucis, tomēr “pilsētu ar rītdienu” joprojām par savu sauc aptuveni 40 tūkstoši jeb 1,9% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Vidējā darba alga pērn bijusi 717 eiro (Latvijā – 626 eiro). Uzstāšanās sākumā A. Ābele ziņoja, ka bezdarba līmeni pagaidām vēl nav sekmējies “nodzīt” zem 7%, taču – tieši pils diskusiju laikā viņš saņēma SMS, ka beidzot tas ir noticis! Augusta vidū pilsētā darbu nebija atraduši 6,9% iedzīvotāju (Latvijā – 8,6%). Paredzot, cik dārgi Latvijas lauksaimniekiem un ražotājiem izmaksās Ukrainas konflikta dēļ Krievijas noteiktās sankcijas, par tālredzīgu jāatzīst senā, taču nereti piemirstā pamācība – “visas olas neglabāt vienā groziņā!” Kaut arī osta un terminālis bija un paliek nozīmīgs pašvaldības balsts, tomēr, nojaušot nākotnē iespējamās kolizijas vai svārstības,

TIKŠANĀS DUBULTPILĪ – VENTSPILĪ

pilsētas saimnieki dara visu, lai mazinātu atkarību no “zelta ostas” – veido kompleksu industriālo zonu un attīsta uzņēmējdarbību. Otrās piejūras dižpilsētas “Liepājas metalurga” būdu stāsts kaimiņus mudina neaizrauties ar megauzņēmumiem, kuru krīze būtu jūtams trieciens pašvaldībai, bet cenšas attīstīt nelielas ražotnes (50–200 strādājošie), toties produkcijai tiek prasīta paaugstināta pievienotā vērtība. Pasaulē augstā vērtē ir jauno tehnoloģiju attīstība, par tās pievienoto vērtību šaubu nav. Pirms gada Ventspils Augsto tehnoloģiju parkā parakstītais sadarbības memorands par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) nozares attīstību ļauj secināt, ka augšupiece no 12 IKT uzņēmumiem 2005. gadā līdz 60 “vieduma centriem” pērn neapstāsies.

Ventspils saimnieki veido ilgtspējīgas attīstības pilsētu, kas visnotaļ atbilst slavenajam sauklim. Pilsētvides ilgtspēju nodrošina aktīvā iesaiste ēku energoefektivitātes projektos – gadā vidēji četrus miljonus eiro ERAF līdzfinansējums tiek piesaistīts 40 daudzdzīvokļu mājām. Der piebilst, ka “pasīvās ēkas” principi atbilst gan jaunuzceltā poliklīnika, gan renovētā domes ēka.

Rūpes par vidi apliecina arī četrus elektromobiļu iegāde, 45 km velosliedzīņu un fakts, ka ne reizi nav nācies nolaist Zilo karogu, ko Ventspils pludmale 1998. gadā saņēma pirmā Baltijas valstīs.

Ventspils galvenā bagātība nav vis osts, naftas terminālis, jūras tuvums, neparastā “govju parāde” un krāšņie ziedu kārtojumi, pat ne venti un pilsētas gudrie vadītāji, bet ventspilnieki, bez kuriem nebūtu nozīmes visām skaistajām iecerēm. Daudzi iedzīvotāji atbilstoši savām interesēm apvienojušies nevalstiskajās organizācijās. To darbības veicināšanai ik gadu tiek rīkoti vairāki konkursi: sociālajā sfērā, jauniešu, sporta un kultūras jomā. Kultūras projektu konkurss notiek jau desmit gadus, un tas ļāvis dubultoties kolektīvu skaitam un uzplaukt

mazākumtautību pašdarbnieku prasmēm, kas kupli pārstāvētas festivālā "Ventspils vainags". Domes finansiālais atbalsts ir viena no atgriezeniskās saites pusēm. Otrā – vietējai varai daudz nozīmīgāka – ir iedzīvotāju viedokļa izziņošana. A. Ābele: "Grūti būtu strādāt, nezinot, vai mēs rīkojamies pareizi, vai darītais kādam ir vajadzīgs." Ventspilī tam kalpo neskaitāmas iespējas. Kopš 1999. gada pilsētā veiktas 50 socioloģiskās aptaujas, kurās profesionāli izzina un apkopo iedzīvotāju domas par pilsētas tēlu, uzņēmējdarbības vidi, mājsaimniecību budžetu, arī veic nelielas aptaujas par kādu brīža aktualitāti, piemēram, ielu nosaukumiem. Interesants secinājums – iedzīvotāju domas vispesimistiskākās ir februārī (gadumijas svētki pagājuši, ziema, sals, lieli rēķini), pilnīgi pretēju ainu aptaujas uzrāda vasaras izskaņā.

Nez vai Latvijā atradīsies vēl kāda pašvaldība, kurā iedzīvotāju viedoklim piešķir tik lielu nozīmi. Ventspilnieki savu jautājumu var atstāt domes speciālajās pastkastītēs vai ierunāt diennakts "karstajā tālrunī". Abi gan ir salīdzinoši nepopulāri ziņu piegādātāji – 2013. gadā 22 vēstulītes un 234 zvani, jo līdera pozīcijās ir vietējā laikraksta rubrika "Hallo, Ventas Balss klausās" ar 1188 jautājumiem un sadaļa "Vaicā iedzīvotāji, atbild dome" pilsētas portālā www.ventspils.lv (pērn 2048 jautājumi). Visi šie "tautas balssi" vēstījumi (arī anonīmie) tiek noformēti kā iesniegumi un atbilstoši izskatīti, reizi mēnesī tiek novērtēti konkrētā iesnieguma statuss. Pils diskusijā dzirdējam: domes speciālisti dienu sāk ar nemierīgu sirdi, pirms nepārbauda, vai viņa sfērai nav ticis kāds ventspilnieku pārmetums par neizdarību. Ne vienmēr tie ir pārmetumi, bieži arī lieliski ieteikumi muzeju, sporta un atpūtas objektu darba pilnīgošanai. Iedzīvotāju informācijas centrā 2013. gadā bija 5895 apmeklētāji. Mārketinga nodaļa katru dienu veic visu interneta portālu (arī komentāru) monitoringu. Atbildes, kā arī jaunākā domes informācija tiek sniegta visdažādākajos veidos – domes vadības videoatbildes, sižeti Kurzemes TV un vairākās radiostacijās, preses konferences Ventspilī un Rīgā, informatīvais izdevums, ko izplata visā Latvijā, komunikācija sociālajos tīklos. Galvenais virsuzraugs pār šo iedzīvotāju iesniegumu saimniecību ir domes Vispārējā nodaļa.

"Tautas balsi" vēl augstākā līmenī uzklausa pilsētas domē. Tajā darbojas četras komitejas un... 27 (!) pastāvīgās komisijas, kurās kopā ar domes deputātiem strādā konkrētās jomas speciālisti, arī NVO pārstāvji. Komisijā jaunās ierosmes izsver, tad izlemto kā ieteikumu nosūta domes komitejai, kur deputāti šo "Dieva

balsi", jādodomā, atbilstoši novērtē. Tāpēc nebija šaubu, ka Ventspils pilsēta pelnījusi visaugstāko balvu nominācijā "Pašvaldība iedzīvotāju iesaistīšanai".

Ventspils neklātienē iepazīšanai ieilgstot, pusskriešus novērtējam pārējos pilsētas piedāvātos objektus. **Livonijas pils** telpas ar pusaci vērojām tikšanās

gaitā. Nesen apmeklētājiem atklātas otrā stāva ekspozīcijas bagātības, ko padziļināti izstudēt nāksies braukt citreiz. Ventspils muzeja direktores **Margaritas Marcinkevičas** valstība šogad saņēma izcilības balvu ASV organizētajā starptautiskā dizaina

objektu konkursā, bet 2013. gadu noslēdza ar muzeja 95 gadu pastāvēšanas vēsturē lielāko apmeklētāju skaitu – 170 tūkstoši ventspilnieku un tūristu; saimniece palepojās, ka izstāde "Naudas dizains. PIN kods", ko Rīgā apmeklēja desmit tūkstoši interesentu, Ventspilī šo skaitli sasniegusi jau pirmajās četrās nedēļās. 12 profesionālās darbības gadu laikā Ventspilī M. Marcinkeviča veicinājusi pilsētas un novada kultūras dzīves pilnveidošanu, prasmīgi vadot Ventspils Galveno bibliotēku un tagad Ventspils muzeju, konkursa vērtējumā izpelnoties **Eiropas Gada cilvēka** titulu.

Novērtējam jaunuzcelto **polikliniku** un **Ūdens piedzīvojumu parku**, kur īpaši aizkustināja iespējas izmantot šos labumus ne tikai spriganajiem, bet arī personām ar kustību traucējumiem (ratiņkrēslus augšup pa kāpnēm uzved pacēlājs, un speciāla ierīce nevarīgo iecel tieši baseinā). Žēl, ka **piedzīvojumu parkā** nevarējām uz pašu

ādas izbaudīt daudzos ūdenspriekus, toties, stāvot pie maketa, varējām uz klausīt olimpiskā centra "Ventspils"

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

valdes priekšsēdētāja **Ulda Boitmaņa** nākotnes vīzijas par slaveno “Lemberga hūti”. Kalns ne tuvu nav gatavs. Kamēr vien pilsētā turpināsies celtniecība, katra izraktā zemes krava tiks vesta šurp un pašreizējie 52 metri augs arvien tuvāk mērķim – augstākajam kalnam Latvijā (86 metri!). *“Lembergs ir ekonomikas brīnumdaris, ģeniālu modeli izdomājis – būvētājiem izdevīgāk par nelielu samaksu izbērt zemi tepat pilsētā, nevis vest uz izgāztuvi! Viendien pat divarpus tūkstošus kubikmetru zemes te atveda. Nopelnīto “zemes naudu” ieguldām kalna veidošanā.”* To, kas citur Latvijā un pat dažā Eiropas valstī sapnī neuzdrīkstas rādīties, U. Boitmaņa saimnieciskajam prātam liekas pašsaprotami: *“Šodien vēl nav, bet rīt būs; labāks nekā galvaspilsētā!”*

Pirmsskolas izglītības iestādē “Eglīte”, nevienu netraucējot, apskatījām labiekārtoto teritoriju un rotaļu iekārtas bērniem ar īpašām vajadzībām. Tā ir tikai viena no **Eiropas Gada cilvēka** – Ventspils Izglītības pārvaldes vadītāja **Alda Slavinska** – rūpju loka “saliņām”. Vairāk nekā 24 profesionālās darbības gadu laikā viņš gudri un tālredzīgi veicinājis Ventspils pilsētas izglītības sistēmas vispusīgu attīstību, nodrošinot kvalitatīvas un mūsdienīgu prasībām atbilstošas vispārējās izglītības iegūšanas un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Alda Slavinska ieguldījums atspoguļojas mūsdienīgā izglītības infrastruktūrā, pedagoģiskā darba kvalitātē un profesionāli sagatavoto skolu absolventu eksāmenu rezultātos.

Kopā ar **Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas** galveno ārstu un domes deputātu **Daini Gili** izstaigājām daudzus gaiteniskus un korpusus, “iebāzām degunus” pat reanimācijā, koši tonētājā bērnu nodaļā, kur sirdzējus uzmundrina “dakteri klauni”, un novērtējām to, cik prasmīgi veidota vecā un jaunā korpusa sazo-be, ko vadītājs mums izrādīja uzreiz, stāvot uz ietves. Ventspils slimnīcas pirmsākumi saistās ar 1925. gadu, kad divas kopā samūrētas vasarnīcas atklāja presi-

dents **Jānis Čakste**. Medicīnas iestādei paplašinoties, slimnīca sadrumstalojās arvien jaunās ēkās visā pilsētā līdz rekordam – 17 mājvietas. Kad 2007. gadā blakus vecajai dzemdību nodaļai uzcēla jauno korpusu, Inženieru ielā 60 beidzot “sapulcējās” visas slimnīcas struktūrvienības. 2010. gadā, apvienojoties ar Talsu slimnīcu, pazuda arī senais Ventspils slimnīcas nosaukums. Daiņa Gīļa darbības pievienotā vērtība ir augstas kvalitātes veselības aprūpes infrastruktūra un plašais sabiedrībai pieejamo ārstniecības pakalpojumu piedāvājums, ko nodrošina kvalificēti un profesionāli medicīnas nozares speciālisti. Ēkas un nosaukumi piedzīvojuši izmaiņas, taču kāda vērtība palikusi nemainīga – nākamgad apritēs 30 gadu, kopš tur strādā 2014. gada **Eiropas Gada cilvēks** **Dainis Gilis!**

Komisijas otra brigāde pa to laiku tuvojās zinību kalna augstumiem Galvenajā bibliotēkā, Digitālajā centrā, Ventspils tehnikumā, 2. pamatskolā un Ventspils Augstskolā (*diemžēl vienlaikus fiksēt tekstā un fotogrāfijās abus notikumus nav iespējams, bet nešaubos, ka kolēģi savus vērojumus “iemūžināja” ne mazāk pamatīgi – punktus.*)

Dienas kopsavilkumam visi atkalsatikās slavenajā un pirms diviem gadiem iepazītajā Pārventas bibliotēkā, kur domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks infrastruktūras jautājumos **Jānis Vītolis** salika vēl trūkstošos izziņas punktus uz “i” Ventspilī apskatīto objektu plejādē un domes iecerēs. Varbūt taisnība vietējiem, kas darbības plānos neatstāj daudz vietas populārajai reemigrācijai. Ventspilī mēdz citēt mēra frāzi: *“Pirms grasies pamest Latviju, apdomā, vai nevari atrast sev vietu Ventspilī!”*

Daina Oliņa

Nīcas novadā komisijas vizīte sākās vienā no krāšņākajiem dārziem ar neparastu mājvārdu – “Eldorado”, tomēr pavisam drīz zuda šaubas par tā iederīgumu.

Vēl vairāk – ne tikai **Valijas un Andra Beluzu** brīnišķīgai ģimenes ligzdai, bet visam tālajam piejūras novadam ir kāda radniecība ar leģendāro *zelta pilsētu*, ko spāņi 16. gadsimtā meklēja

Amerikā. Atšķirība gan tā, ka nīceniņu centieniem neatbilst metaforiskā nozīme par vietu, kur ātri un bez pūlēm tikt pie lielas bagātības. Drīzāk otrādi. Vai gan citādi, punktus summējot, Nīcas novads tiktu atzīts par uzvarētāju nominācijā **“Pašvaldība izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam”**. Tādam, kurš atradis “zeltu”, čakli mācoties, strādājot un rosoties.

Valijas un Andra Beluzu ģimenes dārzā, kas tapis nepilnos piecos gados, gandrīz katrs komisijas loceklis atrada kādu aizgūstamu padomu, bet kolēģi no “**Latvijas Avīzes**” nešaubīgi izlēma viņiem piešķirt savu **speciālbalvu**. Kā tikt pie norvēģu iecienītā “zaļā zāles jumta”,

kam velēna no pašu teritorijas šķēlētā un ko atšķirībā no mauriņa pietiek “īsināt” reizi gadā (tad gan ar zāles plāvēju nākas pastaigāties pa jumtu!); kā organizēt kompakto un ekoloģiski teicamu kanalizācijas sistēmu ar kaimiņos (Lietuvā) nopērkamu ietaisi; kā redeļu galdā žāvēt sīpolus; pat to, ka zivju gārņus no diļa labumu izēšanas visdrošāk un videi tīkamāk aizgaiņā krastā sēdošs “deputāts” un kā viltībā pārspēt ne mazāk cītīgo “zemkopi” – kurmi. Priecājāmie par pašu pirmo, tā saukto bērnu dārza dobīti, ko saimnieks pilnībā uztic debesīm (nelaista, lai redzētu izdzīvotspējīgos), gan dažādu eglīšu ierindu (pēc gadumijas, tiklīdz lāpstu

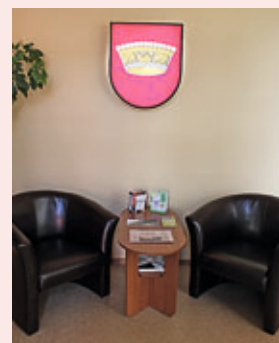
Sarkano brunču *eldorado* – NĪCAS NOVADĀ

var iedurt zemē, tā skaistules no podiņa stāda laukā). Beluzas cenšas dzīvot tik zaļi, cik vien tas iespējams, ķīmiju aizstājot ar veselīgākiem risinājumiem. Tomēr Valijas kundze godīgi atzīstas, ka pret dažiem mošķiem dārzā pagaidām esot bezspēcīga. Kaut arī saprotams, kādu spēku ieguldījumu prasa šis “paradīzes stūrītis”, kurā viss nemitīgi top un mainās, prieks, ka Nīcas novadā šādu daiļdārzu ir daudz – tūristiem piedāvā apskatīt 52 oāzes. Ne velti Latvijas puķu entuziastu vidū populāras ir Nīcas Dārzu dienas, bet 2006. gadā nīceniņi triumfēja kā “Sakoptākais pagasts Kurzemē”.

Todien arī katrs komisijas loceklis iemantoja jaunu “draudzīņu” – attiecīgās sfēras speciālistu. Lieliska ideja – tik daudz nepieciešamās informācijas var iztincināt arī pārskrējienos un pārbraucienos, netērējot citu kolēģu laiku ar tikai vienam vērtējam svarīgo! Domes sēžu zālē priekšsēdētājs **Agris Petermanis** kopā ar speciālistiem izskaidroja, kā novadā cenšas nodrošināt ieceri “Dzīvesvieta un pietura laimīgam cilvēkam”.

Protams, Nīcai pūrā ticis gana daudz balvu – mazsakartais jūras krasts ar diviem dabas parkiem, unikāls kultūrvēstures mantojums, kura saglabāšana un godāšana veido piederības izjūtu novadam un lepnumu par to. Kultūras nama direktore **Agija Kaunese** uzsvēra, ka mantojumu uztur un glabā divi etnogrāfiskie ansambļi – Nīcas un Otaņķu. Tas iekodēts vienā no viskrāšņākajiem tautastērpiem un lepnākajiem zīļu vainagiem, kas viz Nīcas novada ģerbonī. Cik neizmaksā tādu greznumu sarūpēt visiem kolektīviem! 2013. gada Dziesmu un deju svētkos 128 Nīcas pašdarbnieki Rīgā mirdzēja – ar ES finansējuma atbalstu atjaunotajos krāšņajos tērpos. Un kolektīvi turpina rasties. Jauniešu deju kolektīvs “Rietumvējš” sāka ar 16 dejotājiem, bet jau pēc gada skaits divkāršojās.

Nīcas centrs atgādina īstu eldorado laimes un miera ostu ar saposām ēkām, strūklaku un neizsmeļamām

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

bagātībām piepildīto Tūrisma informācijas centru un Senlietu krātuvi. Krātuves vadītāja **Gita Vanaga** mudināja pasvārstīt rokās, cik sver īsti Nīcas brunči, cik dižena ir zeķe un izpētīt daudzas saistošas senlietas. Ciemiņu prāta lokanums gan nebija tik varens, jo neizdevās atrisināt tūrisma speciālistes **Daces Vecbaštikas** šķietami elementāru uzdevumu – pareizi salikt kopā divas dzintara milzeņa daļas.

No tālā rietumkrasta Nīca grib aizskanēt visā Latvijā ne tikai ar dārziem. Pretēji daudziem, nīceniņi stingri saglabā **Zvejnieku svētku** nosaukumu, jo Jūras svētki jāriko tiem, kam šis senais arods zudis. Nīcā zvejnieku paaudzes neizmirst. Vidzemniekiem vietējo plašākais saiets no pasaules malumalām saistās ar kapu svētkiem, nīceniņus mājās sauc Zvejnieku svētki. Jau otro vasaru biedrība “Kalnišķu Īves” Jūrmalciemā aicināja melleņu lasīšanas čempionus.

Agris Petermanis nešaubās: “Visā, ko cilvēks mūsu novadā dara, viņam jāsaņem pašvaldības atbalsts.” To ilggadējais vadītājs uzskata par goda lietu, bet nīceniņi viņu ievēl atkal un atkal, necenšoties veidot n-tos deputātu sarakstus kā kaimiņi Rucavā. Laikam jau jūtas apmierināti.

Sociālā dienesta vadītāja **Inese Lapīņa** skaidroja, kā novadā atbalsta dzīves grūtdieņus. Dome apmaksā ēdināšanu ne tikai trūcīgo, bet arī maznodrošināto un daudz bērnu ģimeņu atvasēm, arī ārpusģimenes aprūpes augošajiem. Nīcas pakalpojumu centrā dzīves nelutinātie par simbolisku samaksu var izmantot dušu un veļas mazgātavu. “Ja nodrošināts ēdiens un tīrība, palīdzam saturīgi atpūsties – jau otro gadu mazaizsargāto ģimeņu bērniem tiek rīkotas vasaras radošās darbnīcas, bet pateicībā par piecām laimes dienām novadam veltīts “labais darbs” – sakopta pludmale.” Arī līdzcilvēkus te aicina neaizmirst labdarību – Ziemsvētku gaidās novada ļaudis un uzņēmēji ziedoja dāvanīgas, ko vēlāk domes pārstāvji personiski nodeva 26 ģimenēm un 70 vientuļajiem pensionāriem. Ar novada lieluzņēmēja gādību 30 vientuļos pensionārus un 30 ģimenes domes piešķirtā autobusā aizvīzēja uz Liepājas teātri. Daudz interesentu pulcē lietoto mantu un apģērbu dalīšana. Speciāls domes pagodinājums tiek arī ilgmūžniekiem un kopdzīves “maratonistiem”.

Šoreiz liksmi gaviļēja pat citur urķīgā Veselības ministrijas pārstāve Silva Erba: “Nīca mums ir topā!”, bet Nīcas ambulances vadītāja **Inata Štāle** uzteica Veselīgo pašvaldību tīkla piedāvātās iespējas – daudzpusīgo

informāciju un vērtīgās apmācības. Uzminātais tiek laists tautās – rīkoti izglītojoši pasākumi par zāļu tējām, atstarotāju vajadzību, smēķēšanas kaitīgumu, stāstītājus aicina arī no Rīgas. Novada mājaslapā ir sadaļa “Veselības veicināšana”. Veselības dienā katram bez maksas pieejamas ārstu konsultācijas un izmeklējumi, divreiz gadā nīceniņi kļūst par donoriem. Aptiekas darba laiks pielāgots ģimenes ārsta praksei, tāpēc divas dienas nedēļā tā atvērta līdz 19. Jau četrus gadus ambulancē no pulksten 8 līdz 20 darbojas arī neatliekamās palīdzības dienesta punkts, bet Jāņos un Zvejnieku svētkos viņi dežurē visu diennakti. Šogad pašvaldība ambulancē uzstādīs pacelēju, jo zobārsta kabinets atrodas otrajā stāvā. Tik nesavtīgas rūpes par iedzīvotāju veselību, ne tikai ārstējot, bet gādājot par to, lai ārstiem būtu mazāk darāmā, pelnīti tika godalgotas ar **Eiropas Gada cilvēka** titulu.

Tāds šogad piešķirts arī Inatas kolēģim – sporta darba organizatoram **Ingaram Kalējam**. Viņa veiksmes cipars varētu būt četrinieks. Novadā popularitātes virsotnē ir futbols. Lai varētu spēkoties ar cienjamiem pretiniekiem II līgas mačos, ar pašvaldības gādību nodibināts futbola klubs “Nīca”. Nākotnes maiņu futbolistiem garantē četras futbola treniņgrupas bērniem. Nīcā darbojas arī četras veselības vingrošanas grupas un senioru nūjotāju kopa. Bet katru gadu sportisko azartu vietējie un ciemiņi apliecina četrās galvenajās sporta norisēs: “Čiekurkausa” sporta spēlēs Bernātos, kur labāko nosaka izloze, Ziemas sporta spēlēs (protams, piejūrā ziemas sporta veidus nākas dažādi variēt), Ģimeņu sporta spēlēs un Olimpiskajā dienā. Sapnis par kārtīgu daudzfunkcionālo sporta halli pašlaik ir cerīga projekta līmenī, toties esošo sporta infrastruktūru vietējie var izmantot bez maksas. Pašvaldības organizētajā mazo projektu konkursā pieci no 11 naudas piešķirumiem saistās ar sportu vai veselības veicināšanu.

Izglītots cilvēks, protams, nevar izaugt bez izglītības iestādēm. PII “Spārīte” vadītāja **Daira Eglīte** par sava veida kvalitātes zīmi uzskata to, ka brīvu vietu te gatavi aizņemt pat liepājnieki. Ne tikai sakoptības un mierpilnās gaisotnes dēļ, kur reizēm pazūd alergiskums vai cita sīka liga. Spārīņiem ir vieni no lētākajiem ēdināšanas tēriņiem Latvijā (vidēji 23 eiro mēnesī, kaut arī pusdienās arvien pasniedz divus pamatēdienus), jo te vietējie audzētāji piedalās pašvaldības organizētajos iepirkumos un konservus ziemai gatavo pašu saimnieces.

Nīcas jauniešu centrs esot Agra Petermaņa “bērns”, ko atklāja jau 2001. gadā, lai jaunieši “dīki nestaigā

gar upes malu". Paši jaunieši komisijai izrādīja telpas un prezentācijā nodemonstrēja pārskatu par ilgajos gados iespēto. Zīmīgi, ka arvien mazāk kļuvis to, kas šeit nāk datora un interneta dēļ, pieaug interese par radošajām nodarbībām.

Radošums mājo visā **Nīcas vidusskolas namā**. Paredzot ciemiņu steidzīgumu, direktore **Lāsma Petermane** (arī

viņas pūliņi atzīti par **Eiropas Gada cilvēka** titula cienīgiem), bija tālredzīgi izdrukājusi jaukas prezentācijas, kas apliecina, cik neatlaidīgas ir kolektīva rūpes par lielpilsētai tuvumā esošas lauku vidusskolas pastāvēšanu un attīstību tādā līmenī, kas līdzvērtīgs lielajām Latvijas skolām. Vidusskolēni apgūst komerczinību pamatus, un skolā darbojas 21 interešu izglītības programma (nīcnieki triumfējuši CSDD konkursā "Gribu būt mobilis"; 5.-11. klašu koris piedalījies Pasaules koru olimpiādē). Mājturības kabinets aprīkots ar mūsdienīgu sadzīves tehniku. Kulinārijas pulciņā 80% dalībnieku ir puīši – ne visiem mājās pieejama tik pievilcīga virtuve! Skolā ir pat īpaša **Tehnisko darbinieku diena**, kad aprīlī šiem nereti nenovērtētajiem, taču bezgala svarīgajiem darbarūķiem piešķir brīvdienu un ved ekskursijā, bet viņus aizstāj skolēni. Audzēkņi visu dara ar prieku, kaut direktore neslēpj, ka tas īsti neatbilst mūsdienai – piedodiet! – idiotiskajiem likumiem, kas, pretēji agrāk ierastajam, jauno paaudzi lemj dīkai patērēšanai. Nīcas vidusskolā cieņpilnu attieksmi apliecina ne tikai vecākiem, bet tradicionāli atzīmē arī Vecvecāku dienu. Pat izcili krāšņais "ziemas dārzs" nav domāts parādei ar uzrakstu: "Neienākt! Neaiztikt!", bet harmoniskai atpūtai.

Visiem, kas iegaumējuši Otaņķu dziedošās sievas, izbrīnu radīja nosaukums **Rudes** vārds **Otaņķu pagasta** centram. Otaņķi tomēr ir atpazīstamāki par Rudi. Pagasta pārvaldniece **Anda Veidele** atzina, ka esot par to diskutējuši, tomēr cer, ka pamazām visus pieradinās. Interesanti, ka padomju laikos šejieniešus godāja par... "bleķeniekiem" vietējā kolhoza "Zelta zvaigzne" dēļ. Ja

Rude, tad Rude! Atspēriens te pēdējos gados sevišķi jūtams. Nīcas novada jaunākais lolojums ir **Rudes sporta centrs**, kas pēc renovācijas iekārtots vecajā katlumājā. Te "otro elpu" guvis pieredzējušais sporta skolotājs **Voldeemārs Kagainis**, kurš spēj sniegt lietpratīgus padomus slodzes izvēlē. A. Veidele neslēpa pārsteigumu, cik ļoti rudenieki iecienījuši trenāžierus. Pat vasarā te bieži vēlamo formu atguvušas padsmīti jauno māmiņu, kamēr mazuļi rātņi gulējuši ratiņos aiz logiem.

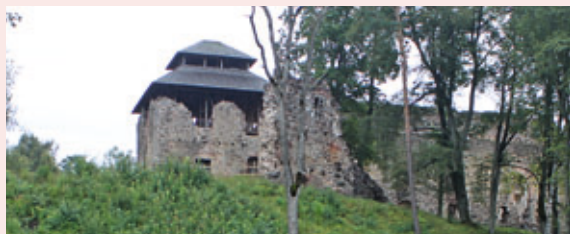
Tomēr ar Rudes un Otaņķu nosaukumu studijām valodnieciskie jaunumi nebeidzās, jo ciemiņi nebija dzirdējuši jēdzienu "**aizjomi**" (tūrumi, kas iekopti jūras piekrastē, starp kāpām izlīdzinot zemes virskārtu). Sīksti ļaudis mīt piejūrā. Ne tikai izdomās, kā lieso smilti vērst derīgu lauksaimniecībai, bet sīkstā vārda atvasinājums "Aizjomietes" dots savai interešu kopai. **Jūrmalcieņa sabiedriskajā centrā** mūs gaidīja ne tikai *aizjomietes*, bet arī viņu šogad dzimušās māsu *kalvietes*. Kamēr pašvaldība seno ēku pakāpeniski remontē un uzkopj, "meitenes", kā viņas mīļi godā priekšsēdētājs, "čaulu" piepildījušas ar vērtīgu saturu. Sākumā gados vecākās jūrmalcieņnieces nolēmušas dibināt interešu klubu, lai kopā pavingrotu, mācītos rokdarbus un pavārmākslu. Jūtot vietvaras atbalstu, sasparojušās arī svētku rīkošanai. "Aizjomietēs" pārsvarā vienojas seniores, kam brīvs laiks dienas vidū. Tie, kam pa dienu darbs (ne tikai dāmas, bet arī jauni puīši), februārī nodibinājuši "Kalvas". Sākumā dāmas pievērsušās rokdarbiem, bet puīši apguvuši "pozitīvās domāšanas" prasmes. *Kalvieši* sevi pieteica pamanāmi – ar orientē-

šanās pasākumu "Iepazīsti Jūrmalcieņu!" – kājām, ar velosipēdu vai nūjām, brīva izvēle! Labvēlīgā sacensībā *aizjomietes* atbildēja ar pirmajiem Jūrmalcieņa sporta svētkiem. Pērn, kad pirms Latvijas dzimšanas dienas tika godināti izcilākie nīcnieki, *aizjomietes* balvā saņēma neaizmirstamu braucienu uz Operu.

Vairs tikai atliek kopbilde saules zelta pilnajā jūras krastā. Kā piedien īstai eldorado, kur nīcnieki zeltu spēj rast savā dzimtajā pusē.

Daina Oliņa

14. augustā debesis virs Vidzemes bija sabozušas, tāpēc Raunas novada pastaigu laikā pāri vērtētājiem mirguļoja sīka smīgala, gluži kā nu jau Latvijas vienīgā Staburaga "asaras". Daba necieš tukšumu – Sēlijas slavenu Staburagu jau pusgadsimtu slēpj Daugavas ūdeņi, bet gribas ticēt, ka Raunas novada "dārgakmeni" nekas neapdraud. Tieši otrādi – gribas ticēt, ka Raunas Staburagu un visu novadu gaida spoža nākotne, jo pēdējo gadu laikā te notikusi paaudžu maiņa (priecējoši pēctecīga, ne strupi pārcirsta, jo ilggadējais Raunas novada domes priekšsēdētājs Andris Neimanis strādāja rokrokā ar izpild-direktori **Eviju Zurģi**). Pērnā gada pašvaldību vēlēšanās Evija, kurai mazliet pāri 30, iekļuva Latvijas visjaunāko vietējās varas stūrētāju augšgalā, bet Neimaņa kungs ir priekšsēdētājas vietnieks. Pēdējos gados novada dzīvi iekustinājuši daudzi "Staburaga bērni" – tādi, kurus nav skārusi rutīna un inerce, kuri mīl savu novadu, pat tajā nedzīvojot, un kopīgi lemj un virza nākotnes vīzijas. Tāpēc savu žurnāla "Logs" balvu piešķirām Raunas novadam un tā "Staburaga bērniem".

Rauna ir iespēju zeme tiem, kas gatavi uzdrīkstēties. Tādu te ir daudz. Pirmo stāstnieku – muzeja vadītāju **Edgaru Plētienu** priekšsēdētāja pieteica oriģināli: "Muzeja vēl nav, jo mēs sākām ar cilvēku, nevis ar telpām!" LU vēstures doktorants savā prezentācijā spēja aizrautīgi, uzskā-

RAUNAS NOVADA Staburaga bērni

tāmi un negaidīti savirpināt Raunas vēstures likločus, iezīmējot seno atskaites punktu nozīmi novada nākotnes attīstībā. "**Vai Raunai ir pagātnes potenciāls nākotnes attīstībai?**" Edgars neapstrīdami pierādīja, ka vairāk nekā 750 gadu senā Rauna to dod. Ar unikālo Staburagu, kas palīdz veidot identitāti, ar seno Tanīsa kalnu (vienīgais pilskalns, par kuru pirmajos Ulmaņlaikos uzņemta filma!), ar Raunas pilsdrupu dižo apjomu. Ar novadu saistās hernhūtieši un Jānis Cimze, kurš iniciēja latviešiem slavenu kordziedāšanu. Latvijas laukos muzeju krājumus gan oficiāli, gan privāti vāc un rūpē Jaudis gados. Raunas muzeja pamatus liek cilvēks, kuram vēl pat nav 30 gadu, un tam jābūt neparastam muzejam, ko priekšsēdētāja apzīmē par "nākotnē vispieprasītāko" muzeju.

Kaut arī 2009. gadā izveidotajā Raunas novadā apvienotajiem Raunas un Drustu pagastiem nav kopējas robežas, Evija Zurģe uzsvēra, ka tas nekādi neietekmē kopābūšanu. Rauna atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā, vismaz piecu lielāku ceļu krustpunktā – 23 km līdz Cēsīm un Smiltenei, 30 km līdz Valmierai. Arī Rīga nav tālu, tomēr novadā nav zudusi latvisko lauku ainaviskā vide. Priekšsēdētājas stāstījums vispusīgi parādīja, kā šāgada Eiropas konkursa prasības samērojamas ar Raunas novadā paveikto. Tomēr atbilstoši balvai šajā apcerējumā centīšos vairāk vērtēt neparasto, kas atšķir Raunas novadu konkursantu plejādē.

Raunas vidusskolas un Drustu pamatskolas audzēkņi jau otro gadu pusdieno bez maksas. Ziemsvētku pasākumus novadā finansiāli atbalsta dome, bet atbildība par šo uzdevumu uzticēta jauniešiem. Jo lielāka uzticība, jo jūtāmāks pretdevums. Pēdējos gados novadā aizvien populārāka kļūst filozofija, ka veselība vis nesākas ar vizīti pie ārsta, bet gan ar veselīgu dzīvesveidu. Tam kalpo futbola, volejbola un hokeja laukumi, jaunums ir āra trenāžieri Raunā. Tomēr aptieka, drošs paliek nedrošs, sākot ar šo gadu, te strādā bez brīvdienām.

Stāstot par sociālo sfēru, priekšsēdētāja minēja piemēru, kas apliecina, ka novada jaunieši ir gatavi iesaistīties visur. Kad vietējais veikals mainījis atrašanās vietu, vecāka gadagājuma Jaudis, kam tālāks ceļš sagādā grūtības, sacēlušī kājās pat vietējo presi. Konflikts atrisinājies pavisam vienkārši – apkārtnes jaunieši pieteikušies par brīvprātīgiem palīgiem pārtikas sagādē! Abos pagastos jūtami aug audžuģimeņu skaits, Drustu pamatskolā gandrīz trešā daļa audzēkņu dzīvo audžuģimenes. Aprīlī Drustos nodibināta Vidzemes audžuģimeņu biedrība, lai veicinātu to sadarbību. Sociālo problēmu risināšanā aktīvi līdzdarbojas Raunas evaņģēliski luteriskās baznīcas draudze (Evija Zurģe ir padomes locekle un diakonijas centra valdes locekle). Jau divus gadus draudzes namā darbojas dienas centrs "Žēlsirdība",

kur vecāka gadagājuma ļaudis pulcē interesanti stāsti un dzīvei noderīgi padomi. Te baznīcas dzīvi nenošķir no novada ikdienas, bet tā atrod savu noderības nišu. Lielo Talku Raunas novadā necenšas saistīt ar mehānisku atkritumu savākšanu, bet šim kopdarbam mēģina piešķirt papildjēgu. Stādot mežu vai izkopjot aizaugušas teritorijas, šogad raunēnieši rūpējās par savu svētvietu – Tanīsa kalnu. Bet Raunas upi talkotāji sāka attīrīt jau mēnesi pirms oficiālā datuma, jo talka novadā nav un nedrīkst būt vienas dienas akcija.

Novada nākotnē vērsta sadarbība ar uzņēmējiem, mudinot viņus piešķirt stipendijas jauniešiem, kuri izvēlētos uzņēmēju pieprasītās specialitātes. Vasarā papildus domes piedāvātajām darbavietām jauniešiem iesaistījās arī uzņēmēji.

Beidzamajos gados jūtami audzis kultūras piedāvājums, pasākumus “neiesprosto” kultūras nama zālē, bet atraktīvi izmanto visu novada teritoriju. Rauna ir to Latvijā reto vietvārdu pulkā, kuras vārds dots arī cilvēkiem. 1938. gadā tas parādījies kalendārā, tāpēc 28. augustā svin Raunas vārda dienu (parasti tajā dienā Tanīsa kalnā notiek brīvdabas kinoseansi). Novada svētku tradīcijai raunēnieši pirms četriem gadiem arī izdomāja pavisam netradicionālu risinājumu – **festi-vāls “Rodam Raunas novadā”** ikreiz ceļ godā kādu no lauksaimniecības produktiem. Pat festivāla devīzes pelna speciālbavu par nenodēlētību. Pirmajā – pie-nam veltītajā festivālā – “Vieta, kur dvēsele dzied pēc piena”. Sekoja medum veltītais festivāls “Kur medus, tur bites! Kur bites, tur rosība!”. Nākamreiz visi naš-kojās ar zemenēm, jo “Zemene, zemene – aromāts tavš/Kairina sajūtas, prātu mums jauc!”, bet šovasar godavietā bija zivis – “Cilvēks uz zemes – zivs ūdenī”. Vēlāk, staigājot pa dabas taku Tanīsa kalna pakājē, ik pēc soļa mūs “uzrunāja” šo svētku liecinieces – ori-ginālas zivis. Neparastumu virkni papildina fakts, ka

pirmā svētku diena allaž skaitās “klusā”, bet otra – “skaļā” ar šim principam pielāgotu vietas, notikumu un koncerta programmas izvēli. Klusinātās noskaņas vietējie izbaudījuši, piemēram, Raunas pilsdrupās, Drustu Ozolkalnā un Tanīsa pilskalnā. Nez, vai kaut kur citur Latvijā pasākuma afišā varētu izlasīt šādu atrunu: **“Novada svētki, kas citu vidū izceļas ar muzikāliem meklējumiem un labsirdīgu, bet rezervētu attieksmi pret ziņgēm un linijdejām.”** Un kāpēc ne? Protams, otrajā dienā allaž skaļi un skanīgi pieskandina apkārtni populāri solisti un grupas, liksmi aizdimd zaļumballe, bet svētku pamatā – allaž izdomas bagātie organizētāji oriģināli godina katru produktu un tā ražotājus. Nav jāpaskaidro, ka pārsvarā tie ir gados jauni cilvēki, kas spēj ģenerēt neparastas idejas. 4. maiju novadā atzīmē ar velobraucieni.

Nelielā pašvaldībā savējo gaitas pasaules ceļos zināmas visiem. Ne mazāk svarīgi, ka Raunas novada “trimdinieki” vērīgi seko notikumiem dzimtenē – viņi veido 28% no novada mājaslapas apmeklētājiem. Pašvaldībā jau strādā speciālists, kurš atgriezies no ārzemēm, tāpēc pašvaldības vadība tic, ka sociālajos tīklos cītīgi uzturētie kontakti pamazām sauks mājās arī citus aizbraucējus. Bet vietējos mudina uzdot sev jautājumu: **“Ko es varu dot pašvaldībai?”**, ne tikai gaidīt labumus, ko vietvara noliks priekšā. Raunā dzīvo ļaudis, kuriem ir gan raksturs, gan uzdrīkstēšanās. Priekšgalā pēdējos gados izvirzījušies jaunie.

Jauniešu centri darbojas gan Raunā, gan Drustos. Pēc četrus gadu “treniņiem” šogad raunēnieši jau saspārojās izveidot Jauniešu domi, kas pulcējas un iniciē idejas. Jauniešus virza varena “trīsvienība”, kurā katrs spēj dot lietpratīgus padomus savā jomā: **Linda Kručāne** jau otro gadu ir arī Raunas pagasta kultūras cilvēks, iespējot sarūpēt bagātīgu kultūras dzīvi gan jauniem, gan vecākiem ļaudīm (ar Lindu vēl tiksīmies).

Mareks Dombrovskis kūrē fiziskās aktivitātes (sportu, tūrismu, velobraukšanu, slēpošanu). Viņa otra sirds-lieta ir komandas saliedēšanas meistarība. Raunā tas godam paveikts. **Ilze Podniece** spēj “piezemēt” visus karstgalvjus, jo prot ne tikai uzklaut un parunāties, bet māca jauniešiem dzīvei nepieciešamas iemaņas mākslā, floristikā, ēdienu gatavošanā. Neiespējami būtu par **Eiropas Gada cilvēku** nominēt vienu no šīs trīsvienības, tāpēc gods tika visiem trim.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Linda Kručāne savu kultūras piedāvājuma stāstu par gada laikā organizētajiem 42 pasākumiem, no kuriem 70 procenti bijuši bez maksas, bija iecerējusi pļaviņā pilsdrupu pakājē. Par spīti lietum, uz telpām vis nepārcēlāties, jo tik iedvesmojošam stāstam vajadzīgs plašums. Lindas mamma ir audēja, tāpēc ciemiņus meitenīgi sīciņā Linda sagaidīja tautastērpā, ko mamma audusi sev. Klasiska “latvju zeltene”, kurai – vai tiešām?! – ir 14-gadīga meita! Atraktīvi un neparasti Linda izklāstīja novada pašdarbnieku iespējas: *“Linda, ko tu dari? Linda dzied korī, bet varētu dejot tautas deju kolektīvā vai dāmu deju kolektīvā. Ko dara tava vecāmamma? Viņa apmeklē Raunas dienas centru, piedalās puķu draugu saietos. Ko dara tavs tētis? Lasa grāmatas, jo mums ir piecas bibliotēkas. Ko dara tava meita? Viņa apmeklē jauniešu centru. Ko dara tavs vīrs? Viņš vēl domā – dziedāt vai dejot. Raunā ir radītas iespējas atrast katram kaut ko savu, un sarīkot pasākumus ir viegli, jo daudzi gatavi nākt talkā.”*

“Pagrabiņā” gan mūs uzrunāja nevis “trīsvienība”, bet trīs no aktīvistiem, kuri gan studē Rīgā, bet joprojām jūtas Raunai piederīgi. Uzzinājām par nākotnes profesijas izvēlei pielāgotu projektu, kurā kopā ar Drustu jauniešiem pētītas maiznieka un aldarā profesijas un tikušies ar karjeras konsultantu; par Ēnu dienu; par jau iepriekš raksturoto talku un Ziemsvētkiem (jaunieši labāk zinot, kas mūsdienu bērniem tuvāks, kādu varoņu tērpos viņus iepriecināt!); par ciemošanos pansionātā; par Imanta Ziedoņa dzejas lasījumiem Raunas ielās. Beigās jauniešu pretjautājums vērtētājam

– no sešiem kociņiem jāsaliek vienādmalu trijstūri – no viena līdz astoņiem! Sākums vedās raiti, beigās gan nācās izmantot “sufliera” pakalpojumus.

Raunas Jauniešu centra “Pagrabiņš” veidotais video Lielās Talkas koordinātoru konkursam “Tira Baltijas jūra sākas tavā vannas istabā” interneta balsojumā ieguva tik kuplu atbalstītāju pulku, ka videofilma kļuva par

uzvarētāju, autoriem izpelnoties ceļojumu uz Parīzi 3000 eiro vērtībā. Ja Talkas koordinatore ir Linda Kručāne, citādi kā “teicami” jau neizdodas.

Sadarbībā ar Vides aizsardzības fondu uzsākta Raunas upes ielejas attīrīšana. Te galvenā “dzenskrūve” ir ilggadējais Gatartas pansionāta direktors, novada domes deputāts un viens no novada

aktīvākajiem Jaudīm **Aivars Damroze**. Viņš gan ģenerē idejas, gan pats cenšas tās iedzīvināt, rodot domubiedrus un atbalstītājus, tāpēc kopā ar jauniešu “trīsvienību” A. Damroze nominēts par **Eiropas Gada cilvēku**. Jau uzstāšanās sākumā viņš solīja komisiju neap-

grūtināt ar daudziem skaitļiem un faktiem, bet apsolīja neklātienas ciemošanos pansionātā un dažus būtiskus akcentus. Viņa pārlicība ir tā, ka Jaudīm, kas vadījuši garu darba mūžu, pansionātā jānodrošina tāda dzīve, kas maksimāli tuva līdzšinējai – ar ierastajiem zemes darbiem, ar diskusijām, ar ballēm. Spožākā no Aivara iedzīvinātajām idejām ir **“mobilās dobes”**. Cilvēks

ratiņkrēslā nereti izjūt asinsspiediena problēmas, taču lauku senioriem grūti dzīvot bez ierastajiem zemes darbiem. Pērn pansionātā ierīkoja divas, šogad četras, nākamgad droši vien būs jau astoņas mobilās dobes – prāvas kastes uz stabilām koka kājām, kurās var rušīnāties, nenoliecot galvu. “Meiteņu dobes”, protams, vairāk puķu, bet prieks tiek visiem – diendienā vērojot, kas notiek dobes. Pie katras gultas te ir poga ne tikai zvanam, bet sarunas iespējām, lai aprūpētāji uzreiz saprastu, kāda palīdzība nepieciešama. Komisija ieinteresēti uzklusēja aizrautīgā Aivara Damrozes sapņu vīzijas par “ideālo pansionātu”, diemžēl pagaidām ne visu iespējams īstenot.

Evija Zurģe uzsver, ka budžeta naudu pašvaldība cenšas tērēt lietderīgi, ieguldot attīstībā, nevis tikai ikdienas vajadzībās, kuru nekad netrūkst. Par desmit procentiem vairāk nekā pērn atvēlēts sociālajam budžetam – ne pabalstiem, bet gan Gatartas pansionāta attīstībai, tāpēc Aivars Damroze var nebēdāt. Protams, viņa ideju lidojumam budžets arvien būs par knapu. Prioritāte novadā ir izglītība. Vairāk nekā citus gadus tiks atvēlēts kultūrai. Kā gan citādi, ja pretspēlētājiem izdodas radīt tādus svētkus, kas pat “trimdiniekus” vedina domāt par atgriešanos.

SMILTENES NOVADA sajūtas

Daina Oliņa

Kaut arī telpā ar ziņkāri kņudinošu nosaukumu "Sajūtu istaba" viesojamies tikai neilgu brīdi, iepazīstot pirmskolas izglītības iestādes "Pīlādītis" ikdienu, sajūtu izklāsts dominēs stāstā par visu Smiltenes novadu. Domes pārstāvju un vērtētāju "komandas" pirmoreiz satikās **kultūras centra** zālē. No kalna galā būvētās un nesen atjaunotās ēkas paveras skats uz Smiltēni, kas,

spītējot uzmācīgajam lietu tiņam, tomēr radīja **plašuma sajūtu**. Novada domes priekšsēdētājs **Ainārs Mežulis** savu stāstījumu necentās pieblīvēt ar skaitļiem – mūsdienās to visu var atrast interneta dzīlēs ar pāris datora klikšķiem, arī novada prezentācijā un krāsainajā bukletā. Svarīgi – kas iekodēts šajos skaitļos un ko tie spēj dot iedzīvotājiem, kuri savam novadam izvēlējušies saukli "Vieta, kur augt!". To, ka vieta ir kā radīta izaugsmei, apliecina Smiltēnes novada izcīnītā pirmā vieta nominācijā **"Pašvaldība izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam"**.

Smiltēnieši ilgi nebija saspārojušies startam pašvaldībām rīkotajos konkursos, jo centās neatlaidīgi un vispusīgi attīstīt pilsētu un vēlāk novadu par iedzīvotājiem labvēlīgu dzīvesvietu. Laikam beidzot **uzdrīkstēšanās sajūta** bija gana nobriedusi, turklāt – tā bija nemaldīga, jo pirmais "uznāciens" atnesa augstu atziņību. Ainārs Mežulis: *"Lauku ļaudis reģionālo reformu uzņēma skeptiski, baiļojoties, ka visa attīstība notiks tikai centros. Mūsu novadā vairs bažām nav pamata, jo pēc 2009. gada pagastos esam sakārtojuši skolas, kultūras iestādes, ūdenssaimniecību un lauku ceļus. Uzreiz pēc novada izveides daļu no apvienošanās naudas – 600 tūkstošus latu – ieguldījām lauku ceļos, nevis izkaisījām daudzos sīkos objektos. Vēl vairāki lauku ceļu projekti nepacietīgi gaida solīto LAP naudu. Infrastruktūra ir attīstības pamats, vietējie cilvēki to sapratuši un novērtējuši."* To, ka Smiltēnes novads netiecas atdarināt lielpilsētu, bet saglabāt latvisko lauku noskaņu, liecina arī novada ģerbonis. No 20 iecerēm par labāko atzīts rudzupuķes ziedīņš ar deviņām ziedlapiņām. Novadu tā vadītājs atzīst par optimāli veidotu, jo apkārt pilsētai ir astoņi pagasti, no Smiltēnes uz tiem var aizbraukt 15 minūšu laikā. Uz tālāko – Grundzāles pagastu lepni un strauji aizved Vidzemes šoseja. Esošo skolu pastāvēšana liekas droša, jo beidzot novadā dzimstība pārsniedz mirstības rādītājus.

Smiltēnes ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotājs un ilggadējs direktors Ainārs Mežulis, kurš 2001. gadā sāka vadīt pilsētu, tagad novadu, paškritiski atzina, ka profesionālās iemaņas viņam Jauj runāt ilgi, taču šoreiz priekšsēdētājs demokrātiski ļāva novada izaugsmes "spēka zarus" raksturot attiecīgās jomas speciālistiem.

Smiltēnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Gints Kukainis**, pārņemot stafeti, apņēmās stāstīt par to, ko pašvaldība dara, lai iedzīvotājiem nerastos doma braukt projām. "Ceļinieku pilsētas" apzīmējums Smiltēnei dots jau sen. Šovasar Latvijas vecākais ceļu būves uzņēmums "8 CBR" atzīmēja 55 gadu jubileju. Turklāt te vietā piebilst, ka ceļinieku pilsētas slava nezudīs arī nākotnē, jo profesionālās izglītības kompetences centrā "Smiltēnes tehnikums" līdztekus vairākiem citiem arodiem var apgūt celtniecības un ceļu būves mašīnu mehāniķa profesiju.

Smiltēnieši pamatoti lepojas, ka viņu novads spējis īstenot visvairāk ēku siltināšanas projektu Vidzemē (attiecībā pret ēku skaitu). Koģenerācijas stacija un sakārtotie siltumtīkli Jauj pilsētai noturēt otru zemāko siltuma tarifu Latvijā – 43,01 EUR/MWh bez PVN. No 2014. gada pašvaldība izlēma noteikt vienotu ūdens apgādes tarifu visā novadā, nedalot pilsētu un laukus. Šo iespēju deva veiksmīgi un laikus īstenotie ES atbalstītie projekti, kas vēl jāpabeidz tikai dažos pagastos. Kopš 2000. gada caur ES un citiem fondiem Smiltēnes novadā piesaistīti 20 miljoni eiro.

Novadā pieejama daudzveidīga un kvalitatīva izglītība. **Iespēju sajūtu** apliecina fakts, ka Smiltēnes novads spēj saglabāt un piedāvāt **visu līmeņu** izglītības iespējas 19 iestādēs, sākot no pirmsskolas un vispārējās izglītības skolām līdz trim profesionālās ievirzes izglītības iestādēm – pilsētā darbojas sporta (septiņos sporta veidos trenējas vairāk nekā 350 entuziastu), mākslas (145 audzēkņi) un mūzikas skola (207 mazie mākslinieki), jau minētais Smiltēnes tehnikums, kas pašlaik piedzīvo vērienīgu renovāciju, bet augstāko izglītību, nedodoties

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

tālos ceļos, piedāvā Baltijas Starptautiskās akadēmijas un augstskolas “Attīstība” filiāles. Turklāt pārbaudes darbos novada audzēkņi uzrāda sekmes, kas ir virs valsts vidējā līmeņa.

Smiltenes, Blomes un Grundzāles pedagogiem bija iespēja piedalīties Latvijas Universitātes vadītajā projektā “Atbalsts”, kur viņi apguva mūsdienīgas prasmes individuālam darbam ar jaunatni – pozitīvas uzvedības veicināšanu, lasītprasmes attīstīšanu, sociāli emocionālo audzināšanu. Tagad viņi tālākizglīto citus novada kolēģus. Šovasar Palsmanē notika jau 10. Humānās pedagoģijas vasaras nometne, kas allaž uzlādē garajā mācību gadā pagurušos skolotājus ar jaunām atziņām, tiekoties ar gudriem ciemiņiem, izzinot citu skolu kolēģu neparasto pieredzi un kopā atpūšoties.

Smiltenes ģimnāzijā jau otro gadu darbojas **Dzīvesprasmju akadēmija**, kurā skolēni kopā ar vecākiem apgūst kulinārijas un šūšanas iemaņas un darbu ar koku un metālu. “Akadēmiķiem” rokas būs īstajā vietā, bet papildieģuvums ir ģimenes satuvināšana. Populāra ir “**Pūcītes skola**”, kas atraisa bērna apdāvinātību, ļaujot viņam justies kā pētniekam, ne trulam zubrītājam. Aplami uzskatīt, ka skola domāta tikai īpaši apdāvinātajiem bērniem, svarīgi – lai mazajam būtu motivācija. Smiltenes ģimnāzijā darbojas **MikroTik akadēmija**, kur 9.-12. klašu audzēkņi iepazīst datortiklu pamatus.

Visu šo **mūsdienīgas un vispusīgas izglītības sajūtu** priekšsēdētājs Ainārs Mežulis papildināja ar faktu, kas nepārsteidza – izglītībai atvēlēta vairāk nekā puse novada budžeta. Viņš pieminēja vēl dažus būtiskus jaunumus. Šogad Skolotāju dienā pirmoreiz 20 labākie pedagogi saņems 100 eiro prēmiju. Smiltene kļuvusi par vienīgo mazpilsētu Latvijā, kur Centra vidusskolā un ģimnāzijā brīvprātīgie studenti no Ķīnas ar Ķīnas vēstniecības atbalstu skolēniem šogad sāka mācīt **ķīniešu valodu**; apmaiņas programmā astoņus bērnus (četrus no 7.-9. klasēm un četrus vidusskolēnus) kopā ar diviem pedagogiem sūtīs uz Atlantu ASV. Divu nedēļu laikā privātskolā redzētais un, amerikāņu ģimenes dzīvojot, izbaudītais noteikti mudinās arī pārējos biedrus cītīgi mācīties angļu valodu un būt aktīviem ne tikai mācībās, bet arī sportā un sabiedriskajā dzīvē, lai izturētu konkursu citugad. Dome apmaksās ceļa izdevumus. Pavasarī jau lielāka ASV skolēnu grupa divas nedēļas ciemosies Smiltēnē.

Kultūras pārvaldes vadītāja **Pārsla Jansone** uzbūra **mūžīgo svētku sajūtu**. Smiltenes novadā dzīvo izcili talantīgi cilvēki, kas līdzdarbojas kultūras procesos, pilnveidojot sevi, Latviju, Eiropu un pasauli. Mākslu un kultūru te neuzskata tikai kā dzīves kvalitāti veicinošu

faktoru, bet kā pamatu, uz kā balstīt novada attīstību – **ne tikai izdzīvot, bet uzplaukt**. Smiltenes novada muzejs pirms dažiem gadiem iemantoja cienīgas telpas Mēru muižas kompleksā, un kultūras dzīves virzītāji ir sapņis par “tautas mākslas saliņu”, jo lietišķās mākslas studija “Smiltene” darbojas jau 66 gadus. Tās aktīvisti ne vien rada meistardarbus, bet arī vāc un pēta apkārtnes nemateriālo kultūras mantojumu. Nākotnes vīzijā studijas namiņu pilsētas centrā izveidos par “tīru latvju sētu” ar smaržīgiem flokšiem, amatnieku darbnīcām, kartē iezīmējot “latviskās identitātes punktiņus”. 38 amatiermākslas kolektīvi ar 700 dalībniekiem domāti pieaugušajiem. Bērnu kolektīvi darbojas Smiltenes bērnu un jauniešu interešu izglītības centra paspārnē (600 bērnu iesaistīti 26 amatiermākslas kolektīvos). Pašdarbībai P. Jansone nodala divus virzienus: viens – uz rezultātu vērst – saistās ar dziesmu un deju svētkiem, otrs – vairāk sociāli orientēts – dod iespēju pilnvērtīgi aizpildīt brīvo laiku katram interesentam. 2013. gadā uz dziesmu un deju svētkiem aizvesto Smiltenes novada dalībnieku pulks procentuāli bija viens no augstākajiem Latvijā attiecībā pret iedzīvotāju skaitu. Visaugstākos laurus guva Smiltenes pūtēju orķestris un deju kolektīvs “Ieviņa”. 2013. gadā novadā notika 195 pasākumi, ko apmeklēja 20 tūkstoši cilvēku!

Sporta pārvaldes vadītājs **Guntars Markss** uzsvēra, ka sportiski aktīvi ir arī domes ļaudis, kas iedzīvotājiem rāda labu piemēru, kā uzturēt **kustīguma sajūtu**. Savukārt vērtētāji un kolēģi viņu nominēja **Eiropas Gada cilvēka** titulam, kura entuziasms rosina aktīvam un veselīgam dzīvesveidam daudzus. Pateicoties

“Latvijas valsts mežiem” un nevalstisko organizāciju iniciatīvām, Smiltenes un apkāmes mežos izveidotas dažādas sarežģītības velotakas, Cērtenes pilskalnā – Veselības taka. Pilsētā ir sporta halle, turpinās stadiona skrejceļa rekonstrukcija un labiekārtotas slēpošanas trases izveide. Autosporta trasi speciālisti atzīst par otru labāko Latvijā. Sporta infrastruktūru sakārto un uzlabo arī pagastos. G. Marksa organizētie ikgadējie pasākumi – “Top ielu stafetes” (katru gadu ap tūkstotis dalībnieku), skrīšanas seriāls “Tepera takas” (katru ceturtdienas vakaru no maija līdz septembrim), tautas skrējieni “Smiltenes apļi” piesaista arvien vairāk dalībnieku. Smiltenes novadā ir daudz sporta entuziastu – viens no tādiem ir Aldis Lapiņš, kurš jau 39. sezonu (!) katru trešdienas vakaru organizē orientēšanās sacensības visu vecumu un spēju interesentiem. Smiltene uzskatāma par Latvijas kalnu riteņbraukšanas dzimteni, kuras vārdu vistālāk pasaulē aiznesis Gatis Smukulis. Par olimpieti kļuvusi arī šķēpmetēja Līna Mūze, kuras pirmais vieglatlētikas treneris, starp citu, bija Guntars Markss.

Sociālā dienesta vadītājas **Anitas Šteinbergas** ikdienā saskarsme sanāk ar dzīves neveiksminiekiem. Viņa uzskaitīja finansiālā atbalsta iespējas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem, kas rada **drošības sajūtu**. 2013.

gadā novadā aizsāka asistenta pakalpojumus, ko šogad izbūvēja astoņi bērni ar speciālām vajadzībām. Novads iesaistījies projektā par pakalpojumu pieejamību Vidzemes reģionā, sekmīgi darbojas atbalsta grupas pirmspensijas vecuma ļaudīm un ģimenēm ar bērniem. Interesantu pieredzi varētu smelt **pašpalīdzības grupā**, kas darbojas ģimenes centrā. Te nedienā brīdī var sarunāties "līdzīgs ar līdzīgu", kopā apgūstot jaunas rokdarbu iemaņas, mācoties rakstīt CV, uzklusot psihologu vai citu speciālistu.

Smiltenes novada Bērnu un ģimenes atbalsta centra ilggadējā direktore **Lubova Nikiforova** atzīta par **Eiropas Gada cilvēku** tieši par gādīgo un sapratnes pilno iejūtību ģimenei grūtos brīžos. Krīzes situācijā nonākušajiem tiek sniegta palīdzība caur dažādiem labdarības fondiem. Direktores godīgums vieš ziedotājos uzticību. Ģimenes centrā viņa izveidojusi atbalsta programmas māmiņām ar bērniem, bēbiņu skolu un bērnu emocionālās audzināšanas skoliņu vecākiem. Ļ. Nikiforovas entuziasms pērn ļāvis īstenot jauniešu mājas projektu. Te četrās istabās astoņi jaunieši "mācās dzīvot". Smiltenes novada bāriņtiesa un sociālais dienests rīko vasaras nometnes audžuģimenēm un bērniem ar speciālām vajadzībām. Katru gadu desmit bērnu no sociālā riska ģimenēm vasaru pavada viesģimenēs Francijā, bet piecus bērnus divus mēnešus uzņem sadarbības partneri Amerikā.

2010. gadā slēdza Smiltenes slimnīcu, kuras telpās tagad ierīkots pansionāts. Te darbojas arī desmit ārstnieciskās gultas, kas ir ļoti pieprasītas. LAD projektu līdzekļi vairākos pagastos ļāvuši ierīkot sociālās palīdzības istabas, kur pieejama duša un veļas mazgātava, daļa humāno palīdzību un pārtikas pakas, apgūst sociālās prasmes. Šogad novadā uzsākta sadarbība ar Latvijas Samariešu apvienību, un seši samarieši tagad palīdz sniegt kvalitatīvu mājas aprūpi 40 veciem un vientuļiem cilvēkiem, kā arī invalīdiem.

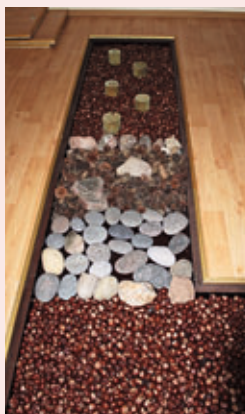
Pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste **Marita Mūze** raksturoja komunikāciju ar sabiedrību. Oriģināla ir iecere "**Rīcības dienests**", kur kartē iedzīvotāji var atzīmēt vietu un raksturot ar to saistīto problēmu. Attīstības plānošanas nodaļas vadītājs **Andris Lapiņš** papildināja viņas un citu kolēģu stāstīto par domes atbalstu nevalstiskajām organizācijām, par daudzajām sadraudzības pilsētām, kā arī ES vērtību iedzīvināšanas veikumu.

Visi vērtētāji kopā ciemojās PII "**Pilādzītis**", kura vadītāja **Santa Rudzīte** izvirzīta par trešo **Eiropas Gada cilvēku** Smiltenes novadā. 2008. gadā beidzot īstenojies sapnis par bērnu dārza jaunceltni, nevis pielāgotām senākām, turklāt to

cēla par pašvaldības naudu. Skaisto ēku apņēma divu hektāru plašumi, kur mazajiem vietas diezgan. Ciemiņus aizkustināja pašu mazāko priekšnesumi, ko viņi apguvuši pirmajā skološanās gadā, savukārt lielākie ne tikai apdāvināja ciemiņus ar milzu puķi un pašceptiem siera cepumiem, bet lūdza uz kopēju rotaļu. Izrādās, ka siera mīklu

te izmanto plastilīna vietā, jo tā bērniem ir daudz siltāka un patīkamāka. Ja to saka unikālās "sajūtu istabas" autore S. Rudzīte, ir jātic. Ar viņas iniciatīvu izveidotās pirmsskolas izglītības autorprogrammas saturā akcentēta **bērnu emocionālās inteliģences izkopšana**, kā arī latviskās kultūrvides un tradīciju apgūšana. Turklāt viņa vada novada pirmsskolas metodisko apvienību, savas atziņas dāsni dalot kolēģiem.

Pēc "grupu darba" komisija atkal savienojās **Grundzāles pagasta kultūras namā** vakara noslēgumam, kur guvām varenu **liksmes sajūtu** mājupceļam. Vakaru žiperīgi vadīja 2013. gada amatierteātru skates labākā aktrise **Dace Purvīce** (Smiltenes Tautas teātris saņēma vēl trīs balvas – par labāko izrādi, režisoru un aktieri!). Tika baudīti vietējo namamāšu sarūpētie latviskie labumi, vērpas atsperīgas sarunas, bet dziesmas šajā latviskajā novadā skanēja dažādās mēlēs.

Daina Oliņa

Varonīgo “Valmieras puiku” dzīvi 20. gadsimta sākumā romānā iemūžinājis Pāvils Rozītis, Valmieras Stikla šķiedras rūpnīcas strādnieču gaitas 1970. gadā kinolentē “Valmieras meitenes” nofilmējis režisors Ivars Seleckis, jo tobrīd viņas bija kļuvas par pilsētas simbolu, kas ļāva apjaust arī citu sieviešu dzīves izjūtas. Rozīša varoņi jau sen turpina ciņas Aizsauls pilsētā, Selecka “meitenes” droši vien audzina mazbērņus. Valmieras atpazīstamību nu uztur vēl citi zīmoli – slavenas vidusskolas, augstskola, teātris, tāpēc nejutos pārsteigta, kad, summējot iegūtos punktus, Valmiera – triumfēja kā **pašvaldība izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam** lielo pilsētu konkurencē.

Valmieras mērs **Inesis Boķis** neslēpa, ka viņa vadītā pašvaldība konkursā startē jau trešoreiz, jo sacensība paver iespēju izvērtēt paveikto, un to, ka ciemiņiem

priekšā cels domes speciālistu sagatavoto prezentāciju. Viena no deviņām Latvijas lielajām pilsētām pretēji lauku pašvaldībām nesūdzas par iedzīvotāju trūkumu un aizplūšanu, jo par valmieriešiem sevi sauc aptuveni 30 tūkstoši cilvēku, tāpēc lielas raizes sagādā dzīvokļu trūkums. **“Valmiera domā un rada”** – tā skan šīs pilsētas sauklis. Daļu no izdomātā un radītā konkursa vērtētāji iepazīna 15. augustā. Dalīšanai grupās atbilstoši nomināciju ievirzei, neapšaubāmi, ir plusi, jo ministriju pārstāvjiem iespējams dziļāk izzināt savu jomu, turpretim zaudētājos paliek notikuma iemūžinātāji tekstā un fotoattēlos, jo dažu stundu laikā “džigitet” starp vairākiem maršrutiem nozīmētu īsti neredzēt neko. Jau iepriekš atvainojos par objektīvo apstākļu diktēto subjektivitāti!

Veidot pašvaldību izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam – šos centienus Valmieras mērs Inesis Boķis uzskata par katra pašvaldības vadītāja vadmotīvu. Šīs īpašības aplami attiecināt tikai uz inteligences pārstāvjiem, Valmierā tās piemīt daudziem ikvienas

VALMIERAS “puikas” un “meitenes”

profesijas un vecuma iedzīvotājiem. Sākot ar mazažiem ķipariem, kurus pašvaldība ir pilnībā nodrošinājusi ar vietu kādā no septiņām pirmsskolas izglītības iestādēm. Skolu kapacitāte un audzēkņu sasniegumus jau minēju. Vidzemes augstskolā studētkārotāju koeficients pārsniedz vidējo līmeni, toties pašvaldība turpina cīņu par nevienlīdzīgo budžeta vietu sadali, kas augstskolai ticis pēc pārpalikuma principa. I. Boķis akcentēja jaunākos no izglītības jomas projektiem: decembrī Latvijas vecākajai Mūzikas skolai, kas līdz tam mitinājās četrās ēkās, atklāja brīnišķīgi rekonstruētu namu Gaujas krastā; ne mazāk skaistā vietā, kur Gauja met līkumu uz jūru, atrodas Valmieras profesionālā vidusskola, kas pārtop par kompetences centru; Vidzemes augstskola tobrīd vēl gatavojās atklāt jauno Inženierzinātņu kompleksu. Valmierā prasmīgi un ievērtīgi īstenota iekļaujošā izglītība bērniem ar mācīšanās, redzes, dzirdes vai garīgās attīstības traucējumiem, nodrošinot viņiem tiesības dzīvot pilnvērtīgi.

Valmieras kultūras dzīve nebalstās tikai teātra nopelnos vien. Vērienīgi darbojas Valmieras Kultūras centrs, šovasar tiek atjaunots baleta zāles grīdas segums un interjers, bet tā iespējamo rekonstrukcijas un attīstības modeli drīzumā varēs izsapņot metu konkursā. Valmieras Mākslas vidusskolai jurgī uz jauno mājvietu jau aiz muguras. Kultūras izglītībai lielu vērtību velta skolu pulciņos, to vidū valdošā konkurence rada labvēlīgu sacensību garu.

Dzīvot veselīgi un aktīvi katru valmierieti mudina plašā sporta infrastruktūra, turklāt Inesis Boķis, tiekoties ar skolēniem, mēdz atgādināt: *“Ir jākustas! Vai nu dejojiet, vai sportojiet! Vismaz divas reizes nedēļā. No tukliem un slimīgiem nekādi zinātnieki nesanāks!”* Ar gājēju

– velosipēdistu celiņiem astoņu kilometru garumā pilsēta kļūst arvien draudzīgāka velosipēdistiem. No jaunākajiem objektiem mērs izceļ pie Daliņa stadiona izveidoto **Sajūtu taku**, ko brīnumaini sapostās

te pieejami vairāki laukumi, uzklausījām vērtīgākos un mazāk zināmos faktus par Latvijas pirmo olimpiskās sudraba medaļas ieguvēju un viņa vārdā nosaukto stadionu, kas atklāts 1938. gadā – sešus gadus pēc soļotāja slavenā starta Losandželosā.

Meža mātes virsvadībā izstaigāja arī daļa vērtētāju – “*cits ar vīzēm, cits ar zeķēm, cits ar basām kājām*”. 2,7 km garumā no dažādiem dabas elementiem ierīkotā taka palīdz atmodināt visas piecas maņas. Sēžot Jāņa Daliņa stadiona tribīnēs un vērojot sacensībā iekarsušos dažādu vecumu futbolistus, kam

Tiem, kuri grib, nav pamata sūroties par iespēju trūkumu, jo grūti nosaukt sporta veidu, kas pilsētā būtu aizmirsts. Diemžēl dati liecina, ka sporto 30, bet dejo aptuveni 10 procenti skolēnu. Ko dara pārējie? Pašvaldības vadītājs izmantoja iespēju, lai kārtējoreiz atgādinātu par netaisnību interešu izglītības finansējumā, kur “nauda neseko skolēnam”, bet Valmieras uzturētajās profesionālās ievirzes skolās 48% audzēkņu nav vietējie. Pasaules mērogā Valmierā necik diža metropole nav, toties sportistu sniegums tāds ir. Sporta skolas centīgākie audzēkņi vēlāk var iesaistīties kādā no 25 sporta klubiem, turklāt trīs organizācijas domātas tieši cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Zinot kopējo situāciju valstī, Inesis Boķis var būt gandarīts, jo pilsētā ir un būs sava Vidzemes slimnīca, kurā viss ir “pašu mājās”. Tomēr veselības aprūpi mēs uzskata par vienu no vissvarīgākajām jomām, ko valsts nepelnīti atstājusi novārtā. Valmierieši ir pelnījuši rūpes, jo I. Boķis uzskata, ka darbs Valmieras Piena un Gaļas kombinātos, Stikla šķiedras rūpnīcā nav uzskatāms par vieglu. Viens no “stipriniekiem” – AS “Valmieras stikla šķiedra” prezidents un valdes priekšsēdētājs **Andris Oskars Brutāns** atzīts par

Eiropas Gada cilvēku. Viņš vada lielāko uzņēmumu un darba devēju Vidzemē, kurā pats strādā teju no dibināšanas pirmās dienas. Viņa zināšanas un pieredze sekmīgi ļauj pārvaldīt ražošanas un attīstības procesus uzņēmumā, tādējādi virzot to rūpnieciskās stikla šķiedras ražotāja līderpozīcijā Eiropā un pasaulē.

Valmierieši grib un spēj būt aktīvi arī ārpus darba laika. Pirms Latvijas valsts svētkiem iedzīvotājus aicina talkā salocīt sarkanbaltsarkano lentīšu piespraudes – metrus pasūta arvien vairāk, bet allaž pietrūkst. Viņi aizrautīgi apzina savas apkārtnes dižkokus. Gada beigās allaž tiek rīkota iedzīvotāju aptauja, lai noskaidrotu, vai vietējie ir apmierināti ar dzīvi pilsētā. Rezultāti uzlabojas, kas liecina, ka izvēlētais attīstības virziens ir pareizs, bet iedzīvotāju ierosinājumi palīdz to konkretizēt.

Stāstot par sadarbību ar uzņēmējiem, mēram par to ir savs viedoklis. Pirms darba domē Inesis Boķis strādāja par virsmežzini, tolaik veidojās dažādi klubi un konsultatīvās padomes: “*Sastājos daudz – Direktoru padomē, vienā no pirmajiem uzņēmēju klubiem “Ozols”, Rotari klubā un citur. Pamazām esmu daļu atmetis, tomēr šie klubi lieliski pilda tādu kā domes “konsultatīvās padomes” funkciju, jo tiešās sarunās var uzaustīt svarīgas idejas.*” Valmierieši ir aktīvi gan savas ikdienas, gan Eiropas Savienības norišu vērtētāji un atbalstītāji. Būdams Latvijas pašvaldību pārstāvis ES Reģionu komitejā, I. Boķis Briseles jaunumus var pavēstīt “no pirmavotiem”. Viņš atgādina, ka bez vērienīgajiem Eiropas Savienības fondu līdzekļiem daudzas pilsētas un lauku novadi Latvijā izskatītos nesalīdzināmi bēdīgāk. Valmierā šīs investīcijas novērtē.

Turpretim priekšsēdētājs kategoriski neatzīst divaino iedalījumu trūcīgajos un maznodrošinātajos. Pēdējo viņš pieprasa skaut no aprites, jo tie ieviesti tikai dažās pašvaldībās. Kā tādā jucekli godīgi sadalīt kaut vai elektrības kartes? Sociālā nodaļa nav aizcelta “tālāk no acīm”, bet apmeklētājus pieņem domes pirmajā stāvā. Reiz, Labklājības ministrijas vaicāti, paskaitījuši, ka pie domes vadības divu gadu laikā par sociālajām problēmām vērsušies tikai pārdesmit cilvēku. Tas liecina, ka prasības (un kurš gan uz domi nāk bez tām!) spēj apmierināt jau pirmajā stāvā! Pabalstus priekšsēdētājs nav gatavs dāļāt pa labi un pa kreisi, jo finanšu līdzekļi ir jātaupa, arī jau uzceltās infrastruktūras uzturēšanai un saglabāšanai.

Inesis Boķis mēdz būt kategorisks, tomēr viņa viedokli allaž ir interesanti ieklausīties. Uz jautājumu, vai pilsētā nav domāts par vēl kādas bibliotēkas celtniecību, atbilde sekoja momentā: “*Neatzīstu jaunu objektu celtniecību tad, ja pēc tā nav jūtama nepieciešamība! Esošā bibliotēka piepildās eksāmenu un sesiju laikā, ikdienā ar to pagaidām pietiek, jo jaunie ļaudis aktīvi izmanto citas zinību vākšanas iespējas.*”

Valmieras Mūzikas skola ir vecākā Latvijā, tās atklāšana 1920. gadā piedalījies Valmierā dzimušais Jāzeps Vītols. Kaut arī pagājuši astoņi mēneši, skolas pedagogiem nav zudis acu mirdzums, stāstot un izrādot jaunās mājas. Arī ciemiņiem, kāpjot pa kāpnēm, tā vien gribējās vēl un vēl uzvest skatu gleznainajām Gaujas ainavām aiz logiem. Interesanta šķiet ideja “sapīt” visas klases un stāvus kopā, visgarām sienai ritinot zīmēto “dziesmu kamolīti”. Kamolišus tina sadarbībā ar otru mākslas citadeli – Valmieras Mākslas skolas audzēkņiem. Viņi katram stāvam izdomāja atšķirīgus elementus, bet dārza koncertu vajadzībām koši apgleznoja

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

iedzīvotāju ziedotos krēslus. “Topa” instrumentos pašlaik izvirzās kogle, skolas koblētāju ansamblis dziesmu svētkos kļuva par laureātiem II grūtības pakāpes sacensībās.

Pēc muzikāli gaišās noskaņas nācās atgriezties dzīves īstenībā, kurā, pēc statistikas datiem, arvien pieaug vārdzirdīgo un nedzirdīgo bērnu skaits. Pirmā kurlmēmo bērnu skola Valmierā atvērta 1875. gadā, gadiem ritot, mainījās skolas nosaukums. Jauns loks Valmieras Vārdzirdīgo bērnu internātvīdusskolas – attīstības centra vēsturē sākās 1994. gadā, kad kopā ar Valmieras

sadarbības partneriem no Ģiterslo pašvaldības ieradās arī profesors Roberts Mēlmanis. Viņš rūpīgi pārbaudīja audzēkņus ar Latvijā līdz tam nezināmām metodēm, bet rudenī 150 audzēkņu saņēma dzirdes aparātus. Tie bija kvalitatīvāki nekā agrākie, tomēr nekas nav mūžīgs. Vest tos remontēt uz Rīgu likās pārāk sarežģīti. Lai sniegtu

servisa pakalpojumus turpat Valmierā, skolā tika izveidots Dzirdes centrs. Par tā vadītāju kļuva skolas audiologopēde **Dina Tanberga**, kura aktīvi sadarbojās ar Mēlmaņa kungu, cītīgi uzsūcot jaunākās atziņas darbā ar vārdzirdīgajiem. Lai uzkrātu līdzekļus darbības paplašināšanai, centrā uzsāka arī aparātu remonta ārpakalpojumus. Tomēr telpas pagrabstāvā nebija īsti piemērotas jaunizvirzītajam mērķim – iegādāties modernu dzirdes diagnostikas aparāturu. 2012. gadā centrs tika pie jaunām telpām un izcilas aparatūras. Te piedāvā pilnu pakalpojuma spektru – sākot ar ārsta apmeklējumu līdz dzirdes aparātu izgatavošanas laboratorijai un remonta servisam. Lielākos naudas līdzekļus (20 tūkstošus eiro) atkal ziedoja Roberts Mēlmanis, bet Vārdzirdīgo asociācija, Vārdzirdīgo internātskolas vadība (no dzirdes centra ieņēmumiem) un Valmieras pašvaldība – katra 4000 latu. Ģiterslo draugi nodrošināja transportu, lai aparāturu un mēbeles nogādātu Valmierā. Jaunā iekārta spēj ne tikai noteikt dzirdes problēmu, bet arī izmērīt, kā aparāts ir pielāgojies ausij. Tas īpaši svarīgi maziem bērniem, kuri vēl nespēj izstāstīt savas izjūtas. Jaunākā modernizācija ļauj dzirdes problēmu vizualizēt datorekrānā, lai klientam vai bērna vecākiem izskaidrotu tieši viņa situāciju. Skolā tagad uzņem bērnus arī pirmsskolas izglītības programmā. Izveidota programma izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Centra darbinieki visus aizvadītos gadus apguvuši pieredzi dažādās valstīs, bet uzņēmīgā Dina Tanberga atzīta par **Eiropas Gada cilvēku**.

Par trešo **Eiropas Gada cilvēku** izvirzīta Vidzemes slimnīcas Paliatīvās un īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļas un Infekciju slimību nodaļas virsmāsa **Inta Sīka**, kura rūpējas par iespējami ērtāku un drošāku uzturēšanās vidi vismagākajiem pacientiem. Pēc viņas iniciatīvas sākusies un turpinās sadarbība ar humānās palīdzības organizācijas “Baltikhjalpen” pārstāvjiem no Zviedrijas, kas sagādājuši pacientu kvalitatīvāki aprūpei nepieciešamo aprīkojumu. Tomēr “radošās un domājošās” Valmieras sakarā sevišķi gribas uzsvērt to, ka virsmāsa nodaļā labprāt uzņem brīvprātīgos jauniešus, kas palīdz aprūpēt smagi slimos un gados vecos pacientus. Tāda līdzjūtības skola ir zelta vērts kapitāls pašreizējiem Valmieras “puikām” un “meitenēm”, kā arī pilsētas nākotnei.

JELGAVĀ – hercogu un studentu galvaspilsētā

Ilze Rukute

Katrs rīts pilsētā izgaismo atjaunotas ēkas, rekonstruētas ielas un uzbūvētus tiltus – padarītos darbus, ar ko varam pamatotī lepoties. Tomēr Jelgavas lielākā vērtība ir cilvēki, kas pilsētā dzīvo, izglītojas un strādā. Ikvienam jelgavniekam, sākot no pirmsskolas bērniem līdz senioriem, pilsētā ir iespēja atrast jomu, kurā darboties, gūt zināšanas un prasmes, profesionāli attīstīties un radoši izpausties. Jelgavnieku labās domas, iegūtās zināšanas un veicamais darbs stiprina pašus un kalpo pilsētas izaugsmei. Mīlestība nav izmērāma lielumā, laikā vai skaitļos. Taču 17 tūkstoši jelgavnieku – ģimenes ar maziem ģipariem ratos, skolēni, studenti, mācībspēki, mediķi, uzņēmēji un ražotāji – vairāk nekā trīs kilometrus garā pilsētas svētku gājienā ir nepārprotams apliecinājums viņu saliedētībai, mīlestībai un lepnumam par savu pilsētu. Tā par Jelgavu, vienu no senākajām Latvijas pilsētām, kas pilsētas tiesības ieguvusi 1573. gadā, bet rakstos minēta vēl pārsimt gadu iepriekš, rakstīts konkursa “Eiropas Gada pašvaldība 2014” pieteikumā.

Atjaunotas ielas, izbūvētas promenādes, spoži skatlogi – grūti iedomāties, ka šajā vietā vēl tik nesen (pirms sešiem septiņiem tūkstošiem gadu) pletās jūra, bet pirms četriem tūkstošiem gadu te no dienvidiem ienāca zemgaji, tā dodot vārdu visam šim novadam. Jelgavas pirmsākumi meklējami 1265. gadā, kad Livonijas ordeņa mestra Konrāda fon Menderna laikā pie Lielupes pabeigta pils – atbalsta punkts kristietības ieviešanā Zemgalē. Laiku lokos dažādi vijusies Jelgavas vēsture, tai gājuši pāri kari un lielas ugunsnelaimes, pilsētā atvērta pirmā Latvijas augstskola – “Academia Petrina”, bet Svētās Trīsvienības baznīca bija viena no pirmajām luterāņu draudzes mūra baznīcām, kas tika uzcelta Eiropā, turklāt baznīca uzskatāma arī par pirmo mūra celtni Jelgavā. Un kur nu bez greznās Jelgavas pils, kas gluži kā vizītkarte un pilsētas skatlogs sagaida ikvienu, kurš ierodas pilsētā no Rīgas puses. Lai aprakstītu kaut daļu no pilsētas bagātās vēstures, ar vienu rakstu nepietiek, te vajadzīgas grāmatas. Jāpiemin vienīgi 1944. gada jūlijs un augusts, kas ir viens no traģiskākajiem laikiem Jelgavas pagātnē – Otrajā pasaules karā pāris dienu laikā gāja bojā skaistā Zemgales pērle, bombardēšanā tika sagrauta praktiski visa pilsētas apbūve, arī Svētās Trīsvienības baznīca, no kuras pāri palika vien tornis, kas 2010. gadā beidzot atjaunots un kur tagad iekārtojies Jelgavas Tūrisma informācijas centrs. Daudzi jelgavnieki, kas te dzīvo ilgus gadus, atceras, ka torņa atjaunošana likusies kā tāls un liels sapnis – nu kad beidzot karš beigsies un tornis tiks sakārtots?

Ar šo ēku saistīts arī viens no **Eiropas Gada cilvēkiem** Jelgavā – Latvijas Poļu savienības Jelgavas nodaļas vadītāja **Marija Kudrjavceva**. Viņas vadībā Jelgavas Poļu biedrība sniegusi atbalstu 17. gadsimta vēsturiskās vērtības – Jelgavas kokgriezēja Tobiasa Heinca veidotās Svētās Trīsvienības baznīcas lasāmpulsts atgūšanā, kas Otrā pasaules kara laikā tika izvesta uz Poliju. Un tas nav vienīgais – Marijas kundze ar poļu tautai raksturīgo pozitīvo enerģiju padara bagātāku un krāsaināku Jelgavas pilsētas sabiedrisko dzīvi, atbalsta un veicina poļu kultūras, valodas un tradīciju izkopšanu un saglabāšanu.

Jelgavas pilsētā ikvienam ir pieejama kultūras norišu daudzveidība, tiek piedāvāts plašs un kvalitatīvs kultūras pasākumu un notikumu klāsts. Par nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanu, kultūras dzīves plānošanu un infrastruktūras uzturēšanu pilsētā rūpējas Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde “Kultūra”, kā arī izveidota Kultūras padome. Šī konsultatīvā institūcija apspriež svarīgākos kultūras dzīves jautājumus pilsētā, lemj par budžeta līdzekļu sadali kultūras pasākumiem un tautas mākslas kolektīviem. Kultūras padomē pārstāvētas gan valsts, gan arī pašvaldību iestādes.

Pilsētas kultūras resursi ir vēsturiskais, mākslinieciskais un industriālais mantojums, kas atspoguļo Jelgavas arhitektūras, ainavas un vēsturisko pieminekļu vērtības, festivālu un svētku tradīcijas, kā arī amatieru mākslas aktivitātes. Pašvaldība uzsver, ka Jelgava ir reģiona kultūras centrs, kura piedāvātie pasākumi ir pievilcīgi ne vien jelgavniekiem, bet tos arvien vairāk apmeklē iedzīvotāji no Rīgas, Zemgales, citām Latvijas un pat Lietuvas un Igaunijas pilsētām. Kurš gan nezina Jelgavā notiekošo Starptautisko smilšu skulptūru festivālu vasarā un Ledus skulptūru festivālu ziemā, Piena paku regāti un vēl Piena, Maizes un Medus svētkus! Taču tās ir vien dažas, redzamākās kultūras norises – pilsētā ar viesizrādēm ciemojas gan Latvijas Nacionālais teātris un Dailes teātris, gan arī paši jelgavnieki aktīvi iesaistās kultūras norisēs. Kopumā Jelgavas 172 mākslinieciskajos un interešu izglītības kolektīvos iesaistījušies 5043 dalībnieki.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Tādēļ nav brīnums, ka par vēl vieniem balvas saņēmējiem nominācijā “**Eiropas Gada cilvēks 2014**” kļuvi tieši kultūras jomas pārstāvji – Jelgavas 4. vidusskolas bērnu kora vadītāju komanda – **Arta Jurgenovska, Ingus Leilands un Daiga Rudzīte**. Mīlestība uz kora dziesmu, mūziku un darbu veido pamatu sinerģijai starp abiem diriģentiem – mūzikas pedagogiem un koncertmeistari Daigu un Jelgavas 4. vidusskolas bērnu kori. Šī veiksmīgā sadarbība šovasar astotajā Pasaules kora olimpiādē 73 valstu, 460 kora un 27 tūkstošu dziedātāju konkurencē jelgavniekiem ļāva uzvarēt un iegūt olimpisko čempionu titulu. Jāpiekrīt Jelgavas domes teiktajam – uzvarēt var tikai tad, ja bērni skolotāju acīs redz radošuma dzirksti, izjūt gara brīvību un milzīgu pašatdevi.

Pasaules kora olimpiādes uzvarētāji – atraktīvais bērnu koris no Jelgavas 4. vidusskolas.

Ja veiktu aptauju, kas ir Latvijas studentu galvaspilsēta, nešaubīgi lielākā daļa piekristu – tā ir Jelgava. Ne velti pilsētā ilgus gadus rudenī, bet pēdējā laikā pavasarī notiek vērienīgi Vislatvijas studentu svētki. Taču izglītības sistēma sākas no pašiem pamatiem – pilsētā darbojas deviņi pašvaldības bērnu darzi, sešas privātās pirmsskolas izglītības iestādes, divas sākumskolas, divas pamatskolas, divas internātpamatskolas, viena Vakara maiņu vidusskola, divas ģimnāzijas, četras vidusskolas, pašvaldības profesionālā vidusskola, Mākslas skola, Mūzikas vidusskola, trīs sporta skolas, bērnu un jauniešu centrs “Junda” un, protams, Latvijas Lauksaimniecības universitāte.

“Jundas” nometnē “Lediņi” bija iespēja paviesoties arī konkursa žūrijai. Šeit izveidots daudzfunkcionāls atbalsta centrs, kurā cilvēki ar īpašām vajadzībām apmeklē Montesori nodarbības, piedalās interešu grupās un apgūst saskarsmes prasmes. “Lediņu” teritorijā jau 1927. gadā tika atklāta bērnu sanatorija, bet pēc Otrā pasaules kara tā kļuva par PSRS īpašumu, ko izmantoja kā pionieru nometni dzelzceļnieku bērniem. Pēc Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas vairākus gadus nometne netika izmantota, bet ar 1998. gada 1. janvāri tiesības izmantot šo teritoriju piešķīra Jelgavas bērnu un jauniešu centram “Junda”, kas nu šo vietu ir atdzīvinājis no jauna.

Žūrijas komisijai, iepazīstot “Lediņu” aktivitātes, nebija nemaz tik viegli salikt šādu piramīdu!

Jelgavai šogad piešķirtie žūrijas punkti izvirzīja to visaugstākajā vietā, kā arī apakšnominācijā “**Pašvaldība ES vērtību un ideju popularizēšanai**”, tādēļ noteikti jāuzsver pašvaldības paveiktais, veicinot izpratni par Eiropas Savienības vērtībām un pieniesumu. Jelgavā tiek organizētas informatīvas un izklaidējošas aktivitātes iedzīvotājiem, bērnu bibliotēkā “Zinītis” iekārtots ES informācijas punkts. Savukārt skolās pedagogi organizē tikšanās ar Eiropas Parlamenta deputātiem, kurās viņi paši un arī skolēni uzzina par ES attīstību, vērtībām, mērķiem un aktivitātēm. Pašvaldība savukārt atzīmē, ka rūpējas par vides ilgtspēju un aizsardzību, lai pēc iespējas sāktu izmantot alternatīvus enerģijas avotus, nekaitīgāku transportu ar zemiem oglekļa izmešiem – piemēram, izstrādāts pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns, ar kuru pilsēta ir

apņēmusies par piektdaļu samazināt kaitīgo izmešu ietekmi.

Īsti eiropskais ir arī pirms trim gadiem atklātais Pašvaldības operatīvās informācijas centrs (POIC), kura galvenā funkcija ir informācijas vākšana, apstrāde un pārraidīšana operatīvajiem dienestiem un Civilās aizsardzības komisijai. *“Jelgava ir pirmā pilsēta Latvijā, kur izveidots šāds centrs – atbalsta punkts krīzes vadības situācijās. Latvijai šobrīd priekšā stāv ļoti nopietns uzdevums – jāizveido riska novērtēšanas sistēma, un, manuprāt, šis ir pirmais cīrulis – POIC ir ļoti nopietns paraugs, pēc kura varētu veidot visu sistēmu,”* jau toreiz, atklājot šo centru, pauda Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvis Aldis Lieljuksis.

POIC vadītājs **Gints Reinsons** šogad ir trešais Jelgavas pārstāvis, kuram piešķirts **Eiropas Gada cilvēka** tituls.

Gints vada Latvijā pirmo Pašvaldības operatīvās informācijas centru, kas nodrošina tiešo saikni starp pilsētas iedzīvotājiem un pašvaldības atbildīgajiem dienestiem krīzes situāciju un saimniecisko jautājumu risināšanā. Viņš ir sava darba entuziasts, ar augstu atbildības izjūtu, kas palīdzējis operatīvās informācijas centram kļūt par uzticamu palīgu jelgavniekiem. Par prasmīgiem, aizrautīgiem cilvēkiem, kuri savu darbu dara ar prieku, mēdz teikt – cilvēks savā vietā. POIC vadītājs Gints Reinsons par visiem 100% atbilst šim raksturojumam.

Daudzi, kas kādu laiku nav bijuši Jelgavā, ir pārsteigti par tās pēdējo gadu pārvērtībām. Rekreācijas zonas un promenādes izveidošana Lielupes krastā, pilsētas ielu remonts, izveidoti veloceliņi un maršruti, skolu siltināšana un rekonstrukcija, Pasta salas labiekārtošana, kur tiek veidoti gājēju celiņi, apgaismojums, pasākumu norises laukumi un bērnu spēļlaukumi. Visus Jelgavas domes īstenotos projektus ir grūti pat nosaukt. Jelgavas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš** atzīst, ka pilsētas attīstībā tiešām ļoti liela nozīme ir bijusi Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, bet, protams, pašvaldība būtu ārkārtīgi priecīga, ja ar laiku tai izdotos attīstību virzīt par saviem līdzekļiem. Patlaban Jelgavā galvenais uzdevums ir radīt infrastruktūru konkrētās teritorijās, kas iezīmētas kā industriālās ražošanas zonas. Savukārt darbaspēka

mobilitātes sakarā pilsētas mērs uzsver, ka ļoti aktīvi darbaspēka kustība notiek ne tikai no Jelgavas uz Rīgu, kā tas tradicionāli ierasts, bet arī pretējā virzienā.

2014. gada Eiropas Gada pašvaldības vadība ir nešaubīgi pārliecināta, ka nevienam infrastruktūras projektam, nevienai rūpniecības zonai, transportam vai sakārtotai skolai nebūtu nozīmes, ja nebūtu cilvēku, iedzīvotāju, kā labā tas viss veidots, un to var izdarīt tikai ar labu komandu.

Vērienīgās pārmaiņas Driksas upes krastos.

“Ir vakars vēls, un lietus līst, pa Jelgavu kāds students kļīst,” – kurš gan nezina šos dziesmas vārdus. Pērn Jelgavā pie Mītavas tilta svinīgi atklāta tēlnieka Kārļa Īles veidotā bronzas skulptūra – strūklaka *“Jelgavas students”*.

JELGAVAS NOVADA “TRUMPJI”

Gunta Klismeta

Simbolika

Jelgavas novada **sauklis** – novads stabilai nākotnei – apliecina vērtības un arī mērķus, lai pašvaldība būtu pievilcīga gan savam 25 801 iedzīvotājam, gan tiem, kas vēl meklē vietu, kur veidot mājas vai uzsākt uzņēmējdarbību. Savu vienotību un vienprātību mērķos un vērtībās Jelgavas novads pauž caur cieņpilnu simboliku – **ģerboni**, kurā attēlotie zelta vārpu kūļi liecina par piederību Latvijas maizes klētij, **karogu**, kas simboliski pauž darbu, labklājību un cēlumu, un **logo**, kurā zaļā krāsa simbolizē vidi un lauksaimniecību, zilā – Lielupi ar tās pietekām un zelta – cilvēkus, ģimenes un darba tikumu.

Pagriezta horizontāli, logo zīme līdzinās staltai burai, kas pavērsta uz debesīm. Tas savukārt kalpojis kā radošs impulss kompleksam aktivitāšu kopumam, ko pašvaldība īstenojusi novadnieku identitātes stiprināšanai, piederības veicināšanai un teritorijas vērtību atpazīšanai. **Logo zīme buras formā** uzstādīta vairākās vietās novadā kā vides objekts un robežzīme.

Jelgavas novadu raksturo arī pašvaldības velte ikvienam novadā piedzimušajam mazulim – sudraba monēta jeb **sudraba vērdiņš**, uz kura attēlots simbolisks bērns pēdiņu nospiedums un vēlējums “*Nes Jelgavas novadu pasaulē!*”.

18. augusta pēcpusdienā konkursa vērtēšanas komisija no Jelgavas novada pašvaldības, kas atrodas “svešā” teritorijā – Jelgavas pilsētā, devās uz Jaunsvirlaukas pagastu, pa ceļam noskatoties video, kas noslēdzas ar aicinājumu – atbrauc un iepazīsti Jelgavas novadu! Videofilmīnā redzēto papildināja novada domes priekšsēdētājs **Ziedonis Caune**: “*Esam viens no lielākajiem novadiem ar gandrīz 26 tūkstošiem iedzīvotāju.*”

Pirms pieciem gadiem vēl teicām: es dzīvoju Vircovā, Sesavā vai kādā citā no trīspadsmit pagastiem, bet tagad sakām: es dzīvoju Jelgavas novadā.”

Pērn izdotā brošūra “Mēs Eiropā, Latvijā, Jelgavas novadā” par Eiropas Savienību, Latviju, Zemgali un Jelgavas novadu iepazīstina gan ar nozīmīgām personībām, gan vietējā reģiona kultūrvēsturiskajām un dabas vērtībām – Jelgavas novadā uzskaitīti vairāki simti valsts un vietējas nozīmes arhitektūras, arheoloģijas, mākslas un vēstures pieminekļu.

Šā izdevuma tapšanā lielu ieguldījumu devusi “Europe Direct” informācijas centra Jelgavā vadītāja un Jelgavas novada pašvaldības tūrisma attīstības projektu vadītāja **Tabita Šķerberga**. Tieši viņa ir viena no trim izvirzītajiem **Eiropas Gada cilvēkiem** Jelgavas novadā, kuras raksturojumā pašvaldība Tabitu sauc par entuziasti Eiropas Savienības aktivitāšu un vērtību popularizēšanā. Viņa spēj gan “iekustināt” dažādas mērķauditorijas – sākot no jauniešiem, organizējot viņiem viktorīnas, un beidzot ar senioriem tematiskos pasākumos, gan arī māc savienot Jelgavas novada tūrisma popularizējamās vietas ar atraktīvo un saistošo Eiropā. Jelgavas novada gūtās uzvaras kaldināšanā nominācijā “**Pašvaldība Eiropas Savienības vērtību un iespēju popularizēšanai**” vislielākais nopelns ir tieši Tabitai.

Pašvaldības prioritātes

Katrā Jelgavas novada pagastā ir vismaz viena izglītības iestāde un kultūras vai tautas/saieta nams, kā arī vairākviet darbojas jauniešu centri un izglītības, kultūras un sporta centri. Jau vairākus gadus Jelgavas novada pašvaldība mērķtiecīgi virzās uz savām prioritātēm – izglītības iestāžu un infrastruktūras sakārtošanu pagastos un vietas pievilcības veidošanu. Šo mērķu vārdā piesaistīts prāvs projektu finansējums un izturēts mazo skolu likvidēšanas spiediens. Šobrīd visas novada izglītības iestādes ir ne tikai dzīvotspējīgas, bet ar labu materiāltehnisko bāzi un inovatīvu tehnoloģiju nodrošinājumu un, kā uzsver pašvaldības vadītājs, sakārtotas atbilstoši tam, ko saprotam ar jēdzienu – mūsdienīga izglītības iestāde.

Pērn renovētas izglītības iestādes Elejā, Vilcē, Vircovā, Platonē un Lielvircovā, bet šogad “atdzimšanu” pie-

dzīvojuši internāta ēka Lielplatones internātpamatskolā, Šķībes pamatskola, Staļģenes vidusskolas muižas ēka, Mūzikas un mākslas skola, izglītības, kultūras un sporta centrs "Jaunlīdumi", tāpat veiksmīgi realizēta unikālās Valgundes sporta halles celtniecība, kur īpaši zems enerģijas patēriņš un kas ir pirmā un pagaidām vienīgā tāda sporta būve Latvijā. Vasarā pie jaunas piebūves tikusi Staļģenes vidusskola, un nupat septembrī nodota Svētes pamatskolas pirmsskolas ēka un Līvberzes pagastā pēc rekonstrukcijas atklātas Aizupes pamatskolas telpas.

Pavisam Jelgavas novadā ir 15 skolas un četras skolu filiāles, kur mācās gandrīz divarpus tūkstoši audzēkņu un 871 pirmsskolnieks. Skolas piedāvā daudzveidīgas izglītības programmas, arī pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas, neklātienas izglītības un pamatizglītības profesionāli orientēto programmu, kas virzīta uz padziļinātu sociālo zinību un angļu valodas apguvi.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī šogad vislielākais izdevumu apjoms pašvaldības budžetā atvēlēts izglītības iestāžu uzturēšanai un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšanai – 56,9% no plānotajiem kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Pašvaldība sedz izglītības iestāžu audzēkņiem braukšanas izdevumus un apmaksā ēdināšanu 3. un 4. klašu skolēniem, piecgadniekiem un sešgadniekiem, audžuģimeņu bērniem un pagarināto dienas grupu audzēkņiem. Nu jau trešo gadu Jelgavas novada pašvaldība sadarbībā ar Latvijas Universitātes fondu pasniedz pašvaldības stipendiju trim labākajiem novada jauniešiem, kuri uzsāk mācības kādā no Latvijas augstskolām. Stipendijas summa ir 150 eiro mēnesī visa mācību gada garumā, un šādu stipendiju šajā mācību gadā saņems jau astoņi studenti.

Tāpat jau trešo gadu visi Jelgavas novada skolu 5.–12. klašu skolēni un pedagogi var bez maksas izmantot populāro vietni *uzdevumi.lv*, kas bērniem palīdz ne vien risināt uzdevumus patstāvīgi, bet ar sistēmas palīdzību apgūt arī to risināšanas soļus, savukārt pedagogiem – izmantot sistēmā jau esošos uzdevumus, kā arī veidot pašiem savējos. Novadā darbojas 15 mācību priekšmetu metodiskās apvienības un četras profesionālās (klašu audzinātāju, logopēdu, atbalsta speciālistu un bibliotekāru) metodiskās apvienības, ar pašvaldības atbalstu tiek organizēta pedagogu profesionālā pilnveide, piemēram, interaktīvās tāfeles un dokumentu kameras izmantošanā, bērnu tiesību aizsardzības, agresivitātes un vardarbības jautājumos, kā arī darbā ar skolēniem, kam ir speciālās vajadzības un mācīšanās grūtības.

Modernas izglītības iestādes

Staļģenes vidusskola, kas atrodas Jaunsvirlaukas pagastā, ir viena no lielākajām un skolēnu skaita ziņā noslogotākajām izglītības iestādēm Jelgavas novadā – šogad tajā mācās 338 skolēni: pirmsskolā – 90, pamatskolā – 188 un neklātienē – 60. Tieši staļģenieku

ikdienas prakse interaktīvo mācību līdzekļu un vietnes *uzdevumi.lv* izmantošanā bija rosinājums novada pašvaldībai finansiāli nodrošināt licenci šāda pakalpojuma pieejamībai visās novada izglītības iestādēs.

Uzsākot jauno mācību gadu, skolas direktors **Aivars Naglis** priecējās, ka nu skolas komplekss izveidots pilnībā un tehnoloģiju un mācību aprīkojuma ziņā ir viena no progresīvākajām izglītības iestādēm Zemgalē. Staļģenes vidusskolas jaunā piebūve, kur ierīkota moderna sporta halle ar vairākām ģērbtuvēm, vingrošanas un trenāžieru tel-

pām, kā arī omulīga un šodienas komforta prasībām atbilstoša ēdnīca un saulains iekšpagalms, svinīgi tika atklāta 11. jūnijā. Jauno telpu atvēršanas pasākums notika reizē ar ikgadējiem mācību gadu noslēdzošajiem Karoga svētkiem, kad sumina talantīgākos audzēkņus, min būtiskākos skolas sasniegumus un uzskaita skolēnu panākumus olimpiādēs un dažādos konkursos.

Piebūves celtniecība prasīja nepilnu gadu, turklāt jaunā kompleksa būvniecība veikta nevis par Eiropas naudu, bet gan par Jelgavas novada pašvaldības budžeta līdzekļiem un kopā ar aprīkojumu ēdnīcai un sporta zālei izmaksājusi 1 732 008 eiro. Piebūve ar stiklotu galeriju savieno skolas gaitējus, nodrošinot sporta halles funkcionālo sasaisti ar skolas iekštelpām dienas laikā, bet atsevišķā ieeja no ielas ļauj to ērti izmantot arī vakara stundās. Otrā stāva līmenī izbūvētas divas pār-

ejas no skolas uz tribīņu zonu un papildtelpām, savukārt starp skolu un ēdināšanas bloku izveidots iekšējais pagalms, kur starpbrīžos labprāt uzturas gan bērni, gan viņu "pieskatītāji".

Lielplatones internātpamatskola direktora **Andra Urbāna** vadībā īsteno septiņas speciālās izglītības programmas

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

vairāk nekā 130 bērniem ar smagiem attīstības vai garīgiem traucējumiem un 10. un 11. klases jauniešus apmāca būvdarbu, ēdināšanas pakalpojumu un mājturības arodprogrammās.

Bērniem un jauniešiem iespējams arī piedalīties visdažādākajos pulciņos – mūzikas, deju, ritmikas, vizuālās mākslas, keramikas, aušanas, mājturības, floristikas, frizierapmācības, datorzinību, sociālo zinību, kristīgās mācības, angļu valodas, ārpusskolas lasīšanas, logopēdijas, ārstnieciskās vingrošanas un sporta nodarbībās, ko vada pats skolas direktors, turklāt viņa audzēkņi guvuši labus rezultātus sacensībās Krievijā un pat tālajā Ķīnā. Ik gadu Lielplatonē internātpamatskolā notiek dažādi pasākumi, no kuriem populārākie ir tradicionālā modes skate un mājalpotāju un pavāru palīgu sacensības “Sauli sirdī, darbu rokās!”.

Pateicoties jau vairāk nekā 20 gadu ilgajai sadarbībai ar organizāciju “KFUM INTUS”, katram skolas audzēknim ir sava krustvecāku ģimene Zviedrijā. Par jauku tradīciju izveidojušās vasaras nometnes Zviedrijā, un ar zviedru draugu palīdzību mājīgākas kļuvušas internāta istabas un papildināts skolas inventārs. Taču visvairāk internātpamatskolas lielais kolektīvs priecājas par pērn rekonstruētajām internāta telpām, jo tagad šeit pieejamas gan jaunas dušas un atpūtas telpa, gan arī speciāli ierīkota burbuļvanna un izveidota sāls istaba.

Jaunieši un jaunsargi

Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs, ko vada **Ilze Brakmane**, apvieno Kalnciema,

Jaunsvirlaukas un Elejas filiāles. Savukārt **Elejas filiālei** arī ir trīs “apakš-uzņēmumi” – Bērnu nodaļa, kur pašlaik mīt 26 bērni, Pilngadīgo personu nodaļa un Jauniešu māja, kuras aizbildne ir vadītājas vietniece un viena no šāgada konkursa izvirzītajiem **Eiropas Gada cilvēkiem** Jelgavas novadā **Nellijs Veinberga**.

Pārbūvējot un iekārtojot **Jauniešu mājai** domātās telpas atsevišķā ēkā, desmit jauniešiem vecumā no 15 līdz 18 gadiem pēc dzīves bērnunamā tiek dota iespēja apgūt patstāvīgās dzīves pirmos soļus un mācīties tikt galā ar ikdienas pienākumiem, plānot personīgo budžetu, vadīt māsaiņniecības darbus, nodrošināt pašaprūpi un jaunu attiecību veidošanu.

Kaut gan Nellijs ik dienu aci pret aci saskaras ar Sociālās aprūpes centra un kā Jauniešu mājas vadītāja arī ar pusaudžu un jauniešu problēmām, sāpēm un dzīves neziņu, viņai izdevies veicināt pārsteidzoši pozitīvas pedagoģiskās prakses īstenošanos – bēr-

nunama bērnus ieinteresēt jaunsardzes aktivitātēs, noārdot robežas tam, ko var vai nevar bērnunama audzēkņi, audzinot disciplīnu un mīlestību pret Latviju un sevi. Jelgavas novada domes speciālisti un kolēģi Nellijs raksturo kā īstu sirdscilvēku.

Jāpiebilst, ka Jelgavas novada pašvaldībā ir arī krīzes centrs ģimenēm ar bērniem un vairāki dienas centri. Ar pašvaldības atbalstu novada skolās aktīvi darbojas **jaunsargi** un jo īpaši viena no valstī aktīvākajām – Kalnciema 502. jaunsargu vienība.

Eiropas Gada cilvēka

titulam nominētais **Ēriks Grinevics**, kurš ir Elejas vidusskolas, Sesavas pamatskolas, Ozolnieku vidusskolas un Teteles pamatskolas jaunsardzes instruktors, uzņēmies šīs kustības izveidi arī Elejas bērnunamā. Turklāt viņš to dara bez maksas, bet ar milzu nodošanos – pašu veidotajā mācību bāzē Lielplatonē nodrošinātas iespējas organizēt nometnes un nodarbības, ierindas mācību un ieroču apguvi. Publikācijā izdevumā “Tēvijas Sargs” Ēriks teicis, ka *“darbs ar bērniem, kuri aug bez savas ģimenes, sniedz milzu gandarījumu, apziņu, ka esi spējis palīdzēt kādam cilvēkam atrast savu ceļu un kļūt labākam”*.

Vēl daži fakti

- Jelgavas novada teritorijā darbojas **167 biedrības un nodibinājumi**. Kopējais finansējums, ko biedrības, nodibinājumi un iedzīvotāju iniciatīvu grupas apguvušas, piedaloties dažādos konkursos, ir 278 484 eiro.
- Šogad ieviests jauns pakalpojums sociālajā jomā – ar Latvijas Samariešu apvienības starpniecību Jelgavas novada pašvaldība bez maksas nodrošina vientuļiem veciem ļaudīm un invalīdiem **mājasaprūpes** pakalpojumu, sākot no diennakts attālinātās uzraudzības (drošības poga) līdz pat pilnai aprūpei.
- Ik gadu tiek palielināts finansējums **kultūrai** – šogad atpūtai, sportam un kultūrai pašvaldība atvēlējusi **13,2%** no sava pamatbudžeta izdevumiem. Jelgavas novadā ir 14 kultūras iestādes, un tajās darbojas 66 tautas mākslas kolektīvi, kā arī 42 citu žanru kolektīvi. Šogad no jauna izveidoti seši tautisko deju kolektīvi.
- Novadā darbojas **23** pašvaldības publiskās **bibliotēkas** un **16** skolu bibliotēkas.
- Lielā cieņā Jelgavas novadā ir **sports**, un teicamus panākumus valsts mērogā gūst sportisti brīvajā cīņā, meiteņu futbolā, regbijā, vieglatlētikā un volejbolā, bet Gatis Čakšs šovasar kļuvis par pasaules junioru čempionu šķēpmešanā. Beidzamajā piecgadē novadā uzbūvētas četras sporta zāles. Pašvaldības sporta infrastruktūras objekti iedzīvotājiem pieejami bez maksas.
- Jelgavas novadam ir **30 sadraudzības pašvaldību**.

RUNDĀLES NOVADĀ andelējas, glezno un vēro dabu

Gunta Klismeta

19. augustā sagaidīt konkursa vērtēšanas komisiju Pilsrundālē bija uzticēts vienam no 21 Rundāles novada amatierkolektīviem – **folkloras kopai "Svitene"**, kas vāc un izpilda Zemgalē pierakstītās tautas dziesmas. Drēgnajā rītā viņi spēja "iesildīt" gan ciemiņus un mājiņiekus, gan Mājtirgus apmeklētājus, kas rekonstruētajā laukumā pie domes pulcējas ik otrdienu, sestdienu un svētdienu.

Jau vairāk nekā gadu Pilsrundālē darbojas tirgus ar jaunu koncepciju – **Mājtirgus**. Tā ir mājīga vieta, kur pieejami dažādi labumi – produkti un preces, kas ražoti mājas apstākļos un ir daudz personiskāki par plašam patēriņam domātajiem. Īpašie pasākumi Rundāles Mājtirgū ir Lieldienu tirgus, Annas dienas gadatirgus, Putras dienai veltītais tirgus un Ziemassvētku gadatirdziņš, apvienojot tirdzniecību ar kultūras programmu. Nupat septembrī rundālnieki aicināja tirgotiesgribētājus un pircējus uz Abolu un burkānu tirgu.

Zīmola "Mājtirgus" vizuālajā noformējumā izmantota Jumja zīme, kas izsenis rotājusi mājas un uzsver spēku un auglību. Pērn radīta arī preču un pakalpojumu zīme "**Kronēts Rundālē**" – to piešķir produktiem, kas iecienīti un gadu gadiem audzēti Rundāles ārēs. Te ir auglīga zeme, tāpēc liela daļa vietējo iedzīvotāju nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un ap 20 saimniecību – pavisam gruntīgi. Tāpat attīstās tūrisma un pakalpojumu sfēras uzņēmumi, jo novadā ir 44 kultūrvēsturiskie pieminekļi, no kuriem pats ievērojamākais, neapšaubāmi, ir Rundāles pils komplekss, kur šogad noslēgsies gandrīz pusgadsimtu ilgusi restaurācija. Līdzās pilij atrodas viesu nams "Baltā māja", ko iecienījuši pat izsmalcināti gardēži, kas labprāt mīlojas ar saimnieku **Solveigas un Aivara Ikertu** sarūpētajiem īpašajiem cienastiem,

turklāt tos pasniedz pie viņiem darinātajos melnās keramikas traukos.

Pašvaldība cenšas vietējos uzņēmējus atbalstīt visādos veidos. Pērn tika atklāts **Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centrs** Bērstelē un Svitenes bibliotēkā izveidota **vienas pieturas aģentūra uzņēmējdarbības atbalstam**, kur var konsultēties par uzņēmuma dibināšanu un darbību un pieejams arī tehniskais nodrošinājums. Tradicionāli Rundāles novadā organizē dažādas diskusijas un pasākumus, uzņēmēju forumus, un pagājušā gada nogalē uzņēmējdarbībai tika veltīta vesela nedēļa ar konferenci par labās prakses piemēriem.

Rundāles novada Uzņēmējdarbības un kompetenču centru vada **Ludmila Knoka** – viens no **Eiropas Gada cilvēkiem** 2014. gadā. Ludmilas mērķtiecīgais darbs uzņēmējdarbības vides un infrastruktūras attīstībā un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā Jāvis ieraudzīt dienasgaismu daudzām senlolotām, reizēm šķietami neiespējamām un pārdrošām idejām. Viņas neizsmeļamā enerģija un iniciatīva radījusi pamatu sekmīgai novada attīstībai un daudziem iedzīvotājiem devusi pārliecību, ka viss ir iespējams!

Rundāles novads ir īsts mākslas novads un ne tikai slavenās Rundāles pils dēļ – rundālnieki glezno arī paši, turklāt gan mazi, gan lieli un sirmi un domei pieder pat sava gleznu kolekcija, kas tapusi pērnvasaras plenēra laikā. Ciemiņu viesošanās sakrita ar kārtējo, jau ceturto **plenēru**, kurā novada jaunie mākslinieki Svitenes muīžas pagalmā gleznoja kopā ar profesionāliem māksliniekiem no visas Latvijas. Viņus izdodas iesaistīt, pateicoties pasaulē atzītajai māksliniecei **Īrai Rozentālei**, kura ir arī Rundāles Mūzikas un mākslas skolas pedagoģe.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Esošo un topošo mākslinieku darbi top Svitenē, jo te mājvieta gan gleznošanas studijai, gan Pilsrundāles vidusskolas struktūrvienībai – Mūzikas un mākslas skolai, kur audzēkņi apgūst vizuāli plastisko mākslu, kā arī kordziedāšanu, ģitāras spēli un klavierspēli. Nesen ar skolas mazo mākslinieku palīdzību izdota krāsojamā grāmata “Nāc ciemos Rundālē!”, kas ļauj Rundāli ieraudzīt bērna acīm, kopā ar lauviņu dodoties ceļojumā cauri novadam. Šīs idejas autore ir Mūzikas un mākslas skolas vadītāja **Lilita Lauskiniece**. Jau vairākus gadus viņa arī vada **Drāmas terapijas grupu**, kurā darbojas septiņi novada jaunieši ar īpašām vajadzībām.

Novadā ir četras kultūras iestādes – Svitenē, Bērstelē, Viesturos un Pilsrundālē un piecas bibliotēkas, kas laukiem neraksturīgi ir atvērtas darba dienās līdz pulksten 19. Pilsrundāles bibliotēka ir UNESCO iniciatīvas “Stāstu bibliotēkas” dalībniecība un katru mēnesi organizē tematiskus stāstu vakarus, kuros vietējie iedzīvotāji dalās savās atmiņās par Rundāli, turklāt visi stāsti tiek pierakstīti un apkopoti novadpētniecībai. Septembra beigās Rundāles novadā jau trešo reizi norisinājās Zemgales stāstnieku festivāls “Gāž podus Rundālē!”.

Domes Kultūras nodaļa pērn organizējusi pavisam 174 dažāda mēroga un dažādām mērķauditorijām domātus pasākumus. Katru gadu novadā tiek rīkoti tradicionālie pasākumi – Novada svētki Rundāles pilī, Lielais Bazārs Bērstelē, Annas dienas gadatirgus Pilsrundālē, Kāpostu festivāls Svitenē, ikgadējs novada pensionāru pasākums, Ziemassvētku eglītes pirmsskolas vecuma bērniem Rundāles pilī. Katrā pagastā notiek koncerti, sadziedāšanās, deju kolektīvu sadanči, novada amatieru un vieskolektīvu izrādes, tikšanās ar interesantiem cilvēkiem, gadskārtu svētki, filmu demonstrēšanas, dažādas izstādes, radošās darbnīcas, tematiski un atpūtas un izklaides pasākumi.

Kultūras nodaļas vadītāja un reizē arī Svitenes tautasnama vadītāja **Sandra Kerēvica** atklāj, kā atrisināts viens trūkums: “*Mums nav nevienas brīvdabas estrādes, tāpēc ar LEADER projektu palīdzību iegādājāmies mobilo skatuvi un mobilo gaismas un skaņas aprīkojumu, un nu pasākumi var notikt jebkurā novada vietā.*”

Tālredzīgs solis sperts arī sporta jomā – kad pirms trim gadiem pie Pilsrundāles vidusskolas tapa stadions, to

veidoja kā multifunkcionālu sporta laukumu ar vieglatlētikas sektoriem, basketbola un futbola laukumiem un pat tenisa kortu. Sporta nodaļas vadītāja p.i. **Uldis Dzidrums** priecājas, ka novadā strādā četri sporta organizatori, tādēļ ik gadu var rīkot gan vasaras (individuālās) un ziemas (kolektīvās) sporta spēles, iesaistot arī cilvēkus ar īpašām vajadzībām, dažādus turnīrus un arī lielā tenisa apmācības kvalificēta trenera vadībā. Visās novada lielākajās apdzīvotajās vietās ir sporta zāles, un vietējiem iedzīvotājiem tās pieejamas bez maksas.

Savukārt vismazākajiem piešķirta brīnišķīga iespēja plūncāties un apgūt peldētpasmi **Saulaines pirmsskolas izglītības iestādē “Mārupuķīte”**, kas tika uzcelta no jauna un atklāta pirms četriem gadiem. Moderni aprīkotajās mācību un atpūtas telpās, ko papildina plaša konferenču zāle un labs tehniskais nodrošinājums, pirmo izglītību pašlaik iegūst 116 novada, kā arī tuvākās apkaimes bērni.

Rundāles novadam pieder arī speciālā pirmsskolas izglītības iestāde “Saulspuķe” un Pilsrundāles vidusskola ar trim struktūrvienībām – Bērsteles skolu, Svitenes skolu un Mūzikas un mākslas skolu. Pilnīgi visiem 1.–12. klašu audzēkņiem un piecgadīgajiem un sešgadīgajiem pirmsskolniekiem pašvaldība nodrošina brīvpusdienas. Par sasniegumiem olimpiādēs un konkursos bērni saņem naudas balvas, bet labākie 12. klases absolventi – Arnolda Ozoliņa fonda stipendijas. Lai celtu izglītojamo zināšanu līmeni un motivētu mācīties, 9.–12. klašu audzēkņiem tiek piešķirtas ikmēneša stipendijas. Katrai klasei dome ik gadu nodrošina vienu bezmaksas ekskursiju.

Lai mazinātu pirms laika izglītību pārtraukušo īpatsvaru, Rundāles novadā darbojas starpprofesionāļu komanda, apvienojot dažādu jomu speciālistus – Sociālā dienesta, bāriņtiesas, pašvaldības policijas, izglītības un ārstniecības iestāžu pārstāvjus. Katram bērnam ar mācīšanās un uzvedības problēmām tiek izstrādāta individuāla sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programma, tostarp konsultācijas pie psihologa, speciāli grupu pasākumi un pārgājieni kopā ar Sociālā dienesta darbiniekiem, psihologu, psihoterapeitu – pārmaiņu treneri un citiem speciālistiem. Pilsrundāles vidusskola līdz ar pirmsskolas, pamatzglītības, vidējās, pamatzglītības pedagoģiskās korekcijas un speciālajām programmām īsteno arī vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētu programmu, kā arī interešu izglītību. Dažādojot piedāvājumu, pērn licencēta vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena programma, kurā vidusskolēni apgūst projektu vadību.

Pašvaldības rūpju lokā ir arī vecie ļaudis un dzīves pabēri – trūcīgajiem, personām ar invaliditāti un pensijas vecuma cilvēkiem kopš pērnā rudens trijās novada apdzīvotajās vietās – Svitenē, Saulainē un Viesturos pieejams atbalsta pakalpojums higiēnas nodrošināšanā, kas nozīmē veļas mazgāšanu un dušas izmantošanu. Savukārt Saulaines sociālajā centrā darbojas atbalsta grupas ģimenēm ar bērniem, jaunajām ģimenēm, jauniešiem un personām ar funkcionāliem traucējumiem, bet centrā iekārtoto virtuvi var izmantot ikviens vietējais, lai apgūtu sociālās prasmes un īsteno tu dažādas iniciatīvas.

Saulaines sociālajā centrā mājvieta arī pašvaldības Sociālajam dienestam, ko vada **Eiropas Gada cilvēka** titulam nominētā **Kristīne Brūvele**. Viņas profesionālo un sabiedrisko darbību raksturo inovatīva pieeja un neizsīkstoša darba dzirksts, stereotipu laušana un allaž pozitīva attieksme, sabiedriska aktivitāte un liela iniciatīva.

Septiņu darba gadu laikā Kristīne piešķirusi jaunu skanējumu jēdzienam “sociālais darbinieks”, pārvēršot to par veselīga dzīvesveida, iedzīvotāju iekļaušanas un savstarpējā dialoga nesēju un popularizētāju novadā.

Konkursa žūrijas komisija viņu iepazīna “cilvēka – orķestra” veidolā, jo Kristīne “atrādījās” gan dienesta vadītājas, gan deju kopas “Ir varianti” dalībnieces, gan Rundāles ēdamsuvenīra – vietējā ražojuma dzirā mērcētu rozīņu cienātājas ampluā.

Izdomas Kristīnei Brūvelei nekad nepietrūkst, bet enerģiju viņa noteikti gūst arī no aktīvajiem jauniešiem. Rundāles novadā darbojas četras jauniešu biedrības – “INICIO”, “Eureka”, “Labirints” un “Mums pieder pasaule”, kas prot sarīkot nakts orientēšanās sacensī-

bas, jautras ūdensspēles, hokeja un citus pasākumus un izmantoja arī iespēju pārbaudīt vērtētāju veiklību un humora izjūtu, organizējot vārtsargu saģērbšanas ātrumsacensības.

Gan jauniešu, gan arī abas pensionāru biedrības (“Vakarvējš” un “Sudrabupe”) ik mēnesi rīko kādu sporta, izglītojošu, sadraudzības, pilsoniskās līdzdalības, kultūras vai ģimeņu pasākumu. Kopš 2011. gada Rundāles novada sabiedriskajām organizācijām savu projektu īstenošanai sociālajā, izglītības, kultūras, sporta un jaunatnes politikas jomā iespējams saņemt finansiālu atbalstu, kas šogad ir līdz 500 eiro gadā, bet dažādām iedzīvotāju grupām un arī NVO no pašvaldības pieejama naudiņa līdz pat 1000 eiro gadā, ja to plānos ietilpst vides labiekārtošana. Jāpiebilst, ka senioru biedrība “Sudrabupe” nesavtīgi palīdz kopt Rundāles pils parku un viņas dēvē par rožu krustmāmiņām. Savukārt konkursa vērtētāju grupa saka lielu paldies Ņinai Pakārklei par pascepto torti, ko notiesājām gardu muti.

Stāsts nebūtu pilnīgs, ja nepieminētu dabas vērotāju jeb sabiedriskā vides monitoringa grupu, kurā darbojas ap 30 interesentu – gan skolēni, jaunieši un pedagogi, gan jo īpaši seniori, kuri cenšas apzināt ikvienu novada nostūri. Iedzīvotāju pašiniciatīva un vēlme izzināt jauno vainagojusies ar noderīgiem pētījumiem dabas jomā, piemēram, apzināti dižkoki, pētīti un pierakstīti dati par putniem novadā un atklātas jaunas lapkoku praulgraužu vietas – ikdienā šo vaboli ieraudzīt izdodoties retajam.

Rundāles novada pašvaldības vadītājs **Aivars Okmanis**, kurš vada domes darbu un ir atbildīgs par trīs pagastu – Rundāles, Svitenes un Viesturu – un to 4255 iedzīvotāju labklājību un nākotni, uzsver: “*Rundāles novada misija atrasta sadarbībā ar iedzīvotājiem – Rundāle ir stabils un sakārtots Zemgales novads. Pašvaldība sekmē iedzīvotāju labklājību, pārticību un personisko izaugsmi, kā arī rūpējas par esošo materiālo un nemateriālo vērtību saglabāšanu. Mūsu attīstības prioritāte – droša, kvalitatīva un ilgtspējīga dzīves vide Rundāles novada iedzīvotājiem.*”

Savukārt trešais Rundāles novada **Eiropas Gada cilvēks** – sabiedrisko attiecību speciāliste **Kristīne Kociņa** ir pārliecināta: “*Mēs dzīvojam visforšākajā novadā!*”, un tie esot galvenie atslēgvārdi darbā. Pašu Kristīni raksturo azarts, dzirksts, uzņēmība un pozitīva attieksme, kas sekmē arī iedzīvotāju iesaistīšanos novada pozitīvā tēla veidošanā un Rundāles vārda izskanēšanā Latvijā un ārpus tās robežām.

P.S. Rundāles novadam uzvara gan nominācijā “Pašvaldība Eiropas Savienības vērtību un iespēju popularizēšanai”, gan kopvērtējumā mazo novadu grupā.

Pa VIĻAKAS NOVADU kopā ar Ezi un Sprīdīti

Gunta Klismeta

Jau pilngadību sasniedzis Viļakas pilsētas simbolā mītošais ezis, bet pērnavas konkursa “Ezīgākais ezis” ietvaros tika izveidoti veseli astoņi, un konkursa uzvarētāja darbs tagad rotā skvēru pie strūklakas. Ticējums vēsta, ka vienu eža adatiņu vajag nēsāt visur līdzī, iespraustu svārkos vai cimdā – tad vienmēr labi klājas. Pieskerties veiksmes un labklājības vēstnesim 21. augustā bija Jauts arī konkursa vērtētājiem, turklāt novada apceļošanas braucienā viņus pavadīja vietējais Sprīdītis, tā apliecinot, ka arī mazam ir daudzkas pa spēkam.

Viļakas novads pazīstams ar tautas amatu meistariem, skanīgo etnogrāfisko ansambļu sievu un vīru balsīm, bērnu folkloras kopām, tautas deju kolektīviem, koriem un amatierteātriem. Viļacieši lepojas ar kultūras mantojuma saglabāšanu, aktīvo un atraktīvo skolu jaunatni un jauniešiem, kuri atgriežas novadā, uzņēmīgajiem uzņēmējiem, kas dod darba vietas novada laudī, un sabiedriski aktīvajiem senioriem.

- Viļakas pusē saule lec agrāk, un ar Viļakas novadu sākas Eiropas Savienība. Novadam 66,6 kilometru garumā ir robeža ar Krieviju. Lai gan Rīga tālu, no visiem pagastu centriem uz galvaspilsētu var aizbraukt pa asfaltu.
- Viļakas novadā dzīvo 5851 iedzīvotājs. Pēc nacionālā sastāva iedalījums ir šāds: latvieši – 75,2%, krievi – 19,7%, romi un ukraiņi – pa 1,2% un pārējie – 2,6%.
- Pērn novadā īstenoti vērienīgi projekti – nosiltināta Viļakas pamatskola, sakārtota ūdenssaimniecība

Šķilbēnu ciemā, rekonstruēta Viļakas pludmale, iekārtotas kapsētas, un skaistus tērpus ieguvuši dziesmu un deju kolektīvi.

- Šovasar Viļakas novadu pieskandinājuši vairāki lieli pasākumi – Skanošā sestdiena “Īsa pamācība mīlēšanā...”, pirmie Novada svētki un Annas diena Viļakā un 20. septembrī Antona Slišāna iedibinātais vecākais latgaliešu mūzikas un dzejas festivāls – 13. *Meilys aiļu i dzīsmu festivāls “Upītes Uobeļduorzs”* un Meža svētki Žīguos.
- 2014. gadā viļacieši vēsturei var piepulcināt vēl vienu faktu – uzvaru konkursa “Eiropas Gada pašvaldība” nominācijā “Pašvaldība iedzīvotāju iesaistišanai”.

Viļakas novadu veido Viļakas pilsēta un seši pagasti – Kupravas, Medņevas, Susāju, Šķilbēnu, Vecumu un Žīguru. Novada domes priekšsēdētājs **Sergejs Maksimovs** uzsver, ka trīs no tiem savulaik bijuši konkursa “Sakoptākais pagasts” uzvarētāji: “*Katram ir sava stāsts un sava seja.*” Arī konkursa žūrijai bija iespēja iepazīties ar daudzām vietām un cilvēkiem, kurus vieno kopīgs mantojums, kultūras telpas attīstība, valoda, tradīcijas un vērtību izpratne – tas nodrošina piederības izjūtu novadam un veicina sabiedrības saliedētību.

Pērn Viļaka nosvinēja 720 gadu jubileju, par ko atgādina Viļakas dzejas autoru grāmata “Dvēseles aka” un izveidotais musturdeķis “Vienoti Viļakai”, kas tagad rotā **Viļakas novada bibliotēku**, kurai arī 2013. gadā bija apaļa jubileja – simtgade. Musturdeķa idejas autore bibliotēkas direktore **Vija Circāne** atzīmē, ka bibliotēkas arvien vairāk kļūst par kultūras un sociālo kontaktu centru. Pavisam novadā ir septiņas bibliotēkas.

Pēc reliģiskās piederības novadā visvairāk ir katoļu (78%) un pareizticīgo (16%). Viļakas pilsētā ir trīs dievnamu, no kuriem pats izcilākais – **Viļakas Jēzus Sirds Romas katoļu baznīca**. Tur notiek gan dievkalpojumi, gan Ērģeļu dienas un dažādi koncerti, un arī vērtētāji tika sagaidīti ar izjustru priekšnesumu, ko sniedza Viļakas novada Mūzikas un mākslas skolas saksofonistu kvartets.

Viļakas Pensionāru saietu un atpūtas centrā, ko vada ēku pārziņe **Inna Rēdmane**, iegriežas ne tikai pensionāri, tā telpas izmanto dažādas biedrības, šeit pieejama arī duša un veļas mazgāšana. Pavisam novadā darbojas 34 nevalstiskās organizācijas.

Kupravas pagasts pēc platības ir pats mazākais Latvijā – tikai 3,7 km², bet **Vecumu pagastā** Latvijas otrās brīvvalsts laikā atklāts pirmais muižas punkts Latvijā “Vientuļi”, un pagasta austrumu puse 36,6 km garumā ir Eiropas Savienības ārējā robeža. Savukārt **Susāju pagasta** “odziņas” – daudzveidīgā daba, trīs dabas liegumi, kur sastopamas retas augu un dzīvnieku sugas, un ik gadu notiek ciema iedzīvotāju salidojums.

Kultūrvēstures muzejs “Vēršukalns”, kas izveidots bijušā saimnieka Staņislava Dupuža mājās Susāju pagasta “Svilpovā”, tapis no pagasta iedzīvotāju dāvinājumiem un lietām, kas mājā bija saglabājušās. “Vēršukalns” nav iedomājams bez enerģiskā un zinošā saimnieka **Alda Pušpura**. “Muzejā skatāmi pagasta dvēseles *nospiedumi*,” – tā viņš sauc tautas gara un roku darinātās bagātības, kas glabājas šajā lauku sētā. “Vēršukalnā” iedibinātas jaukas tradīcijas – te tiek cepta maizīte un pankūkas, gatavotas asinsdesas, vārīta Annas dienas zupa un notiek visdažādākie pasākumi. Novadā ir vēl divi muzeji – Viļakas novada muzejs un Upītes kultūrvēstures muzejs.

Pateicoties **Eiropas Gada cilvēkam Ērikam Eizānam** un pirms pieciem gadiem dibinātajai biedrībai “Motosporta klubs Motokruīzs”, atdzimušas motosporta tradīcijas.

Viņš ir īsts motosporta entuziasts un uzņēmīgs cilvēks, kurš ar savu iniciatīvu un sadarbības spējām devis **mototrasei “Baltais briedis”** jaunu elpu. Te trenējas apkaimes sportisti, notiek gan mūsdienīgu braucamrīku, gan retomotociklu sacensības. “Šī trase ir vairāk domāta priekš “dullajiem”, kā arī blakusvāģiem un kvadracikliem, bet mēs pie tā neapstāsimies,” teic Ēriks Eizāns. Un viņam ir spēcīgi “dzinuļi” – todien savā vārda dienā iemēģināt trasī uz kvadracikla pirmo reizi tika atļauts vecākajai meitai Lindai, bet dēls Lauris jau ir Baltijas čempions.

Žiguru pagasts izceļas ar ļoti aktīvu kultūras dzīvi – no apmēram 600 iedzīvotājiem trešā daļa piedalās kādā no 15 kolektīviem, bet pārējie ir aktīvi skatītāji. Jau desmit gadus Žiguru pagastā svin ielu svētkus – katru gadu citai ielai. Tajos privātmāju saimnieki un daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji cienā svētku apmeklētājus ar pašgatavotiem ēdieniem un dzērieniem, veido gleznu un rokdarbu izstādes, un koncertu sniedz vietējie pašdarbnieki.

Ne tikai Žiguros vien, visā Viļakas novadā ir daudzveidīga un ar senām tradīcijām bagāta kultūras dzīve. Novada septiņos kultūras un tautasnamos darbojas kupls pašdarbības kolektīvu pulks: četras kapelas, desmit etnogrāfiskie ansambļi un folkloras kopas, amatierteātris, divi dramatiskie kolektīvi, četri vokālie ansambļi, divi cittautu kolektīvi, trīs deju kolektīvi, koris, 15 dažādu žanru bērnu kolektīvi un 14 citu žanru kolektīvi. Pagājušogad Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos piedalījās 17 novada kolektīvi! Ik gadu novadā tiek organizēti meistardarbnīcu cikli, aptverot tradicionālo dziedāšanu, aušanu, tradicionālos dančus, maizes cepšanu, un visam meistardarbnīcu ciklam caurvijas tradicionālās vijoļspēles apguve.

Vispamatīgākos “piparus” konkursa vērtēšanas komisijai sadeva **Medņevas pagastā**, kur tos sagaidot apdziedāja **Medņevas etnogrāfiskā ansambļa** sievas. Medņevietes jau ilgu laiku kopā ar savu vadītāju

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Natāliju Smušku dzied talku un kāzu balsis, dažādas sadzīves un garīgās dziesmas un izdevušas trīs audio-kasetes un grāmatu “Medņevas dziedātājas”.

Medņevas pirmsskolas izglītības iestādē “Pasaciņa”, ko vada Ilze Brokāne, darbojas trīs grupiņas, kas tiek komplektētas pēc bērnu vecuma īpatnībām no viena gadiņa, un diennakts grupa. Izglītības pieejamības nodrošināšana viļaciešiem ir viena no galvenajām prioritātēm. Novadā darbojas vēl divi bērnudārzi un trīs pirmsskolas grupas pie vispārīzglītojošām skolām, četras pamatskolas, Rekavas vidusskola un Viļakas Valsts ģimnāzija, kā arī Mūzikas un mākslas skola un Viļakas novada Bērnu un jaunatnes sporta skola. Visās pašvaldības izglītības iestādēs no 1. līdz 12. klasei un piecgadīgajiem un sešgadīgajiem bērniem piešķirtas brīvpusdienas, un mazajiem pašvaldība apmaksā pusi no pusdienu summas.

Tāpat pašvaldība sniedz metodisko atbalstu pedagogu profesionālajai pilnveidei, rīkojot tālākizglītības kursus, seminārus un pieredzes apmaiņas braucienus. Sparīgi darbojas 14 mācību priekšmetu pedagogu metodiskās apvienības, kā arī vēršas plašumā mentoru kustība. Pašvaldība pedagogiem nodrošina ikgadēju finansējumu brillju iegādei un redzes pārbaudei, atbalsta jaunos pedagogus, “piestiprinot” viņiem mentoru, kurš palīdz metodiskajā jomā un prasmē darboties ar dokumentiem. Pašvaldībai ir arī dzīvojamais fonds jaunajiem speciālistiem.

Konkursa žūrija Medņevā pacieņojās arī **invalidu sporta un rehabilitācijas centrā “Medņeva”**, kur ar izveidotās biedrības palīdzību dažādos projektos iegādāti trenāžieri, ratiņkrēsli, masāžas gulta un divreiz nedēļā notiek aerobikas nodarbības, un **Medņevas jaunatnes iniciatīvu centrā “Saulesziens”**, kur tiek organizēti pat kīboksa treniņi.

Beidzamo gadu laikā Viļakas novadā strauji attīstās jaunatnes sfēra – izveidoti trīs jauniešu iniciatīvu centri un Viļakas jauniešu dome. Novada jaunā paaudze var izkopt savas intereses un zināšanas 58 interešu izglītības programmās: sportā (11), vidē (10) un kultūrizglītībā (37).

Viduču pamatskolā, kam šogad aprit 105 un kas ir lielākā lauku pamatskola novadā, mājvieta gan 91 skolēnam un 16 skolotājiem, gan **folkloras kopai “Egle”**. Tās vadītāja ir **Eiropas Gada cilvēka** titulam nominētā skolas direktore **Ināra Sokirka**. “Egle” dzied un muzicē jau sešus gadus, apliecinot vēlmi saglabāt un turpināt iepriekšējās paaudzēs iesākto un izmantojot unikālu iespēju – mācoties tautas dziedāšanu pie vietējām teicējām. Īpaši viņas lepojas ar Latgales arheoloģiskajiem tautas tērpiem.

Savukārt **Šķilbēnu pagastā** norit aktīva uzņēmējdarbība, te darbojas trešā daļa no Viļakas novadā reģistrētajiem uzņēmējiem un lielākā **zemnieku saimniecība – “Kotiņi”**, kas apsaimnieko ap 1700 ha un specializējusies graudkopībā, sēklkopībā un lopbarības ražošanā. Pārējiem apkaimes uzņēmējiem tas ir labs piemērs, kādam jābūt mūsdienīgam un augstas kultūras uzņēmumam.

Par savu pagastu paši šķilbēnieši teic, ka šajā vietā piepildās sapņi – pirmais bija jaunuzceltais **kultūras centrs “Rekova”**, ko atklāja pirms trim gadiem. Savukārt ap 30 vecjauzu, kas tagad mīt **Šķilbēnu sociālās aprūpes mājā**, par tādām vecumdienām pat nesapņoja. Jāpiebilst, ka Viļakas novadā ir vēl otrs – Viļakas sociālās aprūpes centrs, kurā uzturas 25 personas.

Bet visneticamākais sapnis piepildījies tieši pirms pieciem gadiem, kad bīskaps Jānis Bulis iesvētīja uzcelto **Šķilbēnu Sāpju dievmātes Romas katoļu baznīcu**, ko vietējie iedzīvotāji bija gaidījuši vairāk nekā pusgadsimtu. Arī konkursa komisija šeit guva mieru, spēku un jauku ceļamaizi, ko sniedza jaunie ģitāristi sava skolotāja – **Eiropas Gada cilvēka Viļa Cibuļa** vadībā. Viņš ar mūziku saistīts jau kopš 1977. gada, desmit gadus dzied un vada folkloras kopu “Rekavas dzintars” un ir enerģisks, sirdī jauns un spēj aizraut arī Viļakas novada jauniešus.

Liekas gan, ka Šķilbēnu pagastā dzied vai visi – ne velti viņu dziedātprasme iemūžināta filmā “Dziedošais pagasts” un aprakstīta Andas Beitānes grāmatā. Pagastā ir četras folkloras kopas un trīs etnogrāfiskie ansambļi, jauniešu baznīcas ansamblis un baznīcas koris, Rekavas vidusskolas skolotāju ansamblis un pūtēju orķestris, desmitgadi sasniedzis latgaliešu mūzikas un dzejas festivāls “Upītes Uobeļdorzs” un bērnu un jauniešu folkloras svētki “Pulkā eimu, pulkā teku”.

Iespaidiem bagātās dienas izskaņā konkursa vērtētāji kopā ar mājīniekiem “pulkā satecēja” **Balkanu dabas parkā**, ko koka un akmens skulptūru izskatā apdzīvo zilonis, vilks un Latvijā lielākais paceplītis, Garšaugu dārzā iespējams iepazīt aromātu pasauli un trīs takas aizved pie dziļas ielejas – leģenda vēsta, ka tur nogrimusi baznīca. Bet, kā zināms, tā augšupcēlusies!

Pie DAGDAS NOVADA parka rozēm, verbicām un ķepām

Gunta Klismeta

22. augustā ierodoties Dagdā, vērtēšanas komisija vispirms tika likta pie darba – bija jāizspēlē jauniešu izveidotā spēle, neklātienē apceļojot novada ievērojamākās vietas un populārākos tūrisma objektus – gan Dagdas pilsētas vēsturisko centru, ko veido ebreju tirgotāju nami, Dagdas Romas katoļu baznīca un novadpētniecības izstāžu zāle “Patria”, gan Dagdas jeb Hilzenu muižas parku un Lubānas pilskalnu, gan Kroma kalnu, ko “apdzīvo” seno latgaļu koka pils, gan senatnīgo Andrupenes lauku sētu, gan salām bagātāko ezeru Latvijā – Ežezeru un Pīloru audzi ar 200 gadu veciem ozoliem.

Dagdā novads ir ezeriem un mežiem bagātākais Latvijā, tāpēc liela uzmanība tiek veltīta dabas tūrisma, plašo klāstu papildinot ar velomaršrutiem, kulināro mantojumu, melnajām pirtīm un citiem lauku saimnieku piedāvājumiem. Īpaši izceļamas arī novada kultūras un sporta tradīcijas, it sevišķi zirgu pajūgu un rikšotāju sacensības, bet atsevišķa apmeklējuma vērti ir Annas dienas svētki Dagdā, Ludviga diena Ezerniekos, Miķeļdiena Šķaunē un Jāņi Andrupenē.

Dagdā novada domes priekšsēdētāja **Sandra Viškure** to papildina: “Nav tādas vietas novadā, kurai nebūtu savas īpatnības un skaistuma. Dagdas novads pievilcīgs ne vien ar neatkārtojamām Latgales dabas ainavām, bet arī ar jaukiem, atsaucīgiem un gudriem cilvēkiem. Un mūsu novadā tādi ir astoņi tūkstoši seši simti trīsdesmit četri.”

Dagdā novada pašvaldība nodrošina saviem iedzīvotājiem kultūras pakalpojumu daudzveidību – novada administratīvajā teritorijā darbojas desmit kultūras centri, 12 publiskās bibliotēkas, muzeji, Folkloras centrs, Mūzikas skola un Mākslas skola. Šogad pašvaldība veikusi lielus darbus jaunās paaudzes labā – nosiltināta vidusskola un pārveidota virtuve un ieejas kāpnēs, jo Dagdas vidusskolā mācās gandrīz puse novada bērnu.

Vietējos kultūras centros darbojas 13 vokālie ansambļi, desmit deju ansambļi, piecas folkloras kopas, divi amatiertheātri un sešas jauniešu radošās apvienības.

Dziesmu un deju svētku dalībnieku pieredze ir tautas deju ansamblim “Dagda”, tautas deju kopai “Eži”, tautas deju kolektīvam “Dancary”, folkloras kopām “Olūteņi”, “Sovvaļņiki” un “Akmiņeica” un vokālajam ansamblim “Saulspuķe”.

Eiropas Gada cilvēks Dagdas novadā ir pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta nodaļas vadītāja **Marija Mickeviča** – ļoti enerģisks un idejām bagāts cilvēks. Pateicoties viņai, Dagdas novadā ienākušas daudzas jaunas un interesantas lietas – Comenius projekti, starptautiski festivāli, inovatīva pieeja mācību procesam, starpvalstu izglītības iestāžu sadraudzība. Marija godam nes Dagdas novada vārdu ne tikai Latvijā, bet visā Eiropā.

Dagdā novada kultūrvīdi bagātina arī nevalstiskā sektora organizācijas – no 36 pašdarbības kolektīviem desmit ir biedrību amatiermākslas kolektīvi. Atzīts un populārs veids, kā iedzīvotāji iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ir brīvprātīgais darbs, un visvairāk tajā iesaistās jaunieši un cilvēki ar īpašām vajadzībām. Kopumā Dagdas novadā ir vairāk nekā 60 nevalstisko organizāciju!

Pašvaldība simtprocentīgi atbalsta visas iedzīvotāju iniciatīvas, kas tiek īstenotas ar dažādu projektu palīdzību. Atbalsts tiek sniegts gan līdzfinansējuma un priekšfinansējuma nodrošināšanā projektu īstenošanai, gan kā konsultācijas projekta izstrādes un realizācijas laikā. Šogad pirmo reizi pašvaldībā izsludināts projektu konkurss “Sabiedrība ar dvēseli”, kur novada iedzīvotājiem pieejams līdz 500 eiro liels finansējums savu ideju īstenošanai sociālās vides un infrastruktūras uzlabošanai, tāpat jau otro gadu izsludināts projektu konkurss novada jauniešiem “Uzlabo savu apkārtni!”. Pašvaldība piešķirusi telpas jauniešu biedrībām, bērnu pieskatīšanas istabām un citām novadā reģistrētām NVO, vienmēr nodrošina transportu un atbalsta dažādu biedrību pasākumus.

Dagdā novada pašvaldība rada labvēlīgas darba un ģimenes dzīves saskaņošanas iespējas, piešķirot brīvas svētku dienas, nodrošinot bērnu pieskatīšanas iespējas jauniešu centrā, un darbiniekiem tiek apmaksāta brīvdiena pirmajā skolas dienā, ja atvase uzsāk skolas gaitas 1.–4. klasē. Mazajiem novadniekiem nodrošināta vieta kādā no septiņiem novada bērnudārziem.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Jau pēc vizītes saņēmām ziņu, ka Dagdas pagasta Vecdomē nupat uzstādīts jauns bērnu rotaļu laukums ar smilšu kastēm, šūpolēm, slīdkalniņu, šķēršļu sienu un basketbola grozu.

Otrs **Eiropas Gada cilvēks** – azartiskā, sportiskā un veselīga dzīvesveida popularizētāja **Vija Nipe-re** ir Dagdas novada Sporta skolas direktore. Nenoliedzams ir viņas nopelns Dagdas novada pērn iegūtajā pirmajā vietā Latvijā Veselības nedēļas aktivitāšu īstenošanā un šāgada Sniega dienas videokonkursā. Pateicoties Vijas neatlaidībai, šogad novadā izveidota Sporta skola, kur pašlaik sporto jau vairāk nekā simts bērnu. Jāpiebilst, ka Dagdas novads ir arī Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla dalībnieks.

Savukārt trešais **Eiropas Gada cilvēks** – veselības un sociālo pakalpojumu centra “Dagda” sociālā aprūpētāja **Ināra Veržbicka** var priecāties, ka viņa strādā tieši šajā iestādē, kas ar katru gadu kļūst modernāka un labiekārtotāka. Ināra gan darba laikā, gan bieži arī savos brīvbrīžos aprūpē centra iemītniekus ar nesavtīgu mīlestību un uzmanību un dažiem jau kļuvusi kā ģimenes locekle.

Dagdas novada pašvaldības iestāde “**Veselības un sociālo pakalpojumu centrs “Dagda”**”, ko vada **Andris Badūns**, ir gan ārstniecības iestāde, gan arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, un tajā ietilpst pensionāts “Ābeļdārzs”, Sociālās aprūpes nodaļa, dienas stacionārs, poliklīnika, veļas mazgātava un virtuve. Vietējiem iedzīvotājiem te pieejams gan zobārstniecības kabinets, gan klīniski diagnostiskā laboratorija, gan ambulatorā daļa ar visdažādākajiem speciālistiem un ārstniecības iespējām. Iestādes vadība un darbinieki čakli īsteno projektus un apgūst Eiropas naudas – tā pērn iegādāts ultrasonogrāfs, LOR kabineta aprīkojums, autoklāvs, rentgena kabinetam attīstītājs, bioķīmiskais asins analizators un cita medicīniskā aparātūra, mobilo elektrokardiogrāfu ieskaitot. Pašsaprotami, ka Dagdas novads ir labākais konkursa nominācijā “**Pašvaldība veselam iedzīvotājam**”.

Vērtēšanas komisijai bija iespēja iepazīties klātienē ar vairākām novada izcilībām. Pie jaunatnes iniciatīvu centra “Parka rozēs” ciemiņus sagaidīja Dagdas JIC vadītāja **Aina Odiņeca** un **folkloras kopa “Sovvaļņiki”**. Te jāpiebilst, ka “Sovvaļņikiem” tāpat kā pārējām četrām folkloras kopām un Dagdas Folkloras centram ir liela loma latgaliešu tradīciju izkopšanā un saglabā-

šanā. Jau desmit gadus Folkloras centrs rīko dziedošo kolektīvu un “gvelžu” saietu “Auni kōjas, laksteigola!”, kā arī citus pasākumus – vakarēšanu Dagdā, folkloras svētkus “No grauda līdz maizes klaipam”, dažādu gadskārtu sarīkojumus, izstādes un Starptautisko masku tradīciju festivālu.

Latvijas-Šveices sadarbības programmas ietvaros Dagdas novada pašvaldība īstenoja projektu, kura rezultātā aizpērn tika atklātas “**Parka rozēs**” jeb **multifunkcionālā jauniešu iniciatīvu centra** otra ēka. Te jaunieši katru darba dienu var izmantot televizoru, audiotehniku un datoru, jauniešiem domātu literatūru, uzspēlēt tenisu, novusu, biljardu un citas spēles, gan izmantot trenāžierus telpās un arī laukā.

Ar nepacietību viņi gaida ziemu, kad varēs ķerties pie centrā sagādātajām slēpēm un doties uz hokeja laukuma. “Parka rozēs” tiek rīkotas dažādas nodarbības par jauniešiem aktuālām tēmām, novada jauniešu biedrību salidojumi un jaunatnes darbinieku pieredzes apmaiņas semināri, kā arī iespējams izmantot virtuvīti un saunas telpu.

Dagdas novadā ir salīdzinoši liels mazākumtautību iedzīvotāju īpatsvars – aptuveni 40% ir citu tautību iedzīvotāji. Lielākās mazākumtautību kopienas ir krievi, baltkrievi, ukraiņi un poļi. Tā kā citu tautību iedzīvotāju radošuma resurss ir viena no novada attīstības bagātībām, Dagdas novada pašvaldība atbalsta mazākumtautību biedrību un amatiermākslas kolektīvu darbību, piešķirot telpas un sniedzot finansiālu palīdzību dažādu pasākumu organizēšanā. Viena no aktīvākajām ir

Dagdas baltkrievu biedrība "Verbica", kuras paspārnē darbojas sieviešu vokālais ansamblis "Akolica", senioru vokālais ansamblis "Vjarba" un duets "Kaija".

Biedrības vadītāja **Tatjana Gogalinska** uzsver, ka Dagdas baltkrievu biedrības mērķis ir ne tikai jauki kopā pavadīt laiku, bet veidot krāsaināku ikdienu un svētkus novada iedzīvotājiem un popularizēt baltkrievu kultūru. Biedrības nosaukuma izvēle kritusi uz vārdu "verba" jeb latviski – pūpols. Lielu ieguldījumu mazākumtautību kultūras popularizēšanā un saglabāšanā

sniedz arī Svariņu pagasta tautasnamā, kura paspārnē darbojas slāvu deju grupa "LORETa" un ik gadu augusta otrajā sestdienā tiek rīkoti mazākumtautību kultūras svētki "Zavaļinka".

Pagājušajā vasarā noslēdzās Dagdas novada pašvaldības vairākus gadus īstenotais projekts, kura gaitā viena no Jaundomes muižas saimniecības ēkām pārvērsta par

atraktīvu izklaides un izglītības centru, kura oficiālais nosaukums – **Jaundomes vides izglītības centrs**.

Dagdas novada ezeri ar savām zivju bagātībām vilināt vilina, tāpēc Jaundomes muižā izveidots muzejs par ūdeņiem un zivīm. Stikla vitrīnās te apskatāmas vietējo ūdensmītņieku mulāžas un reālie dzīves apstākļi. Izmantojot jaunākās tehnoloģijas, ikvienam iespējams elektroniski iepazīt netālo Ežezero un tā salas, pārbaudīt savas zināšanas par zivīm un to dzīvesveidu, kā arī, iepriekš piesakoties, degustēt vietējo ezeru veltes.

Savukārt Ķepovas pagasta Neikšānos izveidots **vides izglītības un kultūras centrs "Ķepa"**, ko vada **Inga Sergejeva**. Tā ekspozīcija veltīta meža tēmai un apmeklētājiem sniedz ieskatu no pārsteigumiem bagātās Dagdas novada meža pasaules.

Mežazvēru un putnu izbāzeņi un ierīkotā ekspozīcija ļauj justies kā īstā meža biežoknī. Te ikvienam arī iespējams ar Sēņu grāmatas palīdzību pārbaudīt savas zināšanas par sēņošanu, kā arī izpētīt aizsargājamās augus un dažādas medību trofejas.

Noslēgumā – Dagdas novada pašvaldības "punkts uz i": *"Dagdas novadā tiek radīta vide darba un ģimenes dzīves saskaņošanai. Ikvienai ģimenei, cilvēkam, pat jaundzimušajam ir savs stāsts. Tas ir stāsts par mīlestību, nesavtīgu došanu otram, cieņu, piederību un pilnveidošanos. Tas ir stāsts par Dagdas novadu un tā iedzīvotājiem. Bez cilvēka nebūtu vajadzīgs pašvaldības darbs, tāpēc mēs strādājam mūsu cilvēkiem. Ģimene un ikviens tās loceklis ir pamats ikkatra novada attīstībai."*

DAUGAVPILS šodienas dominantes

Gunta Klismeta

Latvijas otrā lielākā pilsēta Daugavpils atrodas krustcelēs pie Daugavas, jo te krustojas dažādi ceļi un dažādu cilvēku likteņi. Ne velti par savām mājām to sauc vairāk nekā 70 nacionalitāšu pārstāvji – procentuāli visvairāk ir krievu tautības cilvēku – 52%, tad seko latvieši – 18%, poļi – 14%, baltkrievi – 8%, ukraiņi – 2% un pārējie – 6%. Šeit kopā sadzīvo un cits citu papildina dažādas kultūras biedrības un centri. Daugavpilī ir krāšņais Baznīckalns, kur vienuviet slejas četru konfesiju dievnami, un vēsturiskā dominante – daugavpiliešu vienotību simbolizējošais Vienības nams. Paši daugavpilieši tēlaini saka, ka Daugavpilī – daudz ūdeņu, daudz valodu, daudz kultūru, daudz ticību, daudz likteņu un arī daudz iespēju.

Kopš pagājušā gada pavasara Daugavpilij pievienojusies jauna dominante – Dinaburgas cietoksnī atvērtais **Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs**. Tā ir vienīgā vieta Austrumeiropā, kur apskatāmi pasaulslavenā mākslinieka oriģināldarbi. Jaunajā centrā, kas viena gada darbības laikā jau sasniedzis 90 000 apmeklējumu skaitu, izvietotas ekspozīciju zāles, kamerzāle, konferenču telpas un atsevišķa telpa bērnu aktivitātēm, kā arī mākslinieku rezidences – telpas dzīvošanai un radošajām aktivitātēm.

22. augustā, kad konkursa komisija apmeklēja Daugavpils pilsētas pašvaldību, domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks **Jānis Dukšinskis** to sagaidīja Rotko mākslas centrā un uzreiz pauda uzstādījumu: *“Daugavpils ir multikulturāla, multiētniska un*

multifunkcionāla pilsēta. Šoreiz akcentēsim tās lietas, kas citās pašvaldībās nav.”

Par savu pilsētu to sauc vairāk nekā 20 000 jauniešu. Daugavpilī ir 18 skolas, piecas profesionālās skolas, trīs koledžas, universitāte un deviņas augstskolu filiāles. Daugavpils pilsētas dome noslēgusi sadarbības līgumu ar Rīgas Stradiņa universitāti, lai veicinātu jauno speciālistu atgriešanos dzimtajā pilsētā. Rezidentiem tiek maksātas stipendijas, taču ar nosacījumu, ka pieci gadi jānostrādā Daugavpilī. Starp citu, apkalpojošā sektorā Marka Rotko mākslas centrā strādā tikai jaunieši.

Pašvaldības “atrādīšanās” konkursa vērtētājiem sakrita ar kādu svarīgu notikumu – todien līdzās Daugavpils Universitātes (DU) mācību korpusam Parādes ielā 1 pilsētas domes priekšsēdētājs **Jānis Lāčplēsis** un Daugavpils Universitātes rektors akadēmiķis **Arvids Barševskis** kopā ar daudzajiem viesiem, studentiem un pilsētniekiem atklāja jaunuzbūvēto **Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpusu**, kam jāklūst par šodienas nostādņēm atbilstošu zināšanu un jaunu tehnoloģiju apguves un izpētes vietu, jo šeit ir Joti dārgs un unikāls aprīkojums. Par savu darba vidi to sauks ķīmijas, fizikas, kvartārvides, hidroekoloģijas, biotehnoloģijas, histoloģijas un citu mācību laboratoriju pētnieki un mācītspēki, un zināšanas iegūs esošie un topošie fizikas, ķīmijas un bioloģijas studenti, te darbosies institūti, pētniecības centri un daudzas dabaszinātņu laboratorijas.

DU nākamie kadri “briest” turpat Daugavpilī – jau otro gadu Ata Kronvalda fonds Latvijas talantīgo skolēnu sasniegumu reitingā par 2012./2013. mācību gadā mazo skolu grupā pirmo vietu un balvu “Lielā Pūce” piešķīris Daugavpils Saskaņas pamatskolai un lielo skolu grupā otro vietu un “Mazo Pūci” – Daugavpils Krievu vidus-

skolai – licejam. Savukārt Draudzīgā aicinājuma skolu reitingā pēc centralizēto eksāmenu rezultātiem valsts labāko skolu desmitniekā ģimnāziju grupā iekļuvusi Daugavpils Valsts ģimnāzija, bet tālu neatpaliek arī J. Pilsudska Daugavpils Valsts poļu ģimnāzija, kam 17. vieta. Pārliecinošs uzvarētājs valstī pilsētu vidusskolu grupā ir Daugavpils Krievu vidusskola – licejs.

Daugavpils pašvaldībā pērn izstrādāts un pieņemts ilgtermiņa plānošanas dokuments “Vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstības koncepcija 2013.–2017. gadam”, izceļot svarīgāko mērķi – bērnu un jauniešu emocionālais komforts, interese par mācīšanos un labvēlīgas un attīstošas vides nodrošināšana katrā mācību iestādē. Pateicoties domes Attīstības departamenta mērķtiecīgai projektu pieteikumu sagatavošanai un administrēšanai un Daugavpils domes līdzfinansējumam, visām pilsētas skolu ēkām ir renovētas un siltinātas fasādes, moderna apdare, pārbūvēti un modernizēti sporta laukumi un labiekārtota teritorija.

Ciemojoties **Daugavpils 16. vidusskolā**, žūrija par to varēja pārliecināties savām acīm. Turklāt skolas direktore **Olga Dukšinska** uzsver, ka skola darbojas ne tikai kā mācību iestāde, bet arī kā daudzveidīgs izglītības, kultūras un sporta centrs mikrorajonā.

Daugavpils pašvaldība nodrošina bezmaksas pilsētas transporta braukšanas biļetes bērniem un skolēniem un sedz pusi arodskolu audzēkņiem. Līdz šim bezmaksas ēdināšanu saņēma 1.–6. klašu skolēni, bet šajā mācību gadā brīvpusdienas piešķirtas jau līdz 8. klasei. Tāpat 1.–5. klašu audzēkņiem nodrošināta bezmaksas peldētapmācība, un 1. klases skolēnu vecākiem 1. septembris ir brīvdiena.

Daugavpilī darbojas 29 (četras no tām specializētās) pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, ko apmeklē ap četrarpus tūkstošiem bērnu, un rindu uz bērnu dārziem te nav. Pašreiz pirmsskolās tiek turpināts darbs pie ēku energoefektivitātes paaugstināšanas projektu īstenošanas. Jāuzsver, ka daugavpiliešiem vienīgajiem Latvijā izveidota pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāju darba kvalitātes vērtēšanas sistēma, analizējot katras vadītājas paveikto un viņas amatam atbilstošu ieguldījumu iepriekšējā novērtēšanas periodā saskaņā ar amata aprakstu un vadītājas sagatavoto kvalifikācijas, prasmju un darba rezultātu pašvērtējumu.

Daugavpils olimpiskā centra durvis bieži ver ne tikai pilsētas 1.–5. klašu audzēkņi, kas šurp nāk uz bezmaksas peldētapmācības nodarbībām, bet arī vecāki bērni, jaunieši, veselīga dzīvesveida piekritēji un profesionāli sportisti. Centrā ir 25 metrus garš baseins ar sešiem celiņiem un baseins bērniem, trenāžieru un aerobikas zāles, šobrīd Baltijā vienīgā paukošanas zāle, snūķera zāle, sāls istaba, burbuļvannas, turku pirts un sauna, un darbojas vienīgais sporta medicīnas centrs Austrumlatvijā.

Vēl kāda Daugavpils savdabība – **SIA “Daugavpils zobārstniecības poliklīnika”** 100% ir pašvaldības kapitālsabiedrība – vienīgā Latvijā. Tāpēc daugavpiliešiem nav jāuztraucas, ja zobs iesāpās svētdienā vai svētku dienā, jo poliklīnikā strādā dežūrārsts. Tāpat palīdzēt iespējams arī invalīdiem, kam grūti pārvietoties, vai gulošiem cilvēkiem – zobārsts, paņemot līdzīgu pārvietojamo urbjašīnu, aizbrauc pie viņiem uz mājām.

Pašvaldības kapitālsabiedrības statusā darbojas arī **SIA “Daugavpils bērnu veselības centrs”**, kur 100% kapitāla pieder pilsētas domei. Tieši šeit strādā viens no **Eiropas Gada cilvēkiem** Daugavpilī – **Tatjana Kokina**. Viņa daudzus gadus veltījusi jauno mediķu apmācīšanai un audzināšanai Daugavpils medicīnas koleģijā, bet šobrīd ar lielu atbildību rūpējas par mazo daugavpiliešu veselību.

Par Daugavpils pilsētas izveidoto sociālās aprūpes sistēmu nevar pastāstīt dažos teikumos, to vērts apgūt klātienē. **Sociālo lietu pārvaldē** darbojas deviņas struktūrvienības: Sociālā patversme, Nakts patversme, Sociālā māja, Ģimenes atbalsta centrs/patversme, grupu dzīvokļi, Dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem, Aprūpes mājās birojs, Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas dienas centrs un bērnu nams – patversme “Priedīte”. Pašvaldības pakļautībā ir arī trīs kapitālsabiedrības – SIA “Daugavpils Reģionālā slimnīca”, SIA “Daugavpils zobārstniecības poliklīnika” un SIA “Daugavpils Bērnu veselības centrs”.

Baidos sajaukt, kas, kam un kādā veidā palīdz tikt galā ar dzīves nedienu un likteņa pārīdarījumiem, taču aizmirsts nav neviens no pabērniem – Daugavpils pašvaldība nodrošina gan aprūpi mājās, gan ilgstošu sociālo aprūpi institūcijā, tāpat sniedz sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju dienas centros, nodrošina grupu dzīvokļu, krīzes centra, nakts patversmes un sociālās patversmes, “Drošības pogas”, psihologa, specializētā autotransporta un higiēnas pakalpojumus. Sociālo problēmu risināšanai ir attīstīta starpprofesionālā sadarbība starp Izglītības pārvaldi, Bāriņtiesu, Sociālo lietu pārvaldi, pašvaldības un Valsts policiju, citām tiesībsargājošām institūcijām un citu iestāžu speciālistiem.

Konkursa vērtētājiem bija iespēja apmeklēt **Lilitas Gudzānes** vadīto **Sociālās aprūpes un rehabilitācijas**

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

dienas centru, kur sastapām gan centra speciālistus, gan apmeklētājus – senioru vecuma dāmas un kungus, ģimenes ar bērniem, invalīdus, bērnus un pieaugušos. Centrā viņiem sniedz atbalstu un padomu, māca saturīgi aizpildīt brīvo laiku, piedāvā daudzveidīgus kultūras un sporta pasākumus un motivācijas un sociālās rehabilitācijas programmas.

Neraugoties uz skarbo nosaukumu – **Dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem (DACPGRT)**, ko šogad apmeklēja 67 klienti, kuru jaunais vecums vīriešiem ir 33 gadi un sievietēm – 34 gadi, no tiem lielākā daļa invalīdi kopš bērnības, šeit jutāmies vissiltāk. Paldies par aušanas nodarbībās sameistrotajām sedziņām un lupatdeķiņiem, ko dāsnu roku

atdāvinājāt žūrijas meitenēm! Mēs no sirds vēlam visiem iemītniekiem cītīgi darboties fizioterapijas, mūzikas terapijas, ergoterapijas, kustību terapijas un citās nodarbībās un ticam, ka centra vadītāja **Nonna Jakobovska** un pārējie speciālisti tiešām spēs palīdzēt ikvienam gūt vēl vairāk prasmju un iemaņu, lai varētu integrēties sabiedrības dzīvē.

Otrs **Eiropas Gada cilvēks** Daugavpilī ir DACPGRT darbnīcu speciāliste un mūzikas terapeite **Anžela Peceviča** – atbildīgs un radošs cilvēks, jaunu ideju ieviesēja. Viņa ieguldījusi daudz pūļu un zināšanu, lai palīdzētu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām tikt galā ar problēmām, palīdz saskatīt pozitīvo, vieno cilvēkus un aizrauj.

Daugavpilī ir vairākas pašvaldības iestādes, kuru darbības mērķis – veicināt iedzīvotāju aktivitāti, izglītību un radošumu. Daugavpils vēsturiskajā dominantē – Vienības namā, kas uzcelts pirmās brīvvalsts laikā, notiek pašmāju

un starptautiski festivāli, te atrodas arī Daugavpils teātris, Latviešu kultūras centrs, Latviešu māja, tūrisma informācijas centrs un **Latgales centrālā bibliotēka**.

Latgales un Daugavpils “gaismas pilij” pilsētā ir sešas filiāles dažādos mikrorajonos. Bibliotēkas direktore **Jeļena Šapkova** atzīmē, ka bibliotēka, cenšoties popularizēt tradicionālās kultūras vērtības un lasīšanu, kopā ar lietuviešu kolēģiem īstenojusi starptautisku projektu “Lasīšanas veicināšanas idejas caur informācijas tehnoloģijām un kreatīvām aktivitātēm” jeb īsāk – “Lasīšana – IT – Radīšana”. Pateicoties projektam, daugavpilieši tikuši pie vērtīgas mākslas grāmatu kolekcijas, planšetdatortiem, jaunākās datortspēju konsoles, videofilmu kolekcijas, fotoaparātiem, videokamerām un citiem tehniskiem rīkiem. Ne velti konkursa žūrija Daugavpils pašvaldībai piešķirusi veicināšanas balvu nominācijā **“Pašvaldība izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam”**.

Pilsētā darbojas pavisam 17 nacionālās kultūras biedrības. Ar vienu no tām – **Daugavpils poļu kultūras centru** un tā vadītāju **Žannu Stankeviču** iepazīnāties klātienē. Vēlāk izrādījās, ka arī viņa nominēta **Eiropas Gada cilvēka** titulam. Ž. Stankeviča ieguldījusi pašai dziedzīgu darbu Daugavpils poļu kopienas saliedēšanā, un viņas neizmērojamā enerģija ļauj uzturēt dzīvas poļu tautas tradīcijas. Daugavpils poļu kultūras centru Žannas kundze vada jau vairāk nekā 17 gadus, bet viņas sirds darbs – kolektīvs “Kukulečka”, ko Žanna Stankeviča ir radījusi, veidojusi un kopusi vēl ilgāk.

Ciemojoties Daugavpils poļu kultūras centrā, saņēmām īstu dopinga devu, ko ar polisku temperamentu mums sniedza tautas deju kolektīvs “**Kukulečka**”, šoreiz izkonkurējot pārējos centra paspārnē darbojošos kolektīvus – jaukto kori “Prome”, jauniešu teātri “Jaunrades prizma”, bērnu teātri “Smaidīgā varavīksne” un vokālo ansambli “Barwy Daugawy”.

Nākotnē Daugavpils vēlas būt:

- * pilsētā ar augstu dzīves un vides kvalitāti un augstu tolerances līmeni;
- * ērti pieejams starptautisks pakalpojumu un ekonomiskās attīstības centrs;
- * pārrobežu kultūras, zinātnes un izglītības centrs.

Esmu **Pastariņš**, un šajā žurnālā mani varat atrast 83. lappusē, kur dzīvoju Nacionālās bibliotēkas Tautas grāmatu plauktā, bet ar laipnu roku gādību esmu ieguvis arī "papildplātību" šeit – 45.–47. lappusē.

25. augustā uz pusi dienas man bija ļauts pamest Rīgas "Gaismas pili" un citas grāmatu krātuves, un ar konkursa vērtēšanas grupas dalībnieces **Guntas Klismetas** palīdzību devos uz savu bērnības zemi Tukuma novadā, kur dzīvoju pirms gandrīz simts gadiem. Ko mēs tur ieraudzījām, satikām un iepazīnām, pierakstīju dažās konspēktīvās piezīmēs.

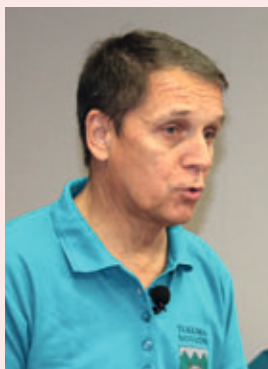
Tukuma novada domē mūs sagaida vienādos zilos krekliņos tērpta komanda, kas stādās priekšā kā Tukuma novada domes administrācija un pagastu pārvalžu vadītāji. Viņus jau ilgus gadus vada priekšsēdētājs **Juris Šulcs** – arī zilā krekliņā tērpts.

Pirmajā stāvā laipnas meitenes – te esot vienas pieturas aģentūra jeb Apmeklētāju pieņemšanas un informācijas centrs (visos desmit pagastos darbojas pakalpojumu centri), kas izveidots pirms četriem gadiem. Ikviens pilsētnieks un arī novadnieks te var izklāstīt savu rūpi vai bēdu, un nav jākāpj augstāk meklēt priekšniecību.

Mēs gan kāpjām, jo otrajā stāvā seko priekšsēdētāja uzruna un filmiņa par Tukuma novadu, kur skan tāda dziesma: "Es aizeju no vasaras/Pa vienvirziena ielu." Saklausu tajā arī Jura Šulca un citu amatpersonu balsis.

Šulca kungs stāsta, ka Tukuma novads esot liels – gandrīz 100 km, ja brauc no vienas novada malas līdz otrai, bet parasti jau visi brauc uz centru, Tukumu – pēc smukuma. Pašvaldība izstrādājusi vietējās identitātes un pašapziņas un piederības zīmi "Uz Tukumu pēc smukuma!", ko vizuāli veido uz Tukumu ejoši cilvēciņi, un šādu uzlīmi var iegādāties ikviens auto un velobraucējs.

No Pastariņa dienasgrāmatas TUKUMA NOVADĀ

Vēl viņš saka, ka katru gadu domes speciālisti pašvaldības budžetam "piestrādājot" klāt ap 30–40% ar projektu palīdzību.

Tukuma novadā realizēts lielākais ūdenssaimniecības projekts Latvijā un siltuma ražošanā izmanto tikai atjaunojamus resursus.

Tukuma pilsēta 2009. gadā parakstījusi Eiropas

Savienības Pilsētu mēru paktu, un pirms diviem gadiem izstrādāts enerģētikas rīcības plāns.

Šogad tapusi Tukuma novada pārtikas stratēģija 2014.–2020. gadam, kas ir vienīgais šāds pašvaldību ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Tajā izvērtēta pārtikas sistēma pašvaldībā, kā arī noteikti kritēriji skolu un bērnudārzu pārtikas iepirkumiem.

Tukuma novadā ir astoņas pirmsskolas izglītības iestādes, viena sākumskola, piecas pamatskolas, sešas vidusskolas, divas skolas, kur īsteno speciālās izglītības programmas, un trīs profesionālās ievirzes skolas (Sporta, Mūzikas un Mākslas).

Izstrādāta atbalsta programma ģimenēm ar bērniem, kas paredz atbalstu trīs virzienos: ģimenes dzīves plānošana un bērna ienākšana ģimenē, atbalsts vecāku pienākumu īstenošanai un ārpusģimenes aprūpe. Šīs programmas ietvaros tiek organizētas pašvaldības

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

finansētas izrādes bērniem un jauniešiem un līdz nākamā gada beigām katrā izglītības iestādē būs nodrošināts atbalsta personāls (psihologs, sociālais pedagogs/sociālais darbinieks, logopēds).

Beidzamajos gados novadā uzbūvēti trīs mūsdienīgi un ērti bērnudārzi – ak, ja tā būtu bijis manā bērnībā! Ārpus rindas pirmsskolas izglītības iestādē uzņem bērnu, ja viens no vecākiem ir invalīds, daudz bērnu ģimeņu bērnus, kā arī bērnu, ja viens no vecākiem ir speciālists, kurš uzsācis darbu komercsabiedrībā vai citā iestādē Tukuma novada administratīvajā teritorijā. Bērnudārzos noteikta samazināta maksa par ēdināšanu, ja iestādi apmeklē divi vai vairāk bērnu no vienas ģimenes, un daudz bērnu ģimeņu atvasēm. Pašvaldībā ne tikai nodrošināts pabalsts trūcīgo un maznodrošināto ģimeņu bērniem skolas piederumu iegādei, bet šogad arī 15 eiro dāvinājums visiem 1. klases skolēniem, uzsākot skolas gaitas.

Tukuma novada multifunkcionālajā jaunatnes iniciatīvu centrā uzsākts apmācību cikls jaunajiem līderiem “Man patīk, es gribu un daru!”, izmantojot neformālās izglītības metodes un akcentējot mācīšanās nozīmīgumu.

Te aktīvi darbojas divas jauniešu organizācijas – UNESCO jauniešu klubs “JK 10x10” un biedrība “Jauniešu televīzija TuTV”. Jaunieši izveidojuši aizraujošu interaktīvu grāmatīņu – ceļvedi pilsētā par 50 lietām, ko var izdarīt Tukumā. Noteikti vērts pamēģināt!

Pašvaldība sniedz atbalstu jaunajiem speciālistiem, nodrošinot ar dzīvojamo telpu administrācijas un iestāžu darbiniekus. Lai piesaistītu novadam spējīgus speciālistus, Tukuma novada pašvaldības īpa-

šumā ir jauna daudzdzīvokļu ēka, kur dzīvokļi tiek izīrēti dažādu profesiju speciālistiem – pedagogiem, ārstiem un arī uzņēmējiem.

Novada iedzīvotājiem bez maksas pieejami četri stadioni – Tukuma atpūtas un sporta kompleksā, Tukuma Raiņa ģimnāzijā, Zemgales vidusskolā un Irlavas tūrisma un sporta kompleksā, kā arī Tukuma ledus halle, Tukuma skeitparks, sporta zāles, stadioni un veloceliņi. Divas sporta zāles pēdējos gados uzceltas pilnīgi no jauna. Aktīvu darbību veic 19 sporta klubi. Augstu līmeni sasnieguši futbolisti un hokejisti, kā arī tehniko sporta veidu pārstāvji.

Pilsētā izbūvēti veloceliņi 12 km garumā, izvietotas informācijas norādes un stendi par velomaršrutiem un tūrisma un atpūtas iespējām un izveidoti un nomarkēti četri velomaršruti: Mazais loks pa pilsētu, Lielais loks apkārt pilsētai, Meža loks un Tukuma apkārtnes pils.

Dziesmu svētkos Tukuma novadu pārstāvēja 40 kolektīvu (pavisam to ir 56).

Katrs novada kultūras nams atradis sev raksturīgo un apmeklētājiem piedāvā gan senas un saglabājamās tradīcijas, gan jaunus pasākumus, kas dažkārt top par tradīciju – piemēram, Tumes kultūras nams veido pasākumu “Ēdamo pagastu svētki”, Sēmes un Zentenes kultūras nami pazīstami ar saviem ģimeneskajiem pasākumiem.

Tukuma muzejs ir reģionālas nozīmes muzejs, kas vieno septiņus muzejus – mākslas, vēstures, kultūrvēstures, etnogrāfijas un folkloras profila muzejus.

Tā sastāvā ietilpst **Tukuma Mākslas muzejs**, Durbes pils, mākslas galerija “Durvis”, Tukuma pilsētas vēs-

tures muzejs "Pils tornis", Tukuma Audēju darbnīca, Pastariņa muzejs un Džūkstes Pasaku muzejs.

Tukuma novada pašvaldībā darbojas 34 sabiedriskās komisijas un padomes. Visos desmit pagastos un Tukuma pilsētā vienreiz gadā notiek iedzīvotāju sapulces, kā arī sapulces – tiešraides par konkrētiem jautājumiem. Domes sēdes tiek pārraidītas tiešraidē. Novadā ir vairāk nekā 90 nevalstisko organizāciju (70 NVO un 20 sporta klubi), ar 68 NVO noslēgti sadarbības līgumi. Pamats nevalstisko organizāciju darbībai ir to lietošanā nodotā divstāvu ēka Talsu ielā 20.

Novadā izveidoti vairāki kopienu centri. Slampes un Džūkstes pagastu kopienu centrs "Rīti" iekārtots bijušās Slampes skolas telpās, kas renovētas. Te uzturas bērni un viņu ģimenes, kurās ir sociālas problēmas vai nepieciešams īpašs atbalsts bērna aprūpē. Centra telpas pielāgotas cilvēkiem ar kustību un redzes traucējumiem – pacēlājs uz otro stāvu, pielāgoti sanitārie mezgli, papildu sienu margas, pakāpieni un stikla durvis marķētas ar kontrastējošu krāsu. Centrā pieejamas higiēnas istabas (duša, veļas mazgājamā mašīna).

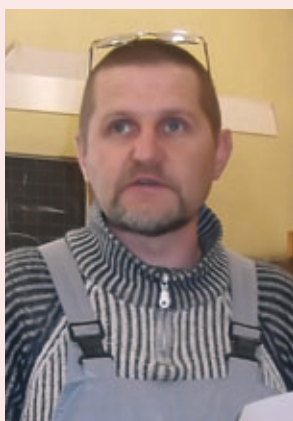
Novada iedzīvotāji vajadzības gadījumā var uzturēties krīžu istabās.

Pūres pagasta kopienu centrs draudzīgi sadzīvo ar bibliotēku. To vada **Eiropas Gada cilvēks** Tukuma novadā – **Valda Dzelzkalēja**.

Viņa palīdz saglabāt Pūres pagasta vēstures un dzimtu likteņstāstus un ilgajos strādāšanas gados devusi nozīmīgu ieguldījumu bibliotēkas darba popularizēšanā novadā, valstī un ārzemēs.

Otru novadnieku, kurš nominēts **Eiropas Gada cilvēka** titulam, arī sastopam Pūres pagastā – tas ir **Dzirčiema internātpamatskolas** skolotājs **Andis Jakobsons**. Skolā mācās jaunieši ar garīgās attīstības traucējumiem, toties zelta rokām, un galdnieku palīgu apmācības procesā viņš kopā ar saviem apmācāmajiem spēj no koka uzburt īstus meistardarbus un palīdz viņiem pēc skolas beigšanas atrast arī darbu.

Novada stiprais pamats ir darbīgie un varošie cilvēki. Par ieguldīto darbu novada izaugsmē ar balvu "Tukuma Goda pilsonis" apbalvoti 13 novadnieki.

Vispriecīgākā pieturvieta manā ceļojumā, protams, ir **Pastariņa muzejs** Zentenes pagasta "Bisniekos", kas gan mazliet mainījušies kopš tiem laikiem, kad es te dzīvoju. Toties man ļauj mīcīt maizīti, izveidot savu kukulīti un pat apēst – garšo tikpat labi kā sendienās!

Tagad "Bisnieku" saimniece ir Pastariņa muzeja vadītāja **Sanita Ratniece** – arī viņa tiek godāta par **Eiropas Gada cilvēku**. Sanita ļoti radoši vada gan pedagoģiskās programmas un ekskursijas, gan organizē pasākumus, kuros var apgūt tradicionālās spēles un rotaļas un iepazīties ar lauku darbiem. Pastariņa muzejs pilda kultūras centriņa funkcijas Zentenes un Sēmes pagastu iedzīvotājiem.

Žēl, ka man nebija iespējas izkāpt no grāmatas lapām un apciemot Tukumu jūlijā, kad pilsēta tērpās rožu vainagā. Esot kopā pulcējušies gan lieli, gan mazi novada ļaudis un pamatīgi pieskandinājuši pilsētas ielas un skvērus. Lai Tukuma novads uzzied arvien krāšņāk, lai novada ļaudis te jūtas kā mājās un nerodas vēlme doties projām, bet aizbraucot katru mirkli gaidītu tikšanos ar Tukumu!

Nemanot paskrējušas vairākas stundas, un man laiks atgriezties savā ierastajā mājvietā starp citām grāmatām. Es, Pastariņš, iesaku komisijai tukumniekus izvirzīt ne vien nominācijai "Pašvaldība iedzīvotāju iesaistīšanai", bet lielajam uzvarētāju godam – viņi to ir pelnījuši!

Ratu griežot un naudu kaļot – JAUNPILS NOVADĀ

Gunta Klismeta

25. augustā Jaunpils novada pašvaldības vadība kopā ar savu mūku un pils atslēgu glabātāju sagaidīja vērtētājus pie Jaunpils pils ar varenu lielgabala šāvienu – sak', vai tiešām vērtēsiet? Šeit taču parasti ierodas apskatīt viduslaiku pili, kur vienuviet var izjust viduslaiku un mūsdienu elpu un ko daudzi pat izvēlas par sava mūža svarīgākā notikuma – laulību liecinieci, te var ieturēt veselīgas pusdienas Jaunpils Pils krogā vai izkalt Jaunpils monētiņu.

Jaunpils ir vieta, kas nebeidz pārsteigt viesus, bet 2643 jaunpilnieki to lepnī sauc par savām mājām un saka, ka Jaunpilij esot savs īpašais – sajūtu stāsts, kas, reiz izjūsts, paliek ilgā atmiņā, aicinot atgriezties šeit ikreiz, kad gribas aizbēgt no pilsētas kņadas un gūt iedvesmu labiem darbiem. Lielākā bagātība šogad par piecgadnieku kļuvušajā Jaunpils novadā ir pozitīvi cilvēki.

Pagājušā gada jaunpilnieku notikumu bilancē atzīmēti gadskārtējie Viduslaiku svētki, kuros izprecināta cimperlīgā pilskunga meita, Jaunpils vidusskolai kopā ar viesu delegācijām no sadraudzības skolām Maskavā, Tallinā, Ustjkā un Kelmē nosvinēta 150 gadu jubileja, Jaunpils kultūras namam – 40. dzimšanas diena, tradicionālais “Kustību festivāls” Jaunpilī kopā pulcējās teju 1000 dalībnieku, svinēti arī Novada dārza svētki, stādīts pīlādžu parks, 18. novembrī par labiem darbiem godināti novada Jaudis un vēl... Šogad novada domei lielākā rūpe ir skolas siltināšana, kultūras nama aprīkošana un meliorācijas rekonstrukcijas projekti, neaizmirstot arī sadarbības turpināšanu ar Pasaules Nūkāstlu (Jaunpiļu) aliansi (*Newcastles of the world*).

Par garīgajām vērtībām novadā atbild pašvaldības aģentūra “Jaunpils pils”, kas zem pils jumta apvieno gan Jaunpils kultūras namu, kurā darbojas jauktais koris, vokālais ansamblis “Vocalica”, jauniešu deju kolektīvs “Atspeřite”, vidējās paaudzes deju kolektīvs “Jaunpils”, senioru ansamblis “Pīlādžitis”, senioru līnijdeju grupa “Vēlziedes” un bērnu vokālais ansamblis “Kipariņi”, gan Jaunpils bibliotēku, gan arī Jaunpils muzeju.

Muzejs atrodas pils senākajā dzīvojamā daļā, bet noslēpumainas viduslaiku trepītes apmeklētājus aizved arī uz bruņinieku pagrabīņu, pilskunga kabinetu un izstāžu zāli, kur tiek rīkotas ziedu, tautas mākslas un profesionālu mākslinieku izstādes (pērn – 18). Kopā ar bibliotēkas un kultūras nama darbiniekiem muzejs aktīvi piedalās un veido dažādus pasākumus, piemēram, karnevālu “Šahs un mats”, pavasara talku mācītāju Bernevicu dzimtas piemiņas vietā, Muzeju nakti, Dārza svētkus, Viduslaiku svētkus un citus, cenšoties ar muzejiskiem līdzekļiem un interaktīvām metodēm popularizēt Jaunpils novadam raksturīgo – viduslaiku pili un kultūrvēsturisko mantojumu no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Nozīmīga muzeja ekspozīcijas daļa ir pieejama digitālā veidā. Viens no priecīgākajiem notikumiem pērn tika sagaidīts pašā gada nogalē, kad klajā nāca biežā grāmata “Jaunpils muižas, muižiņas”, kas ir Jaunpils novada un muižu vēstures stāsts septiņu gadsimtu garumā. To Jaunpils muzejavadītāja Ligija Rutka tagad parāda ikvienam muzeja apmeklētājam.

Savukārt lietīšķās mākslas pulciņa “Dzīpars” 15 audējām, viņu vadītājai Velgai Pavlovskai un stellēm vieta atradusies domes ēkā. “Dzīpars” Jaunpilī pastāv jau daudzus gadu desmitus un ar saviem darbiem pārstāvējis novadu gan republikas skatēs, izstādēs, dziesmu un deju svētkos, gan regulāri organizē radošās darbnīcas un ierāda aušanas prasmes arī jaunajai paaudzei.

Mazajiem jaunpilniekiem un jauniešiem gan ir lielas izvēles iespējas – direktora Jāņa Liepiņa vadītājā Jaunpils vidusskolā tiek piedāvāta plaša interešu izglītība: tautas dejas, aerobikas dejas, koris, skatuves runas, teātra, čaklo roku pulciņš, datorpulciņš, sporta (basketbola, futbola), pirmās palīdzības sniegšanas, angļu valodas un citi pulciņi. Pirms trim gadiem Jaunpilī atdzimusi jaunsargu kustība, un šogad darbību atsācis Jaunpils un Viesatu mazpulks.

Šogad Jaunpils vidusskolai iegādāta moderna datortehnika un aprīkojums visām klasēm un skolotājiem. Pedagogiem un skolas darbiniekiem ir pieejams arī atbalsta personāls – psihologs, logopēds, speciālais skolotājs, bibliotekāre, skolotāju palīgi un medmāsa. Pašvaldība cenšas atbalstīt visus pedagogus un pirmām kārtām jaunus (pirmajos trīs darba gados viņiem biežāk iespējams apmeklēt kursus) un vēl topošos (prakses vieta skolā, pašvaldība sedz 30% no studiju maksas).

Tā kā domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere** pēc aicinājuma ir skolotāja un vada arī LPS Izglītības un kultūras jautājumu komiteju, nav brīnums, ka pašvaldība nemitīgi gādā, viņas vārdiem runājot, par jēgpilnu izglītību un cenšas jauniešus motivēt. Skolā tiek organizētas karjeras dienas, kad skolēni dodas uz vietējiem uzņēmumiem un uzklausa uzņēmēju veiksmes stāstus. Pašvaldība aktīvi strādā arī ar tiem jauniešiem, kuri pirms laika pārtraukuši mācības. Visiem novada teritorijā dzīvojošiem bērniem tiek nodrošināta iespēja nokļūt līdz skolai un atpakaļ, jo novada teritorijā kursē pieci autobusi dažādos maršrutos.

Sadarbībā ar sociālo dienestu tiek rīkoti bērnu emocionālās audzināšanas kursi. Jaunajām māmiņām un vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz septiņiem gadiem, piedāvā nodarbības BEA programmā, kur izdalītas desmit tēmas jeb soļi: temperaments, ķermeņa kontrole, piesaiste, spēlēšanās un fantāzija, valoda un komunikācijas prasmes, pašvērtējums, disciplinēšanas metodes, problēmu risināšana un citi, un katrā solī vecāki saņem plašu informāciju par bērna attīstību un audzināšanas principiem. Šo iespēju aktīvi izmanto jaunās māmiņas no riska grupas.

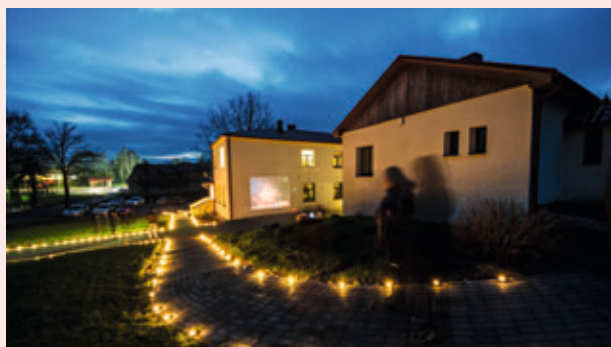
Netālu no vidusskolas atrodas **pirmsskolas izglītības iestāde “Zemenīte”**, kas vasarā tāpat kā novads atzī-

mēja savu piekto “ražas” gadu. Pirms pieciem gadiem te bija dienas centrs, bet tagad to apmeklē 30 bērnu vecumā no diviem līdz četriem gadiņiem, bet viņus “viruszrauga” enerģiskā vadītāja **Agita Trokša**.

Jaunpils novada pašvaldības vadība allaž uzsver, ka viņu lielākā bagātība ir cilvēki – tie, kas nesavtīgi iesaistās sabiedriskajā darbā un ar aizrautību spēj aiz sevis pulcēt desmitiem citu. Viens no Jaunpils veiksmes stāstiem ir biedrību darbība un to vadītāji, kuri ar neizsīkstošu enerģiju iedvesmo pārējos, kaļ plānus projektiem un realizē idejas. Novadā aktīvi darbojas 29 biedrības, kopā pulcējot gandrīz 500 dalībnieku, kuru darbību jau 13. sezonu koordinē “**Rats**” jeb pilnā vārdā – **reģionālās attīstības centrs (RAC)**.

Biedrības ir palīgi pašvaldībai un sniedz neatsveramu ieguldījumu novada attīstībā, gan īstenojot projektus un piesaistot naudu no LEADER, KIF, Teterovu fonda un citiem fondiem, gan organizējot dažādus pasākumus, pieredzes apmaiņas braucienus, aktīvi izglītojoties un bagātinot novada kultūrvēsturisko vidi. Jau trīs gadus Jaunpils novadā tiek organizēts mazo projektu konkurss biedrībām “Darām paši”, nodrošinot 80% pašvaldības finansējuma, bet nepārsniedzot 710 eiro. Viens no interesantākajiem ir projekts “Tas bija mūsu laiks”, kurā ar konkursa finansējumu seniori digitalizēs īsfilmas par dzīvi Jaunpilī 60. un 70. gados.

RAC “Rats” koordinē un konsultē novada biedrības un organizē mūžizglītības pakalpojumu sniegšanu vietējiem iedzīvotājiem, kā arī rīko dažādus kursus, seminārus un informatīvus pasākumus, piemēram, ēstgatavošanas kursus seniores mācīja jaunajām māmiņām, kā gatavot krājumus ziemai, notikušas lekcijas un apmācības kopā ar juristu, psihologu, ārstu, fizioterapeitu, skaistumkopšanas salonu darbiniecēm un citiem. Kamēr jaunās māmiņas piedalās nodarbībās, viņu atvasēm nodrošināta uzraudzība bērnu istabā. Biedrībā notiek arī fakultatīvās nodarbības bērniem angļu valodā un zīmēšanā.

“Rats” organizē arī forumu norisi – reizi četros gados pašvaldība rīko forumu, uz kuru aicināti visi iedzīvotāji, lai izteiktu ierosinājumus novada turpmākajai attīstībai un dzīves kvalitātes uzlabošanai. Forums notiek sestdienā, lai varētu ierasties arī strādājošie, skolēni un studenti. Pašvaldība šajā dienā organizē transportu no/uz visiem novada ciemiem un nodrošina bezmaksas pusdienas. Pērn martā notika jau trešais Jaunpils iedzīvotāju forums, kas pulcēja rekordlielu dalībnieku skaitu – 115 iedzīvotāji dienas garumā lēma par pašvaldībā

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

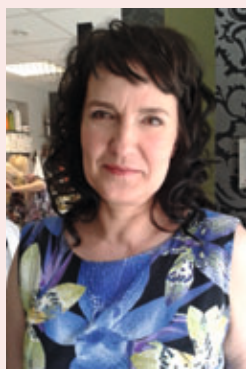
risināmiem jautājumiem, paši piedāvāja problēmu risinājumus un veidoja darba grupas izvirzīto uzdevumu veikšanai, lai lemtais nepaliktu tikai uz papīra.

Jaunpilnieku pieredze iedzīvotāju iesaistīšanā interesē daudzus, turklāt ne vien Latvijā, tāpēc domes priekšsēdētāja Līgita Gintere un Attīstības nodaļas vadītāja Vija Ziverte piedalījies daudzos semināros, kur stāstījis par iedzīvotāju līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

Jaunpils “Ratu” stūrē **Eiropas Gada cilvēks Vija Ziverte**, kura vairāk nekā desmit gadus veikusi mērķtiecīgu un apzinīgu darbu Jaunpils novada biedrību veidošanā, izglītošanā un koordinēšanā. Ne mazums pūļu ieguldīts biedrību motivēšanā un jaunu ideju ģenerēšanā. Vija ir arī Jaunpils iedzīvotāju forumu organizēšanas un vadīšanas eksperte.

Gandrīz katru dienu “Ratā” iegriežas pensionāru biedrības “Jaunpils” dāmas un gadiem neatbilstoši sprīganā **Austra Sipeniece**, kura ir otrs **Eiropas Gada cilvēks** Jaunpilī. Viņa vairāk nekā desmit gadus daudz pūļu veltījusi veselīga dzīvesveida un mūžizglītības popularizēšanai Jaunpils senioru vidū. Austras neizsmeļamā enerģija, pozitīvā domāšana un nesavtīgais darbs radījis grandiozu pacēlumu senioru dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Savukārt trešais **Eiropas Gada cilvēks** novadā ir Viesatu pagasta dvēselīte – **Sandra Steina**, kura jau vairāk nekā 30 gadus vada Viesatu bibliotēku. Visu šo gadu laikā Sandra ar neizsmeļamu enerģiju ir rūpējies par vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu. Viņa allaž spēj iedvesmot Jaudis lepoties ar savu identitāti un būt radošiem.

Viesatu bibliotēka ir vieta, kur cilvēki ne tikai izmanto visus bibliotēkas piedāvātos pakalpojumus, bet vieta, kur satikties un attīstīt socializācijas prasmes. Te bērni ar vecākiem var darboties radošajās nodarbībās vai piedalīties priekšālasīšanas stundās ar zīmēšanu. Katru gadu pagasta iedzīvotāji tiek aicināti piedalīties projektā “Fotogrāfija stiprina ģimeni un aktivizē sabiedrību”, kur katru gadu izvirzīta cita tēma: 2011. gadā – “Aktualitātes manā pagastā”, 2012. gadā – “Kāds interesants, pārsteidzošs un laimīgs mirklis”, pērn – “Toreiz un tagad”, bet šāgada tēma ir “Svētki”. Pagājušogad

izstādes veidošanā piedalījās 65 esošie un bijušie viesatnieki. Tāpat katru gadu Sandra aicina vietējos iedzīvotājus piedalīties izstādes “Izstādi bibliotēkā veido iedzīvotāji” tapšanā, izvirzot konkrētā gada objektu – svečturiem un eglītēm šogad pievienosies krājkasītes.

Konkursa komisijai bija arī iespēja paciemoties **Viesatu kultūras namā**, kur, ja ticam kultūras nama vadītājas **Agitas Kalviņas** teiktajam, vienā ballē satiekoties visas paaudzes, turklāt balles Viesatos esot lielā cieņā. Novada iedzīvotāji labprāt apmeklē arī biedrības “**Ūdensroze**” jauniešu sporta aktivitāšu centru, jo īpaši treniņu zāli. Mēs savukārt

ar biedrības “**Kamene**” palīdzību iepazīstam dažādus interesantus palīglīdzekļus, lai paši varētu izgatavot skaistas apsveikumu kartītes, un uzzinājām oriģinālu veselības dzērienu receptes. Paldies par to!

Neapšaubāmi, Jaunpils novads ir viena no līderpašvaldībām sabiedrības iesaistīšanā, bet šajā konkursā visvairāk pārsteidza citā jomā, tāpēc pelnīta uzvara nominācijā “**Pašvaldība veselam iedzīvotājam**”. Jaunpils novads ir viens tiem, kas pērn iestājās Latvijas nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā (NVPT), un, sākot ar šāgada aprīli, pašvaldībā darbu uzsācis sabiedrības veselības veicināšanas speciālists **Andris Prikazs**, kuram ir profesionālā bakalaura grāds sporta zinātnē un fizioterapijā. Savukārt iepriekšējā darba pieredze saistīta ar pasākumu organizēšanu, tāpēc, to kopāliekot, viņš rāda piemēru un aicina uz rīta vingrošanu Jaunpils centrā ikvienu gribetāju, tāpat mudina jaunpilniekus aktīvi izmantot āra treniņus, biežāk pa iekārtoto velosliņu doties uz Kartavkalnu un iegriezties arī sporta namā.

Jaunpils novada pašvaldība veido fiziskās aktivitātes un aktīvu dzīvesveidu veicinošu infrastruktūru – iekopas pastaigu takas, gājēju celiņi, uzstādīti velosipēdu novietošanas statīvi pie iestādēm, izveidota aktīvā tūrisma vieta Kartavkalnā un pastaigu vieta Jaunpils parkā. Dažādu vecumu iedzīvotājiem sporta aktivitātes piedāvā Jaunpils sporta klubs, bet pensionāru biedrības “Jaunpils” biedri aktīvi iesaistās nodarbēs tieši senioriem – nūjošanā, velosportā, ārstnieciskajā vingrošanā. Jaunpilniekiem ir iespēja apmeklēt arī aerobikas un pat jogas nodarbības!

PĒC VESELĪBAS – UZ JŪRMALU!

Gunta Klismeta

Kas katram cilvēkam ir pats svarīgākais? Protams, veselība, tāpēc Jūrmalas iegūtā uzvara nominācijā “Pašvaldība veselam iedzīvotājam” liecina, ka prioritātes te sadalītas pareizi. Arī pērn jūrmalnieki plūca laurus šajā kategorijā, un kā gan citādi – Jūrmala ir vienīgā oficiālā **kūrortpilsēta** Latvijā. Jau izsenis slaveni to darījuši dabas ārstnieciskie faktori – maigais klimats, jūra, jonizētais gaiss, dziednieciskās dūņas un minerālūdeņi. Trešdaļa Latvijas Zilā karoga pludmaļu atrodas Jūrmalā, apliecinot videi un cilvēkam draudzīgu un ilgtspējīgu saimniekošanu publiskajās peldvietās. Domes priekšsēdētājs **Gatis Truksnis** lepojas, ka **veselīgas pilsētas** statusu Jūrmalai Pasaules Veselības organizācija piešķir atkārtoti.

Taču jūrmalnieki lepojas arī ar sakārtotu pilsētvidi, sociālo, kultūras, sporta un tūrisma infrastruktūru un vienu no labākajām sociālā nodrošinājuma sistēmām valstī. To novērtē gan vairāk nekā 57 tūkstoši iedzīvotāju, kas te dzīvo, gan ārvalstu un Latvijas viesi – gadā kūrortu apmeklē ap pieciem miljoniem iebraucēju, kas vēlas izbaudīt labiekārtoto balto smilšu pludmali gandrīz 30 kilometru garumā, jūrmalnieku viesmīlību, SPA, ārstniecības un rehabilitācijas procedūras un plašo brīvā laika pavadīšanas iespēju klāstu.

Jūrmalā veselības veicināšanas pasākumi notiek pēc pērn apstiprinātā veselības plāna 2013.–2020. gadam. Tajā izvirzīti pieci galvenie stratēģiskie darbības virzieni: veselības veicināšana visā dzīves ciklā; veselības veicināšanai atbalstošas vides veidošana; veselīga dzīvesveida sekmēšana un veselības riska mazināšana; veselības veicināšanas sistēmas stiprināšana, starpsektoru sadarbība; novēršamo nāves, saslimstības un nespējas cēloņu profilakse.

Pilsētā ir attīstīta veselīga dzīvesveida infrastruktūra, ko veido gan pludmale, pastaigu takas, veloceliņi, brīvdabas trenāžieri un Dzintaru mežaparks, gan daudzie sporta laukumi un ielu vingrošanas lauku-

mi, kompleksie izglītības iestāžu sporta laukumi un bērnu rotaļlaukumi. Jau vairākus gadus pilsētā tiek izsludināts veselības aprūpes pieejamības un veselības veicināšanas projektu konkurss. Pērn atbalstīto projektu skaitā tika iekļauta 21 iedzīvotāju iniciatīva.

Kad konkursa komisija 26. augustā ieradās pēc platības otrajā lielākajā (aiz Rīgas) Latvijas pilsētā Jūrmalā, tai nebija jābažijas, ka būs “jāpērk kaķis maisā”, jo jūrmalnieku līderpozīcijas jau bija iepazītas neklātienē, konkursa pieteikumu lasot, un arī klātienē – šajā karstajā vasarā ikviens rīdzinieks sapņoja par jūru un baltām smiltīm.

Par pašvaldības prezentācijas vietu jūrmalnieki bija izvēlējušies **Jūrmalas Kultūras centru**, kam pēc remonta līdz atklāšanai bija palikušas dažas dienas. Jūrmalas mērs G. Truksnis uzsvēra, ka pašvaldība sevi pozīcionē vienlaikus trīs veidos: kā kūrorts, kā tikšanās vieta un kā droša un mājīga vide iedzīvotājiem. Savukārt ar konkursam sagatavoto pieteikumu pārliecinoši un precīzi iepazīstināja Jūrmalas pašvaldības Tūrisma nodaļas vecākā speciāliste **Aleksandra Stramkale**.

Lūk, svarīgākie pēdējā laika veikumi:

- uzcelta pirmsskolas izglītības iestāde “**Austras koks**”;
- nodrošināts **bezmaksas transports** ikvienam izglītojamajam un pensionāram;
- piešķirtas **brīvpusdienas** ikvienam Jūrmalas izglītojamajam;
- Kauguros izveidots “**Zīmuļu parks**”;
- daudzstāvu dzīvojamo māju pagalmos, pludmalē un bērnudārzos izbūvēti **43 atrakcijām bagāti rotaļlaukumi**;
- izveidots **lekļaujošās izglītības atbalsta centrs**;
- Vaivaru pamatskolā nodrošināta iespēja **mācīties bērniem ar redzes traucējumiem**;
- arī pēc projekta beigām tiek uzturēts **Dienas aprūpes centrs bērniem** ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem;
- pērn renovētajā ēkā iekārtoti **130 pašvaldības dzīvokļi** un ērtākas telpas Dienas aprūpes centram pensijas vecuma cilvēkiem;
- **Kauguru veselības centrā** pabeigta vērienīga ēkas **siltināšana**, ierīkots ērts **lifts**;
- atklāta jauna labiekārtota **peldvieta** Lielupes krastā;

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

- uzsākti vērienīgi **Dzintaru koncertzāles** vēsturiskās Mazās zāles **rekonstrukcijas** un restaurācijas darbi un plaša rekonstrukcija muzejā **“Aspazijas māja”**;
- ziedi caurvij Jūrmalu ar jaunām **120 ziedu kompozīcijām** no Priedaines līdz Kauguriem, kā arī Turaidas ielā uzstādīti unikāli veidoti ziedoši soliņi.

Šo uzskaitījumu varētu turpināt vēl ilgi, tāpēc turpmākās rindiņas būs veltītas vien dažiem objektiem un cilvēkiem, ko todien redzēja un satika konkursa vērtētāji – hronoloģiskā secībā.

29 dažādu žanru un paaudžu radošie kolektīvi – kopā vairāk nekā 700 dalībnieku – šo septembri gaidīja tāpat kā pirmklasnieki, jo 5. septembrī ar pirmo koncertu apmeklētājiem durvis vēra izremontētais **Jūrmalas Kultūras centrs** Majoros. Pilsētas iedzīvotāji nu ieguvuši laikmetīgām kultūras norisēm piemērotas telpas, kas nodrošinās saturisku brīvā laika pavadīšanu arī ziemas periodā.

Kultūras centra lieldarbu uzraudzīšanā ne mazums pūļu ieguldījis tā vadītājs **Agnis Kristvalds**, tāpēc Jūrmalas dome viņu pelnīti izvirzījusi **Eiropas Gada cilvēka** titulam. Agnis, jau piecus gadus vadot Jūrmalas Kultūras centru, devis kvalitatīvu ieguldījumu Jūrmalas kultūras dzīves bagātināšanā.

Viņam vienmēr ir ļoti svarīga tieši pasākumu kvalitāte, kas ietver gan organizatoriskos, gan saturiskos aspektus. Agnis pratis izveidot efektīvu darba komandu, godprātīgi izturas pret uzticētajiem pienākumiem un vienmēr spēj atrast risinājumus arī šķietami sarežģītās situācijās.

Ciemiņbrigādei bija iespēja arī apskatīt vēl otru tobrīd neatklātu objektu – tēlnieka Kristapa Gulbja veidoto **skulptūru “Raiņa priedes”**, kas simboliski iemūžina atmiņas un liecību par laiku, vietu un notikumiem, kas te kādreiz risinājušies. Skulptūra uzstādīta kāpu zonā Pumpuros, Amatas ielas galā, kur atrodas pēdējā no trim leģendārajām Raiņa priedēm.

Vēlāk, svinīgajā atklāšanā 12. septembrī, kas notika Dzejas dienu ietvaros, autors jūrmalnieks **Kristaps Gulbis** sacīja: *“Tas ir stāsts par sapņiem, par idejām, cīņu par taisnīgāku sabiedrību, par raksturu, par tieksmi uz pilnību un sevis ziedošanu. Tērauda konstrukcija vienlaikus gan sargā, gan aptver sašķeltu priedi – kā ideju un domu virzošu simbolu, kā priedi kāpās, kas kādreiz iedvesmojusi Raini. Šī sašķeltā priede simbolizē gan sarežģītu, pretrunu plosītu personību, gan ko glabājamu un nākamām paaudzēm nododamu.”* Uz skulptūras tērauda daļas ierakstīti Raiņa dienasgrāmatu fragmenti, tāpēc Dzejas dienu pasākumam bija izvēlēts nosaukums no dienasgrāmatu pierakstiem – *“...dzīvot un rakstīt, iet uz nākotni”*.

Ienākot **bērnudārzā “Austras koks”**, neviļus pārņem sajūta, ka esi nokļuvis brīnumzemē. Pirmsskolas izglītības iestāde Ķemerros kā pirmais bērnudārzs Jūrmalā

šajā vietā atrodas jau kopš 1946. gada, bet pati ēka celta pirms vairāk nekā simts gadiem, un 30. gados te atpūties pats Valsts prezidents Kārlis Ulmanis. Tagadējā sapņu māja atklāta šāgada februārī.

Inta Černaja priecājas, ka viņas vadītais "Austras koks" ir viens no skaistākajiem un mūsdienīgākajiem dārziņiem Latvijā, un uzteic arhitekti Andru Bulu, kura to veidojusi pēc individuāla projekta, ēkas arhitektoniskajā risinājumā izmantojot ģeometriskas figūras, košus krāsu akcentus un daudz stiklojuma elementu.

Kopš pērnā rudens daudzus Kauguru mikrorajona jaunākās paaudzes iedzīvotājus, kā arī garāmbraucējus un speciāli šurp ceļu mērojušos priecē ne mazāk dzīvespriecīga būve – bērnu laukums "**Zīmuļu**

parks", kam nav analoga ne Latvijā, ne citviet pasaulē. Zīmuļu konstrukcijas ir sešus un septiņus metrus augstas un tikai par 91 centimetru īsākas nekā pasaulē garākais zīmulis.

"Es pati dzīvoju Kauguros, netālu no šā bērnu laukuma. Kā domājat, kur man meklēt savējos, kad māja tukša? Protams, pie zīmuļiem!" teic **Dace Riņķe**. Viņa ir sociālā darbiniece, kura jau 20 gadus strādā Jūrmalā, attīstot

sociālos pakalpojumus. Daces Riņķes izpratne par sociālajiem un veselības jautājumiem un aizrautība pulcē un iedvesmo cilvēkus, veidojot pilsētā daudz jaunu pasākumu, kas tiek iemīļoti un kļūst par tradīcijām. Dace Riņķe – cilvēks ar neizsmejamu radošu garu – nominēta par otru **Eiropas Gada cilvēku** Jūrmalā.

Trešais šā titula "kolēģis" – Jūrmalas slimnīcas vadītājs, ārsts un ķirurgs **Egons Liepiņš** par jūrmalnieku un pilsētas viesu veselību rūpējas kopš 1996. gada. Viņa vadībā mērķtiecīgi tiek domāts par attīstību un inovācijām pacientu ārstēšanas procesā. Profesionālo un atbildīgo darbu pozitīvi novērtē gan pacienti, gan kolēģi, jo paralēli administratīvajam darbam Egons Liepiņš jau 30 gadus ikdienā veic operācijas un ārstē pacientus.

DESMIT DIENU ATSPULGI

Vērtēšanas komisijas iespaidi

MUDĪTE PRIEDE, konkursa idejas autore (Latvijas Pašvaldību savienība)

– “Eiropas Gada pašvaldības” konkurss ir fenomens, jo katru gadu mainām tematu atbilstoši Eiropas Savienības iecerētajai gada tēmai. Izvērtējot aizvadītos trīs gadus, uzskatu, ka lēmums par konkursu bijis pareizs. Katra pašvaldība var piedalīties un parādīt iespēto konkrētajā jomā, kas pasludināta par galveno. Vērtējot šāgada konkursu, būtiska atšķirība ir lēmums dalīt novadus divās kategorijās – ar iedzīvotāju skaitu līdz septiņiem tūkstošiem un virs tā. Ikvienā no 14 apciemotajām pašvaldībām mēs satikām enerģiskus, radošus cilvēkus, ar dedzīgu skatienu, kuri ir īsti savas vietas patrioti, savas jomas pazinēji un tāpēc spēj vest sev līdzī pārejos. Esam viņiem pateicīgi par to, ka viņi katrs savā nozarē spēj bagātināt ne tikai savas pašvaldības iedzīvotāju ikdienu, bet arī visu Latviju. Esam pateicīgi viņiem par to mīlestību un siltumu, ko viņi dāvā mums visiem!

OLGA KOKĀNE (Latvijas Pašvaldību savienība)

– No ceļojuma pa Eiropas Gada pašvaldībām vispilgtāk atmiņā palicis vietējo kopienu cilvēku entuziasms, ar kādu viņi ķērušies pie lieliem un maziem darbiem un rezultātā guvuši gandarījumu par

paveikto, jo tiek sakārtotas domas un vide. Pašvaldību līdzekļi ir ierobežoti, taču dažādu nevalstisko organizāciju iniciatīva ir liels dzinējspēks, lai radītu, veidotu un attīstītu.

Raunas novada Jaudis paveikuši daudz vēsturiskā mantojuma saglabāšanā tā, lai tas nebūtu tikai statisks kā muzeja eksponāts, bet izmantojama sakārtota vide, kur var rīkot dažādus tematiskus pasākumus.

Rundāles novads, lai arī tālā leišmalē, ir skanīgs un krāsains, un nemaz ne provinciāls. Pašā pierobežā restaurētā Svitenes pils un sakoptais parks jau vairākas vasaras aicina māksliniekus uz plenēriem. Slaveniem gleznotājiem pievienojas vietējās Mākslas skolas audzēkņi.

Daugavpils pilsēta arī lepojas ar neatlaidīgi un radoši atjaunoto cietoksni, kas nebūs tikai muzeja eksponāts, bet papildīts ar garīgumu un darbiem. Tur Rotko centrā notiek izstādes un radošās darbnīcas, kā arī visa teritorija tiek apdzīvota un labiekārtota.

KRISTĪNE SPROĢE (Eiropas Parlamenta Informācijas birojs Latvijā)

– Esmu biroja vadītāja asistente un vairāk gādāju par biroja darbības nodrošināšanu, tāpēc konkrētas saskarsmes ar pašvaldībām līdz šai vasarai, kad pirmoreiz piedalījos komisijā, man nebija. Esmu patīkami pārsteigta, cik darbotiesgriboši ir cilvēki ārpus Rīgas! Tomēr katram novadam un pilsetai vērtības ir atšķirīgas, tikai viņiem vien raksturīgas. Turklāt viņi pastāv par savām vērtībām. Vērtējot tik strikti nepieturējos pie tabulas punktiem, cik centos jautāt pati sev: vai es ticu stāstītajam un rādītajam? Vai informācijas aprīte par Eiropas Savienību tiešām ir abpusēja?

Braucienos izdarīju atklājumu arī pati sev – cik laimīga esmu ar to, kas man ir.

INESE VĪKSNA (AS “Swedbank”)

– Banku sistēmā strādāju jau 20 gadus, pēdējos desmit biju gan filiāles vadītāja, gan Vidzemes reģio-

na filiāles direktore un beidzamā gada laikā strādāju par reģiona direktora padomnieci. Man bija darbs ar cilvēkiem, kas ļoti patika. Saksarsmē mēs īstenībā audzinājām cits citu.

Komisijas darbā piedalos jau trešo gadu, tāpēc droši varu apgalvot, ka dzīvot Latvijā kļūst arvien labāk, skaistāk,

interesantāk. Redzot izaugsmi visās pašvaldībās, piemēram, veselības un kultūras jomā, tā vien liekas, ka “mēs visu varam un visu darām!” Daudzās pilsētās un novados, pat nelielos pagastos tagad ir uzstādīti trenāžieri, daudzviet ne tikai sporta zālē, bet ārtelpā. Pašvaldība gādā par to, lai iedzīvotājiem būtu labāk un skaistāk dzīvot.

Mani īpaši uzrunāja viņacieši – ne tikai pašvaldības vadītājs Sergejs Maksimovs, bet arī iedzīvotāji, ar kuriem tikāmies, uzsvēra garīgo vērtību nozīmi. Prātā nāk režisora Oļģerta Krodera viedie vārdi, ka tauta var izdzīvot tikai caur garīgām vērtībām un kultūru.

KONKURSA “EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014” LABVĒĻI

Konkursa ģenerālsponsors

Swedbank

Konkursa sadarbības partneri

VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBA
LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumi

Konkursu atbalsta

Grīndex

TAIPEI MISSION
IN THE REPUBLIC OF LATVIA

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Konkursa informatīvie atbalstītāji ir “Latvijas Avīze”, Latvijas Televīzija, Latvijas Radio 1 un žurnāls “Logs”.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

VERONIKA JURČA (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija)

– Mani var uzskatīt par “profesionālu vērtētāju”, jo pirms novadu reformas piedalījos arī “sakoptāko pagastu” vērtēšanā, protams, aspekti un kritēriji toreiz bija citi. Arī konkursa “Eiropas Gada pašvaldība” dalībnieces esmu apceļojusi visus trīs gadus. Šogad priecē-

ja tas, ka uzplaucis nevalstiskais sektors. Beidzot arī Latvijā vērojama “pašu valdīšana” šā vārda vislabākajā nozīmē. Viens no manas nominācijas “Pašvaldība iedzīvotāju iesaistīšanai” vērtējuma kritērijiem saistās ar dienas centriem, kur uzturas cilvēki ar garīgās attīstības traucējumiem – gan pieaugušie, gan bērni. Gandrīz visās pašvaldībās ir jauniešu centri, vietas, kur pulcējas pensionāri. Kad pirms 2009. gada ministrijā modelējām novadu nākotni, lielāku novadu nepieciešamību saistījām arī ar iespēju veidot dienas centrus. Tolaik daudzi bija neizpratnē – kam mums tas? Mani iepriecina, ka iecere ir īstenojusies. Uzrunāja arī iekļaujošās izglītības pirmie aizmetņi vairākās skolās, kur bērni ar dažādiem attīstības traucējumiem mācās vienaudžu sabiedrībā. Varbūt tas liecina, ka Labklājības ministrijas uzsāktā deinstitucionalizācija nemaz nav aplams mērķis.

Iespējams, ka no pagastu komisijas laikiem ikreiz gribas vērtēt pašvaldību kopumā – vai sakopts tikai centrs vai arī ceļmalas un grāvmalas, kādi te ražošanas objekti – arī tie atspoguļo darba kultūru, un to lieliski izjutu Viļakā. Mūsdienās pakalpojumi iedzīvotājiem, manuprāt, nav iedomājami bez saistības ar elektronisko vidi. Tiem jābūt atspoguļotiem pašvaldības mājaslapā sadaļā “Pakalpojumi”, lai iedzīvotājiem nav “jārakņājas” pa dažādām nozarēm. Tiem jābūt ne tikai nosaukti, bet aprakstīti un izskaidroti. Precīzi šis uzdevums veikts Ventspils pilsētā un Jelgavas novadā. No vērtētajām pašvaldībām jelgavnieku interneta vietnē aprakstīts visvairāk pasākumu, ko piedāvā www.latvija.lv. Diemžēl Saeimā joprojām nav pieņemts Publisko pakalpojumu likums, kas regu-

lētu šo jomu. Tagad jau daudzās pašvaldībās ieviests vienas pieturas aģentūras princips.

Cilvēciski un emocionāli mani uzrunāja brauciens uz Dagdas novada Ķepovas pagastu tālā pierobežā – iedzīvotāju skaits te sarucis, daudzdzīvokļu nami stāv tukši, bet... vides un kultūras centrā “Ķepa” strādā brīnišķīga meitene Inga Sergejeva. Pajautāju, kā viņa nokļuva šajā “nekurienē”. Izrādās, Inga ir dzimusi un augusi Rīgā un šurp pārcēlusies pie vīra. Kad Inga aizbrauc uz Rīgu, tagad viņa vīram sakot: “*Brauksim uz mājām!*”

SOLVITA ŪDRE (SIA “Lattelecom”)

– Komisijas darbā piedalos otro gadu. Tā kā pārstāvu SIA “Lattelecom”, kur ikdienā gādāju par valsts nozares piedāvājumu, mani visvairāk interesē redzēt, kā pašvaldības savā darbā izmanto modernās tehnoloģijas. Šovasar jau man bija iespējas salīdzināt – gan ar pagājušā gada iespaidiem, gan

pašvaldības savā starpā.

Kaut arī mūsdienu tehnoloģijas attīstās neticami strauji, pašvaldības spēj sekot līdzi izmaiņām un jaunumiem un piedāvāt tos arī saviem iedzīvotājiem. Vienu no lielākajiem pārsteigumiem piedzīvoju Rundāles novadā – salīdzinoši neliela pašvaldība spēj saviem iedzīvotājiem piedāvāt dažādus elektroniskos pakalpojumus, turklāt rundālnieki tālredzīgi parāda novadā notiekošo sociālajos tīklos, kur šīs ziņas gaida aizbraucēji. Tie, kas vairs nedzīvo Latvijā, vēlas uzzināt, kas notiek mājās. Patīkami pārsteidza arī Jelgava – viņu pašvaldībā inovatīvi domā par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, mūsdienu tehnoloģijas izmanto uzraudzībā un prevencijas darbā. Dažkārt izskan viedoklis, ka lielajās pašvaldībās viss

ir kārtībā, bet mazajām nekad nerasniegt lielpilsētas līmeni. Vērotais liecina par pretējo – mazās pašvaldības nereti ir fleksiblākas un vairāk izmanto moderno tehnoloģiju piedāvājumus, lai sazinātos ar saviem iedzīvotājiem.

PAŠVALDĪBAS AKTĪVI ATTĪSTA SAVU e-VIDI

Gusts Muzikants,
Lattelecom Biznesa klientu daļas direktors

Paplašinot sociālās atbildības iniciatīvas “Pieslēdzies, Latvija” fokusu, *Lattelecom* kopā ar partneriem – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Lielo pilsētu asociāciju, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociāciju un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru uzsācis ikgadēju Latvijas pašvaldību e-vides attīstības mērījumu – *Latvijas e-indeks*s. Aicinām ikvienu pašvaldību iesaistīties šajā projektā, aizpildot anketu, kas septembra beigās izsūtīta visu Latvijas pašvaldību vadītājiem!

Šovasar kopā ar sadarbības partneriem “iesildījāmies” pirmajam pašvaldību e-vides mērījumam, apmeklējot piecas pašvaldības un diskutējot par mūsdienu tehnoloģiju lietošanu gan pašvaldības darbībā, gan saziņā ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Kādas ir galvenās atziņas pēc šiem braucieniem? *Pirmkārt*, pašvaldības, kurās viesojāmies – Jēkabpils, Valmiera, Liepāja, Jelgavas novads un Carnikavas novads aktīvi izmanto dažādas e-iespējas – dokumentu aprīti notiek elektroniski, tiek pieņemti elektroniskie iesniegumi, pašvaldības ir sasniedzamas gan ar e-pasta, gan sociālo tīklu starpniecību. Tomēr vienotu formulu ir grūti atrast, jo katrā pašvaldībā tiek meklēta sava – vispareizākā pieeja e-risinājumiem. Pozitīvi, ka Jēkabpils dome e-pakalpojumu attīsta jau kopš 2005. gada un katru gadu atvēl līdzekļus infrastruktūras atjaunošanai. Jāatzīmē, ka pašvaldības sasniedzis arī sociālo tīklu popularitātes vilnis. Tā, piemēram, valmierieši īpaši lepojas ar to, ka portālā *draugiem.lv* Valmiera ar gandrīz astoņiem tūkstošiem draugu ieņem pirmo vietu starp pašvaldībām, savukārt mikroblogušanas vietnē *Twitter* tai ir 5100 sekotāju. Tas nozīmē, ka pašvaldības domā, kā iet līdzī laimam un sekot saviem iedzīvotājiem, sasniedzot arī tos, kuri nelieto tradicionālos masu medijus.

Otrkārt, braucienā laikā atklājām vairākus sabiedrībai interesantus un noderīgus risinājumus. Tā, piemēram, Jelgavas novada mājaslapā izvietota īpaša forma, ar kuras palīdzību var elektroniski pieteikties uz tikšanos ar novada domes priekšsēdētāju un vadošajiem darbiniekiem. Šis ir e-pakalpojums, kas īpaši ērts uzņēmējiem, kuri pārsvārā komunicē elektroniski. Protams, daži e-risinājumi vairāk piemēroti lielām pilsētām un pagaidām vēl nedarbojas lauku pašvaldībās. Tā Valmierā popularitāti ieguvusi on-line rīks domes mājaslapā, ar kā palīdzību Valmieras pilsētas iedzīvotāji ātri, ērti un operatīvi var informēt pašvaldību par bojājumiem ielu apgaismojuma infrastruktūrā, pilsētvidē, klaiņojošiem dzīvniekiem u.tml. Līdzīgs rīks bijis izvietots arī Jelgavas novada mājaslapā, taču nav ieguvusi iedzīvotāju atsaucību. Tā vietā novadnieki aktīvi ziņo par nekārtībām pa uzticības tālruni. Iespējams, iedzīvotājiem trūkst informācijas par labiem un ērtiem e-risinājumiem, lai tie gūtu lielāku atsaucību. Kaut arī tāds tradicionāls risinājums kā informācijas sniegšana pa tālruni joprojām ir iecienīta iedzīvotāju vidū, mainoties paaudzēm, pašvaldību un to pakalpojumu pieejamība internetā kļūst arvien aktuālāka.

Treškārt, kopīgi ar pašvaldību, vietējo nevalstisko organizāciju un uzņēmēju pārstāvjiem nonācām pie secinājuma, ka ir vairāki klupšanas akmeņi aktīvākai e-pakalpojumu izmantošanai. Būtu vēlama ērtāka un vienkāršāka e-paraksta lietošana, lai uzņēmēji un iedzīvotāji vairāk izmantotu dažādus elektroniskos pakalpojumus. Kā pastāstīja Valmieras domes pārstāvji, elektronisko iesniegumu skaitam ir tendence pieaugt – pērn tika saņemti 15 iesniegumi, bet šogad pirmajā pusgadā – jau 15. Tāpat secinājām, ka pat pieejams e-paraksts ne vienmēr atsvērs nepieciešamību doties uz pašvaldību ar kājām. Tā, piemēram, būvatļaujas šobrīd nav pieejamas elektroniskā formā – pēc drukātām un apzīmogatām versijām personīgi jāierodas būvvaldē.

Plašāku ieskatu par mūsdienu tehnoloģiju lietošanu pilsētās un novados gūsim, veicot pētījumu visās 119 Latvijas pašvaldībās. Taču jau tagad skaidrs, ka pašvaldības vēlas būt mūsdienīgas un piedāvāt iedzīvotājiem un uzņēmējiem arvien jaunus e-pakalpojumus. Un mūsdienīgu e-pakalpojumu attīstība ir veids, kā Latvijai pakāpties Eiropas Savienības inovāciju reitīngos, kur joprojām esam lejasgalā.

Šāgada 9. aprīlī projekta partneri – *Lattelecom*, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera parakstīja memorandu par Latvijas e-indeksa izveidi un realizāciju. Latvijas e-indeks sastāvēs no diviem mērījumiem – valsts iestāžu e-vides mērījuma un Latvijas pašvaldību e-vides mērījuma. Pirmais Latvijas e-indeks publiski tiks prezentēts gada nogalē.

"EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014"

MARUTA PAVASARE (Labklājības ministrija)

– Vērtētāja biju pirmoreiz. Cilvēciski priecājos par to, ka bez dalības komisijā nemūžam Latvijā pāris nedēļās neredzētu tik daudz. Protams, dažu stundu laikā profesionāli iedziļināties sociālās sfēras niansēs nav iespējams. Priekšstats par to, kā organizēts sociālais darbs un aprūpe mājās, uz vietas izskatās citādāk, nekā sēžot Rīgā.

Neuzskatu, ka visi likumi un normatīvie akti mūsu valstī ir perfekti, tomēr reizēm gribētos, lai pašvaldības tos ievērotu precīzāk. Mēs taču tos rakstām kopā. Arī ar Pašvaldību savienības speciālistiem, kas apkopjuši pašvaldību viedokļus par konkrēto normatīvo aktu. Šajās – labākajās pašvaldībās tas nebija pārāk uzkrītoši.

Interesanti bija redzēt arī uzņēmējus – Pūrē, Jaunpils pienotavā, rapšu audzētājus Latgalē. Pie viņiem sev darbavietu izdodas atrast arī mūsu ministrijas klientiem – bezdarbniekiem, bet vēlāk no viņu nodokļiem aug pašvaldības budžets. Patika Nīcā un Smiltēnē izjustā attieksme pret visiem iedzīvotājiem kā savējiem – te dzīves pabērnus neatdala no pārējiem, sak, "mēs" un "viņi".

Cilvēciski atmiņā palicis viss skaistais, piemēram, rudzupuķe Smiltēnes novada ģerbonī, Tukuma rozes, Nīcas dārzi.

SILVA ERBA (Veselības ministrija)

– Veselības veicināšanas sistēmā strādāju jau ilgi, taču darbavietas un pakļautība bieži mainījusies. Tā ir veselības veicināšanas sāpīgākā lieta, ka neviens

mūs īsti negrib, mētā no vienas iestādes uz citu. Senāk esmu strādājusi veselības inspekcijā, kontrolēju pirmsskolas izglītības iestādes. Pa šiem gadiem esmu ietrenējies uztvert svarīgo jau pirmajā acu uzmetienā, piemēram, vai pie ēkas ir uzbrauktuves, kādas tās ir. Staigājot pa iestādēm, dažkārt pieķeru sevi pie domas: lai-

kam gan apmeklētāji te iegriežas reti, ja cilvēks ar atslēgu saišķi katras durvis speciāli man atslēdz un aizslēdz promejot.

Centos ne tik daudz balstīties uz emocijām, cik meklēt atbildes uz konkrētajiem jautājumiem, kas man bija jāvērtē, tāpēc izpelnoties citu komisijas kolēģu doto "milvārdu" – kasīkle. Protams, pēc tam jau atļāvos arī uzdot kādu personiski interesējošu jautājumu, piemēram, cik pašvaldībā ir simtgadnieku. Esmu piedalījies visu trīs konkursu vērtēšanā. Apzinos, ka esmu jūtīgs cilvēks. Ja neturētos pie vērtēšanas jautājumiem, ātri izplūstu emocijās, un rezultātā visiem būtu vienāds, visaugstākais vērtējums. Šovasar tāpēc centos būt ļoti konkrēta. Ir vai nav?

Kad biju novērtējusi savu jomu, varēju Jaut vaļu pašvaldības dzīves vērošanai. Ne viena vien pašvaldība konkursā startē jau atkārtoti, dažā pat trešo reizi. Tas liecina, ka viņiem ir dzinulis pēc kaut kā tiekties, kaut ko sasniegt, izvērtēt, kā viņi izskatās uz Latvijas kopējā fona. Diemžēl ir arī tādas pašvaldības, kam nelielas aktuāli piedalīties konkursā. Tas rada pārdomas. Vai viņiem nerūp savi iedzīvotāji? Nelielas svarīgi, kā paši izskatās salīdzinājumā ar citiem? Varbūt kādam šķiet, ka nav pietiekami gatavi startam? Tad vajadzētu izdarīt secinājumu, ka jācenšas strādāt labāk. Tomēr man patīk tie, kas piedalās un kuriem vērtība ir viņu iedzīvotāji. Senais teiciens, ka visu izšķir kadri, protams, nav novecojis. Bija pašvaldības, par kurām jau iepriekš zināju – veselības aprūpi un veicināšanu te pārzina "īstais" cilvēks. Neapšaubāmi, komisijai visi rādīja labāko, bet, gatavojoties startam, arī paši skaidrāk redz, kurā jomā vēl jāpacenšas.

Pēc novadu izveidošanas allaž prieks vērot, ka pašvaldības vadībai rūp ne tikai centrs, bet visa teritorija. Patika Jūrmalā dzirdētais piemērs. Uz iedzīvotāju pārmetumiem, kāpēc tādai nomalei kā Ķemeriem ticis tik lielisks bērnu dārzs, mērs Gatis Truksnis atbildējis: "Tāpēc, ka Jūrmala nav vis tikai centrs. Tās robežas ir no... līdz..., ieskaitot Ķemerus." Brauciena laikā reizēm pateicu paldies konkrētiem cilvēkiem, piemēram, bērnu dārza saimniecības pārzinei par atbilstoši remontētām telpām, par labiekārtotu rotaļlaukumu. Uzrunātie bija pārsteigti, bet tas taču normāli.

Mans vērtējums bija tikai daļa no komisijas kopējā vērtējuma, visu izšķīra komandas darbs. Bijām komisija kā viena dūre.

ELEKTRĪBAS CENU KĀPUMS TRŪCĪGĀKAJIEM TIKS KOMPENSĒTS

18. septembrī Saeima galīgajā lasījumā pieņēmusi grozījumus Elektroenerģijas tirgus likumā, kas nosaka elektroenerģijas cenu kāpuma kompensācijas mehānismu maznodrošinātiem un trūcīgiem iedzīvotājiem un daudz bērnu ģimenēm.

Pieņemtie grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā nosaka, ka mazturīgās un trūcīgās personas katru mēnesi par pirmajām 100 kWh, savukārt daudz bērnu ģimenes – par 300 kWh varēs norēķināties pēc noteiktas cenas, kas, ņemot vērā visas gala cenas komponentes, nepārsniegs līdzšinējo *Starta tarifa* apmēru.

Atbalsta mehānisms maznodrošinātajām un trūcīgajām mājāsaimniecībām, kuras mēnesī patērē līdz 100 kWh, kā arī daudz bērnu ģimenēm, kuras mēnesī patērē līdz 300 kWh, 2015. gadā nodrošinās elektrības maksājumu līdzšinējā cenu līmenī. Sākot ar 101 kWh vai attiecīgi – ar 301 kWh, šīs mājāsaimniecības norēķināsies atbilstoši izvēlētajam tirgus produktam.

2015. gadā atbalsta mehānismu realizēs AS "Latvenergo". Taču būtiski saprast, ka mazturīgas vai trūcīgas ģimenes statusu piešķirs konkrētās pašvaldības sociālais dienests, kas pēc tam šo informāciju nodos tirgotājam – AS "Latvenergo". Trūcīga vai maznodrošināta ģimene šādu pakalpojumu saņems,

ja trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes statusu pašvaldība būs piešķirusi iepriekšējā kalendārā mēnesī un šo informāciju nodevusi tirgotājam – AS "Latvenergo".

Savukārt daudz bērnu ģimenes, kuras vēlas saņemt aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu, tiks aicinātas pieteikties www.e-latvenergo.lv, kā arī "Latvenergo" klientu apkalpošanas centros visā Latvijā. Taču tām daudz bērnu ģimenēm, kuras jau šogad pieteicās daudz bērnu ģimeņu atbalstam, atkārtoti nav jāpiesakās – atbalsts tiks piemērots automātiski, ja ģimenē nākamajā gadā būs trīs vai vairāk nepilngadīgi bērni.

Svarīgi, ka atbalstu varēs attiecināt uz jebkuru "Latvenergo" līgumu. Atbalstu varēs saņemt arī tad, ja ģimene dzīvo īrētā īpašumā vai par elektroenerģiju norēķinās ar apsaimniekotāju. Šajā gadījumā klientam būs jānorāda līguma numurs, uz kuru nepieciešams attiecināt atbalstu.

AS "Latvenergo" aplēses liecina, ka, nodrošinot aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu, 2015. gadā šie izdevumi būs līdz 10 miljoniem eiro. Konkrētu skaitli šobrīd grūti nosaukt, jo atbalsta lielums atkarīgs no vairākiem mainīgiem lielumiem – gan aizsargāto lietotāju skaita, gan to elektroenerģijas patēriņa konkrētajā periodā.

Likuma grozījumi nosaka, ka pārejas periodā 2015. gadā elektroenerģiju aizsargātajiem lietotājiem tirgos AS "Latvenergo". Savukārt no 2016. gada aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu uz diviem gadiem nodrošinās konkursa kārtībā Ekonomikas ministrijas izvēlēts elektroenerģijas tirgotājs. Konkursa priekšmets būs aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma nodrošināšanas pienākums/saistības ar vizzemāko valsts budžeta līdzfinansējumu. Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma sniegšanas nosacījumus, finansēšanas apjomu un kārtību noteiks valdība.

 Latvenergo 75

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

BAIBA BAŠĶERE (Izglītības un zinātnes ministrija)

– Braucot pa Latviju, gan pilsētās, gan novados, gan nelielos pagastos bija patīkami redzēt, ka gandrīz visur skolu ēkas ir nesen atjaunotas, skaisti sakoptas. Protams, daudziem raizes rada pastāvēšana sarūkošā audzēkņu skaita dēļ, tomēr skolas sīksti meklē iespējas noturēties, piedāvā skolēniem arvien

daudzpusīgākas iespējas – ne tikai mācību vielas apguvē, bet dažādojot ārpusstundu darbu.

Tomēr skaisti sakoptajiem namiem nav nekādas vērtības, ja tos nevada lieliski vadītāji. Tādus sastapu, piemēram, Nīcas vidusskolā, kur direktore Lāsma Petermane domā patstāvīgi, nevis tikai strikti vadās pēc normatīvo aktu diktāta. Ja rezultātā izaug domājoši, iejūtīgi un spējīgi jaunieši, tas pelna drīzāk uzslavu nekā pārmetumus. Paliēkošus iespaidus guvu Smiltēnē, sevišķi bērnu dārzā “Pīlādītis”, ko vada Santa Rudzīte – pedagoģe, kura izstrādājusi savu individuālo pirmsskolas audzināšanas metodiku. Ne tikai par pašvaldības līdzekļiem speciāli no jauna uzceltā ēka, bet viss, kas tur notiek, ieskaitot brīnišķīgo sajūtu istabu, radija pārliecību, ka šī skaistā celtnē tiešām piepildīta ar bagātu saturu.

LĪGA DIMANTE (Kultūras ministrija)

– Strādāju ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Bibliotēku un arhīva nodaļā. Ikdienā vairāk iznāk saskare ar arhīviem, šajos braucienos priecājos tuvāk iepazīt bibliotēkas. Jau pirms vērtēšanas izstudēju pieejamos materiālus par konkursa pašvaldību bibliotēkām. Ne vienmēr tas, ko parāda komisijai, speciālistam liekas pats būtiskākais. Bibliotēkas savdabīgi atspoguļo pašvaldības attieksmi pret iedzīvotājiem un kultūras dzīvi – kā pašvaldība rūpējas par bibliotēkas telpām, par grāmatu iepirkumu. Ne visi var dziedāt un dejot, vajadzīgas kaut nelielas spējas, taču grāmatas var lasīt gandrīz visi. Braucieni skaidri pierādīja, ka pašvaldības turīgumam te nav izšķirošas nozīmes. Turklāt bibliotēka lauku ciematā bieži ir vienīgais kultūras centrs, kur cilvēki nāk ne tikai pēc lasāmā, bet arī samaksāt rēķinus internetā, vienkārši parunāties. Tajā pašā laikā reizēm pašvaldības vadītāji aizmirst par bibliotēkas primāro funkciju. Bibliotēkarei prasa organizēt pulciņus un pasākumus, kas gan dod labumu iedzīvotājiem, bet daudzās aktivitātēs ierautam cilvēkam neatliek laika tiešajiem darbiem – krājumu uzskaitē un papildināšanai.

Vērtējot iespaidus kopumā, bija prieks redzēt, cik ļoti pašvaldībām rūp kultūras dzīve. Protams, atšķirības reģionu un pieejamā finansējuma ziņā ir jūtamas. Lielāko pārsteigumu šovasar laikam sagādāja Viļaka – tik daudz pašdarbības kolektīvu tik mazā novadā, tik daudz etnogrāfisko ansambļu, kas pārmanto un saglabā vietējās autentiskās tautas tradīcijas! Viļakā un ne tikai tur mani pārsteidza pašdarbības kolektīvu vadītāju mirdzošās acis un pašu dalībnieku entuziasms. Bez Viļakas gribu pieminēt Smiltēni un Raunu. Smiltēnes novads ir liels un pietiekami turīgs, tajā ir kolektīvi, kas izcīnījuši augstus sasniegumus Latvijas mērogā. Turpretim Rauna ir mazs novads, kolektīvu skaits nav liels, bet degsme pārsteidza un pārliecināja kā vienā, tā otrā novadā. No Raunas vizītes atmiņā noteikti paliks jaunieši, kas pulcējās nevis tikai tad, ja pašvaldība iedod telpas un kaut ko izdara viņu labā. Nē, jaunieši kā brīvprātīgie iesaistās visos pasākumos. Viņi pierod gan rūpēties, gan atbildēt par tiem, kas vēl vai vairs nespēj par sevi parūpēties pašu spēkiem – rīko pasākumus senioriem un bērnu Ziemsvētku eglīti. Raunas novadā neliek akcentu uz mūsdienās populārājam bērnu un jauniešu **tiesībām**, te priekšplānā izvirzās **pienākums**.

Patīkami pārsteidza Daugavpils pilsēta ar savu daudzveidību, pašvaldības rūpēm. Daugavpils Poļu biedrībā izjutu fantastisku enerģijas uzplaisnījumu. Cik daudzi cilvēki Latvijas laukos burtiski “deg” par savu darbiņu! Fantastiskais darbmācības skolotājs Andis Jakobsons no Tukuma novada Dzirciema internātpamatskolas pierādījis, ka jebkurš jauniešs ir spējīgs strādāt ar koku, arī bērni ar speciālajām vajadzībām un garīgo atpalcību. Turklāt Andis seko savējiem pat pēc skolas beigšanas, palīdzot atrast darbu šajos “bezdarba apstākļos”. Neesmu šīs jomas speciāliste, bet dažās pašvaldībās aizkustināja tieši rūpes par garīgi atpalikušajiem. Tas nav naudas jautājums! Zinu, kāda problēma rodas šiem jauniešiem pēc skolas beigšanas, kad neviens vairs par viņiem nerūpējas. Jūrmalā iekārtotie grupu dzīvokļi ir apsveicama iniciatīva.

Latvija ir izcili daudzveidīga, to mēs redzējām braucienos. Nīcas dārzi, Smiltēnes darbīgie uzņēmēji, Latgalē – etnogrāfiskie ansambļi, fascinēja Smiltēnes un Raunas amatierteātru kolektīvi, citos reģionos atkal priekšroku dod korjiem vai tautas dejām.

**AR SPĒKU
UN**

īstvēsmi
**JAU
95 GADUS.**

**LATVIJAS
DZELZCEĻŠ**

Dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumi

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

Maija Pētermane,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

LPS Dome vērs premjeres uzmanību uz problēmām nākamā gada pašvaldību budžeta veidošanā

10. septembrī Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunajā ēkā notika Latvijas Pašvaldību savienības Domes sēde, kurā novadu un pilsētu domju priekšsēdētāji vērsa Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas uzmanību uz virkni problēmjautājumu, kas saistīti ar pašvaldību nākamā gada budžeta veidošanu.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzsvēra pamatprincipu – pašvaldību pašu finanšu resursiem jābūt proporcionāliem pienākumiem un uzdevumiem, kas pašvaldībām noteikti ar likumu. Valstij, deleģējot savu funkciju vai uzdevumu izpildi, jāparedz tām atbilstošs finansējums.

Turklāt LPS joprojām pieturas pie viedokļa, ka pašvaldību attīstības plānošanai vidējā termiņā ir jānodrošina proporcionāls pašvaldībām un valstij piekrītošo nodokļu ieņēmumu sadalījums. LPS ir pārliecināta, ka darbaspēka nodokļu samazināšana jāveic uz valsts budžetā ieskaitāmo nodokļu rēķina, bet gadījumā, ja tiek veiktas izmaiņas iedzīvotāju ienākumu politikā, samazinot to, pašvaldībām iedzīvotāju ienāku-

mu nodokļa (IIN) ieņēmumu bāzes samazinājums tiek kompensēts pilnā apmērā, palielinot pašvaldību budžetā ieskaitāmo IIN daļu, kā arī kompensējot to ar citu nodokļu ieņēmumu ieskaitīšanu.

Ministru prezidente **Laimdota Straujuma** sēdē pateicās par pašvaldību pārstāvju sniegto informāciju, taču atzina, ka vajadzību nākamā gada budžetā ir tik daudz, ka būs jāmeklē smagi kompromisi, lai tām visām atrastu finansējumu. Prioritātes budžeta veidošanā – pensijas, izglītība, veselības aprūpe un arī aizsardzība.

Premjere gan pievienojās LPS priekšsēža un biedru izteiktajām bažām par kavēšanos ar jaunā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma izstrādi un uzsvēra, ka nav apmierināta ar spēkā esošo likumu, kas, viņasprāt, nav uz attīstību vērst. Savukārt, atbildot uz pašvaldību bažām par nevienlīdzīgu finansējuma sadalījumu pašvaldību un valsts autoceļiem 2015. gadā, L. Straujuma bilda, ka apspriedusi šo jautājumu ar satiksmes ministru Anriju Matisu, kurš solījis meklēt iespējas pašvaldību daļu palielināt līdz 30%.

LPS Dome nolēma aicināt 12. Saeimas vēlēšanās kandidējošo partiju pārstāvjus uz diskusiju Latvijas Pašvaldību savienībā, lai tās formulētu un izteiktu viedokli par pašvaldībām būtiskiem jautājumiem.

Ar prezentāciju uzstājās Ventspils mērs **Aivars Lembergs**, norādot uz virkni aspektu un problēmjautājumu, kas saistīti ar pašvaldību budžetu veidošanu nākamajā gadā.

Diskusijā ar partiju pārstāvjiem – par pašvaldību finansēm, attīstības veicināšanu un novadu nākotni

Latvijas Pašvaldību savienībā nepilnas trīs nedēļas pirms Saeimas vēlēšanām notika diskusija ar politisko partiju pārstāvjiem, kurā izskanēja visdažādākie viedokļi gan par pašvaldību un valsts finanšu sadalījuma proporciju, gan pašvaldību iespējām veicināt savu teritoriju attīstību, kā arī viedokļu apmaiņa par novadu nākotni un otrā līmeņa pašvaldību nepieciešamību.

Diskusijā Zaļo un zemnieku savienību pārstāvēja **Māris Kučinskis**, Latvijas Reģionu apvienību – **Andrejs Ence** un **Guntis Gladkins**, partiju “Vienotība” – **Raimonds Čudars**, Nacionālo apvienību – **Aleksandrs Kiršteins**, partiju “Saskaņa” – **Sergejs Dolgopolovs** un “No sirds Latvijai” – **Valdis Lauskis**.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** sarunas ievadā norādīja, ka, analizējot LPS apkopoto informāciju,

redzams, ka pašvaldību daļa valsts kopbudžetā samazinās, turklāt, ja vēl vērtētu dažādos partiju solījumus, piemēram, neapliekamā minimuma celšanu, tad finansiālā ietekme ir vēl ievērojamāka.

Diskusijas dalībnieki lielākoties bija vienisprātis, ka jādefinē konkrēta proporcija nodokļu sadalījumā, ar kādu pašvaldības var rēķināties, kā arī ir svarīgi valdības deklarācijā nostiprināt nepieciešamību pēc vidēja termiņa budžeta plānošanas.

Viens no apspriestajiem jautājumiem bija arī ierosinājums pagarināt pašvaldību pilnvaras, un šeit viedokļi atšķiras – no vienas puses izskanēja atbalsts, norādot, ka to gan būtu tehniski sarežģīti izdarīt, bet no otras – šie jautājumi esot tik dažādi, ka apvienot nebūtu saprātīgi.

Uzaicinātie partiju pārstāvji un LPS biedri diskutēja arī par pašvaldību izlīdzināšanas fondu, paužot pārliecību, ka pašvaldībām ir jāsaņem vienlīdzīgs atbalsts un valstij jāpalīdz tām pašvaldībām, kurām ar finansēm nav tik labi kā citām. Turklāt nedrīkst būt pārliecība, ka tām pašvaldībām, kas iemaksā līdzekļus pašvaldību izlīdzināšanas fondā, ir dotas lielākas tiesības nekā tām, kuras ir finansējuma saņēmējas.

Viens no jautājumiem bija arī par attīstības centriem un finansējuma plānošanu pēc "9+21" principa, un tā atcelšanu sarunā atbalstīja visi uzaicinātie partiju pārstāvji, izņemot ZZS deputāta kandidātu Māri Kučinski.

IZM iepazīstina ar pedagogu darba samaksas jauno modeli

LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas sēdē Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pārstāves iepazīstināja pašvaldību vadītājus un izglītības jomas speciālistus ar pedagogu darba samaksas jauno modeli.

Komitejas locekļi un LPS atzīst, ka vēl ir pārāgi izteikt vērtējumu par IZM piedāvājumu, jo vispirms nepieciešams veikt modeļa izvērtēšanu un pielāgošanu skolās.

IZM informēja, ka modeļa aprobācijas pirmajā posmā septembrī apzinātas skolas, kas iesaistīsies jaunā modeļa aprobācijā, bet no oktobra līdz decembrim

notiks pilna laika darba slodzes (36 vai 40 stundu darba nedēļa) jaunā modeļa testēšana dažādu pakāpju skolās, lai decembrī varētu izvērtēt aprobācijas rezultātus un veikt nepieciešamās korekcijas.

Savukārt aprobācijas otrajā posmā no 2015. gada janvāra līdz jūnijam izvēlētais modelis tiks aprobēts visās Latvijas izglītības iestādēs, trešajā posmā – maijā un jūnijā paredzot laiku pašvaldību iesniegto priekšlikumu izvērtēšanai un uzlabojumiem, lai nākamgada augustā tā ieviešanai nepieciešamos normatīvos aktus varētu iesniegt Ministru kabinetā.

LPS norāda, ka pirms modeļa aprobācijas pārāgi to vērtēt – pielāgošana atklās gan tās ieguvumus, gan negatīvās puses, taču jebkurā gadījumā ir nepieciešams izveidot modeli, kas vairāk vai mazāk pozitīvi ietekmē gan lielās, gan vidējās, gan arī mazākās pašvaldības un skolas.

Vienlaikus jāturpina debates par mazo skolu finansēšanas modeli, jo mazā skola pilda plašākas funkcijas nekā tikai izglītības iestāde. Turklāt ir svarīgi nodrošināt iespēju vismaz jaunākajās klasēs skolu apmeklēt pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. Pašvaldību pārstāvjiem bija ļoti daudz jautājumu par jauno pilna laika darba slodzi, mācību stundu saturu, modeļa ietekmi uz dažādu izmēru skolām, līdz ar to pašvaldības rūpīgi sekos līdzi jaunā modeļa aprobācijai un tās rezultātiem.

LPS iestājas par vienlīdzīgu finansējumu valsts un pašvaldību autoceļiem

Latvijas Pašvaldību savienība vērsusi Autoceļu padomes uzmanību uz jautājumu par vienlīdzīgu finansējuma pieaugumu valsts un pašvaldību autoceļu uzturēšanai un atjaunošanai nākamajā gadā.

Valsts Autoceļu fonda finansējums 2015. gadā paredzēts 163 398 517 miljonu eiro apmērā, kas ir par 5,69% vairāk nekā šajā gadā. Taču finansējuma sadalē starp mērķdotācijām pašvaldību autoceļiem un valsts autoceļu uzturēšanai nav ievērots vienlīdzības princips – valsts ceļiem paredzētais finansējums nākamgad pieaugs par 12,3%, bet pašvaldību daļā būs samazinājums par 11,5%.

Lai novērstu disproporcijas starp valsti un pašvaldībām, Latvijas Pašvaldību savienība uzskata, ka

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

nepieciešams izskatīt jautājumu par līdzvērtīgu finansējuma pieaugumu abās apakšprogrammās.

Vienlaikus LPS vērs uzmanību, ka sarunās starp Satiksmes ministriju un LPS tika panākta vienošanās – plānojot nākamā gada finansējumu, jāņem vērā Nacionālajā attīstības plānā, Transporta attīstības pamatnostādnēs un Valsts autoceļu sakārtošanas programmā paredzētais finansējums. Tomēr nevienā no plānošanas dokumentiem nav piedāvāts skaidri definēts risinājums valsts vietējo un pašvaldību autoceļu stāvokļa uzlabošanai un atbilstošs finansējuma mehānisms.

Papildus jāuzsver, ka Ministru kabineta 2013. gada piedāvājums, kas paredz piešķirt tikai 20% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem un papildu finansējumu 21,7 miljonu latu apmērā, nerisina jautājumu par pašvaldību autoceļu finansējumu, jo lielāko finansējuma daļu autoceļiem veido Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi, kas orientēti pamatā tikai uz valsts galveno un reģionālo autoceļu attīstību.

Parakstīts LPS un Zemkopības ministrijas sarunu protokols

Zemkopības ministrs Jānis Dūklavs un LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas priekšsēdētājs Gints Kaminskis parakstījuši LPS un Zemkopības ministrijas (ZM) ikgadējo sarunu protokolu.

Finanšu un lauku attīstības jomā LPS un ZM vienojās par vairākām budžeta prioritātēm 2015. gadā, tajā skaitā par nepieciešamību arī turpmāk paredzēt finansējumu un sadarboties lauku konsultatīvās un informatīvās apmaiņas sistēmas nodrošināšanā. ZM, ieviešot Valsts lauku tīkla aktivitātes, paredz turpināt finansējumu uzņēmējdarbības un novadu lauku attīstības konsultantu darba apmaksai un darba koordinēšanai. Savukārt pašvaldības apņemas nodrošināt lauku konsultantiem darba vietu un transportu.

Diskutējot par pašvaldību ceļu izbūvi vai rekonstrukciju, ZM un LPS vienojās par nepieciešamību lauku attīstības programmas ietvaros paredzēt 126 miljonu eiro lielu finansējumu pašvaldību ceļu rekonstrukcijai vai jaunu posmu izbūvei.

Būtiska tēma sarunās bija administratīvo un politisko šķēršļu mazināšana uzņēmējdarbības veicināšanai laukos, kur puses bija vienisprātis par virkni pasākumu, kas jāveic, lai mazinātu šķēršļus un veicinātu kopdarbību un kooperāciju.

Kā svarīgs pasākums jāmin sistēma "No lauka līdz galdam" – pašvaldības kā vietējo ražojumu zīmolu turētājas, kā arī īsās pārtikas ķēdes vietējās produkcijas realizēšanai, tirdzniecības stimulēšana un Latvijas produktu pārstāvības veicināšana publiskajos iepirkumos, tajā skaitā programmās "Skolas auglis" un "Skolas piens".

ZM un LPS ir vienisprātis, ka nepieciešams atbalstīt pašvaldību centienus veicināt sociālo uzņēmējdarbību, kā arī rosināt veikt grozījumus Publisko iepirkumu likumā un noteikt, ka likumu attiecina uz iepirkumiem, ja publisko piegādes līgumu vai pakalpojumu līgumcena ir 120 000 eiro vai lielāka.

Sarunās tika pievērsta uzmanība arī Lauku attīstības programmas "Ieguldījumiem materiālajos aktīvos", programmas LEADER nākotnei un attīstībai, aktualitātēm mežu nozarē, zemes politikai, kā arī jaunākajam un aktuālākajam saistībā ar Āfrikas cūku mēra izplatību.

FM prognozes par nākamā gada budžeta veidošanu

Aizvadīta Latvijas Pašvaldību savienības un Finanšu ministrijas sarunu pirmā kārtā, kurā LPS vadība un pašvaldību pārstāvji uzklusēja ministrijas informāciju par nākamā gada budžeta veidošanas plānu un makroekonomisko situāciju.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzsver, ka šī informācija ir būtiska, lai LPS kā viens no valdības partneriem varētu gatavoties sarunām par 2015. gada budžetu, kas norisināsies ar jauno Ministru kabinetu pēc Saeimas vēlēšanām. Vienlaikus priekšsēdis atzīmēja, ka pašvaldības satrauc partiju solījumi par dažādu atvieglojumu palielināšanu, jo jau patlaban izskanējuši vairāki partiju solījumi, kuru ietekmi uz budžetu Finanšu ministrija nav aplēsusi, piemēram, neapliekamā minimuma palielināšana, kas var daudz būtiskāk ietekmēt pašvaldību ieņēmumus no iedzīvotāju ienākumu nodokļa nekā paša nodokļa likmes samazināšana.

Finanšu ministrs **Andris Vilks** pēc sarunām pauda: *"Ņemot vērā LPS nozīmīgumu pašvaldību interešu un jautājumu pārstāvēšanā, LPS bija pirmā starp visiem valdības sociālajiem un sadarbības partneriem, kuri tika iepazīstināti ar aktuālāko mūsu valsts makroekonomisko situāciju, bet ministrija plāno turpināt sarunas arī ar citiem partneriem. Vēlos pateikties Pašvaldību savienībai par līdzšinējo sadarbību iepriekšējo gadu budžetu izstrādes un pieņemšanas laikā, jo tikai ar savstarpēju izpratni un kopīgu darbu mēs varam panākt, ka Latvijas iedzīvotāju labklājības līmenis pakāpeniski uzlabojas."*

Finanšu ministrijas sniegtā informācija par makroekonomisko situāciju

- Ekonomiskās izaugsmes pazemināšanos šāgada pirmajā ceturksnī lielā mērā noteica īstermiņa faktori, tajā skaitā kritums metāla ražošanas apjomos un zemāks pieprasījums pēc energoresursiem siltās ziemas dēļ. Otrajā ceturksnī Latvijas ekonomikas attīstību sāka negatīvi ietekmēt saspīlētā ģeopolitiskā situācija – jāatzīmē, ka Krievijas sankciju tiešā ietekme uz Latvijas ekonomiku ir minimāla.
- Pamatojoties uz aktuālo situāciju, FM pārskatījusi izaugsmes prognozes Latvijai 2014. gadā uz 2,9% un 2015. gadā uz 2,8%, bet inflācijas prognozes

Finanšu ministrijas foto

attiecīgi uz 0,8% un 2,4%. Savukārt attiecībā uz pašvaldību budžeta nodokļu izpildi šāgada septiņu mēnešu pašvaldību budžeta plāns izpildīts ļoti labi – par 101,9%, līdz ar to plāna pārpilde ir 14,3 miljoni eiro, bet valsts budžeta plāns netika izpildīts par 0,2% jeb 5,1 miljonu eiro.

- Pašvaldību budžetā lielākā pārpilde, salīdzinot ar plānu, ir nekustamā īpašuma nodoklim (NĪN) (+15 miljoni eiro jeb 13,7%). NĪN pārpildi ietekmēja nekustamā īpašuma kadastra vērtību pieaugums un nodokļu maksātāju laikus nomaksātais NĪN, kad daļa nodokļu maksātāju 1. ceturksnī jau veica maksājumus par visu gadu, nesadalot maksājumus pa ceturkšņiem.
- Saskaņā ar stabilitātes programmas prognozēm pašvaldību budžetā plānotie nodokļu ieņēmumi 2015. gadā ir 1 313,1 miljons eiro, 2016. gadā – 1 344,0 miljoni eiro, bet 2017. gadā – 1 411,9 miljoni eiro (pieauguma temps, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, attiecīgi 2,2%, 2,4% un 5,1%). Pašvaldību budžetā tiek ieskaitīti 80% no iedzīvotāju ienākumu nodokļa. Attiecībā uz pašvaldību aizņēmšanās un ilgtermiņa saistību uzņemšanās iespējām Valsts kase jau šobrīd nodrošina aizņēmumus ar vēsturiski zemākajām likmēm – zem 0,5%.

Piekrastes apvienības rūpe – atbalsts piekrastes infrastruktūrai

27. augustā Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības (LPPA) valdes sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar situāciju saistībā ar Eiropas Savienības fondu nākamā perioda finansējumu piekrastes infrastruktūras attīstībai.

Viena no sarunas tēmām bija kultūras ministres Daces Melnbārdes un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Romāna Naudiņa vienošanās par SAM 5.5.1. atbalsta proporcionāli vienādu sadali kultūras mantojuma objektiem un piekrastes dabas mantojumam. Vienošanās paredz 15 miljonus eiro iezīmēt Kultūras ministrijas pārziņā un 15 miljonus Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 16 piekrastes pašvaldībām, izņemot Rīgu, kam iezīmēts savs mērķatbalsts. Valdes sēdē apsprieda arī iespējamās projektu atlasē kritērijus un Finanšu ministrijas nostāju par starppašvaldību projektiem.

LPPA valde nolēma atbalstīt ministru vienošanos, projektu atlasē veikšanu divās kārtās un ierobežotu projektu atlasē. Tāpat piekrastes pašvaldības prasīs,

lai SAM 5.5.1. ietvaros katrā piekrastes pašvaldībā tiek atbalstīta ne mazāk kā viena kompleksi attīstāmā piekrastes publiskās infrastruktūras vieta, kas uzlabo piekļuvi dabas mantojuma objektam (pludmalei), kā arī to, lai katra šī vieta būtu daļa no vienotā piekrastes publiskās infrastruktūras tīkla, kura mugurkauls ir starptautiskās nozīmes *Eirovelo* 13 maršruti.

LPPA valde pieņēma lēmumu par apvienības sanāksmes rīkošanu **21. novembrī Dundagas novadā**, aicinot arī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru un organizējot to saistībā ar piekrastes koordinācijas grupas sanākumi.

Starptautiskā sadarbība

Latvijas pašvaldību delegācija Ķīnas investīciju un pašvaldību vadītāju forumā Prāgā

Čehijas galvaspilsētā Prāgā 28. un 29. augustā notika Ķīnas investīciju un pašvaldību vadītāju forums, kurā piedalījās arī LPS delegācija. Latvijas delegāciju vadīja Smiltenes novada domes priekšsēdētājs **Ainārs Mežulis**. Kopā ar viņu uz Prāgu devās Alojas novada domes priekšsēdētājs **Valdis Bārda**, Dundagas novada domes priekšsēdētāja vietniece **Andra Grīvāne**, Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Aivars Fomins** un LPS padomniece **Elita Kresse**.

Pasākuma organizatori bija aicinājuši forumā piedalīties Centrālās un Austrumeiropas valstu pārstāvjus, un kopumā tajā piedalījās vairāk nekā 500 viesu no 15 Ķīnas Tautas Republikas provincēm un tikpat daudz Eiropas valstu pārstāvju.

Ainārs Mežulis paneldiskusijā "Sadarbība izglītības, kultūras un tūrisma jomā" sniedza prezentāciju par Smiltenes novadu.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Forumā pašvaldību pārstāvji parakstīja nodomu protokolus par atbalstu Ķīnas Tautas Republikas provinču un Centrālās un Austrumeiropas valstu pašvaldību asociācijas veidošanai.

Latvijas delegācija tikās arī ar Latvijas Republikas vēstnieku Čehijas Republikā **Albertu Sarkani**.

Kirgizstānas kolēģu vizīte Latvijā

Lai iepazītos ar Latvijas pieredzi budžeta veidošanā, starpvaldību attiecībās, pašvaldību finanšu sistēmu un citiem jautājumiem, septembrī vizītē Latvijā ieradās Kirgizstānas pašvaldību un valsts pārstāvju delegācija.

Vizīti organizēja LPS, kam ir jau gadiem ilga pieredze starptautiskās sadarbības veicināšanā starp Latvijas un citu valstu vietējās varas institūcijām. Tādēļ vizītes ievadā Kirgizstānas pārstāvji apmeklēja Pašvaldību savienību un pārrunāja pašvaldību sistēmu Latvijā, kā arī pašvaldību sadarbību ar valdību, īpaši budžeta veidošanas jautājumos.

Kirgizstānas delegācija apmeklēja arī Saeimu, kur tikās ar Budžeta un finanšu komisijas vadītāju Jāni Reiru un Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas vadītāju Sergeju Dolgopolovu. Kirgīzu kolēģi viesojās arī Finanšu ministrijā, Rīgas un Jūrmalas domē, kā arī apmeklēja Talsus un Siguldu. Kirgizstānas pašvaldību delegācija Latvijā iepriekš viesojās 2012. gadā.

Latvijas un Azerbaidžānas pašvaldības paplašina sadarbību

Septembra pirmajā pusē vizītē Latvijā ieradās Azerbaidžānas pašvaldību delegācija, un viesošanās laikā noslēgti divi jauni abu valstu pašvaldību sadarbības līgumi. Vizītes ievadā Azerbaidžānas delegācija tikās ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru Romānu Naudiņu un zemkopības ministru Jāni Dūklavu, kā arī notika pieredzes apmaiņas viesošanās Latvijas Pašvaldību savienībā. Divas dienas Azerbaidžānas pašvaldību pārstāvji pavadīja Gulbenes novadā, kur iepazinās ar novada teritorijā esošajiem uzņēmumiem, tajā skaitā "Rankas pienu" un "Dimdiņiem". Savukārt Hizi pašvaldības vadība parakstīja sadarbības līgumu ar Gulbenes novada pašvaldību. Pēc tam viesi devās uz Valmieru, kur iepazinās ar Vidzemes augstskolas jauno inženierzinātņu korpusu un pārrunāja sadarbības iespējas starp abu valstu augstākās izglītības iestādēm. Izskaņā Valmieras pilsētas domē tika parakstīts sadarbības līgums ar Sijezenas rajona pašvaldību.

Latvijas Pašvaldību savienība jau vairāk nekā piecus gadus aktīvi sadarbojas ar kolēģiem no Azerbaidžānas – organizētas daudzas pašvaldību vadītāju apmaiņas vizītes abās valstīs un noslēgti sadarbības līgumi starp Azerbaidžānas un Latvijas pašvaldībām. Šī Azerbaidžānas pašvaldību pārstāvju vizīte Latvijā notika, lai pārrunātu līdzšinējo un plānotu turpmāko sadarbību starp abu valstu pašvaldībām.

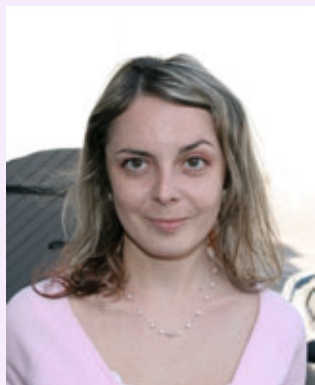
Līgumus par sadarbību noslēgušas šādas Latvijas un Azerbaidžānas pašvaldības: Ventspils novads – Novhani, Cēsu novads – Resulzade, Amatas novads – Ismajilli, Ķekavas novads – Nizami, Stopiņu novads – Bejlegana, Kārsavas novads – Gusara, Jēkabpils pilsēta – Garačuhura, Preiļu novads – Sahila, Salacgrīvas novads – Gebele, Gulbenes novads – Hizi, Valmieras pilsēta – Sijezena. Sadarbību plāno arī Rēzeknes pilsēta.

Latvijā viesos Baltkrievijas pārstāvju delegācija

Projektā TANDEM II, ko finansē Eiropas Komisija, vairākās Latvijas pašvaldībās septembra vidū viesojās Baltkrievijas delegācija, kuras sastāvā bija gan dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji, gan aktīvo iniciatīvu grupu līderi, kā arī pašvaldību pārstāvji. Baltkrievijas pārstāvji iepazīta Latvijas pašvaldību pieredzi iedzīvotāju iesaistīšanā, sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kā arī iepazinās ar vietējo iniciatīvu grupu darbību Latvijā un to projektiem. Delegācija viesojās Daugavpils pilsētas un Daugavpils novada pašvaldībā un Preiļu novadā. Savukārt Latvijas Pašvaldību savienībā baltkrievi iepazinās ar Latvijas pašvaldību struktūru un teritoriālās reformas rezultātiem pēdējo 20 gadu laikā. Baltkrievijas delegācijai bija iespēja viesoties arī Jūrmalas pilsētas un Jelgavas novada pašvaldībā.

Vizīti organizēja Latvijas Pašvaldību savienība, kam ir jau gadiem ilga pieredze starptautiskās sadarbības veicināšanā starp Latvijas un citu valstu vietējās varas institūcijām un NVO.

Agita Kaupuža,
LPS pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Aicina struktūrfondu plānošanā un izmantošanā vairāk iesaistīt pašvaldības

Latvijas delegācijas Eiropas Savienības (ES) Reģionu komitejā vadītājs **Andris Jaunsleinis** 15. septembrī Briselē (Beļģijā) piedalījās trio prezidentūras ES Padomē pārstāvju un Itālijas, Latvijas un Luksemburgas delegāciju Reģionu komitejā vadītāju tikšanās reizē ar Reģionu komitejas priekšsēdētāju Mišelu Lebrēnu, lai paustu viedokli par pašvaldību iesaistīšanos trio prezidentūras – Itālijas, Latvijas un Luksemburgas – izvirzīto darba prioritāšu īstenošanā līdz 2015. gada decembra beigām.

Runājot par ES struktūrfondu finansējuma plānošanu un izmantošanu, Andris Jaunsleinis uzsvēra nepieciešamību birokrātiju nomainīt pret atbildību un vairāk iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības jebkuru lēmumu sagatavošanā, pieņemšanā

un īstenošanā. *“Mēs esam izveidojuši sistēmu, kurā galvenais ir mācēt veiksmīgi atskaitīties. Taču mums vairāk jāuzsver rezultāts, lai projekta pieteicējs varētu atbildēt, ka šis projekts sniedz ilgtspējīgu rezultātu. Ieklausoties pašvaldību viedoklī, Eiropas Savienības institūcijām būs mazāk iespēju kļūdīties nekā tad, ja lēmumi tiek pieņemti tikai centrālo valdību līmenī,”* norādīja Latvijas delegācijas vadītājs. Viņš arī uzsvēra, ka tikai Eiropas Savienība var būt konkurētspējīga ar ASV un Ķīnu, kas arī nepārtraukti attīstās.

Arī Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāve Eiropas Savienībā **Ilze Juhansone** atzīmēja, ka nekad iepriekš no Eiropas Savienības kohēzijas politikas nav gaidīta tik liela ietekme uz izaugsmi ne tikai katrā reģionā, bet visā Eiropas Savienībā. I. Juhansone norādīja, ka patlaban lielākais izaicinājums dalībvalstīm un reģioniem ir veiksmīgi ieviest struktūrfondu plānošanas dokumentus: *“Mums nepieciešamas efektīvas institūcijas, kas spēj pamatot katru reformu, katru projektu, koncentrējoties ne tikai uz formalitātēm, bet gan uz būtību.”* Viņa pauda pārliecību, ka tiesību aktos veiksmīgas kohēzijas politikas īstenošanai iestrādāti visi nepieciešamie priekšnosacījumi, proti, stratēģiska izvēle un koncentrēts finansējums mijiedarbībā ar ilgtspējīgu fiskālo politiku.

Latvijas prezidentūra ES Padomē, kas ilgs no 2015. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam, turpinās sekot progresam struktūrfondu programmēšanas dokumentu apstiprināšanā un turpinās diskusiju par labākas pārvaldības veicināšanu. Tāpat turpināsies darbs pie trio prezidentūras kopīgās prioritātes – mazo un vidējo pilsētu ekonomiskās attīstības potenciāla, kas ne vienmēr tiek izmantots visefektīvākajā veidā.

Senioru tūrismam jaunas iespējas arī Latvijā

Latvijas delegācijas Eiropas Savienības Reģionu komitejā pārstāvis **Edvīns Bartkevičs** 18. septembrī Briselē atklāja projekta TOURAGE noslēguma konferenci “Senioru tūrisma attīstība nomaļos reģionos – pieredze un turpmākā virzība”, uzsvērot senioru tūrisma nozīmi ne tikai pašu senioru dzīves kvalitātes uzlabošanā, bet arī pašvaldību ekonomikas uzlabošanā.

Konference, kurā pulcējās vairāk nekā simts dalībnieku no dažādām ES dalībvalstīm, bija projekta TOURAGE noslēguma pasākums, kurā projekta partneri, tostarp arī Vidzemes plānošanas reģions, dalījās

pieredzē labās prakses pārņemšanā. Tā, piemēram, Amatas novadā 14 seniori ieguvuši brīvprātīgā pavadona prasmes. Konferencē piedalījās pārstāvji gan no Eiropas Komisijas, gan starptautiskās Sociālā tūrisma organizācijas, Eiropas Ceļojumu komisijas un dažādiem reģionālo pārstāvniecību birojiem Briselē. Interesi par projekta TOURAGE rezultātiem un labo prakšu pārņemšanu izteikuši arī citu, līdzīgu projektu īstenotāji, kā arī citi senioru tūrisma attīstībā ieinteresētie.

Projekta noslēguma konferences mērķis bija informēt sabiedrību par projekta laikā sasniegtajiem rezultātiem, pastāstīt par labo prakšu pārņemšanu, kā arī raisīt diskusijas par senioru tūrisma attīstību Eiropā nākotnē. Projekta TOURAGE laikā no projekta partneriem Vidzemes plānošanas reģionā veiksmīgi pārņemtas divas labās prakses senioru tūrisma attīstībā, no kurām viena – Amatas novada brīvprātīgo pavadonu apmācības, bet otra – seminārs 2014. gada augusta beigās par vides pieejamību tūrisma objektos Līgatnē, kura rezultātā somu eksperts vides pieejamības jautājumos sagatavoja Līgatnes kultūrvēsturisko taku izvērtējumu un ieteica Līgatnes pašvaldībai risinājumus, kā tās pielāgot, padarot pieejamas ikvienam.

Dombrovskis: ekonomiskās izaugsmes augļi jāsadala arī iedzīvotājiem

“Jaunā Eiropas Komisija vēlas skatīt ekonomikas un sociālos jautājumus kopīgi, jo līdz šim tie bijuši atrauti un tāpēc progress bijis mazāks,” tā 24. septembrī Briselē, tiekoties ar Latvijas pašvaldību mediju pārstāvjiem un žurnālistiem, norādīja **Eiropas Komisijas viceprezidenta amatam eiro un sociālā dialoga jautājumos izvirzītais Latvijas ekspremjers Valdis Dombrovskis.**

Viņš atzina, ka patlaban Eiropas Savienībai paredzams lēnas ekonomiskās izaugsmes scenārijs vai pat stagnācija. Taču, neskatoties uz drūmajām prognozēm, kā risinājumu viņš saskata konkurētspējas stiprināšanu ne tikai Eiropas Savienībā kopumā, bet

arī katrā atsevišķā dalībvalstī. *“Ekonomiskās izaugsmes augļi jāsadala arī dalībvalstu iedzīvotājiem – ar to, ka tiek veicināta nodarbinātība un izveidotas jaunas darbavietas,”* sarunā uzsvēra Dombrovskis.

Latvijā ekonomisko izaugsmi varētu negatīvi ietekmēt arī Krievijas pretreakcija uz Eiropas Savienības noteiktajām sankcijām. Eiropas Parlamenta deputāte no Latvijas **Sandra Kalniete** Latvijas žurnālistu pārstāvjiem vizītes laikā Eiropas Parlamentā norādīja, ka patlaban sankciju dēļ vissmagāk skarta piena nozare. Vērtējot Latvijas uzņēmēju izredzes drīzumā pārorientēties uz jauniem eksporta tirgiem, S. Kalniete izteica pārliecību, ka aptuveni viena gada laikā iespējams atrast jaunu tirgu. Vienlaikus viņa vērsa uzmanību uz vairākiem izaicinājumiem un šķēršļiem, kas jāņem vērā jaunu tirgu meklēšanā: *“Krievija vairs nevarēs būt tranzīta valsts produktu nokļūšanai Ķīnā vai Indijā. Tāpēc būs jārēķinās ar lielākiem transporta izdevumiem.”*

Latvijas pašvaldību mediju pārstāvju un žurnālistu vizīti Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā organi-

zēja Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un Latvijas Pašvaldību savienību.

Sestajā kohēzijas forumā spriež par investīcijām darbavietās un reģionu izaugsmē

Inta Rimšāne,
LPS padomniece
Eiropas Savienības
jautājumos

Briselē pagājušajā nedēļā notika 6. Kohēzijas forums "Investīcijas darbavietās un izaugsmē. Attīstības un labas pārvaldības veicināšana ES reģionos un pilsētās", ko apmeklēja arī Latvijas delegācija, tajā skaitā Ministru prezidente **Laimdota Straujuma**.

Konferencē, kurā tika izvērtēts ES finansējuma devums atpalikušo reģionu attīstībai jeb kohēzijai, L. Straujuma uzsvēra kohēzijas politikas būtisko ieguldījumu Latvijas attīstībā.

Savā uzrunā Ministru prezidente uzsvēra, ka bez stipras kohēzijas politikas ES integrācija nav iedomājama. *"Kohēzijas politika ir svarīga, jo tā atbalstīja ES dalībvalstis krīzes laikā, tā nodrošina investīcijas dzīves kvalitātes uzlabošanā, turklāt katrs iedzīvotājs izjūt tās pozitīvo ietekmi uz tautsaimniecību. Šobrīd kohēzijas politika mainās, lai būtu konkurētspējīga nākotnē, veidojot uz ilgtermiņa investīcijām vērstu mērķtiecīgu politiku,"* sacīja Ministru prezidente.

Kopumā no 2014. līdz 2020. gadam Eiropas valstīm būs pieejami vairāk nekā 350 miljardi eiro, lai mazinātu ekonomiskās un sociālās atšķirības starp reģioniem, veicinātu jaunu darbavietu radīšanu un investīciju piesaisti, tādā veidā ļaujot mazāk attīstītajām valstīm tuvi-

nāties vidējam ES dzīves līmenim. Finansējums atpalikušo reģionu attīstībai jeb kohēzijai veidos apmēram vienu trešdaļu no Eiropas Savienības budžeta.

Uz ES līdzfinansējumu projektiem 50% apjomā varēs pretendēt attīstītāki reģioni, kuru iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju ir virs 90% no vidējā rādītāja. ES līdzfinansējumu projektiem 60% apmērā būs iespēja iegūt pārejas reģioniem, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju ir 75–90% no ES vidējā rādītāja. Mazāk attīstītiem reģioniem, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 75% no ES vidējā rādītāja, tajā skaitā Latvijai, ES maksimālais līdzfinansējuma apjoms projektiem būs 75–85%.

Kopumā Latvija nākamajos septiņos gados varēs lietot 4,4 miljardus eiro. Daļa finansējuma tiks ieguldīta transporta nozarē, t. sk. reģionālo ceļu rekonstrukcijā, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanā. Finansējums ir paredzēts arī bezdarba samazināšanai, jauniešu darba pieredzes gūšanai, jaunu darbavietu radīšanai, enerģētikai un energoefektivitātei, izglītībai, pētniecībai un inovācijām, informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, veselības aprūpei un vides aizsardzībai.

Jāatzīmē, ka iepriekšējā plānošanas periodā (2007.–2013. gadā) Latvijai bija pieejami 4,5 miljardi eiro no Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda.

Arī pārējie foruma dalībnieki, tajā skaitā ES reģionālās politikas komisārs Johanness Hāns, Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Žuze Manuels Barozu, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs Martins Šulcs un citi, atzina, ka aptuveni 347 miljardu investīcijas mazāk attīstītu reģionu infrastruktūrā, uzņēmējdarbībā un darba ņēmēju apmācībā ir izmantotas ļoti veiksmīgi un sasniegušas visu ES valstu pašvaldības, organizācijas un iedzīvotājus.

Debates par kohēzijas politikas lomu kopējo ES mērķu sasniegšanā tiks turpinātas arī 2015. gadā, kad Latvija uz sešiem mēnešiem kļūs par prezidējošo valsti un vadīs ES Padomes darba norisi no 2015. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam.

Gunta Klismeta

Vasarīgu iemeslu dēļ žurnālā neatspoguļota palikusi Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas izbraukuma sanāksme **11. jūlijā Krāslavas novadā**, tāpēc piedāvājam nelielu ieskatu tāsdienu notikumos. Neraugoties uz to, ka vasara ir atvaļinājumu laiks, ka daudziem ceļš uz galapunktu Baltkrievijas pierobežā veda cauri vai visai Latvijai un ka šī teritorija iezīmēta kā Āfrikas cūku mēra skartā, LPIA izbraukuma sanāksme Krāslavā tomēr pulcēja visai koplū dalībnieku skaitu.

Uzrunājot no dažādām Latvijas vietām sabraukušos izpilddirektorus *“gandrīz trīssimt kilometrus no civilizācijas”*, Krāslavas novada domes priekšsēdētājs **Gunārs Upenieks** uzsvēra, ka LPIA ir nozīmīga organizācija un savulaik viņš pats tajā darbojies, un izpilddirektoriem novēlēja: *“Lai jūsos ieklausās politiķi!”*

Par LPIA valdes sēdē izskatītajiem jautājumiem un pieredzes apmaiņas braucienu uz Somiju un Zviedriju pastāstīja LPIA priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš**. Izpilddirektoru asociācijas uzmanības centrā tika izvirzīts jautājums par ēku energoefektivitāti un risinājumiem siltum-

apgādē, par dalību UDITE un sadarbības iespējām ar Starptautisko pilsētu asociāciju apvienību Amerikā. Savukārt LPS padomniece **Sniedze Sproģe** iepazīstināja ar 2014. gada *Meža dienu* projektu, kam pieteikušās 53 pašvaldības.

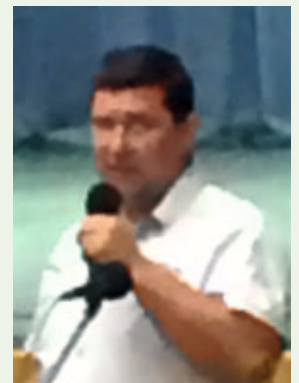
Tālākā dienas daļa tika veltīta Krāslavas pilsētai, ko

KRĀSLAVĀ PIE PIECIEM AIRIEM UN ĪSTA GRĀFA

ģerbonī “stūrē” pieci airi, simbolizējot tautību skaitu, un novadam, kurā apvienojušies 11 pagasti. Puse novada iedzīvotāju dzīvo pilsētā, otra puse – laukos, taču iedzīvotāju skaits katastrofāli sarūk.

Krāslavas novada pašvaldības vadītājs uzskata, ka vietējie zemnieki spēj apstrādāt visus laukus, lielākā saimnieka pārziņā ir 1500 hektāru zemes un 400 govīs. Laukos pamatnozare ir graudkopība, kā arī zemnieki audzē rapsi, nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu un piensaimniecību. Kādreiz Krāslavas pusē Joti attīstīta bija zvērkopība, bet neveiksmīgai privatizācijai sekojis bankrots. Tagad uzradies ārvalstu investori, kurš ķerēs pie ūdeļiem, un vecā nozare atdzimst jaunās skaņās. Diemžēl jāpiekrit G. Upenieka sacītajam, ka mūsu valsts kredītpolitika nav labvēlīga vietējiem ražotājiem. Viņaprāt, Krāslavas apkaimes nākotne būtu jāsaista ar pierobežas loģistikas attīstību un gaļas ražošanu, taču šovasar uzkrītusi līga Āfrikas cūku mēra veidolā liek šo ieceri piebremzēt.

Kas ir Āfrikas cūku mēris un klasiskais cūku mēris, ar ko tie atšķiras un kāda ir epizootiskā situācija reģionā, izpilddirektoriem pastāstīja Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) Dienvidlatgales pārvaldes vecākais inspektors **Dzintars Juškus**. 2006. gadā cūku mēri pirmo reizi konstatēja Gruzijā, pēc pieciem gadiem tas diezgan plaši izplatījās Krievijā. Pērn daudz saslimšanas gadījumu bijis Baltkrievijā, kaut gan kaimiņvalsts valdība to noliedz. Šāgada 22. jūnijā saslima astoņas mājas cūkas Dagdas novadā, un pēc Jāņiem tika atrasta pirmā slimā mežacūka divus kilometrus no robežas Latvijas pusē. Diemžēl vakcīna darbojas tikai pret klasisko slimības paveidu, Āfrikas cūku mērim pretpotes vēl nav. PVD speciālists atklāti atzina, ka slimību lokalizēt nav iespējams, jo to pārnēsā mežacūkas, kam pa spēkam lieli attālumi, turklāt tās pārvietojas ātri un arī labi peld. Spānijā ar to esot cīnījušies 35 gadus.

Vienīgais mierinājums, ka mājas cūku turētājiem valsts paredzējusi kompensāciju par zaudējumiem, taču tikai par Lauksaimniecības datu centrā reģistrētām cūkām. Informāciju par dokumentu iesniegšanas kārtību, kompensāciju veidiem, apmēru un citiem svarīgiem jautājumiem var atrast LAD mājas-

lapā, izvēlnē “Kompensācijas”. Atbalsts tiek sniegts arī novadu pašvaldībām un medniekus pārstāvošām organizācijām slimību ierobežošanas pasākumiem. Novadu pašvaldības ir pieteikušās dzesētavu iegādei, kas paredzētas tās administratīvajā teritorijā esošajiem medību tiesību lietotājiem medību produkcijas uzglabāšanai, kā arī Pārtikas un veterinārā dienesta nodrošināšanai ar izmeklēšanai nepieciešamajiem paraugiem. Medniekus pārstāvoša organizācija var saņemt finansējumu izglītojošo pasākumu organizēšanai par sabiedrības veselību – lipīgo slimību profilaksi un apkarošanu, kā arī pārtikas drošību. LAD mājaslapā ievietota arī informācija par pašvaldībām piešķirtā atbalsta apmēru.

Par projektu pieredzi un novada attīstības virzieniem prezentāciju sniedza Krāslavas novada domes Attīstības nodaļas vadītāja **Ināra Dzalbe**. Krāslavas novadā visvairāk paveikts ar pārrobežu projektu un ELFLA palīdzību, kā prioritāti izvirzot ceļu sakārtošanu. Krāslavieši nebija to padsmiņā pašvaldību

skaitā, kas pirmajā kārtā saņēma atbalstu pilsētvides sakārtošanai, tāpēc viss finansējums no Latgales programmas Krāslavas novadā ielikts ceļos un ielās, un tagad vismaz pilsētā normāls ceļš ved līdz katram uzņēmumam, kas dod darba vietas.

Gan pašvaldības vadība, gan projektu radītāji un vadītāji uzskata, ka pats galvenais ir darba vietas, lai cilvēki te paliktu un gribētu dzīvot. Šobrīd visvairāk darbaroku nodarbina kokapstrādes uzņēmums

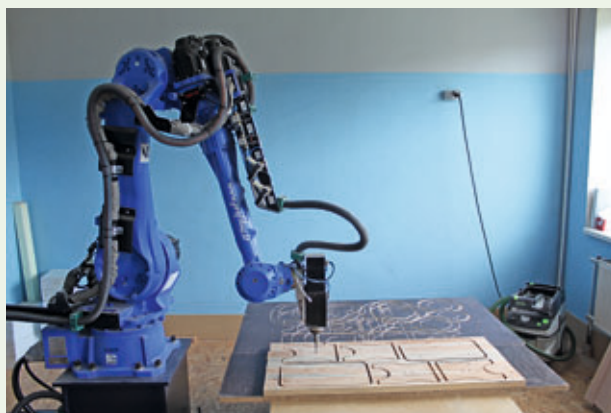
“Latgran”, šūšanas fabrika un tirdzniecības uzņēmumi, kā arī maizes ceptuve un alus darītava.

SIA “Krāslavas avots” darbojas jau 25 gadus, un kopš 2012. gada to vada **Nikolajs Turuta**. Gada laikā uzņēmums saražo līdz pat 300 000 litru “Krāslavas oriģinālā gaišā”

un “Krāslavas oriģinālā tumšā” alu, pamatā apgādājot astoņas Latvijas pilsētas – Krāslavu, Daugavpili, Jēkabpili, Jūrmalu, Rēzekni, Pļaviņas, Rīgu un Jelgavu, kā arī ved to uz Igauniju.

Krāslavas novadā realizēti daudzi izglītības iestāžu projekti, un viens no tiem ir īpašas palepošanās ciņģis – **Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas filiālē** uzstādītā robotroka. Tāpēc jau otro gadu Krāslavas arod-

skolā var piedāvāt topošajiem kokapstrādes speciālistiem apgūt Latvijas profesionālajā izglītībā unikālas tehnoloģijas un datorvadāma robota – manipulatora specifiku, līdz ar to paverot plašas iespējas konkurēt darba tirgū.

Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas struktūrvienības vadītājs **Arkādijs Petaško** ir pārliecināts, ka robo-

tiem ir nākotne, tāpēc krāslavieši, izmantojot Eiropas naudu, iegādājušies pirmo robotu Latvijā, lai ietu līdzī laikam. Krāslavas novada domes un Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas līdzfinansētā projekta “Educate for Business” ietvaros tehnikumam iegādāts gan vērtīgais darbgalds, gan arī datortehnika un aprīkojums profesionālo mācību priekšmetu pilnvērtīgai apguvei.

Savukārt pagastu attīstībai liels atspazds ir LEADER un dažādi mazie projekti, kuru ietvaros var labiekārtot apkārtni, sakopt dabas objektus un veikt nelielus infrastruktūras uzlabojumus, taču tajos visos ir arī liels brīvprātīgā darba ieguldījums. Pašvaldība sniedz atbalstu, jau trešo gadu rīkojot jauniešu biznesa ideju

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

konkursu – pa šiem gadiem iesniegti 19 biznesa plāni, no kuriem finansējums piešķirts 11 projektiem.

Latgales Plānošanas reģiona administrācijas vadītāja **Iveta Majina-Tabūne** savu stāstījumu par Latgales attīstību iesāka ar reklāmiņu, ko varat noskatīties arī jūs – www.sirsnigi.lv. Viņa akcentēja reģiona stratēģijā noteikto galveno uzdevumu – nodarbinātības veicināšanu. Pēdējos trīs gados Latgales Plānošanas reģions kopā ar pašvaldībām īstenojis 14 projektus par 5,8 miljoniem eiro. Izveidots TOP 20 – investīciju piedāvājuma katalogs, pērn notika Amatnieku festivāls un tiek rīkoti arī citi reģiona līmeņa pasākumi, īstēnoti ūdenstūrisma attīstības, aktīvās atpūtas un sporta projekti.

Tūrisms reģionā pamatā tiek sekmēts ar pārrobežu projektu palīdzību. Ļoti interesants ir projekts **“Tematiskie ciemi”**, kas izvedis saulītē vietējos amatniekus un citus aktīvistus. Vai zināt, kur atrodas “Lielie Muļķi”? Ūdrīšu pagasta iedzīvotāji lepojas ar sava ciema nosaukumu, piedāvā interesantus stāstus par tā rašanos un aicina ciemiņus apmeklēt kapsētu, kur atdusas daudzi Muļķa uzvārda nēsātāji. Savukārt tematiskais ciems “Skaista”, kas atrodas Baltijā dziļākā ezera – Drīdža krastā Skaistas pagastā, ir apvīts leģendām un teikām, arī par Skaisto Izabellu. Īpašais piedāvājums te ir Skaistās Izabellas šovs un aprunāšanas kursi. Indras Rožu ciemā Indras pagastā var apskatīt “Indras pūralādes” ekspozīciju un baudīt gardu zāļu tēju ar sezonai piemērotu ievārījumu, kas tiek vārīts lielajā katlā uz ugunsкура. Ik vasaru te rīko Ievārījuma svētkus, kuru laikā saimnieces sacensās par gardākās ievārījuma vārītājas titulu, un īpašais piedāvājums ir Eiropas Savienības robežas vērošana no gaisa tilta. Bet Zirgu ciems Kaplavas un Robežnieku pagastā – zirgu ciema partnerība apvieno zemnieku saimniecību “ERLAIN”, kur audzē sporta tipa zirgus, un zirgu sētu “Klajumi” ar Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas šķirņu zirgiem, kurus izmanto gan tūrismam, gan godiem, šoviem un reitēterapijai, savukārt Robežniekos – zemnieku saimniecību “Guntiņi” un Josifa Mančinska piemājas saimniecību, kur audzē rikšotājus un rīko rikšotāju sacensības. Zirgu sētā “Klajumi” apskatāma arī zirgu foto un gleznu galerija, un katru gadu notiek īpašs pasākums – zirgu un dabas izrāde “Kumeļu rotaļas”. Tāpēc ar daudzu tūrisma izstāžu un arī citādu starpniecību latgalieši *“sirsnīgi aicina apmeklēt Latgales tematiskos ciemus”*.

Izpilddirektoru iepazīšanās ar Krāslavu notika gidu pavadībā, vedinot no pils skatu laukuma saskatīt Daugavas lokus, pieskarties pilsētas centrālajā

laukumā novietotajai strūklakas laivai ar pieciem ariem, Krāslavas Vēstures un mākslas muzejā “iekāpt” unikālajā ekspozīcijā “Pieci airi”, kas izvietota 17 metrus garā improvizētā laivā, paspiest roku pašam pils saimniekam grāfam Plāteram, gūt spēku Krāslavas Svētā Ludvika Romas katoļu baznīcā un ielūkoties arī Svētā Donāta kapličā.

10 iemesli, kāpēc ir vērts apmeklēt Krāslavas novadu

- Izbaudi saules un vēja rotaļas 146 Krāslavas novada ezeros!
- Izbaudi Daugavas dabīgo tecējumu!
- Nogaršo Latgales kulināro mantojumu!
- Iepazīsti daudz nacionālo novada vidi!
- Atklāj pierobežu! Krāslavas novadā ir vienīgais pierobežas punkts Latvijā, kur tiek sargāta upes – ūdens robeža.
- Izbaudi makšķerņieku paradīzi!
- Gūsti dvēseles mieru kādā no četrām konfesiju dievnamiem!
- Izbaudi Krāslavas pilsētu svētkos! Krāslavas pilsētas svētki tradicionāli tiek organizēti jūlijā.
- Iepazīsti senos arodus!

Daina Oliņa

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) izbraukuma sēde **1. augustā** visus aizveda uz **Priekuli**, kur nākamajā dienā sākās visplašāk pazīstamās novada tradīcijas – Ikara svētku – pasākumiem bagātā nedēļa. Saule, sakoptība ne tikai pilsētas centrā, bet arī novadā apvienoto pagastu puķu dobēs un zālienos, ciemiņiem sirsnībā atvērtās sirdis, kaut kurzemniekus parasti uzskata par visai noslēgtiem ļaudīm, un prieks visapkārt. Uzmundrinošo logo “Prieks mājo Priekulē!” joprojām turpina atgādināt dāvinātā pildspalva un reizumis atmiņā uzpeld sanāksmes sākumā dzirdētā priekulnieku himna – dziesma “Mēs lidosim” no Ulda Marhilēviča un Māras Zālītes mūzikla “Priekules Ikars”. Un teiksma par kalējpuisi vairs neliekas traģiski skumja, jo – lidot taču ir priekpilni!

Priekules novada domes priekšsēdētāja **Vija Jablonska**, uzrunājot izpilddirektorus, atgādināja, ka šis ir novads, kur pirmais cilvēks izgudroja spārnus. Par novada lielāko vērtību viņa uzskata domes brīnišķīgo un neprātīgo komandu. Patīkami, ka priekšsēdētāja savu cieņpilno attieksmi pret kolektīvu nodemonstrēja ne tikai

vārdos. Neatceros gadījumu, kad LPIA sanāksmē zāles priekšā publiskai atzinībai būtu tikuši izsaukti visi vadošie speciālisti un pagasta pārvalžu priekšnieki, arī šis dienas galvenais *tamada* – izpilddirektors **Andris Razma!** “Ikars līdzcilvēku acīs bija neprātis. Arī mēs tādi reizēm varam likties, jo dažreiz no kaut kā parasta spējam uztaisīt kaut ko atmiņā paliekošu. Neprāši virza novadu uz attīstību. Celiet arī jūs savus sapņus uz augšu, piepildiet tos!”

PRIEKPILNI LIDOJOŠĀ DIENA PRIEKULĒ

Mīļu smaidu skatītājos raisīja mazuli no deju kopas “Ķinķeziņi”, vienlīdz liksmi atdarinot gan nebēdnīgās vardītes, gan burkšķošos vēderiņus, gan tumsas pavadoņus – sikspārņus, un vidējās paaudzes deju kolektīvs “Duvzare”. Priekšnesumos “priekulnieki centās viesiem dāvināt daļiņu no sava prieka”, un tos kopā saistīja dramatiskā kolektīva “spicākie” aktieri, dialo-

gos savirknējot gan Priekules pagātnes notikumus, gan mūsdienu politikas nedienas un vērojumus. “Kaut arī naudas reizēm nav, lai vienmēr ir prieks! Ja paliek pāri, lieciet kabatā un dāliet prieku citiem!” tādu vēlējumu saņēma zālē sēdošie.

Jau iepriekš ciemiņus brīdinot, ka iepazīt visu Priekules novadu varēsot vien tie, kas šurp pārcelsies uz dzīvi, īsu virtuālo ekskursu pašvaldības raksturlielumos priekšā cēla Priekules novada Attīstības nodaļas vadītājs **Modris Baumanis**. 523 km² teritorijā draudzīgi sadzīvo vairāk nekā seši tūkstoši iedzīvotāju, kuru pamatvajadzību apmierināšanai paredzēts 7,7 miljonu eiro liels budžets. Priekulnieku labā (kopā ar izglītības iestādēs strādājošajiem) pūlas 461 pašvaldības darbinieks. Novada teritorijas kontūrā esot saskatāms krietns sunītis, kurš, pacēlies uz pakalnkājam, gaida dresētāja komandas. Ne nu gluži dresūrai

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

pievienīgas komandas, bet Priekules pilsētā mītošās domes lēmumus gaida vēl piecos pagastos – Bunkas, Gramzdas, Kalētu, Priekules un Vīrgas. Novada izkārtojums liekas veidojies veiksmīgi, jo visi pagasti novietojušies visapkārt pilsētai, nav desmitiem kilometru no centra attālinātu nostūru. Par to vēlāk pārliecinājās izpilddirektori pašvaldības iepazīšanas ekskursijā, kad salīdzinoši īsā laikā bija iespēja pabūt visos pagastos. Par ceļiem kā galveno “saskarsmes līdzekli” novadā gādā, jo laikam pirmoreiz šādā prezentācijā katram pagastam bija akcentēti trīs parametri – teritorija, iedzīvotāju skaits un... **kopjamo ceļu garums!**

Jaunā mācību gada priekšvakarā M. Baumanis uzsvēra, ka pagaidām katrā pagastā izdevies saglabāt pa skolai, jo “skola ir izšķirīgais faktors – kāpēc pastāvēt centrā”. Turklāt pie katras skolas ir arī sporta zāle. Priekulē atrodas Mūzikas un mākslas skola, kā arī mūsdienīga sporta halle. Ejot līdzī laika gāšanai, priekulnieki pamazām pierod šķirot atkritumus, tos jau savāc 18 vietās.

Savam Attīstības nodaļas vadītāja postenim atbilstoši runātājs īpašu vērtību veltīja investīcijām – skaitliski lielākā summa (virs trim miljoniem eiro) ieguldīta ūdensapgādes sistēmu sakārtošanā. Aizskarti jutušies, vēloties startēt tranzītielu sakārtošanas projektā, kam noteikta pārāk liela minimālā summa – pusmiljons eiro, tas priekulniekus “izlika aiz borta”. Reizēm pārsteidz konkursu nosacījumi, kas pagēl likt dārgu iekārtu, kaut varētu iztikt ar mazāku, lētāku un pašu vajadzībām piemērotāku!

Izteiksmīgiem fotoattēliem papildinātās prezentācijas 77 lapas ar neiztrūkstošo novada simbolu – logo iekodēto lidojošā I kara tēlu nodrošināja pilnvērtīgu virtuālo “lidojumu” cauri visiem pagastiem, uzsverot katras daļiņas neparasto, nozīmīgo un kopējai attīstībai visvairāk vajadzīgo pienesumu. To vēlāk, sadalījušies trijos skolēniem domātajos “Šveices autobusus”, klātienē vēroja Izpilddirektoru asociācijas biedri. Prezentācijas autors pieminēja arī kopējos svētkus un rosību talkās, biedrību un uzņēmēju aktīvo atbalstu novada izaugsmei. *“Mums jāraugās, lai viss novads attīstās vienādi, nevaram gādāt tikai par pilsētu. Tieši tāpēc noturam skolas, pie tām ceļam sporta zāles, centros uzpošam bibliotēkas, gādājam par veselības aprūpes pieejamību – par visu to, kas nepieciešams iedzīvotājiem un kas mudina viņus palikt. Jau tagad Latvija draud pārvērsties par vienu milzu pilsētu, mēs tam turamies pretī, attīstības plānos lemjot par līdzsvarotu telpisko struktūru un ekonomikas stimulēšanu,”* ar Priekules novada nākotnes vīziju uzstāšanās noslēdza Modris Baumanis.

Tie, kas uzcītīgi seko LPIA sēžu norisei un tematikai, droši vien jūtas mazliet pārsteigti – vai tad tradicionālās aktualitātes šajā sanāksmē bija atceltas? Nebūt ne, tomēr žurnāla nedaudz grozītais iznākšanas grafiks, lai

vienuviet sakoptu visu Eiropas Gada pašvaldības konkursa norisi, daļu no 1. augusta tematiskajām aktualitātēm ierindojis mazāk svarīgo kategorijā. Tāpēc šoreiz ieskats spriestajā būs salīdzinoši konspektīvs, it sevišķi tāpēc, ka padziļināto izpēti paver LPS interneta vietnē publicētie ziņojumi un prezentācijas – http://www.lps.lv/izpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1524.

Priekules pirmsskolas izglītības iestāde “Dzirnaviņas”, kuras “siltās pārvērtības” notika KPFI projektā, tikusi atzīta par energoefektīvāko renovēto sabiedrisko ēku Latvijā 2014. gadā. *“Ar gudrību un atjautību esam šo projektu ieviesuši un vēl dabūjuši balvu,”* palepojās Modris Baumanis. Sīkāk par šo panākumu izpilddirektoriem stāstīja “taupīgās valstības” saimniece **Ina Dalbiņa**.

Rakstā šoreiz nav nepieciešams projekta īstenošanas izvērstis izklāsts, jo... soli pa solim tam iespējams izsekot interneta vietnes prezentācijā. Uzskatiet to par “ēkas siltināšanas projekta rokasgrāmatu”, kas var jūtamī palīdzēt radniecīgu projektu īstenošanai, jo fiksēts gan celtnes apskretušais veidols pirms remontdarbiem, gan gadskaitļi, kuros īstenots kāds ēkas glābšanas darba posms (piemēram, cauro šuvju problēmu sāka risināt jau 1994. gadā), gan ieskicētas sīkās neveiksmes konkursos, gan rūpīgi iegrāmatoti katra uzdevuma veicēji un atrādīts iznākums līdz svinīgajai atklāšanai 2012. gada augustā. Un tālāk vēl – līdz “zvaigžņu stundai”, izlemjot piedalīties Ekonomikas ministrijas izsludinātajā konkursā, un patīkamais pārsteigums – pirmā vieta Latvijā, par ko nu atgādina plāksnīte pie “Dzirnaviņu” ieejas. Gandarījumu par sasniegto uzskatāmi raksturo fakts, ka iestādes apkurei senāk gadā vajadzēja 200 m³ malkas, tagad – uz pusi mazāk!

Priekules sanāksmes degpunktā pašsaprotami tika liktas izglītības problēmas, jo tieši mēnesis bija atlicis līdz

Zinību dienai un skolas gaitu kārtējā cēliena sākumam. Par vispārējās un profesionālās izglītības aktualitātēm pašvaldību aspektā izpilddirektorus informēja galvenā “runassieva” – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valsts sekretāres vietniece un Izglītības departamenta direktore **Evija Papule**

un Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore **Līga Lejiņa**. Šo prezentāciju var salīdzināt ar enciklopēdiju – izsmelšu uzziņas materiālu krātuvi, kurā kā stopkadrā fiksēta mūsu laikmeta liecība. Tās detalizēts izklāsts aizņemtu vismaz pusi žurnāla, tāpēc atrodiēt laiku un iespē-

ju izpētīt pašiem: http://www.lps.lv/images/objects/committee_files/sittings/e553881b1d30fa4312cd-231344d1ebc54_IZM_01082014.pdf.

Uzstāšanās pirmā daļa galvenokārt bija veltīta izglītības iestāžu tīkla analīzei. Liekas, ka izglītības sfēras darbiniekiem vērts saglabāt nākamībai statistisko pārskatu par izmaiņām skolu tīklā novadu ēras pirmajā četrgadē (2009.–2013. gadā) – cik slēgtas, cik pārveidotas, cik apvienotas. Sausi skaitļi, kas varētu noderēt pēc gadiem desmit, analizējot tālākos notikumus. Cik būsīm bijuši viedi un tālredzīgi? Nesen lasīju, ka Durbes novads nevēlas atteikties no nosaukuma “Durbes vidusskola”, kaut arī pašlaik vidusskolas klasēs nav neviena audzēkņa – cerot un ticot, ka pēc gadiem atkal būs. Likvidēt ir viegli, bet atjaunot – sarežģīti.

Kā būs turpmāk? Klātesošos noteikti priecēja pamatuzstādījums, ka **pirmsskolas izglītība** jāiegūst maksimāli tuvu dzīvesvietai neatkarīgi no ģeopolitiskiem kritērijiem un ka **sākumskolas izglītība** (1.–6. klase) jāiegūst pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, nodrošinot pakalpojumu pieejamību vietējas nozīmes autoceļu tuvumā. IZM uzsver, ka nozīmīgi ir vērtēt arī pirmsskolas (piecus un sešus gadus vecu bērnu) izglītības integrāciju šajās iestādēs. Turpretim no septiņas klases daudzkiem nāksies “attālināties” no dzīvesvietas, jo **pamatskolas izglītība** (7.–9. klase) jānodrošina, pielāgojot attiecīgā institucionālā tīkla specifikai, un **vispārējā vidējā izglītība** (10.–12. klase) pamatā jākoncentrē reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros.

Atbilstoši katra reģiona attīstības scenārijiem vērtējama arī profesionālo izglītības programmu integrācija vispārējā izglītībā, konsolidējot iestāžu pārvaldību un izmaksas. Šādas iestādes dibinātājs ir pašvaldība. **Profesionālā vidējā izglītība** pamatā tiks koncentrēta reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros. To

īsteno valsts nozīmes profesionālās izglītības kompetences centri (PIKC) un pārējās profesionālās izglītības iestādes, kuru padotība pamatā plānota pašvaldībām. Evija Papule uzsvēra, ka bez pašvaldību iesaistes te neiztikt – jāstiprina pašvaldību loma programmu veidošanā. Jābūt Joti fleksiblim, jo bērnu skaits mazs. Labie piemēri rodami Mazsalacā, Ogrē un citur, kur veido kopīgas iestādes ar filiālēm.

Fakts, ka skolēnu skaits Latvijā samazinās, radītu pārsteigumu vien aborigēniem. Priecīgo vēsti, ka pieaug piecus un sešus gadus veco apmācāmo skaits, pieklusina atskārsmē, ka līdz laikam, kad viņi varēs “glābt” iznīkstošās vidusskolas, vēl tālu. 36% Latvijas skolu audzēkņu ir mazāk par simtu. Tomēr statistikas cienītājiem un citiem pētniekiem vērts iedziļināties daudzajās diagrammās, kas bagātina IZM prezentāciju.

Skolas gadu uzsākot, medijos daudz iztirzāti priekšlikumi pedagogu atalgojuma sistēmas pilnveidošanai, jo līdz 2015. gadam jāizlemj, kurš no abiem izstrādātajiem modeļiem būs īstais, kaut gan skolotāju sirdīm tuvs nav neviens no tiem. Sālamana lēmums noteikti nebūs izpilddirektoru ziņā, tāpēc garš izklāsts lemsšanas stadijā nav lietderīgs. Referentes pieskārs arī 2014.–2020. gada plānošanas periodā pieejamajam atbalstam no ES struktūrfondiem, skaidroja ieceri uzlabot mācību vidi un mainīt izglītības saturu, kā arī veltīt uzmanību individuālajām kompetencēm (iekļaujošā izglītība, talantu attīstība, interešu izglītība gan skolā, gan pašvaldību veidotajos centros u.c.). Evija Papule uzrunāja izpilddirektorus: “*Mudiniet direktorus dažādāt interešu izglītību, atbalsts būs!*”

“Jauna dziesma jaunās skaņās” bija temats par imigrantu un reemigrantu atvasēm. Līga Lejiņa izteica cerību, ka migrantu bērni skolās audzēkņu trūkuma dēļ tiek uzņemti labprāt, tomēr lūdza “nediskriminēt” Latvijā no jauna atgriezušos skolēnus, ievietojot vienu vai divas klases zemāk, nekā tam jābūt. Tas nav pedagogoiski – jāļauj mācīties kopā ar vienaudžiem!

Noslēdzot izglītības sadaļu, LPS padomniece – izglītības jomas galvenā “kuratore” **Ināra Dundure** papildināja dzirdēto ar informāciju par skolēnu ēdināšanu. Šajā mācību gadā valsts finansēs pirmo trīs klašu audzēkņu pusdienas, bet 2017. gadā

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

plānots piepulcēt arī 4. klases skolēnus. Izmantojot iespēju, padomniece aicināja ministrijas pārstāves neprasīt savstarpējos norēķinus par arodizglītību tām skolām, ko pašvaldības pārņēmušas, jo tā ir pašvaldību brīvprātīgi uzņemta funkcija. I. Dundure mudināja aktīvi ziņot viņai par katru svarīgu un steidzami risināmu problēmu, piemēram, jauno tendenci – lobēt privātos bērnudārzus pat tad, ja pašvaldības iestādēs ir brīvas vietas.

“Latvijas valsts mežu” valdes loceklis **Edvīns Zakovics** informēja par atkritumiem mežā un atpūtas vietu uzturēšanu (*izteismīgus nevīžības lieciniekus – ne atsevišķus maisiņus vai pudeles, bet liela apjoma atkritumu izgāšanu mūsu “kopējās bagātības teritorijā” var skatīt prezentācijas fotoattēlos, turpat arī savāktās “šmuces” aplēses gadu ritumā*). Galveno uzmanību runātājs veltīja sadarbībai ar pašvaldībām, konkrētāk – ar tām atkritumu saimniecības firmām, kuras jauno likumu gaismā uzvarējušas pašvaldību rīkotajos konkursos un noslēgušas līgumus.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (LĢIA) Rietumu reģiona vadītājs **Ints Liepiņš** informēja par LĢIA datiem pašvaldību vajadzībām (datu saņemšana plānošanai, būvniecībai u.c.). Datus var pieprasīt elektroniski, var rakstīt uz veidlapas un sūtīt pa pastu – aģentūra nepieciešamo informāciju sola piegādāt bez maksas vienlīdz kvalitatīvi.

Beidzot varēja sākties ceļojums pa Priekules novada pagastiem. Mūsu autobusa maršrutā ekskursiju vadīja Finanšu nodaļas vadītāja **Patricija Andersone**, tomēr stāsts vis nebija par naudu, bet par novada vērtībām. **Bunkas pagasta** pārvaldes (vadītājs Edgars Dargužis) lepnuma centrs ir **Krotē**, kur līdzās atrodas izskatīgi atjaunotā **bibliotēka** ar novadnieku – Kronvaldu Ata

un Alfrēda Krūkļa ciltskoku zarojumu uz sienas un tikpat skaistā **Kronvalda Ata pamatskola**. Abas “gaismas pilis” bija pirmās celtnes, kas uzplauka pēc iekļaušanās Priekules novadā. Jaunie krotēnieki cerīgi iesakņojas dzimtajā zemē – 2012. gadā Krotē pamatskola saņēma “Sējēja” balvu.

Turpretim **Virgas pagasta** (pārvaldniece Ruta Balode) lepnuma objekts ir senā **Virgas muiža**, kurā kopš 1935. gada mājo vietējā **pamatskola**. Stārķa ligzda muižas apbūves centrā vieš cerības – kaut arī kapitālām pārvērtībām tik vērtīgā celtnē līdzekļu nepietiek, tā uzturēta cītīgi. Turklāt galvenā ēka slēpj kādu skaistu noslēpumu – grezniem kokgriezumiem rotātas aktu

zāles ieejas durvis, kas iederētos pat Rundāles pilī, taču pagasta saimniece tās par zelta kalnu nepārdotu. Nostāsti liecina, ka kokgriezumi esot pašas baroneses Noldes darināti!

Virgas pagastā nav nekā neiespējama. Te darbojas un vērienīgu paplašināšanās projektu īsteno uzņēmums “**Kurzemes gaļsaimnieks**” – viens no retajiem vietējo saimnieku pārziņā, kas nodrošina ar darbu gan vietējos, gan liepājniekus. Atlicis vien virdzeniekiem ekskursijā Ventspilī redzēt āra trenāžierus, lai dzimtu apņemšanās: “*Ja Lembergam tādi ir, mums arī vajag!*” Un ir arī – 90 procentus no izmaksām sedza ELFLA programmas “Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” finansējums. Aiz autobusa logiem pazibēja Prūšu ūdenskrātuves vizošais ūdens klajums – te radītas iespējas aktīvai un tradicionālai atpūtai, makšķernieki var mēģināt izvilkt kādu no 15 zivju sugu pārstāvēm. Ar LAD projekta atbalstu ūdenskrātuves krastos būs trīs mājiņas atpūtniekiem un elektrības pieslēguma iespējas treileriem. Bet Purmsātos no veca šķūņa uzburts brīvā laika pavadīšanas centrs. Virgas pagastā atrodas vēl viena muīža, kur dzīvo Purmsātu speciālās internātpamatskolas bērni.

Katras grupas maršruts šoreiz tika plānots citādi, šo rindu autores grupas ceļojumu pavadīja izglītības dominante. Tie, kam uzsvars bija likts uz uzņēmējdarbību, apguva pat maiznieka prasmes Priekules maizes ceptuvē. Pēcāk no izpilddirektora vietnieces **Andas Valužes** e-pastā

saņemta virtuālā uzslava: "Jums ir izdevies brīnumskaists cepiens!" un "lietiskais pierādījums" – fotoattēls.

Visi izpilddirektori atkal satikās līdz šim maz zināmā vietā ar neparastu nosaukumu "Kalētu priediens" –

mežaparks ierīkots Kalētu muižas agrākajā medību dārzā. Kaut arī ieejas pusē priežu nav atlicis daudz, senā meža plašumos aizstiepjās dabas taka ar vietējo bērnu un tēlnieka Ģirta Burvja radītām dažāda izmēra un nīknuma dzīvnieku skulptūrām. Te tikām cieniāti ar papildporcijas kāri raisošu bukstiņbiezputru un dažādiem noslēpumainiem našķiem un veselību veici-

nošas dziras devu, kuru receptes paliek aizslepenotas Kalētu sievu prātos. Ja gadīsies būt šajā pusē, aizvediet uz priedienu arī savas atvases, jo vairāki objekti te neatpaliek no populārajām "mežakaķu" vai "tarzānu" trasēm, tikai šeit atrakcijas ir bez maksas!

Kad pēc noslēguma pasākuma Kalētu priediēnā atkal izklīdām pa trim autobusiem, mūsu vadītāja Patrīcija izplānoja izmest mazu likumu arī pa **Gramzdas pagasta** teritoriju, pirms atgriezties Priekulē. Maza individuāla pastaiga pilsētas centrā, un nu varu teikt, ka esmu apceļojusi visu Priekules novadu, un prieka pilna pievienojos Patrīcijas Andersones pārliecībai: "Visi pašvaldības īpašumi mums ir sakopti!"

KOPDARBS

Daina Oliņa

Gandrīz 17 gadu garā Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas vēsture **5. septembrī** bagātinājās ar kādu nebijušu ierakstu – ikmēneša sanāksme pirmoreiz notika ciešā sazobē ar **izstādi "Rīga Food 2014"**. Gan telpu ziņā – caur Ķīpsalas izstāžu halles konferenču zāles stiklotajiem logiem izpilddirektori varēja vērot firmu nosaukumu dažādību, kā arī apmeklētāju ieinteresēto zību starp stendiem 2. hallē, kur ekspozīcijā bija mikstetas citzemju un pašmāju ražotāju šābrīža iespējas. Tomēr kopdarba īstenais auglis bija meklējams 1. hallē – Latvijas ražotāju ekspozīcijā. Vēlāk Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta (LVAEI) Lauku vides attīstības nodaļas vadītāja Dr.oec. **Daina Saktiņa** uzstāšanās sāka ar pateicību visiem, kas palīdzēja ražo-

tājiem nokļūt izstādē. Tādu pašu pateicību pelnījusi arī referente, jo viņas iniciatīva un sadarbība ar LPS padomnieci Sniedzi Sproģi, kura savukārt urdīja izpilddirektorus, atgādinot par gaidāmo izstādi katrā LPIA sēdē aptuveni pusgadu, vainagojās ar to, ka Latvijas zālē vienlīdz kupli bija pārstāvēti visi četri novadi – aptuveni 160 ražotāju. Aktīvi savus uzņēmējus kūrēja plānošanas reģioni. Turīgākās pašvaldības atbilstoši savas rocības iespējām sniedza vēl papildatbalstu. Turklāt šī "parāde" veiksmīgi sakrita ar brīdi, kad starptautisko kolīziju dēļ beidzot esam pavērsušies pret Latvijas precī, arī pret vismazākajiem tās rūķētājiem.

Pieredze, secinājumi un salīdzinājumi par izstāžu organizēšanu un mazajiem ražotājiem, kas strādā pašvaldībās, D. Saktiņai ir ļoti atšķirīgi. (Šo un citas sanāksmes prezentācijas skatiet: <http://www.lps.lv/Pasakumi/Tiesraide>.) Joprojām ir daudz "slēpto partizānu" dažādu iemeslu dēļ. Viņus var "izvilkt saulītē" tikai ar pašvaldību palīdzību un atbalstu, jo nereti mazie uzņēmēji sevi uzskata par nederīgiem "lielajam tirgum". Kaimiņvalstis pamanās

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

izcelt savējos ar daudz nekvalitatīvākiem produktiem, tikai tāpēc, ka tie ir **savējie**. To labi redz starptautiskajās izstādēs, kur parādās "elitāri" produkti mazā apjomā ar ļoti augstu cenu. Mums, latviešiem, grūti veicas sadarbība, bet svarīgi veidot biedrības un ražotāju grupas, lai kopā var doties uz izstādēm, piedalīties iepirkumos u.c.

2013. gadā izstādē "Riga Food" pirmoreiz bija īpaša Latvijas produktu izstāde. Pēc tam veiktā aptauja liecināja par ieguvumiem: apzināti ražotāji, reklamēts konkrēts novads, iepazīti kaimiņi, atrasti kontakti, sakrātās receptes, un rosīgāk sāka veidoties ražotāju grupas!

Vietējo produktu ražošanas attīstības stūrakmeņi – patriotisms, piederība teritorijai; lokālo produktu atpazīstamība (pat dzīvojot citā malā); ražotāju sadarbības spēja (ražotāju grupas veidojas, jāizstrādā mārketinga stratēģijas) un iniciatīva; realizācijas stratēģija (pārdot var visu, nepieciešama atbilstoša reklāma). Atpazīt "savējo" precīzi palīdz preču zīmes un logo (*prezentācijā redzami piemēri no Vācijas pavalstīm*).

Pašvaldību iespējas – jau kopš bērnības ieadzināt piederības izjūtu dzimtajai vietai; dažādu pagasta un novada pasākumu organizēšana; ražotāju iedrošināšana un palīdzība, veidojot ražotāju grupas; produktu virzība tirgū un noieta meklēšana. Pašvaldība var palīdzēt kopā ar Latvijas Lauku konsultāciju centru (LLKC) veidot mārketinga stratēģijas. Protams, noslozde pašvaldību darbiniekiem ir liela, taču citu valstu pieredze liecina: ja pašvaldību cilvēki "bīda", biksta un iedrošina, tad darbs notiek!

Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta Lauku attīstības novērtēšanas nodaļas vadītāja **Elita Benga** analizēja daļu no apjomīgajiem "lauku datiem", kas ir institūta rīcībā un ļauj izdarīt secinājumus par lauku attīstības tendencēm. Tomēr vairākas reizes runātāja pati seva retorisko jautājumu: **vai tas labi vai slikti?** Atbilde katram pašam lemjama, un tālākā nākotnē tā būs redzama. Daļa no šīs informatīvās bagātības izpētāma prezentācijā – iedzīvotāju blīvuma karte, kas liecina par novadu atšķirībām, un lauksaimniecībā izmantojamās zemes karte (diemžēl vēl joprojām neapkopotas platības ir Latgalē). Izstādes "Riga Food" aspektā interesantus secinājumus raisīja reģistrēto statistisko **uzņēmējdarbības** vienību skaits. Izrādās, ka 95% ir mikrouzņēmumi. No vienas puses, tas labi, jo cilvēks nodrošina sevi un savu ģimeni, bet diemžēl Latvijā ir zema uzņēmēju aktivitāte, laukos maz spēj veidot tādus uzņēmumus, kas nodarbinātu arī citus. Satrauc tendence, ka strauji samazinās nodarbināto skaits, izņemot finanšu, apdrošināšanas un nekustamo īpašumu sfēru. Laukos lauksaimniecībā un mežsaimniecībā vien tas sarucis par 14 000. Nodarbināto skaita izmaiņu karte parāda, ka daudzviet nodarbināto skaits

samazinājies pat vairāk nekā uz pusi. Pieaugums ir ap Rīgu, procentuāli augsts tas arī Durbē, bet... Laikā no 2006. līdz 2013. gadam kāpums te ir 4,6 reizes, taču skaitliskās izmaiņas niecīgas – no 14 uz 65 darba ņēmējiem. Lielākoties laucinieki izbrauc darba meklējumos. Tikai 168 teritoriālajās vienībās nodarbināto skaits pieaudzis, 434 – sarucis! Modernizācija, kas pati par sevi ir pozitīva parādība, vienlaikus samazina darbavietas.

Ko paredz **Lauku attīstības programma** (LAP) šajā jomā? Nav tālredzīgi maz līdzekļu veltīt izglītībai – zināšanas ir visa pamatā, nezināšie nāks pēc pabalstiem, prasīs darba vietas. Zinošais pats uzsāks savu uzņēmējdarbību. Tādēļ LAP ietvaros darbojas Valsts lauku tīkls, mācīties palīdz LEADER projekti, lai iedrošinātu. Lielākie LAP līdzekļi tikuši uzņēmējiem – 357 miljoni eiro. Gandrīz visos novados ieviesti četri LAP pasākumi – modernizācija, meža ekonomiskās vērtības uzlabošana, nelauksaimnieciskā darbība un LEADER, turpretim daļu no pasākumiem izmantojuši nedaudzi. Uz 1000 iedzīvotājiem vairāk nekā 1,5 miljonus eiro saņēmuši tikai daži novadi. Lielākais finansējums ticis Jelgavas novadam, taču projektu maz. Atkal jājauc – vai tas labi vai slikti? Ko gribam – apdzīvotus laukus vai modernas lielas saimniecības? Dilemma!

Pašvaldību saņemtais LAP finansējums ir 18% no ES fondiem kopā saņemtās naudas. Lielākie līdzekļi – no ERAF. Pašvaldību griezumā diagramma atklāj, ka daži novadi vispār nav izmantojuši ERAF finansējumu, turpretim citiem – pat 99% no saņemtā ES finansējuma ir no šā fonda. Publiskā sektora – pašvaldību, valsts institūciju, NVO projektu skaits nav liels, bet atbalsts gan. Privātajā sektorā ir otrādi. Visaktīvākie pieteikumu skaita ziņā ir zemnieki (38%), taču viņi saņēmuši nieka sešus procentus no publiskā finansējuma. Zemnieku saimniecībām, kas jau vairāk nostiprinājušās, šie skaitļi aptuveni līdzvērtīgi, turpretim lielajām SIA ir pa spēkam dažos projektos apgūt milzu summas. Vai tas labi vai slikti – cits jautājums. Interesanti, ka naudas apjoms un darba vietu radīšana nav saistīti lielumi, darba vietu radīšanu daudz vairāk ietekmē citi apstākļi.

LVAEI fokusa grupā pētīja **uzņēmēju problēmas laukos**. Tur vienlaikus trūkst gan darbaroku, gan darbvietu! Vai mums ir cilvēki, kas grib strādāt, vai ir cilvēki, kas gatavi strādāt par piedāvāto atalgojumu? Problēmu vidū tika minēts gan liels administratīvais slogs, gan sliktā infrastruktūra un neviennozīmīga normatīvo aktu interpretācija. Arī pašvaldībās likumus "lasa" atšķirīgi, un vairākām pašvaldībām uzņēmēji iet ar likumu.

Lauku attīstības programmā pašvaldības varēja pieteikties divos pasākumos – infrastruktūras uzlabošanai, kā arī ekonomikai un iedzīvotājiem (līdzekļi sadalās trīs grupās: ceļi, ietves, stāvvietas; aktīvās atpūtas un sporta infrastruktūra; saieta namu uzpošana un atbalsts pašdarbības kolektīviem u.c.). Finansējums ir liels, bet vai visur būs iedzīvotāju aktivitāte? Ja vēlāk nāks slēgt renovēto skolu vai skaistais saieta nams stāvēs tukšs, tad nauda būs "ierakta zemē". No ES fondiem gadā saņemti 77 miljoni eiro. Latvijas novadi ir ļoti atšķirīgi gan iedzīvotāju skaita, gan teritorijas ziņā, tāpēc grūti

atrast vienotu kopsaucēju interesēm, valstisku skatījumu, kas visdrīzāk nestu labumu visiem – gan lieliem, gan maziem novadiem. Elita Benga atgādināja, ka institūta rīcībā ir dati par situāciju katrā pašvaldībā.

Zemkopības ministrijas (ZM) Tirgus un tiešā atbalsta pārtikas nozares nodaļas vadītāja **Ilona Mežiniece-Briede** priecājas tikties izstādē, kur izpilddirektori var apmeklēt sava novada ražotāju standus. Prezentācijas tēmu par vietējās produkcijas īpatsvara palielināšanu publiskajos iepirkumos no jauna aktualizējušas Krievijas ieviestās sankcijas pret mūsu uzņēmējiem, kaut arī pašvaldību pārstāvji jau agrāk sūrojās par ierobežotajām iespējām iepirkumos izvēlēties Latvijas produktus. Pārtikas produktu iepirkumi 2013. gadā veidoja 19,3 miljonus latu, tie ir tikai 1,8% no visas pārtikas preču realizācijas. Kas traucē vietējiem piedalīties konkursos? Viens ražotājs nevar nodrošināt vajadzīgo apjomu un regulāras piegādes. Kaimiņvalstu vairumtirgotāji to spēj. Lielākā kļūda – mūsējie nedala iepirkumus lotēs vai daļās. Tad priekšroka ir bāzēm. Trūkumi iepirkumos – nepilnīgi preču apraksti un nav paaugstināto prasību (bioloģiskās pārtikas kvalitātes rādītāji, zaļā iepirkuma kritēriji u.c.).

Kā varam veicināt pašmāju produkcijas lietošanu? ZM sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju (IUB) izstrādājusi ieteikumus – apzināt vietējo ražotāju piedāvājumu, lai atbilstoši tam veidotu iepirkuma prasības; dalīt iepirkumu daļās pa atsevišķiem preču veidiem; iepirkt sezonai atbilstošus augļus un dārzeņus u.c. (*skat. IUB mājaslapā!*). Lai apzinātu un apvienotu ražotājus, iesaistīti arī LLKC speciālisti, tāpēc var izmantot viņu savāktos datus un zināšanas par iepirkumiem. Atzinību pelna Tukuma novada veiksmīgā sadarbība ar lauku konsultantiem – tur iepirkumos jau izmanto “zaļos kritērijus”.

Aptaujājot 697 pašvaldību iestādes, LLKC noskaidrots, ka 71% veic pārtikas iepirkumu, bet 29% iepērk pakalpojumu. 72% galvenais kritērijs ir zemākā cena, tomēr atrodamīti veiksmīgi piemēri arī saimnieciskā izdevīguma prasībām. 37% izmanto zaļo iepirkumu. **Labā ziņa ir tā, ka 91% no aptaujātajām iestādēm vēlas pirkt vietējos produktus.** LLKC pētījuma starpdati liecina, ka, iepirkumos atbalstot savus uzņēmējus, palielinās vietējo ienākumi, un ienākumi nodokļu veidā atgriežas pašvaldības budžetā, turklāt vairojas uzņēmēju pozitīvais viedoklis par vietējo varu.

Finanšu ministrijai uzdots **līdz 30. oktobrim** izstrādāt zaļā iepirkuma nosacījumus, kas attieksies uz pašvaldību iestādēm. LPIA priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** tomēr izteica vēlmi, lai noteikumi taptu ātrāk, jo gada beigās jau jāsāk nākamā gada iepirkumi. Sastādīt specifikāciju augļiem un dārzeņiem nav viegli, tāpēc vēlams veiksmīgākajiem kolēģiem padalīties ar informāciju!

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes lektors Dr.soc. **Miķelis Grīviņš** Baltijas studiju centra pētījumos analizējis Latvijas pārtikas ražošanas dažādos aspektus Eiropas kontekstā. Sikāk viņš pakavējās pie jaunākā pētījuma par melleņu vākšanu un iepirkumu Latvijā. Datu ir daudz, secinājumi vēl top. Latvijai ir divi galvenie melleņu tirgi: pārtikas industrija Eiropā un farmācijas industrija Āzijā. Svarīgākais secinājums – liela daļa ogu netiek uzskaitīta, uzpirkšana notiek *pelēkās* ekonomikas zonā. Paši lasītāji neuzrāda nopelnīto, jo baidās zaudēt pabalstus. Jāsaprot, kāda ir attiecība starp *pelēko* un legālo daļu, lai izdarītu secinājumus!

SIA “Essentia Property” valdes loceklis **Arnis Veisbārdis** aicināja pašvaldības uz sadarbību, lai veicinātu vietējo ražotāju tirgotavas izveidošanu Rīgā. Ar līdzīgu ierosinājumu viņš vērsās pie izpilddirektoriem jau pirms trim gadiem, diemžēl brīdī, kad 80% platības bija iznomāta, investorus iecerī nojaucis. Sanāksmē A. Veisbārdis ne tikai izklāstīja jauno piedāvājumu, bet arī prezentācijā rādīja nākamo stendu un visdažādāko tirdzniecības vietu iespējamo izskatu. Ierosinājumi pašvaldībām pašām piedalīties tirdzniecības vietu pārvaldīšanā vai aktivizēt savus uzņēmējus kopdarboties! Ieceres autors pieļauj iespēju veidot privātās un publiskās partnerības modeli.

LPS padomniece un iepirkumu speciāliste **Daina Dzilna** savukārt aicināja pašvaldības naski sūtīt priekšlikumus par zaļā iepirkuma koncepciju un citiem normatīvajiem aktiem šajā jomā, lai palīdzētu pārtikas iepirkuma jauno noteikumu tapšanas gaitā pilnīgāk paust pašvaldību vēlmes un viedokļus.

MADLIENĀ, PĒC DESMIT GADIEM

Daina Oliņa

Uzziņai. 1993. gadā Latvijas Pašvaldību savienības paspārnē izveidoja Latvijas Pagastu apvienību pagastiem kopējo problēmu risināšanai un savu interešu aizstāvībai gan LPS, gan valsts līmenī. Pagastu apvienība izveidoja valdi (PAV), kurā katrs no 26 rajoniem deleģēja savu pārstāvi un viņa aizvietotāju. PAV sēdes notika reizi mēnesī, 1996. gadā bija pirmā izbraukuma sēde, bet kopš 1999. gada tās regulāri notika kādā no Latvijas rajoniem. Izbraukuma sēdes deva iespēju PAV darbā iesaistīties arī pārējiem konkrētā rajona pagastu vadītājiem, bet PAV locekļiem – apgūt citam cita pieredzi. Visus gadus vērtīgo pasākumu “dzenskrūve” un PAV “mamma” nemainīgi bija LPS padomniece **Sniedze Sprōģe**. Pēc administratīvi teritoriālās reformas 2009. gada 1. jūlijā Latvijas pašvaldības sāka dzīvi jaunajās robežās – novados iekļāvās lielāks vai mazāks pagastu skaits (dažiem pagastiem izdevās saglabāt neatkarību, nosaukumā vārdu “pagasts” aizstājot ar “novads”).

2004. gada 30. aprīlī, dienu pirms Latvijas uzņemšanas Eiropas Savienībā, PAV pārstāvji pulcējās Madlienā. Apzinoties, ka jau daudzus gadus pagasti atrodas “zem āmura” un to liktenis nākotnē vēl joprojām nav īsti skaidrs, radās doma iemūžināt Latvijā tobrīd vēl esošos 453 pagastus ar ozolu birzi. Vietas izvēli noteica vēstures fakts, ka 1938. gadā Madliena tika atzīta par Latvijas ģeogrāfisko centru, tāpēc vieta šķita atbilstoša tam, lai atstātu vēstījumu nākamajām paaudzēm. Ar VAS “Latvijas valsts meži” atbalstu *Meža dienās* Madlienas vidusskolas vecajam parkam tapa turpinājums – **Latvijas pagastu ozolu birzs**.

2009. gada 21. jūnijā (aiz muguras jau bija pašvaldību vēlēšanas 6. jūnijā – pirmoreiz jauno novadu robežās) Madlienas pagasta kultūras namā pulcējās PAV locekļi un senbiedri, lai atvadītos no “pagastu ēras” un “inventarizētu” ozolu birzs labklājību. Piecu gadu laikā ozoliņiem klājies dažādi, tomēr labāk vai sliktāk bija izdzīvojuši 242 ozoli.

Šopavasār Madlienas pagasta pārvaldes vadītājam **Ojāram Atslēdzīnam** un biedrības “Meža projekti” vadī-

tājam **Dacei Iraids** radās doma atzīmēt **Latvijas pagastu ozolu birzs desmit gadu jubileju**. 2014. gada *Meža dienām* iesniegtais projekts “Interesantais pašvaldībā daudzveidīgā Latvijā un Eiropā” saņēma LVM finansējumu stādījumu papildināšanai un vides objektu izveidei.

2014. gada 12. septembrī PAV vecbiedri atkal satikās Madlienā, lai atklātu pie ozolu birzs izveidoto informatīvo stendu un papildinātu stādījumus. Kārtējā “inventarizācija” rādīja, ka klimatiskos apstākļus un dažādu grauzēju un kukaiņu uzbrukumus pārcietuši 202 ozoliņi, kam nu piepulcējās vēl 15 PAV vecbiedru iestādītie “jaunuļi”. Kopā – 217 kociņi! Katrs atbraucējs saņēma simbolisku dāvaniņu – Madlienas ozolu birzs ozola zīli. Klātesošos uzrunāja bijušie Pagastu apvienības valdes priekšsēdētāji.

Lidija Školņija: “Prieks, ka allaž laimējas būt īstajā brīdī Latvijā. Laikam Dievs to izkārtot, jūtot, cik tuvs man Pagastu apvienības laiks. Kad stādījām birzi, dzīvoju Čehijā. Tagad jau četrus gadus esmu Kalifornijā, meklējot atbalsta iespējas Latvijas uzņēmējiem, bet atkal nejausi ciemojos dzimtenē tieši tagad.”

Aleksandrs Lielmežs (Mālpils novada domes priekšsēdētājs): “Tāds sentimenta kamols jau kāpj, esot starp savējiem. Gribas pateikt paldies pagastniekiem, kuru darbībā varēja saskatīt demokrātijas saknes. Tagad pārsvaru gūst birokrātija. Deputāti varētu nebūt, pietiek ar pieciem juristiem, kam jāpēta, kā traktēt katru likuma normu. Cilvēks paliek otrajā plānā. Nekad likumos nevarēsim aprakstīt visas dzīves situācijas. Jāuzticās pašiem sev!”

Gunārs Laicāns (Dundagas novada domes priekšsēdētājs): “Svarīgi, ka ir šī vieta, kur pulcēties mums, kas esam kopā izēduši daudzus pudus sāls. Turēsim svētu šo vietu un turēsim cieņā pagastus, jo tiem Latvijā ir daudz senāka vēsture!”

Ar muzikālu pārsteigumu – īpaši šim notikumam radītu dziesmu – visus sveica Ogres novada domes priekšsēdētājs madlienietis **Artūrs Mangulis**: “Kamēr ozoli saknes dzīs, Šai zemē tu vienmēr būsi brīvs.”

PAŠVALDĪBU DARBINIEKU SPORTA SPĒĻU UZVARĒTĀJI – ĀDAŽNIEKI

9. augustā Ādažos tika aizvadītas Latvijas pašvaldību darbinieku sporta spēles. Tajās piedalījās 22 pašvaldību komandas un Latvijas Pašvaldību savienības komanda. Dalībnieki sacentās desmit sporta veidos: strītbolā, pludmales volejbolā, mini futbolā, skriešanā, svaru bumbu celšanā, virves vilkšanā, priekšsēdētāju sporta aktivitātēs, šautriņu mešanā, basketbola soda metienos un stafetes skrējienā. Sporta spēļu kopvērtējumā uzvarēja **Ādažu novada** domes darbinieku komanda, otrajā vietā atstājot **Ķekavas novada** un trešajā – **Pļaviņu novada** domes komandu.

Laimas Jātņieces foto

BIBLIOTĒKA – ZINĪBU MĀJVIETA UN VIETAS DVĒSELE

Maija Pētermane

“Mūsdienīga bibliotēka sen vairs nav tikai grāmatu glabātuve. Labajos piemēros tā ir vietas dvēsele. Tur kopā lieliski sadzīvo kultūras mantojums un mūsdienu tehnoloģijas, grāmata un virtuālais teksts, mazpilsētu miers un pasaules elpa, arhitektūra un saturs,” tā par bibliotēku lomu izsakās arhitekts Jānis Dripe. Un atliek viņam vienīgi piekrist – tieši šādas izjūtas pārņem, apmeklējot augusta beigās atklāto jauno **“Gaismas pili”** jeb **Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēku.**

Sapnis par **“Gaismas pili”** aizsākās jau tālajā 1988. gadā, bet līdz pamatakmens ielikšanai bija jāgaida teju 20 gadi. Un vēl tika aizvadīti astoņi gari un nebūt ne vienkārši celtniecības gadi, līdz Daugavas kreisajā krastā esošā iespaidīgā ēka vērtu durvis apmeklētājiem.

Lai pamatīgi nosvinētu **“Gaismas pils”** atklāšanu, pasākumi norisinājās visu vasaru un kulminācijā – vēl nedēļas garumā, kur viens no galvenajiem notikumiem bija **Novadu dienas**, kas Rīgā pulcēja lielu skaitu Latvijas novadu pārstāvju. No Vidzemes filmām, stāstiem par dziju krāsošanu līdz Latgales folkloras kopu dziedāšanās skaņām, no Kurzemes dzejas un prozas lasījumiem, senlaiku paražu demonstrējumiem līdz Zemgales dabas stāstiem un senlaiku mūzikai. Un, protams, kur tad bez Sēlijas amatniekiem, folkloras kopu dziedājumiem un novada rakstiem čaklo adītāju radītajos mākslas darbos!

Labāk vienreiz redzēt, nekā simts reizes dzirdēt – tieši tādēļ Latvijas Nacionālā bibliotēka aicina interesentus doties **bezmaksas ekskursijās** uz **“Gaismas pili”** (interesēties pa tālruni **22022920**), bet žurnāls **“Logs”** piedāvā īsu fotoieskatu Novadu dienas norisēs.

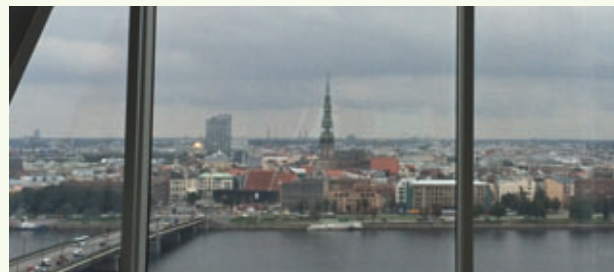
*Novadu dienu atklāšanā piedalījās arī Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, savā uzrunā uzsverot to nenovērtējamo ieguldījumu un nozīmi, ko bibliotēku kustībai devušas pašvaldības. Bet īpašu pateicību pašvaldībām un to devumam bibliotēkām atzīmēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors **Andris Vilks**.*

*Latvijas lauku bibliotēkas izceļ izstāde **“Latvijas mazās gaismas pilis”** – fotoizstādē apskatāmas 59 Latvijas bibliotēkas, kas pēdējos desmit gados uzceltas no jauna vai piedzīvojušas pozitīvas pārmaiņas.*

*Novadu dienā plaši bija pārstāvēti **ventspilnieki**, kas plašākai sabiedrībai stāstīja par bagāto kultūras mantojumu un tā saglabāšanu, nozīmīgiem kultūras un izglītības objektiem, parādīja pilsētas un novada nozīmi un devumu Latvijai un popularizēja tūrisma un izglītības*

attīstību. Šajā attēlā Ventspils muzeja senos mūzikas instrumentus demonstrē Ugāles ērģeļdarbnīcas vadītājs mācītājs Jānis Kalniņš.

Oskara Jūras foto

Ventspils Tūrisma informācijas centrs un SIA "Aspired" piedāvā nopelnīt Ventspils naudu – ventus.

Stopiņu novads apmeklētājus ieinteresēja ar iespēju izmēģināt savas prasmes aušanā un citos rokdarbos, un darbnīca izpelnījās ļoti lielu atsaucību – stelles bija aizņemtas visu pasākuma laiku.

Latgales folkloras un dziesmu krāšņuma demonstrētāji – Viļakas novada dziedātāji.

Zemgales novada piedāvājumu kuplināja Svitenes folkloras kopa no Rundāles novada.

Tautas grāmatu plaukts – īpaša vieta piecu stāvu augstumā, kas paredzēta vairākiem desmitiem tūkstošu iedzīvotāju ziedoto grāmatu. Šeit ievietotās grāmatas tiks saglabātās mūžīgi un arī pastāvīgi atgādinās apmeklētājiem par individuālajiem stāstiem, kas veido mūsu kultūru un vēsturi.

Šogad apirīt 75 gadi, kopš darbu sāka pirmie divi Ķeguma spēkstacijas agregāti, ieslēdza 88/80 kV elektropārvades līniju Ķegums–Rīga un Jāņciema un Parka apakšstacijas, piegādājot elektrisko strāvu mūsu valsts galvaspilsētai un citām pilsētām Latvijā. 1939. gada Saulgriežos – 22. decembrī pieņēma likumu par Valsts Elektrības uzņēmuma *Ķegums* izveidi. Ar milzīgu tautas atbalstu un lepnumu, ka uzbūvēta viena no tobrīd modernākajām spēkstacijām Eiropā, tika radīti valsts vienotas energoapgādes pamati.

Valsts Elektrības uzņēmuma *Ķegums* dibināšana uzskatāma par *Latvenergo* koncerna dzimšanas dienu. Līdz ar Ķeguma spēkstacijas iedarbināšanu un elektrotīkla attīstību Latvijas elektrificēšana virzījās uz priekšu straujiem soļiem. Uzņēmums piedzīvoja un pārdzīvoja gan pasaules karu, gan sociālisma uzplaukumu un sabrukumu, gan atgriešanos neatkarīgā valstī. Visos vēstures posmos *Latvenergo* spējis sekmīgi attīstīties, un šobrīd, savā dzimšanas gadā, koncerns atkal ir jaunu izaicinājumu priekšā.

Latvenergo 75. gadskārtā ir lietderīgi atskatīties pagātnē, izceļot tos notikumus, kas veidojuši uzņēmumu tādu, kādu to pazīstam šodien, kā arī akcentēt mūsdienas aktualitātes, kas vērstas uz ilgtspējīgu attīstību. Izmantojot *Latvenergo* 75 gadu jubilejas faktu, ir iespēja apliecināt, stiprināt ilgtermiņa attiecības un uzticamību sadarbības partneriem un klientiem.

Viena no *Latvenergo* koncerna vērtībām ir **ATVĒRTĪBA** – *mēs esam pretimnākoši un atklāti, veicinām pieredzes apmaiņu, esam atvērti jaunām idejām un pārmaiņām*. Balstoties uz šo vērtību un cenšoties to iedzīvināt vēl pilnīgāk, *Latvenergo* koncerns atver durvis saviem viesiem, klientiem, sadarbības partneriem, lai parādītu un

informētu par darba norisi dažādos koncerna objektos. Arī ikdienā esam atvērti un uzņemam viesus ražošanas objektos, taču šoruden apskates objektu skaits un informācijas un aktivitāšu klāsts ir daudz plašāks.

Tieši 75 dienas – no **8. oktobra līdz 22. decembrim** – tiek piedāvāta unikāla iespēja – ikvienam apmeklēt dažādus koncerna objektus, lai redzētu un uzzinātu visu par un ap enerģiju – tās ražošanu, pārvadi, sadali, vēsturi, vides aizsardzību un efektivitāti, jo īstenībā tas nemaz nav tik vienkārši kā “nospiest slēdzi”. Jaunizveidotā interaktīvā interneta vietnē katrs pats var apskatīt, pieteikties un saplānot apskates objektu maršrutu. Virtuālā vidē pieejama arī HES apskate un aplūkojamās 75 vēsturiskas, vēl neredzētas fotogrāfijas.

Laikposmā no **8. oktobra līdz 22. decembrim** ikviens interesents var **apmeklēt**:

- **AS “Latvenergo”** ražotnes uz Latvijas līkteinupes Daugavas – izstaigāt vecāko – *Ķeguma HES*, jaudīgāko – *Pļaviņu HES* un nozīmīgo *Rīgas HES*, lai redzētu mašīnzālē turbīnas un sajustu upes vareņību. Tāpat var apskatīt arī *Aiviekstes HES*, kas bijusi lielākā hidroelektrostacija Latvijā 20.–30. gados.
- Uzzināt, kas notiek un kā darbojas *TEC-1* un *TEC-2*. *TEC-1* pat piedāvā padziļinātu ekskursiju nozares esošajiem un topošajiem speciālistiem.
- *Energoefektivitātes centrā* var praktiski iepazīties ar elektroenerģijas efektīvas izmantošanas iespējām mājāsaimniecībās un ražošanas uzņēmumos. Praktiskos eksperimentos tiek parādīts, kā energoefektīvāk lietot elektroierīces, mainot paradumus.
- *Enerģētikas muzejā Ķegumā* ikviens interesents var iegūt jaunas zināšanas par Latvijas enerģētikas vēsturi un enerģētikas lomu tautsaimniecībā, labklājības un pievilcīgas dzīves telpas attīstībā, kā arī atklāt *Latvenergo* koncerna industriālā un dokumentārā mantojuma unikalitāti, apskatīt interesanto izstādi “Elektrība dara visu” par 20. gs. lietoto sadzīves elektroierīču kolekciju. Izstāde “Ķeguma spēkstacijas būvniecības gaita caur Eduarda Krauca fotoobjektīvu” Jauj ielūkoties UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajā stikla fotonegatīvu kolekcijā kā nozīmīgā dokumentārā mantojumā.
- *Enerģētikas muzeja krātuvēs Rīgā, Andrejsalā*, var apskatīt UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās E. Krauca uz stikla pamatnes veidoto fotonegatīvu kolekcijas par Ķeguma spēkstacijas celtniecību oriģinālus, kā arī daudzveidīgus elektromontieru darbarīkus, dažādas mērierīces, uzskaites aparātūras, plašu izolatoru kolekciju un vēsturiskās sadzīves elektroierīces.
- **Skolēniem Enerģētikas muzejs Ķegumā un Andrejsalā** piedāvā izglītojošas nodarbības visai klasei: “Kā tapa *Latvenergo* hidroelektrostacijas”,

“Elektroenerģētikas vēstures veiksmes stāsts”,
“Fotogrāfija – dokuments vai mākslas darbs?” un
“Elektrodrošības stunda”.

- Vides un darba aizsardzības darbinieki pastāstīs par uzņēmuma zaļo dzīvesveidu.

AS “Sadales tīkls” ir sarūpējis dažādu objektu apskati un aicina tikties klātienē, lai ikviens vairāk uzzinātu gan par uzņēmuma darbu, gan vēsturi.

- AS “Sadales tīkls” aicina apskatīt *apakšstaciju “Matīss” Rīgā*, kura ir viena no retajām, kas pilnībā izvietota ēkā, un *apakšstaciju “Latgale” Rēzeknē*, kura rekonstruēta 2014. gadā.
- Lai uzzinātu vairāk par Dienvidu reģionā esošo elektroietaišu darbības uzraudzīšanu un vada pārslēgumu un bojājumu novēršanas darbiem, tiek piedāvāta unikāla iespēja apmeklēt *Dispečeru centra zāli Jelgavā*, kura ir lielākā šāda veida zāle Latvijā. Apmeklētājiem iespējams salīdzināt elektrotīklu ģeogrāfisko izvietojumu vēsturiskajā maketā un mūsdienās izmantotajā dispečervadības sistēmā.
- *Koka balstu ražotnē Ozolniekos* var vērot tehnoloģiskos procesus klātienē, izzinot to, kā no meža atvestā koksne tiek apstrādāta un sagatavota, lai pagarinātu stabu lietošanas laiku.
- Vai zinājāt, ka *Mācību centrs Rīgā* organizē kursus un seminārus elektrozinību, bīstamo iekārtu apkalpošanas personāla, darba aizsardzības un informācijas tehnoloģiju mācību programmu apgūšanai un piedāvā vairāk nekā 80 mācību programmu intensīvu kursu veidā?
- *Metroloģijas laboratorija Rīgā*, kura nodarbojas ar visu veidu elektroenerģijas skaitītāju un elektrotehnisko mēraparātu remontu, regulēšanu, kalibrēšanu un metroloģiskās atbilstības apliecināšanu, kā arī strāvmaiņu un spriegummāiņu verificēšanu, kalibrēšanu un apkopi, arī gaida apmeklētājus. Laboratorijas telpās izvietota interesanta elektroenerģijas skaitītāju ekspozīcija, kurā var iepazīties ar skaitītāju evolūciju Latvijā.
- *Liepājas vecajā elektrostacijā* apskatāma AS “Sadales tīkls” Rietumu reģiona vēstures ekspozīcija.
- Lai uzzinātu par uzņēmuma darbinieku ikdienu *Daugavpilī, Jelgavā un Liepājā*, ikvienam iespējams apskatīt speciālās tehnikas parku un klātienē vērot, kā tiek tīrītas trases ar frēzi.

AS “Latvijas elektriskie tīkli” ciemiņus uzņems elektroenerģijas pārvades sistēmas objektos:

- *apakšstacijās “Grobiņa”, “Rēzekne” un “Valmiera”,*

kas nodrošina kvalitatīvu elektroenerģijas apgādi iedzīvotājiem;

- jaunizbūvētajā slēgtajā 110/10 kV *apakšstacijā “Mežaparks”* var apskatīt gāzes izolēto 110 kV slēgkārta un transformatorus, uzzināt par to uzturēšanu un attīstību, kā arī jaunāko tehnoloģiju ieviešanu;
- *apakšstacijā “Ventspils”*, kas ir nozīmīgs pārvades sistēmas objekts vērienīgajā projektā “Kurzemes loks”.

Latvenergo koncerna **sadarbības partneri** arī iesaistījušies mūsu kopējās aktivitātēs un labprāt atver savas durvis interesentiem. *RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte* izrādīs jauno fakultātes ēku un infrastruktūru. Savukārt Latvijā pirmajā *zivju audzētavā “Tome”* varēs uzzināt vairāk par zivju mazuliem un redzēt, kā tie aug. Parāli atvērto durvju aktivitātēm interesentus dažādās Latvijas vietās priecēs Enerģētikas muzeja ceļojošā izstāde *“Ķeguma HES – Latvijas enerģētikas lepnums”*, kurā redzama Ķeguma HES celtniecība caur latviešu fotogrāfa Eduarda Krauca fotonegatīvu uz stikla pamatnes kolekciju, kas 2009. gadā iekļauta arī UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas reģistrā.

Taču tas nav viss. *Latvenergo* koncerna 75 gadu jubilejas gadā izstrādāta interaktīva tūre par *Latvenergo* ražošanas objektiem – Daugavas hidroelektrostacijām. Tūre ir virtuāls, vizuāli krāšņs un izziņošs ceļojums pa Daugavu, iepazīstot Rīgas, Ķeguma un Pļaviņu HES, kā arī uzzinot daudz interesanta par elektrības ražošanu hidroelektrostacijās un citām ar šo jomu saistītām lietām. Šeit apkopoti interesanti fakti un vizuālie materiāli foto un video formātā par Daugavas HES un par elektroenerģijas ražošanu hidroelektrostacijās kopumā. Iespējams virtuāli apmeklēt HES ar 360° panorāmas fotogrāfiju palīdzību, apskatot ražošanas objektus no ārpuses un ielūkojoties interjerā. Tāpat iespējams aplūkot visus Daugavas HES šķērsgriezumā ar interaktīviem elementiem, lai saprastu, no kā sastāv un kā darbojas HES. Aicinām apmeklēt *Latvenergo* koncerna mājaslapu: www.latvenergo.lv/hesture!

Aktivitātēm var sekot līdzi arī sociālajos portālos, kur tiks atgādināts par apmeklējuma vietām. Aktīvākie objektu apmeklētāji tiks pie *Latvenergo* jubilejas piemīņas dāvanām.

Ikviens tiek aicināts ciemos, jo durvis būs atvērtas visos Latvijas reģionos!

Kopā svinēt svētkus vienmēr ir vērtīgi!

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Rīgas dienas Briselē

21. septembrī Briselē festivālā "Folklorissimo" tika atklātas Rīgas dienas 2014 Briselē. Latvijas vēstniece Beļģijā **Lele Līce-Līcīte**, sveicot klātesošos, uzsvēra, ka sadarbība starp vēstniecību un Rīgas domi ir izcils piemērs, kā no kopīgas idejas izaug un sakoplo liels

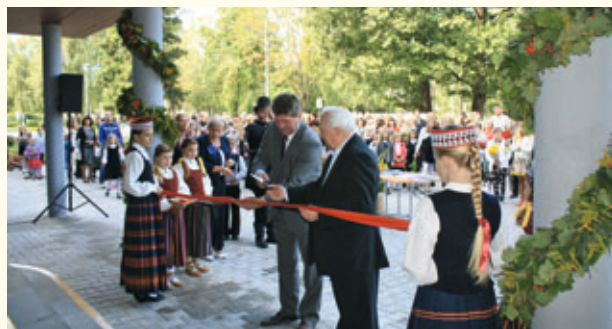
notikums, kurā iesaistītas gan pašvaldības, gan vēstniecība, gan Latviešu biedrība Beļģijā, gan uzņēmēji Latvijā. Sadarbībā ar nodibinājumu "Uzņēmēju klubs "Rīgas Marka"" un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru notika Rīgas pašvaldības rīkotais Latvijā ražoto pārtikas produktu tirdziņš – degustācija "Taste Riga. Feel Riga". Tā bija iespēja Briseles uzņēmējiem, iedzīvotājiem un viesiem iepazīties ar Latvijas pārtikas ražotāju produktiem. Savukārt mūsu ražotājiem šis tirdziņš bija kā izstāde un kontaktbirža ar iespējam reklamēt savu produkciju, jo degustēt mūsu ražotāju produkciju ieradās gan uzņēmēji no Briseles restorāniem un veikaliem, gan Eiropas Savienības institūciju pārstāvji.

Dāvids Gutkinds, Briseles restorāna "L'Atelier" īpašnieks, ir apmierināts, kā sākusies sadarbība ar SIA "Piebalgas alus": *"Mēs nolēmām pamēģināt un secinājām, ka šis ir lielisks produkts, ko piedāvāt mūsu klientiem. Kā uzņēmējs es gribētu iedrošināt arī citus Latvijas ražotājus piedāvāt savu produkciju Briseles uzņēmējiem, jo kvalitāte ir lieliska un piedāvājums mūsu pircējiem interesants."*

Briselē savu produkciju piedāvāja SIA "Meduspils", SIA "Saldus pārtikas kombināts", AS "Brīvais vilnis", SIA "Piebalgas alus", SIA "Milda KM", zemnieku saimniecības "Vecsiljāņi" ražotais "Ievas siers" un mājas siera ražotne "MŪ Siers", bet "Priekules maizes ceptuves" produkcija tika pārdota četru stundu laikā.

Babītes novada Piņķos atklāts Kultūrizglītības centrs

1. septembrī Babītes novada pašvaldība reizē ar pirmo skolas dienu svinīgi atklāja jaunu ēku, kur turpmāk darbosies trīs pašvaldības iestādes – Kultūrizglītības centrs, Babītes Mūzikas skola un bibliotēka un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigāde. Babītes novada Kultūrizglītības centra vadītāja Biruta Grīnfelde, Babītes Mūzikas skolas direktore

Inita Pūķe un pašvaldības bibliotēkas vadītāja Ilze Valpētere ir priecīgas par iespēju darboties jaunās, mūsdienīgās telpās. Arī Babītes novada pašvaldības domes priekšsēdētājs **Andrejs Ence** ir gandarīts par paveikto Kultūrizglītības centra izveidē un priecājas, ka Babītes novada iedzīvotāji koncertus, teātra izrādes un citus kultūras un izklaides pasākumus varēs apmeklēt tiem speciāli paredzētās telpās.

Ēka ir draudzīga visiem apmeklētājiem. Ar uzbraucamo rampu un liftu aprīkotajā trīsstāvu ēkā atrodas divas koncertzāles. Pasākuma laikā apmeklētāji varēja piedalīties monētu kalšanā par godu Babītes novada piecu gadu jubilejai un aplūkot jaunās telpas. Vakara noslēgumā lielā koncertzālē piedzīvoja savu pirmo koncertu, kurā ar muzikāliem priekšnesumiem priecēja jauniešu koris "Maska", koklētāju ansamblis "Baltī" un Babītes Mūzikas skolas absolventi un pedagogi.

Pāvilostas novada Vērgales pagastā atdzimst senatne

Šogad Vērgales pagastā īstenoti vairāki nozīmīgi projekti. Viens no lielākajiem ir Saraiķu bibliotēkas rekonstrukcija, kas pilda arī Saraiķu saietu nama funkcijas. Savu kārtu vēl gaida Vērgales pamatskolas fasādes remonts. Nupat, uzsākot jauno mācību gadu, pamatskola piedzīvojusi patīkamas pārmaiņas – renovētas tās pagrabstāva telpas. Tā kā pamatskola ir viena no Vērgales muižas kompleksa ēkām, remontdarbiem tiek pievērsta īpaša uzmanība. Vispirms tika noņemts apmetums un atsegta akmens siena un ķieģeļu sienas ar oriģinālajiem tālaika ķieģeļiem. Gan viena, gan otra šobrīd ir restaurēta un atstāta tā, kā tās izskatījās senos laikos. Laimējās atrast arī daudzko interesantu – piemēram, durvis, kas agrāk vedušas uz cietumu.

Dāvanas mazajiem liepājniekiem

• 1. septembrī visi Liepājas pirmklasnieki tradicionāli no Liepājas domes saņēma dāvanā **jauno krāsojamo grāmatu par dažādām drošības tēmām**. Grāmatu šogad saņēma vairāk nekā 800 pirmklasnieku, kā arī citi bērni dažādās Valsts policijas drošības akcijās. Arī šajā gadā krāsojamās grāmatas galvenie varoņi ir Lielmutis Fricis un Lielmūte Marta, kuri mazos liepājniekus grāmatas lapaspusēs iepazīstina ar dažādām drošības tēmām. Fricis un Marta ir tēli, kas bērniem vairāku gadu garumā kļuvuši pazīstami no ģimenes svētkiem, radošajām darbnīcām un citām vasaras aktivitātēm.

“Pašvaldība dažādās akcijās un pasākumos aktīvi sadarbojas ar Valsts un pašvaldības policiju. Krāsojamā grāmatiņa ir viens no šīs sadarbības augļiem. Pasaules prakse pierādījusi, cik būtiska loma ir preventīvajiem pasākumiem, tādēļ bērnu izglītošanai par drošības tēmām jābūt vienai no prioritātēm gan vecākiem, gan skolotājiem, gan pašvaldībai,” uzsver domes priekšsēdētāja vietnieks izglītības, kultūras un sporta jautājumos **Vilnis Vitkovskis**.

*20. septembrī mazie liepājnieki kopā ar vecākiem un vecvecākiem tika aicināti piedalīties gan velobraucienā “Pilsētā bez auto”, gan **jaunās rotaļu iekārtas “Kugis” atklāšanā Raiņa parkā**.

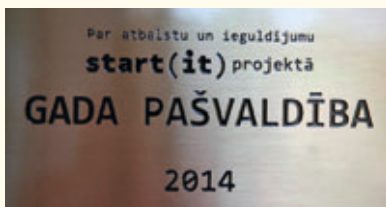
Raiņa parkā mazos liepājniekus sagaidīja Valsts policijas tēli runcis Rūdis un bebrs Bruno, kā arī pasaku pīrāti, kuri svinīgi nodeva kuģi bērniem lietošanā. Atklāšanas laikā tika izspēlētas arī dažādas viktorīnas par ceļu satiksmes drošības jautājumiem.

“Pēdējos gados aktīvi strādājam, lai rotaļu laukumus būtu pieejami visu mikrorajonu iedzīvotājiem. Kopš 2010. gada pilsētā ierīkoti desmit jauni bērnu rotaļu laukumus, un nākamgad Liepājā plānojam izveidot 13 sporta laukumus, kas paredzēti jauniešiem,” uzsver domes priekšsēdētāja vietnieks **Gunārs Ansiņš**.

Madonas 1. vidusskolā ienāk modernas tehnoloģijas

Madonas 1. vidusskolā uzstādīts pirmais trīs dimensiju printeris novadā. Ierīce iegādāta, lai radītu jauniešos interesi par programmēšanu, kā arī programmēšanas zināšanu pielietošanai praksē. Tas ir ieguvums arī uzņēmējiem, piemēram, produktu prototipu radīšanai.

Skola guvusi panākumus arī projektā “Start(IT)”, iegūstot titulus “Projekta lepnums” un “Programmēšanas entuziasts 2014”. Savukārt Madonas novada pašvaldība par atbalstu un ieguldīto darbu IT nozares attīstībā novadā tika pagodināta ar projekta “Start(IT)” titulu “Gada paš-

Madonas 1. vidusskolas, gan Madonas novada pašvaldības administrācijas ēkas.

Līvānu novadā

• **Izcilības balvas pedagogiem**. 28. augustā Līvānu novada izglītības darbinieku gadskārtējā sanāksmē pirmo reizi tika pasniegtas balvas par izcilu sniegumu izglītības jomā 14 Līvānu novada pedagogiem, kuru sagatavotie jaunieši guvuši atzīstamus panākumus valsts un starptautiska mēroga olimpiādēs un konkursos. Balvas mecenāts un iedibinātājs ir optisko šķiedru ražošanas uzņēmums SIA “Z-Light”, kas pirms desmit gadiem iedibināja arī Līvānu novada stipendiju fondu jauniešu studijām augstskolās. Šī balva un naudas prēmija pedagogiem nodibināta, lai motivētu skolotājus padziļinātam darbam ar skolēniem.

• **Dzīvā tautsdziesmu ķēde**. Garākajā Rīgas ielā Latvijā (4,12 km), kas atrodas Līvānos, 13. septembrī Eiropas kultūras mantojuma dienās notika vēl nebijusi akcija – “Dzīvā tautsdziesmu ķēde garākās Rīgas ielas garumā”. *“Tautsdziesmu ķēde Līvānos ir apliecinājums mūsu tautas gara spēkam un tautsdziesmu mantojumam, kas saglabāts no senčiem un Eiropā ir unikāls. Savukārt Rīgas iela – kultūrvēsturiski visos laikos bijusi Līvānu pilsētas dzīvības artērija,”* saka Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods**, kurš 13. septembrī simboliski atklāja tautsdziesmu ķēdi ar savu mīļāko tautsdziesmu. Akcijas laikā lieli un mazi līvānieši stājās tautsdziesmu ķēdē, sagaidīja, kad pie viņiem “atripoja” simboliskais tautsdziesmu kamols, ko katrs, kurš noskaitīja savu tautsdziesmu, padeva tālāk nākamajam tautsdziesmas skandētājam.

• **Jauns risinājums iedzīvotāju informēšanai**. Kopš 25. septembra Līvānu pilsētas centrā darbojas elektroniskais LED ekrāns, kas ikvienu garāmgājēju informē par novada aktualitātēm.

Ideja par šāda projekta izstrādi radās Līvānu novada pašvaldībai, apzinoties, ka tikai ar tradicionālajiem informācijas kanāliem mūsdienās nepietiek. Iedzīvotājiem ne vienmēr ir laiks ielūkoties pašvaldības interneta mājaslapā vai izlasīt vietējo laikrakstu. Multimedialie risinājumi bieži ir daudz efektīvāki.

Visās Preiļu novada skolās – e-klase

Sākoties jaunajam mācību gadam, visās Preiļu novada izglītības iestādēs ieviesta e-klase. Jau vairākus gadus to izmanto Preiļu Valsts ģimnāzijā, nedaudz vēlāk ar to sāka strādāt pārējās pilsētas skolas. Novada domes sēdē jūnijā tika pieņemts lēmums par e-klases ieviešanu visās novada izglītības iestādēs. Pašvaldība noslēgusi līgumu par e-klases izmantošanu, augustā notika skolotāju apmācība.

Kārsavas novada svētku saules ceļš

Nu jau piecus gadus pieci pierobežas pagasti – Goliševas, Salnavas, Mērdzenes, Mežvidu un Malnavas pagasts – kopā ar Kārsavas pilsētu savijuši draudzības un sadarbības vainagu un izveidojuši Kārsavas novadu. *“Jau sesto gadu svinam Novada svētkus. Šī ir tradīcija, kas vienkopus pulcē mūsu ļaudis un viesus, lai vasaras nogalē pabūtu kopā, atskatītos uz paveikto un iedegtu sirdī liesmiņu, ar ko sasildīties tumšajos rudens vakaros,”* tā Kārsavas novada domes priekšsēdētāja **Ināra Silicka**. Svinības atklāja Jauniešu diena, kas ieskandināja pilsētu ar gājieni, kurā vienojās pagastu jaunieši, radošo talantu nometnes “Mākslai nav robežu” dalībnieki un Kārsavas Mūzikas un mākslas skolas orķestris. Cauri nedēļai vijās dažādi sporta pasākumi. Noslēdzotajā svinību dienā Kārsavā pulcējās amatnieki un mājrāžotāji. Bērnu pēcpusdienā tika godināti jaunākie Kārsavas novada iedzīvotāji. Jaunos vecākus sveikt bija ieradies aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis un Azerbaidžānas diasporas vadītājs Alirza Huseins, kuri uzsvēra, ka *“katra bērna piedzimšana ir svētki ne vien ģimenei, bet arī valstij”*.

Septembris Alūksnes novadā

*6. septembra pēcpusdienā tika svinēta **III. dzimšanas diena Gulbenes–Alūksnes bānītim**. Bāniša dzimšanas dienas svinības sākās Gulbenes stacijā, bet svētku pasākumi turpinājās Stāmerienē un ar plašu programmu “Ar pilnu tvaiku!” noslēdzās Alūksnes stacijā, kur varēja iejukt amatnieku tirdziņā, nobaudīt Ferdinanda smeķi (zupu), izmēģināt spēkus malēniešu umurkumurā vai piedalīties dažādās citās jautrās izdarībās kā mazajiem, tā lielajiem svētku apmeklētājiem. Pasākuma laikā bija iespēja fotografēties ar jauno tvaika lokomotīvi “Ferdinands”, kas atdzimusi pēc sešu gadu sarežģītiem restaurācijas darbiem.

Jubilāram svētkos uzgavilēja Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pūtēju orķestris un jauniešu koris “Balsis”, ko diriģē novadnieks Ints Teterovskis. Vēlāk vakarā Alūksnes stacijas laukumā visus priecēja koncerts “Uzdziedi, sirds gaiša kļūs!”, kas bija veltīts joku karaļa Edgara Liepiņa 85 gadu jubilejas piemiņai.

*27. septembrī **Alūksnes Lielajos kapos tika atklāts novadnieces rakstnieces Skaidrītes Kaldupes kapa piemineklis**, un dzejnieces tēva mājās Annas pagasta “Rūnēnos” notika pasākums “Lūdzu, gaidītie, atnāciet pasērst”, kurā ikviens interesents tika aicināts klausīties un dalīties atmiņās par Skaidrīti Kaldupi un viņas darbu lasījumos, bet novada literāti piedalījās ar saviem darbiem. *“Skaidrītes Kaldupes tēvamājas ir Annas pagastā. Te viņa pavadījusi bērnību, mācījusies Annas, pēc tam Alūksnes skolās. Biedrība “Nāc pretim” nolēma, ka Alūksnes Lielajos kapos, vietā, kur apglabāta Skaidrīte Kaldupe, ir jābūt kapa piemineklim,”* stāsta Annas pagasta bibliotēkas vadītāja un biedrības “Nāc pretim” valdes priekšsēdētāja **Ina Balaņuka**.

Pašvaldība iecerēs īstenošanai piešķirta 420 eiro.

Valkā svētki Tālavas ielai

Valkā 13. septembrī ar svētkiem godināja Tālavas ielu. Senāk uz šīs ielas atradās Blusas krogs, tāpēc organizatori svētkiem bija izvēlējušies nosaukumu “Gar Blusas krogu”. Svētku laikā ar ziediem tika izveidots Tālavas ielas nosaukums, varēja gan pamieloties ar gardu miestīņu, gan uzkost ko smeķīgu. Laukumā pie Valkas pirmā režisora celtā nama (tagad Valsts policijas ēkas) amatierteātris “Rūdis” priecēja ar izrādi “Paradīzē”, vēlāk Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Valkas iecirkņa darbinieki iesaistīja valcēniešus aktīvās nodarbēs, iepazīstinot arī ar jaunāko tehniku un aprīkojumu, ciemos bija ieradies Runcis Rūdis.

Masiere Sandra un zobu higiēniste Dundija aicināja uz bezmaksas konsultācijām, mazākajiem bija iespē-

ja iemācīties pareizi tīrīt zobiņus. Bērnus aizraujošās nodarbēs iesaistīja Valkas pirmsskolas iestādes, bet AS "Sadales tīkli" un lelle Elektromontieris vadīja interaktīvu nodarbību par elektrodrošību. Bērnus iepriecināja SIA "Valkas meliorācija" veidotā Džungļu taka. Lielākie bērni un pieaugušie savus spēkus varēja pārbaudīt jaunsargu organizētajā militārajā šķēršļu stafetē un sacensībās "Valkas stiprinieks".

Vakarpusē viesus iepriecināja Dziesmu kari – Latvijas karaokes tūres Valkas posms, pašā vakarā notika grupas "Linga" koncerts Valkas pilsētas kultūras namā.

Burtnieku novada raibumi

*29. augustā Valmiermuižas pils parkā svinēja **Valmieras pagasta 120 gadu jubileju**. Svētkus ar savu klātbūtni pagodināja arī vācu baronese Magdalēna Elizabete fon Hallarte, kura ne tikai Valmiermuižā saimniekojusi, bet arī dibinājusi Latvijā hernhūtiešu kustību un iedrošinājusi latviešu bērnu izglītošanos. Svinības noritēja, skatot dziesmām un dimdot deju soļiem.

***Matīšu pagasta svētkos tika atklāta grāmata "Vēstījums tagadnei"**, kas stāsta par Matīšu pagasta vēsturi un cilvēkiem, kas to veidojuši. Pirmie jaunizdevumu savās rokās turēja cilvēki, kuri daudz ieguldījuši ne tikai grāmatas, bet visa pagasta vēstures veidošanā – Aina Kalniņa, Dore Šmite un grāmatas autore Māra Grāvele.

"Mums katram ir savs atmiņu mantojums, taču, pateicoties darbīgiem un vēsturi mīlošiem cilvēkiem, tas apkopots vienuviet," Matīšu baznīcā viesus uzrunāja Matīšu pagasta pārvaldes vadītāja Anita Grīnšteine.

Kocēnu novada Zilākalna pagastā – laukums adžiliti treniņiem

Kocēnu novada Zilākalna pagasta svētkos tika atklāts suņu pastaigu un adžiliti treniņu laukums, kas ir viens

no retajiem šāda tipa laukumiem Latvijā. Pastaigu laukums izveidots Kocēnu novada domes izsludinātajā neformālo iedzīvotāju iniciatīvu grupu projektu konkursā, grupai "Man un manam draugam, bet ne tikai" īstenojot projektu "Mans rotaļīgais draugs". Šajā laukumā atrodas dažādi šķēršļi un suņu apmācību aprīkojums: kalns, laipa, riepas, šūpoles u.c.

Adžiliti ir suņu sporta veids, kur suni vada pa šķēršļu trasi uz laiku un precizitāti. Trase sastāv no dažādiem standarta šķēršļiem. Galvenais uzdevums – ātrāk par citiem izskriet trasi, pārvarot šķēršļus.

Iedzīvotāju iniciatīvu grupu projektu konkursu Kocēnu novada dome rīkoja otro gadu, un šim mērķim 2014. gada budžetā pašvaldība paredzēja finansējumu 7000 eiro apmērā. Šogad konkursā tika saņemti 17 pieteikumi, no kuriem apstiprināja 11.

Jauna tūrisma info karte Pārgaujas novadā

Ceļotājus, kas Pārgaujas novadā ierodas pāri Gaujai no Līgatnes, sagaida jauna novada informatīvā karte, te lasāma informācija par dabas un kultūrvēstures objektiem, aktīvās atpūtas iespējām, naktsmītņu un ēdināšanas piedāvājumu. Novada karte šajā vietā bija nepieciešama jau sen, jo ceļu sazarojums pie Līgatnes pārceļtuves maldinājis ne vienu vien braucēju. Stends tapis, pateicoties veiksmīgai pašvaldības un novada tūrisma uzņēmēju sadarbībai.

Siguldas slimnīca

No 19. septembra Siguldas novada domei piederošā SIA "Rīgas rajona slimnīca" mainījusi nosaukumu, un turpmāk tās nosaukums būs SIA "Siguldas slimnīca". Tās vienīgais īpašnieks ir Siguldas novada dome, ēkas nav iekļautas slimnīcas pamatkapitālā, un slimnīca ir šo telpu nomnieks.

Pateicoties pašvaldības investīcijām, pēdējo gadu laikā slimnīcā realizēti vairāki investīciju projekti – operāciju bloka, pacientu uzņemšanas nodaļas, dzemdību nodaļas, intensīvās terapijas, ķirurģijas nodaļas, administratīvā korpusa rekonstrukcija un citu telpu renovācija. Piesaistot Eiropas fondu līdzekļus, veikta siltināšana. 2013. gadā ar Siguldas novada pašvaldības atbalstu veikta dzemdību nodaļas jaundzimušo aprūpes tehnoloģiju modernizācija.

Siguldas slimnīcai ir valsts pasūtījums pacientu ārstēšanai, te pieejami arī maksas pakalpojumi un "veselības tūrisms", kur galvenie eksporta produkti ir aptaukošanās slimības ķirurģiska ārstēšana, rehabilitācija un plastiskā ķirurģija. Siguldas slimnīca plāno attīstīt un paplašināt pakalpojumu eksportu, kas ļaus racionāli noslogot slimnīcu un iegūt līdzekļus slimnīcas izaugsmei, līdz ar to saņemt augstākas kvalitātes pakalpojumus arī Siguldas novada iedzīvotājiem.

Ziņas sagatavojuši: **Ilze Krūkle, Ilze Aizsila, Vita Braže, Evita Enģele, Edīte Miķelsone, Ginta Kraukle, Maija Paegle, Inese Krivmane, Evita Aploka, Zane Brūvere, Zane Ābelīte-Medne, Eva Eglīte, Līga Hofmane** un Siguldas novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību pārvalde

Ludzas novadā pirmie "BĪZĪ SVĀTKI"

Alīna Fjodorova un Svetlana Rimša

Rudens ir laiks, kad skaita cājus, novāc ražu, novērtē padarīto un svin svētkus. 13. septembrī par godu Ludzas novada piecgadei un iedzīvotājiem par prieku tika svinēti "Bīzī svātki". Festivāls notika Ludzā, un tajā piedalījās visu deviņu novada pagastu ļaudis.

Par "Bīzī svātku" logotipu tika izvēlēts kāpostis. Kāpēc? Ludzas novada domes priekšsēdētāja **Alīna Gendele** skaidro tā: *"Saka, ka bērnus atrod kāpostos. Novada pastāvēšanai ir nepieciešami bērni. Vajadzīgi pēcteči, kas dzīvos pēc mums, kas spēs pārņemt un turpināt iesāktos darbus. Otrkārt, kāpostis ir biezs, jo tam ir daudz lapu. Tas nozīmē mūsu novada cilvēku draudzīgu kopā sadzīvošanu. Treškārt, kāpostu nemaz nav tik viegli pārgriezt, jo tā lapas ir cieši sakļautas kopā, bet viduci – stingrs kacens. Tas simbolizē Ludzas novada ļaužu vienotību un to, ka kopā mēs esam liels spēks."*

Festivāls sākās ar rudens kompozīciju izstādi "Dyžen gleits", kurā piedalījās novada iestādes, biedrības un iedzīvotāji. Izstādē tika demonstrētas ne vien rudens ziedu kompozīcijas, bet arī augļi, dārzeņi un citas rudens veltes neierastā izpildījumā. Skatītāju simpātiju balva tika piešķirta Isnaudas pagastam, bet žūrija par labāko atzina Istras pagasta pārvaldes prezentēto kompozīciju "Vecslabādā viesojas rudens".

Ludzas centrālajā laukumā notika deviņu novada pagastu prezentācijas un radošās darbnīcas "Rudiņš bīzeņš". Katrs pagasts atsevišķā teltī uzjautrināja, ciņāja un nodarbināja savus novadniekus. Vislielāko atzinību guva Briģu pagasta sagatavotā prezentācija. Uzvarētājiem tika piešķirtas "bīzos bolvys", bet saziēdotie līdzekļi nodoti veco ļaužu aprūpes mājai "Raipole".

Par prieku sev un citiem cauri senajai Ludzas pilsētai vijās svētku gājieni "Īt, ka bīzs". Atraktīvajā procesijā piedalījās Briģu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu pagastu pārvaldes un iestādes, Ludzas pilsētas skolas un bērnudārzi, Ludzas pilsētas bibliotēka, Ludzas Novadpētniecības muzejs, bankas "Citadele" Ludzas filiāle, māmiņu klubs "Puķuzirnītis", biedrība "Pieci rati" un citi. Gājiena dalībnieku izdomu vērtēja svētku organizatoru izveidotā žūrija. Istras pagasta pārvaldes dalībnieku maršs tika atzīts par saistošāko.

Svētku gājieni noslēdzās Ludzas parka estrādē, kur sākās "Bīzī svētku koncerts". Koncerta laikā tika godināti izstādes "Dyžen gleits", pagastu prezentāciju un svētku gājiena uzvarētāji. Skatītājus iepriecināja svētku īpašie viesi – bundzinieču ansamblis "Vivat" no Baltkrievijas (Glubokoje), kā arī daudzie Ludzas novada deju kolektīvi, vokālie ansambļi, pūtēju orķestri, kori un popgrupas.

Paldies grāmatnīcai "SĀKUMS A" un latgaliešu rokgrupai "Dabas Durovys" par atbalstu!

PAŠVALDĪBAS PALĪDZ APZINĀT NOZARES LABĀKOS

Arta Baumanē,
žurnāla "Latvijas Tirgotājs" redaktore

Konkursu "Latvijas labākais tirgotājs" Latvijas Tirgotāju asociācija (LTA) rīko kopā ar Pašvaldību savienību. LTA vienmēr atbalstījusi vietējos uzņēmējus, un arī konkurss tiek rīkots ar domu popularizēt labākos tirdzniecības, ēdināšanas un pakalpojumu sniedzēju uzņēmumus, piesaistīt tiem klientus. Šoruden konkursa norisei iesākusies jau 20. sezona. Pa šiem gadiem plašāku atpazīstamību un uzmanību guvuši daudzi uzņēmumi, pateicoties tieši dalībai konkursā.

Nozīme arī pašvaldību attieksmei un gatavībai sadarboties ar uzņēmējiem. Tā kā konkurss tiek organizēts divās kārtās, vietējām pašvaldībām iespējams izcelt uzņēmumus sava novada konkursā un uzvarētājus tālāk virzīt otrajai kārtai, sedzot dalības maksu, lai pieteiktos konkursam "Latvijas labākais tirgotājs" valsts mērogā. Laba sadarbība konkursa rīkotājiem izveidojusies ar Rīgas, Jelgavas, Jūrmalas, Lielvārdes, Ventpils un arī citām pašvaldībām. Pagājušajā gadā konkursa dalībnieki pārstāvēja 22 Latvijas pilsētas, ciemus un apdzīvotās vietas (Ādaži, Burtnieki, Brocēni, Carnikava, Daugavpils, Jelgava, Jeri, Jēkabpils, Jūrmala, Ķekava, Lielvārde, Liepāja, Mazsalaca, Mālpils, Ogre, Ozolnieki, Rīga, Rūjiena, Saldus, Valmiera, Vangaži un Ventpils).

Parasti tieši rudens sezonā pašvaldības sāk izvirzīt savus kandidātus konkursam, bet uzņēmējiem arī pašiem iespējams pieteikt sevi individuāli.

Iepriekšējā gada uzvarētāju apbalvošana notika svinīgā pasākumā Rīgas domes telpās. Uzmanājot konkursa uzvarētājus, Pašvaldību savienības vadītājs **Andris Jaunsleinis** teica: "Jūs esat tie, kas rada iespaidu par

mūsu valsti – pirmais priekšstats viesiem rodas no tā, kā viņus apkalpo veikalā vai ēdināšanas uzņēmumā. Patīkami dzirdēt, ka mums ir ļoti augsta apkalpošanas kultūra, skaisti veikali. Dzīvojot uz vietas, mēs varbūt esam pieraduši un to nemaz nenovērtējam."

"Nolēmām līdzīgi kā iepriekšējos periodos Galvenās balvas saņēmējus, rīdziniekus, atbalstīt ne tikai ar labu vārdu, bet arī materiāli," noslēguma pasākumā sacīja Rīgas pilsētas izpilddirektors **Juris Radzevičs**, piešķirot 1000 eiro gan SIA "Hansa Pharma" Benu aptiekai Stirnu ielā, gan Grāmatu nama "Valters un Rapa" veikalam Duntē ielā. Viņš apsolīja, ka Rīgas dome arī turpmāk atbalstīs uzvarētājus: "Šīs balvas ir par jūsu darbu, jūsu attieksmi pret mums kā pret pircējiem, pret klientiem."

Lai saņemtu sev piešķirto balvu, no **Saldus** uz Rīgu bija atbraukušas visas **kafejnīcas "Magdalēna"** darbinieces – liels bija viņu prieks, un kopīgi gribējās izbauzīt pacilājošo apbalvošanas brīdi. Īpašniece Natālija Zilīte bija piekritusi uz vienu dienu slēgt kafejnīcu, lai darbinieces varētu doties braucienā. Vietējiem Saldū labi pazīstama mājīgā atmosfēra "Magdalēnā", sirsnīgā attieksme un garšīgie ēdieni. Te labprāt rīko arī ģimeņu pasākumus, un pat pašiem mazākajiem nodrošinātas interesantas nodarbes. Neapšaubāmi, ne tikai vietās, no kurām nāk apbalvotie, bet arī citos novados ir labi tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmumi, tomēr par to bieži vien plašākai sabiedrībai nav nekādas informācijas. Tādēļ būtu vietā aicināt pašvaldības novērtēt tos uzņēmējus, ar kuriem lepojas vietējie un var ieteikt arī viesiem. Katra pašvaldība, kam rūp sava novada tirdzniecības kultūras pilnveidošana, noteikti būtu ieinteresēta atbalstīt savus labākos tirgotājus un ēdināšanas uzņēmumus arī Latvijas mēroga konkursā.

"Braucot ārpus Latvijas, varam redzēt, ka pamatā dominē globālie tirgotāji. Iepērkoties nav tieša kontakta ar īpašnieku, nevar izjust rūpes par konkrēto pircēju. Ir arī veikali, ko atver iebrucēji citā valstī, tiem nav raksturīgs patriotisms un interesē vienīgi iespēja piepelnīties. Labi, ja mēs Latvijā saglabājam sev raksturīgo, atbalstām nacionālos uzņēmējus. Ceram šo darbu turpināt un saglabāt tirdzniecības daudzveidību," pauž LTA prezidents **Henriks Danusevičs**.

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Marijas kundzei izdegusi spuldzīte. Ierodas izsauktais elektriķis un dubjainām kājām uzkāpj uz galda.

– Būtu vismaz avīzi palicis apakšā.

– Nekas, es arī tāpat varu aizsniegt.

☺ ☺ ☺

Krāsotāja māceklim jāievelk ceļa viduslīnija. Pirmajā dienā viņš novelk 3 km garumā, otrajā dienā – 1,2 km, bet trešajā – 300 m.

– Kāpēc tā palēninās temps? – jautā priekšnieks.

– Palielinās taču attālums līdz spainim!

☺ ☺ ☺

Vecmāmiņa pārnāk no frizētavas. Pēterītis aplūko viņas zēngalviņu un saka:

– Tagad tu vairs neizskaties pēc vecas sievietes.

– Kā tad es izskatos?

– Pēc veca vīrieša.

☺ ☺ ☺

Ir labi, ja dzīvē visu laiku rūpies uz augšu. Galvenais – lai sasniegtā virsotne neizrādītos stulbuma kalngals.

☺ ☺ ☺

Izlikties par muļķi dažkārt ir visai gudri un saprātīgi. Izlikties par gudrīti vienmēr ir muļķīgi.

☺ ☺ ☺

Izrāde ar laimīgām beigām ir tad, kad visi ir laimīgi, ka izrāde beigusies.

☺ ☺ ☺

Īsti vīrieši uz ceļa nemētājas – tam ir domāts dīvāns pie televizora.

☺ ☺ ☺

Jaunie speciālisti nemāk strādāt, toties pieredzējušie māk nestrādāt.

☺ ☺ ☺

Ja sieviete ir veiksmīga, skaista un apmierināta ar dzīvi, tas nozīmē tikai to, ka viņa kādam smagi atriebjas.

☺ ☺ ☺

Ja sieviete klusē, viņai noteikti ir ko teikt!

☺ ☺ ☺

Ja jums ir devuši labu izglītību, tas vēl nebūt nenozīmē, ka esat to saņēmis.

☺ ☺ ☺

Ja aizmigsi ar korpēm kājās, rīt sāpēs galva.

☺ ☺ ☺

Ja jums kādreiz paliek auksti, ejiet un pastāviet telpas stūrī – tam parasti ir 90 grādu.

☺ ☺ ☺

Ja māte smejas par tēva jokiem, tas nozīmē, ka mājā ir ciemiņi.

☺ ☺ ☺

Ja nezini, ko vēlies, dabūsi to, kas paliks pāri.

☺ ☺ ☺

Ja strīdā ar sievieti tu esi bruņojies tikai ar loģiku, faktiem un veselo saprātu, uzvarēt tev nav izredžu.

☺ ☺ ☺

Ja tev ir bēdīgs prāts un šķiet, ka valsts tevi galīgi aizmirsusi, pamēģini nesamaksāt nodokļus!

☺ ☺ ☺

Jo tuvāk dzīvo vecmāmiņa, jo resnāki mazbērni.

☺ ☺ ☺

Jūs nekad neuztrauktos, ko par jums domā citi, ja zinātu, cik reti viņi vispār domā par jums.

☺ ☺ ☺

Karlsonam Joti patika stāstīt par sevi, tādēļ Brālītis zināja visu par cukura diabētu.

☺ ☺ ☺

Vasaras brīvlaikā laukos pie vecmāmiņas Jānītis bieži modās no tā, ka viņu baro omīte.

☺ ☺ ☺

Komplimenti – tas ir tas, kam cilvēki tic bez jebkādiem pierādījumiem.

☺ ☺ ☺

Ja puisim ar meiteni kopā nelīmējas, tad kāds no viņiem ir muļķe.

☺ ☺ ☺

Laikus neizmesta “Hennessy” pudele Jāva Jurim vēlreiz uzciemat draugus ar “Hennessy”.

☺ ☺ ☺

– Tā ir patiesība?

– Sliktāk, tas ir priekšniecības viedoklis!

☺ ☺ ☺

Mājā, kurā ir bērni, ideāli tīrs var būt tikai saldumu traukā.

☺ ☺ ☺

Kāpēc naudas beigās paliek vēl tik daudz mēneša?

☺ ☺ ☺

– Kāpēc psihiatri ir tik laipni ar saviem pacientiem?

– Viņi zina, ka viņu pacienti ir atbrīvoti no kriminālbildības.

☺ ☺ ☺

Tikai Latvijā var sarīkot pārbaudi pirms pārbaudes, lai pārbaudītu, cik darbinieki ir gatavi pārbaudei.

☺ ☺ ☺

Ideāls vīrs – tas, kurš uzskata, ka viņam ir ideāla sieva.

☺ ☺ ☺

Visu to, ko nevar atrast gūglī, var atrast sieviešu rokas-somiņā.

☺ ☺ ☺

Kāpjot uz 16. stāvu, krāvējs Juris atrada 100 sinonīmu vārdkopai “salūzis lifts”.

☺ ☺ ☺

Vai tu varēsi paskaidrot saviem bērniem, kāpēc agrāk TV kanālus pārslēdza ar plakanknaiblēm?

ATTĪSTĪBA

DROŠĪBA

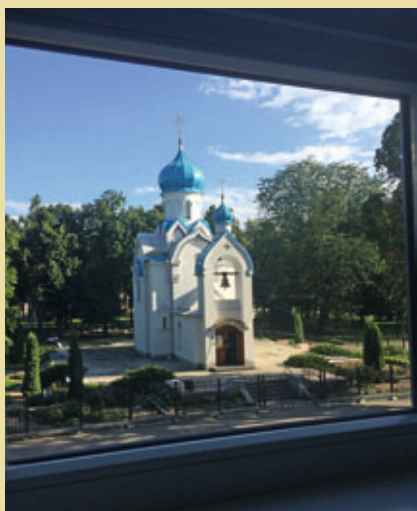
ATBILDĪBA

SADARBĪBA

DZELZCEĻA INFRASTRUKTŪRAS PAKALPOJUMI

www.ldz.lv

Logi konkursa pašvaldībās
Ilzes Rukutes, Dainas Oliņas un Guntas Klismetas foto

"LOGS"

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530